

© T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve
Yayımlar Genel Müdürlüğü

Eser Adı: Süheylî Dvn
Müellifi: Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethudâ
Hazırlayan: M. Esat Harmancı
Yayın Yılı: 2017
ISBN:978-975-17-3415-0
Ana Yayın Numarası: 3189
Kültür Eserleri Dizisi-440

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi, No: 4,
B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

Süheylî

Ahmed bin Hemdem Kethudâ

DÎVÂN

Hazırlayan
Dr. M. Esat HARMANCI

Ankara
2017

SÜHEYLÎ'NİN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

HAYATI

Süheylî'nin yaşadığı döneme ışık tutan kaynaklarda, şairin hayatı hakkında yetersiz ve kimi yanlış bilgiler bulunmaktadır. Tezkirelerde ve benzer biyografik eserlerde hayatına dair doğru bilgiler, onun Hemdem Kethudâ'nın oğlu olduğu, Mısır'da divan katipliği yaptığı ve aslen Şamlı olduğu ile sınırlıdır. Ansiklopedi ve kataloglardaki bilgiler ise eksik olmakla birlikte eserlerinden derlendiği için bazı doğru bilgileri içermektedir. *Süheylî*'nin hayatını, eserlerinden özellikle *Dîvân*'ından yararlanarak ortaya koymaya çalıştığımız için bu kaynaklardaki bilgilerin künyelerini dipnotta vermekle yetineceğiz. *Süheylî*'nin Acâ'ibü'l-Me'âsir ve Garâ'ibü'n-Nevâdir'i üzerine hazırladığı, bizim de yararlandığımız doktora çalışmasında meslektaşım Şerife Yağcı da, yazar ve şair *Süheylî*'nin hayatı ve eserleri hakkında önemli bulgu ve bilgilere ulaşmıştır.

Süheylî Fezâil-i Şâm adlı eserinde ve *Dîvân*'ında Şamlı olduğunu belirtmektedir. Halen kapalı olduğu için giremediğimiz İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde bulunan Fezâil-i Şâm adlı eserinden, şairin Şam'da doğmuş ve büyümüş olduğunu, öğrenim sürecini büyük ölçüde burada tamamladığını öğrenmekteyiz. *Dîvân*'da da birkaç yerde ayrıldığı vatanına, Şam'a olan özlemine dile getirmektedir. Hakkında bilgi veren kaynaklardan ve kendi eserlerinden *Süheylî*'nin doğum tarihi ile ilgili bir bilgiye rastlamıyoruz.

Bağdat'ta bulunduğu 101 (1592/93) senesinde Anadolu'dan Bağdat'a gelen şair Hâtemî Bey'e (ö. 1595/96) yazdığı şiirde (*Dîvân*, Kıt. 15) *Süheylî* ile ilgili önemli bilgilere rastlanır. Şair, sürekli seyahat etmekte olan Hâtemî'ye İstanbul'a götürülmek üzere verdiği şiirde, isimlerini bildiği ve pek çoğunu tanıdığı kırk üç şairden bahseder. Selam yolladığı bu şairlerin İstanbul kahvehanelerinde yaptıkları sohbet meclislerine daha önce katılmış olan *Süheylî*, Hâtemî Bey'e bu meclisleri sorarak İstanbul'a olan özlemine dile getirir. Bu şiirde, İstanbul güzellerini sorarken Vefâ'dan, gördüklerini yazması için "bir kulaç kağıd" yetmeyecek kadar güzel olan Kağıthane temasından söz eder.

Süheylî'nin babası Hemdem Kethudâ'dır. Kethudâ, yeniçerilerin bulunduğu yerlerde mahallî hükümet ile ocağın işlerini düzenlemekle görevli olanlara ve vezirlerin işlerini gören yardımcılara verilen bir üvandır. *Dîvân*'da, "merhûm pederüm Hemdem Kethudâ Bağdâd'da binâ eylediği târemenüñ târîhidür" başlığı ile yer alan tarih şiirinde, babasının kethudâ olduğundan ve 101 (1592/93) tarihinde Bağdat'ta bir kümbet yaptırdığından söz eder (Kıt. 5). Hemdem Kethudâ'nın Şam'dan ne zaman ayrılıp hangi görevle İstanbul'a gittiğini bugün için kesin olarak bilemiyoruz.

Hemdem Kethudâ, Sultan III. Mehmed (1595-163) döneminde Avusturyalıların elinde bulunan en önemli Macar kalelerinden biri olan Eğri kalesinin fethinde şehit düşmüştür. Eski vezirazamlardan Cerrah Mehmed Paşa ve daha sonra *Süheylî*'nin hamisi olan Cafer Paşa'nın da katıldığı bu çetin savaşta, Osmanlı orduları önemli kayıplar vermiştir. *Süheylî*, Cerrah Mehmed Paşa'ya intisab ettikten sonra yazdığı kasidede, babasını kaybettikten sonra kendisine yardım elini uzatan Cerrah Mehmed Paşa'ya şükranlarını ifade eder. Hemdem Kethudâ'nın ölümünden sonra, oğlu *Süheylî*'nin Cafer Paşa ve Cerrah Mehmed Paşa'nın yardımını ve desteğini gördüğünü bilmemize rağmen Hemdem Bey'in bu paşalardan birine kethudalık ettiğini söyleyebilmek için kesin bir delilimiz bulunmamaktadır.

Süheylî'nin ortaya koyduğu eserler ve çocukluğundan beri sahip olduğu ilim hevesi, babasının bilgi ve birikiminden kaynaklanıyor olmalıdır. Edebî ve tarihî kaynaklarda Hemdem Bey'in böyle bir birikiminden bahsedilmediği gibi Hemdem biyografisine en yakın bilgi Mehmed Nail Tuman'ın verdiği Acem Hemdemî olarak şöhret bulan Tebrizli Hemdem Çelebi'ye aittir. Bu bilgiden ibaret olan şahsın Hemdem Kethudâ olduğunu söylemek de bugün için mümkün görünmemektedir.

Şam'da doğup eğitiminin önemli kısmını burada tamamlamış olan *Süheylî*, ailesiyle İstanbul'a büyük olasılıkla babasının devlet memuriyeti sebebiyle taşınmıştır. Babasının yönlendirmesi ile çocuk yaştan itibaren Şam'da iyi bir eğitim görmüş, öğrenmeye hevesli bir genç olarak İstanbul'a gelmiştir. Hâtemî Bey'e yazdığı manzum mektupta, özellikle şiir konusunda kendisini İstanbul'un yetiştirdiğini söyler (Dîvân, Kıt. 15/53). Bu mektuptan, pek çok şairin katıldığı meclislerden haberdar olan *Süheylî*'nin, İstanbul'daki edebî hareketliliği yakından izlediği anlaşılmaktadır. İstanbul'da gördüğü bu edebî atmosferin etkileri yanında Arapça ve Farsça bilgisi, onun kültürel birikimine önemli katkılar sağlamış, kısa sürede devlet işlerinde değerlendirilmesi gereken şahsiyetlerden olmuştur. Zaten babasının da Şam'dan kalkıp İstanbul'a gelmesi, ailenin döneminde öne çıkan meziyetlere sahip olduğunu göstermektedir.

Süheylî, tarih sahnesine ilk olarak tarihçi-yazar kimliği ile çıkar. Eserlerinden öğrendiğimize göre, ilk görevi Özdemiroğlu Osman Paşa'nın serdarlığında düzenlenen Tebriz seferindeki münşîliğidir. 993 (1585)'te düzenlenen seferde, Osman Paşa ile Gazi Giray Han'ın görüşmelerinde yazılı kayıt tuttuğu bilindiğinden Paşa'nın yanında resmî ya da gayri resmî yazışmalar yapmak, kayıtlar tutmakla görevlendirilmiş olmalıdır.

Bu tarihlerde henüz vakanüvistlik ünvanı verilmeye başlanmadığı ve resmî tarih yazıcılığı kurumsallaşmadığı için, vakanüvistlik olarak da adlandırılmayacak bir görevle tarih yazıcılığı yapılmaktadır. Zaten, ilk eseri olan Târih-i Şâhî'yi 1000 (1591/92) yılında yazmış olması, şairliğinden önce münşîliğini öne çıkarmaktadır. Kesin olarak bildiğimiz iki resmî ünvanı, Halep muhasebeciliği ve Mısır divan katipliğidir.

Süheylî'nin Özdemiroğlu Osman Paşa ile çıktığı bu seferden İstanbul'a kalıcı olarak döndüğünü söylemek mümkün değildir. Bu seferi izleyen tarihlerde gerek yukarıda belirttiğimiz Cafer Paşa'nın himayesinde

gerekse Osman Paşa'nın sadareti döneminde (1584-85) İstanbul dışındadır. Osman Paşa Şam valisi iken Celâlî Hasan üzerine gönderildiğinde (Dîvân, K.38/3) *Süheylî* bir süre ayrı kaldığı Paşa'nın yanına dönmekten duyduğu hoşnutluğu dile getirmektedir (K. 29/30-1).

Öyle tahmin ediyoruz ki *Süheylî*, babası Hemdem Kethudâ ile Eğri seferinde birlikte bulunan Cafer Paşa ya da Cerrah Mehmed Paşa ile babası aracılığı ile tanışmış, babasının ölümünden sonra bu tanışıklık üzerine yardım görmüştür. Târîh-i Şâhî'de "velînimetim efendim" dediği Cafer Paşa'nın, fetihten sonra 1001 (1592/93) senesinde Şam valiliği görevinde bulunduğu sırada *Süheylî*, "bey" sıfatı ile Paşa'nın hizmetindedir. Cafer Paşa'dan bir mevki ya da maddî bir yardım istemeyen *Süheylî*, onun kapısında hizmet etmekten sadece itibar kazanacağını dile getirir (K. 20/24-25). Kendisini ziyarete gittiğinde yazdığı bir kasidede, Cafer Paşa'yı daha önceden tanıdığını ve yardımını gördüğünü belirttiğine göre bu göreve de onun sayesinde getirildiğini söylemek yanlış olmaz.

Cafer Paşa ve Özdemiroğlu Osman Paşa'nın vefatından sonra Bağdat ve Şam bölgesinde de kalamayan *Süheylî*; Cerrah Mehmed Paşa'nın sadaretinde (1598-99) İstanbul'a dönmüş olmalıdır, çünkü Paşa için yazdığı kasidede, babasının ölümünden sonra kendisinin şerefli hizmetinden duyduğu hoşnutluğu dile getirir (Dîvân, K. 23/9). Paşa sadrazam iken sunulan bu şiirden ve Paşa'nın çocuklarının sünneti için yazdığı şiirlerden (Dîvân, Kıt. 9) *Süheylî*'nin 1596-1598 yıllarında İstanbul'da bulunduğunu söyleyebiliriz.

Babasından iki yıl sonra 1598'de ve 1605'te ikisine de Fatma adını verdiği iki kız çocuğunu kaybeden (Dîvân, Kıt. 19, 29) şair, musahipleri Osman Paşa ve Cafer Paşa'dan sonra sığındığı Cerrah Mehmed Paşa'nın 1599'da azlinden ve nikris hastalığından dolayı istikbal göremeyişinden olsa gerek tekrar Şam'a dönmek zorunda kalmıştır. Bu tarihten sonra *Süheylî*'nin çok istemesine rağmen bir daha İstanbul'a dönemediğini düşünmekteyiz.

1011 (1602) tarihli şiirden *Süheylî*'nin İstanbul'dan Şam'a doğru giderken Konya'ya uğradığını söylemek yanlış olmayacaktır. Gerek bu şiirden gerekse *Dîvân*'daki pek çok ifadeden bir Mevlânâ âşığı olduğunu bildiğimiz şair, bu tarihte Mevlânâ'nın türbesini ziyaret etmiştir (Msd. 1).

Sultan III. Mehmed (1595-1603) döneminde yazdığı bir kasidesinde, elde ettiği şiir yeteneği sayesinde genç yaşında tanınan bir kişi olduğunu belirtir (Dîvân, K. 8/40-42). Bu yaşta çektiği sıkıntılardan bahseden *Süheylî*, üst üste belalara maruz kaldığını, rezillerin safa sürüp fazilet sahiplerinin cefa çektiğini, kendisinin de acınacak halde bulunduğunu dile getirir (Dîvân, K. 7/2-9). Akrabalarından da hep zarar gördüğünü, onların da felekten beter sırt çevirdiklerini söyleyerek (Dîvân, K. 7/14-15) bir müsahip ihtiyacını hissettirir.

Kendisinin akranları arasında üstün yetenekli bir şair olduğunu, kişilik ve maneviyatının da buna uygun olduğunu anlatır. Arapça ve Farsçaya olan yatkınlığının sevindirici bir durum olduğunu, aksanındaki bozukluğun yadırganmayacağını anlatmaya çalışırken devletlilerin seçkin

kulları arasında olmayı arzu ettiğini îmâ ederek, koruma ve sahiplenme talebini dile getirir (Dîvân, K. 7/21-29).

Sultan I. Ahmed'in (1603-1617) saltanat tacını giymesi üzerine kendisine şiir yazan *Süheylî*, yıllarca ilim elde etmek için çalıştığını, seferden sefere koştuğunu, artık bu zor görevden alınıp ilmî birikimi ve kanaati doğrultusunda kendisine yeni bir görev verilmesini ister. Bu kaside ile ömrünün geri kalan kısmını geçirmek üzere hükümdardan Kabe'ye gönderilmeyi isterse de (Dîvân, K. 9/34-39) bu yönde bir işarete rastlanmaması bu isteğin yerine getirilmediğini göstermektedir.

Sultan III. Mehmed ve Sultan I. Ahmed'ten istediklerini alamayan *Süheylî*, yönünü Güzelce Mahmut Paşa'ya (ö. 1605) çevirir. Paşa'nın sadarete atanması (1602) üzerine yazdığı kaside aracılığı ile, yapmakta olduğu görevi şairliği üzerinden sorgulamaktadır. Bu şiirde, kendisine sahip çıkıldığında yeteneğini gösterip en iyi şairler derecesinde eserler verebileceğine olan inancını ve güvenini sergilemek ister (Dîvân K. 14/26-28). Bu ve buna benzer ifadelerden, şairin niteliklerine uyan bir göreve getirilmediği ve sürekli şikayet ettiği sefer halindeki görevine devam ettiği anlaşılmaktadır.

Süheylî'nin Acâibü'l-Meâsir ve Garâibü'n-Nevâdir adlı eseri üzerine yaptığı çalışmada Şerife Yağcı, *Süheylî*'nin bu tarihlerdeki Şam bağlantısı ile ilgili önemli bilgilerin bulunduğu nüshaya dikkat çeker. Bu nüshadaki bilgilere göre 1014 (1605) yılında Sultan I. Ahmed'in fermanıyla Cağalazade Sinan Paşa serdarlığında şark seferi düzenlenmiş, Halep beylerbeyliği Nasuh Paşa'nın elinden alınarak Canbulatzâde Hüseyin Paşa'ya verilmiştir. Bu görevlendirmede Halep defterdarlığı Sahûnîzâde Mehmed Efendi'ye, Halep muhasebeciliği de *Süheylî*'ye verilmiştir. *Süheylî*, Hüseyin Paşa'nın yeğeni ve damadı olan Canbulatzâde Ali Bey ile, amcası Halep valisi Hüseyin Paşa'nın vekili ve mübaşiri sıfatıyla İstanbul'dan Halep'e doğru yola çıkmışlardır. Halep yakınlarında Hüseyin Paşa'nın dededen ocaklığı olan Kilis'te karşılanmışlar, birkaç gün burada kaldıktan sonra doksan üç gün sürecek olan Nasuh Paşa direnişini ber taraf etmek üzere kaleye yönelmişlerdir.

Kaleye sığınmış olan Nasuh Paşa'nın askerleri, bir ara kaleden dışarı çıkıp karşı gruptan pek çok adamı öldürdüğü sırada *Süheylî*'nin bulunduğu yeri de basmış, *Süheylî*'nin bir hizmetkârını öldürüp on bir atını kaçırmışlardır. Beraberindeki bütün maddî varlığı çalınan şairin bir tek atı kalmıştır. Araya giren ülemanın da yardımıyla barış sağlanmış, Halep kalesi muhafızlığı ve valiliği Hüseyin Paşa'ya geçmiştir. Bu olay üzerine bir tarih şiiri yazan *Süheylî*'ye Canbulatzâde Hüseyin Paşa; "Biz seninle baba dostuyuz, seni derûndan severin" deyip pek çok lütuf ve keremlerde bulunmuştur. Hüseyin Paşa şark seferi için görevlendirildiğinde; "İstanbul'dan 'ıyâl ü evlâduñı getirgil Kilis'de senüñle bir yirde olalum, saña bir a'lâ çiftlik hîbe eyleyeyüm; saña bakar, kemâl-i refâhiyyet ü safâ ile geçinürsin." diyerek İstanbul'a gitmesine şartlı izin vermiştir.

Bu söz üzerine yol hazırlığı yapılırken gitmesine bir akşam kala; Hızır Bey, Ali Bey ve Derviş Bey'in bulunduğu sohbet meclisinde Hüseyin Paşa bir kağıda bir şeyler yazarak elden ele dolaşmasını ister. Hüseyin Paşa,

kağıda “*Süheylî*”ye olan riâyet bañadur, tekayyüd idesiz.” yazarak ertesi gün *Süheylî*’yi birlikte uğurlamalarını ve gereken ne ise temin edilmesini emreder. Ertesi sabah mecliste bulunan beyler, her biri birer ikişer at ve katır, ellerindeki tezkirelerde birer donluk kemha ve çuka getirir ve birkaç saat içinde yaklaşık üç yüz kuruş kadar sikke toplanır. En son Hüseyin Paşa bir çift sepet kumaş, beş yüz kuruş, bir at, giyecek ve mektup kesesi içinde yüz kuruş cep harçlığı vererek *Süheylî*’yi geri dönmek üzere uğurlar.

Osmanlı hükümeti tarafından kendisine ocaklık olarak Kilis sancağı verilen Canbuladoğlu Hüseyin Paşa, Şam zorbarına karşı Nasuh Paşa’ya yardım etmesine rağmen Paşa ile araları açılmış ve Cağalazâde Sinan Paşa’nın desteğı ile Nasuh Paşa’nın elinden kaleyi teslim almıştır. Fakat Sinan Paşa’nın, İran seferine katılması için gönderdiği emri ağırdan aldığı için Van’da idam edilmiştir. Canbulatzâde Ali Paşa, amcasının idamı üzerine yirmi bin kişilik bir kuvvet toplamış ve Osmanlı hükümetini oldukça uğraştırmış bir asi ve Celâlî reislerinden biri olarak tarihe geçmiştir. Şam ve Halep bölgesinde yağma ve tahribata da kalkışan Ali Bey, gücünü Adana civarına kadar yaymış, adına para bastırıp hutbe bile okutmuştur. 1607’de Kuyucu Murad Paşa tarafından hezimete uğratılan Canbulatoğlu, bir ara arabulucular yardımıyla Sultan I. Ahmed’e hesap verdikten sonra güven telkin etmişse de düzen tutturamamış, yeniçerilerin elinden Belgrat’a kaçması üzerine Kuyucu Murad Paşa tarafından 1611’de idam edilmiştir.

Süheylî’nin Osmanlı hükümeti ile çeşitli gelgitler yaşayan bu aile ile tanışıklığı Suriye yıllarına dayanıyor olmalıdır. Kilis ve Halep tarafına yerleşmiş olan Canbulatoğulları, Suriye’de Canbuladiye denilen bir aileden gelmektedir. *Süheylî*, bu tarihlerden hemen önce, Sultan I. Ahmed ve Güzelce Mahmud Paşa’ya yazdığı kasideler aracılığı ile ya da Canbulatoğulları ile olan tanışıklığı üzerine görevlendirildiğı Halep muhasebeciliğı görevini, Canbulatoğullarının kötü sonundan anlaşıldığı üzere yerine getirememiş olmalıdır.

Himayelerine sığındığı ya da birlikte görevlendirildiğı ailenin, devlete karşı isyan girişiminde bulunmuş olması *Süheylî*’yi de zor durumda bırakmıştır. Şair, ne İstanbul’da kalabilmiş ne de Halep, Kilis veya Şam dolaylarına dönebilmiştir. Belki de bu yılların bulanık havasından tedirgin olarak soluğı Mısır’da almıştır. Çünkü, Canbulatoğullarının devlete karşı takındığı tavrın *Süheylî*’yi endişelendirmiş olması, şiirlerine yansıyan dünya görüşüne ve olaylar karşısında sergilediğı devlet şuuruna uygun düşmektedir.

1599-1600 tarihinde Hadım Cafer Paşa’yı, 1604’te de Cerrah Mehmed Paşa’yı kaybeden *Süheylî*, en son tutunduğı ve çokça ihsanlarını gördüğü Canbulatoğulları macerasından sonra yine sahipsiz kalmıştır. Onun hayat hikâyesini bugünkü bilgilerimizle 1015 (1606) yılından itibaren Mısır’da takip etmekteyiz. Mısır’da divan katibi olarak görev yapan şair-yazar *Süheylî*’nin, Târîh-i Mısır-ı Cedîd adlı eserinden, bu tarihten 1038 (1628-29) yılına kadar geçen olayları bizzat yaşadığı anlaşılmaktadır. *Süheylî* Mısır’a geldikten kısa bir süre sonra Mısır valiliğine Mehmed Paşa atanmıştır (1015 (1607)). Paşa’nın Mısır’a gelişi ile vergi tahsil meselesi hallolmuş ve askeri

ocaklarının halka yapmakta olduğu zulüm ortadan kaldırılarak önemli bir huzur ortamı sağlanmıştır.

Süheylî, böylesine dirayetli bir devlet adamı ve gönül ehli bir sufiyi kendisine yakın bulmuş olmalı ki bugün elimizdeki nüshada bulunan *Dîvân*'ında on bir kaside, üç müseddes, bir müsemmen ve bir tercî'-bend şiirini Paşa için yazmıştır. Yazdığı kasidelerde kendisinden himmet bekler, hatta "dirlik" vermesini (*Dîvân*, Tsm. 1/5-6) ister. Otuz yıldır gurbette fazilet ve irfan için seyahatte bulunduğunu ve durumundan hoşnut olmadığını aktarır.

Mısır'da sürekli gurbet sıkıntısından bahseden şair (*Dîvân*, K. 40/14, 20), Paşa'dan kendisine İstanbul'da bir görev vermesini ister. Paşa, 1020 (1612) yılından itibaren kaptan-ı deryalığa yükselerek İstanbul'a geçmiş ve nihayet 123 (1614) yılında sadaret makamına getirilmiştir. *Süheylî*, Paşa sadarete iken de ona şiirler yazmış ve yollamışsa da kendisinden yine bir yakınlık görememiştir. Bu taleplerinin bir türlü yerine getirilmediğini gören şair, bunun ahirette gerçekleşeceğini söyleyerek sitemini dile getirmeye başlamış (*Dîvân*, K. 15/53-4), hüner sahiplerinin ihmal edilip yeteneksizlerin kayırılmasından şikayet etmiş ve günah olmayacağını bilse kaside yazmaktan bile vazgeçeceğini söylemiştir (*Dîvân*, K. 15/59).

Mısır valiliğinden sonra kaptan-ı derya, kızı Gevher Han Sultan ile evlenmek suretiyle hükümdara damat ve daha sonra da sadrazam olan Damad (Kara, Öküz) Mehmed Paşa'nın pek çok yetkiye söz geçirebileceğini haklı olarak bekleyen *Süheylî*, bilemediğimiz sebeplerden bir türlü Paşa'nın güvenine ve himmetine mazhar olamamıştır. Sultan III. Murad'ın Mısır'a gelen gazellerine nazire olarak yazdığı övgü şiirinde, devletin 1020 (1611-12)li yıllarda Mısır'dan görünümünü deneyimli ve sorumlu bir devlet adamı üslubuyla hükümdara aktarır (*Dîvân*, K. 11).

Bu kaside ile, *Süheylî*'nin o yıllarda hükümdara tavsiye ve uyarıda bulunacak yaşta ve erişkinlikte olduğunu söyleyebiliriz. Hele Hüsrev Paşa'nın 1629 yılında Bağdat'ı geri almak üzere serdar sıfatı ile görevlendirilmesi sonrasında çıkan olaylar üzerine kaleme aldığı şiirinde, onun düşmana rahmet okutacak kadar zalim ve sadece kendi mal ve mülkünün derdinde olan bir çıkarıcı olduğunu belirterek Paşa'yı çok ağır dille eleştirmiştir (*Dîvân*, Msd. 13).

Süheylî, ilerleyen yaşı sebebiyle olsa gerek, artık yeni bir makam ya da mansıb işi görememenin ve Mısır'dan başka bir gurbeti de bu yaştan sonra yaşamayacağı düşüncesinin verdiği rahatlıkla, Hüsrev Paşa'yı (1628-31) hükümdara şikayet eder. Celâlî Hasan üzerine gönderilen Paşa'nın rüşvet karşılığı makam ve mansıb satan bir serdar olduğu;

Der-i devlet-me'âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm'ıñ ola bir karı serdârı (*Dîvân*, Msd. 13)

beyti ile tekrarlanır.

Nihayet 1041 (1631-32) yılında Sultan IV. Murad (1623-40) için yazdığı bir kaside, şairin bu yıllarda şiir yazacak sağlıkta Mısır'da bulunduğunu göstermektedir. Sultan IV. Murad'ın Üsküdar Kandilli Bahçe'de bir vuruşta deldiği kalkanlardan birinin Mısır'a gönderilmesi

üzerine 1043 (1633-34) yılında bir tarih şiiri yazmış olması, bugün için ondan bize ulaşan son tarih kaydı olmuştur (Dîvân, Kıt. 7, 28). *Süheylî*'nin bu tarihten ne kadar sonra ve nerede öldüğünü bilemiyoruz. Fakat onun 1585-1634 yılları arasında şair ve yazar kimliği ile tarih sahnesinde yer aldığını bildiğimize göre, 1560'lı yıllarda doğmuş ve yetmişli yaşlarda ölmüş olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır.

EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Süheylî, manzum ve mensur eserleri ile hem mütercim hem de müellif bir edebî şahsiyet olarak değerlendirilmelidir. Mensur eserlerinde kullandığı ifadelerden, kendisinden önce ortaya konmuş pek çok eseri bir tercüme dikkati ile okumakla kalmadığını, kendi görüş ve düşünceleri ile zenginleşen eserler meydana getirdiğini anlıyoruz.

Üç dilde eser verecek kadar bu dillere hakim bir şair ve yazarın bilgisi ve görgüsü de bu dillerin metinleri ölçüsünde geniş olacaktır. Özellikle tarihe ait eserleri, kültür tarihi bağlamında dünya görüşünün derinleşmesine katkıda bulunmuş olmalıdır. Osmanlı-İran savaşları ve Celâlî isyanlarının hareketli coğrafyasında şekillenen bu siyasî ortamda, görevi sebebiyle aktif olarak bulunması, onu yaşından fazla olgunlaştırmıştır.

Özellikle Canbulatoğulları ile çıktığı hayat yolculuğunda Osmanlı ile sorunlar yaşamış bu ailenin şair ve yazar *Süheylî*'nin edebî ve siyasî kişiliği üzerinde önemli bir iz bıraktığını düşünmemek mümkün değildir. Şamlı bir ailenin çocuğu olmakla, eserlerinde hissettirdiği taşralılığı üzerine böyle bir siyasî gölgenin düşmesi, belki de bir ömür devletlilerden himmet görememesinin sebeplerindedir.

Babasının mesleği sebebiyle, doğup büyüdüğü memleketini terk etmesi, babasının ölümünden sonra edebî bir şahsiyet olarak ortaya çıktığı İstanbul'un edebiyat çevrelerinden ayrılmak zorunda kalması ve ömrünün son dönemini geçirdiği -hep şikayet ettiği- Mısır yılları, *Süheylî*'nin bir ömür gurbeti içinde hissettiğinin işaretleri olarak anlaşılmalıdır.

Süheylî, şair kimliğinden önce tarih ve hikâye yazarı olarak tanınmaktadır. 'Acâ'ibü'l-Me'âsir ve Garâ'ibü'n-Nevâdir adlı 24 hikâyeden oluşan mensur eserini kaleme alırken bu esere ilham veren pek çok hikâye okumuştur. Bu sürecin, onun dili kullanma yeteneğini geliştirmesi yanında estetik zevkinin oluşmasında ve kültürel birikim kazanmasında önemli katkı sağladığından kuşku duyulamaz.

Klâsik Türk edebiyatında hemen hemen her şairde gördüğümüz, sanatı takdir edilen şairlerle kendini kıyaslama, *Süheylî*'nin *Dîvân*'ında da örnekleri ile temsil edilir. Kaside ve gazellerinde sık sık Selmân-ı Sâvecî, Kemâl-i Hocendî, Emir Husrev-i Dihlevî, Molla Câmî, Hâfız-ı Şîrâzî, Nizâmî-i Gencevî ve Zahirüddîn-i Faryâbî gibi İran şairleri ile kendini kıyaslayarak çağında onların eriştiği edebî derinliğe ve estetik çizgiye eriştiğinden dem vurur.

Süheylî'nin şair kimliği ile ilk ortaya çıkışı İstanbul'da olmuş, fakat edebiyat çevreleri tarafından tanınmadan şehirden ayrılmak zorunda kalmıştır. Halep ve Mısır'da kitabet görevinde bulunduğu sıralarda en çok istediği şey, İstanbul'a dönüp sanatını gösterebileceği bir ortamı elde edebilmektir. Birgün İstanbul'a dönüp kendine iltifat

eden bir devlet büyüğünün de yardımıyla sanatı takdir edilen bir şair olmayı, sadece şairliği ile öne çıkmayı, bu yolla geçinebilmeyi umut eder.

Elimizdeki *Dîvân, Süheylî*'nin, kendi dönemine gelinceye kadar söz söyleme geleneğinin katettiği aşamalardan haberdar bir şairi işaret etmektedir. Türk ve Acem şairlerinin tavsif edildiği ve Gülşen-i Şu'arâ adını verdiği kasidede (K.48), klâsik İran edebiyatının önde gelen şairlerinin pek çoğunu öne çıkan özelliklerine göre tavsif eder. Acem şairlerinden başlayarak Türk şairlerinden Nevâî ve Fuzûlî'yi ihmal etmeksizin Ulvî, Kara Fazlî, Usûlî, Şeyhülislam Yahyâ ve Makâlî gibi şairleri, kiminin matlânı kullanmakla kimini nazire yoluyla ululamak ister.

Dîvân, Süheylî'nin hem Anadolu'da hem de Şam ve Mısır eyaletlerinde bulunmuş olması bakımından, bu edebiyatın uzak objektifle çekilmiş bir fotoğrafı gibidir. Uzaktan bu tarz bir bakışın, bu edebiyatın dinamiklerini yakından takip edememek gibi sakıncaları bulunmakla birlikte, bu edebiyatı geniş bir çerçeveden değerlendirme fırsatı vermiş olması da önemlidir. Bu bakış açısı ve etkileşim, şairlerin edebî çizgilerinin oluşmasında önemli katkılar sağlar. *Dîvân* Hayâlî, Bâkî, Gelibolulu Âlî ve Fuzûlî gibi şairlerin uzunca süreçte okunması ve özümsemesi ile ortaya çıkmış olmalıdır. Bu etkileşim, nazire yoluyla veya musammatlar oluşturmak şeklinde görüldüğü gibi ismen zikrederek veya mazmun ve klişelerde, imaj ve tablolarla aşinalık ve öykünme şeklinde de görülebilir. Elimizdeki *Dîvân* nüshasında, Usûlî'nin bir kasidesine, Fuzûlî'nin bir gazeline yazılmış nazireler; Şeyhülislam Yahyâ Efendi, Makâlî, Veysî ve Cenâbî'nin matla'ları ile tesdîs; Sadrazam Hafız Ahmed Paşa'nın matla'ı ile tasmîn; Makâlî ve Vahyîzâde Hilmî Efendi'nin gazellerinden tahmîs bulunmaktadır.

ESERLERİ

1. Acâ'ibü'l-Me'âsir ve Garâ'ibü'n-Nevâdir
2. Fezâ'il-i Şâm
3. Münşeât
4. Târîh-i Mescid-i Harâm
5. Târîh-i Mısr-ı Kadîm
6. Târîh-i Mısr-ı Cedîd
7. Târîh-i Şâhî
8. Dîvân

KAYNAKÇA

- “Süheylî Ahmed” (1985). *Yeni Türk Ansiklopedisi*. C. 10. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- “Süheylî, Ahmed” (1981). *Türk Ansiklopedisi*. C. 30. Ankara: MEB Yayınları.
- Babinger, Franz (2000). *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çev. Coşkun Üçok. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bağdatlı İsmail Paşa (1947). *Îzâhü'l-Meknûn fi'z-Zeyli 'alâ Keşfi'z-Zünûn 'an Esâmî'l- Kütübi ve'l-Fünûn*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Başpınar, Fatih (2003). *Pervâne Beg, Mecmû'atü'n-Nezâ'ir (315^a-340^a)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Bilgin, Üzeyir (2002). *Pervâne Beg, Mecmû'atü'n-Nezâ'ir (131^b-164^b)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Enuş, Hasan 1381(2002). *Dânişnâme-i Edeb-i Fârisî: Edeb-i Fârisî der-Afganistân*. C. III. Tahran.
- İpekten, Haluk, Mustafa İsen, Recep Toparlı, Naci Okçu, Turgut Karabey (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- İsen, Mustafa (Haz.) (1994). Gelibolulu Mustafa Âlî. *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Kâtip Çelebi (1941). *Keşfü'z-Zünûn*. C. I. İstanbul: Maarif Matbaası.
- Kavruk, Hasan (1998). *Eski Türk Edebiyatında Mensur Hikâyeler*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Kramers, J. H. (2001). “Mısır”. *İslam Ansiklopedisi*. Ankara: MEB Yayınları.
- Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (Haz.) (2000). *Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri*. Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Kurnaz, Cemal ve Mustafa Tatçı (Haz.) (2001). *Mehmet Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî*. Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Levend, Agah Sırrı (1956). *Gazavat-nâmeler ve Mihaloğlu Ali Bey'in Gazavât-nâmesi*. Ankara: TTK Yayınları.
- Müstakimzâde Süleymân Sadettin Efendi (2000). *Mecelletü'n-Nisâb*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Rızâ, Es-Seyyid (1316). *Tezkire-i Rızâ*. İstanbul: Dersaadet İkdâm Matbaası.
- Rieu, Charles (1996). *Catalogue of The Persian Manuscripts in The British Museum*. V. II. Oxford.
- Riyâzî. *Riyâzü'ş-Şu'arâ*. Süleymaniye Küt. Esad Efendi Böl. No: 387.

- Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethudâ. *Acâ'ibü'l-Me'âsir ve Garâ'ibü'n-Nevâdir*. Nuruosmaniye Küt. No: 4117.
- Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethudâ. *Dîvân*. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi. No: 1098.
- Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethudâ. *Târîh-i Mescid-i Harâm*. Sül. Küt. Yazma Bağışlar Bölümü. No: 3745.
- Süheylî Ahmed bin Hemdem Kethudâ. *Târîh-i Şâhî*. Sül. Küt. Fatih Böl. No: 4356.
- Süheylî Ahmed bin Hemdem. *Türk İslam Tarihinden (Nevâdir-i Süheylî)*. Haz. Şemsettin Kutlu. İstanbul: Tercüman Gazetesi 1001 Temel Eser Yayınları.
- Tayşî, M. Serhan (1943). *İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Tarih-Coğrafya Yazmaları Kataloğu*. İstanbul: Maarif Matbaası.
- Tekindağ, Şehâbeddin (2001). "Canbulat". *İslam Ansiklopedisi*. Ankara: MEB Yayınları.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1940). "Osmanlı Devleti Zamanında Kullanılmış Olan Bazı Mühürler Hakkında Bir Tetkik". *Belleten* IV (16): 495-544.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1954). *Osmanlı Tarihi*. C. III. Ankara: TTK Yayınları.
- Yağcı, Şerife (2001). *Süheylî'nin Acâibü'l-Meâsir ve Garâibü'n-Nevâdir'i*. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

METİN

[KASİDELER]

1.

Ol Rahîm-i bî-zevâl ve e'ta'l-'ilmi ve'l-kemâl ve sâhibü'l-'ilmi ve'l-celâl
ve ol Hudâ-yı bî-zevâl olan Hakk sübhânehû ve te'âlâ celle celâlühû ve
'amme nevâlühû ve lâ ilâhe gayruhû hazretlerine münâcât[*dur*]

Hazret-i Hudâvend-i vâhibü'l-'atâyâ ve Hâliku'l-berâyâ celle celâlühû ve
'amme nevâlühû dergâh-ı bî-müntehâsına 'arz-ı teberru' u recâ oldugudur

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. İy ehl-i cürme rahmet ile eyleyen cezâ
Gaffâr-ı lâ-yezâl ü Hudâvend-i zü'l-'atâ
Sultân-ı bî-vezîr ü Hudâvend-i lâ-nazîr
Dâdâr-ı bende-perver ü Vehhâb-ı reh-nümâ
3. Ehl-i zünûbe magfireti mâhi'l-isâm
Erbâb-ı 'usre mevhabeti vâsi'u'l-'atâ
Emrûñle zâhir oldı 'umûm-ı mükevvenât
Nûruñla kârgâh-ı cihân buldı rûşenâ
5. Ez-sâhat-i kemâl-i tu gerd-i zevâl dûr
V'ez dâmen-i bekâ-yı tu dest-i fenâ cüdâ
Keyfiyet ü kemiyyet ü 'acz ü kusûr u 'ayb
Gird-i sürâdikât-ı celâl-i tu nâr-ı sehâ
7. Bir zerre var midur eser-i sun'uñ olmaya
Fî-gâyeti'l-vezâhati ke's-şemsi fi'd-duhâ
Nûr-ı hidâyetüñ eger olmasa reh-nümûn
Zulmât-ı hayret içre kala 'akl-ı âşinâ
9. Kûnh-i kemâl-i kudretüñe irmedi 'ukûl
Kıldı hicâb-ı hayrete ikrâr enbiyâ
Yine dalâlet içre kalurdu esîr olup
Mûsî-i 'avnuñ olmasa kullara reh-nümâ
11. Virmezdi nûr çihre-i mâha fûrûg-ı mihr
Şem'-i hidâyetüñden eger bulmasa ziyâ
Dergâh-ı 'adlûñe yaraşur 'izz ü saltanat
Sübhâne men teferrede bi'l-'izzî ve'l-bekâ
13. Sultân-ı çâr-bâliš-i dünyâ vü âhiret
Sâhib-serîr-i kevn ü mekân sadr-ı enbiyâ
Fehm-i celâl zât-ı cemîlûñde şerm ile
İzhâr-ı 'acz idüp kıla dergâhuña senâ

15. Ol efsah-ı zemâne senâ-yı belîgüñi
İhsâ deminde lâ-y-ile çün eyledi edâ
Ben rû-siyâh ü güm-şüde-i râh-ı ma'siyet
Kankı dil ile eyleye pes şükrüñi edâ
17. Gerçi garîk-ı ma'siyetem başdan ayaga
Kesmem ümîdi rahmet-i 'afvuñdan iy Hudâ
Yâ Rabb be-nûr-ı dîde-i pâkân-ı Hak-perest
Yâ Rabb be-sûz-ı sîne-i merdân-ı pârsâ
19. Ol zümre-i sa'âdet için kılduñ anlara
Teşrîf-i *inne ekrameküm* hil'atin sezâ
Dâmân-ı fazluña yapışup lütfuñ isterüz
F'agfir lenâ bi-fazlike yâ sâmi'a'd-du'â
21. Âhir nefesde kılma SÜHEYLÿi nâ-murâd
Kıl meş'al-i hidâyetüñi aña reh-nümâ
Mahşerde Mustafâ-y-ile haşr eyleyüp anı
V'erzuk lenâ likâke ve agfir zünûbenâ
23. Dünyâda eyle tâbi'-i şer'-i Muhammedî
Ashâb u tâbi'îne kılup pey-rev-i rızâ
Dûr eyleme mütâbe'atından o zümrenüñ
Kad fâze bi'l-hidâyeti minhüm men iktidâ
25. Yâr-ı 'atîkı hazret-i Sıddîk-ı bâ-vakâr
Pîrâye-i mürüvvet ü ser-mâye-i recâ
Fârûk-ı hakk u bâtıl olan hazret-i 'Ömer
Revnağ-fezâ-yı hâne-i dîn şem'-i meh-zıyâ
27. Dîvâr-ı dîne sâlis olan rükn-i muhterem
Pîr-i huçeste hazret-i 'Osmân-ı zü'l-hayâ
Şîr-i Hudâ vü sâhib-i teşrîf-i *hel etâ*
Kân-ı 'atâ vü maksad-ı Aksâ'ya reh-nümâ
29. Nûreyn-i ezhereyn Hüseyñ ü Hasen ki ol
İki hümâ durur radiya'llâhü 'anhümâ
Ashâb-ı pâk-dîn ü kamu tâbi'în için
'Abd-i fakîri eyleme ol zümreden cüdâ
31. İnnî eteytü bâbeke bi'd-dem'i sâyilen
Yâ ze'l-'atâ [ve] ente 'afüvvün limen cefâ

2.

Dîbâce-i sahâyif-i kelâm ve fihrist-i safâiyih-i peyâm-ı nâm-ı hazret-i
melik-i ‘allâm ve hamd-i zi’l-celâli ve’l-ikrâm olundugıdur
Bahr-i hezec-i müsemmen

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Sühen kim evvel ismü’llâh ile dilden ola peydâ
Kılır âgâz u encâmın ‘inâyet hazret-i Mevlâ
Hudâ-yı bî-zevâl ol kim vücûd-ı ‘izzeti Bâkî
Kadîm ü ferd-i bî-hem-tâ ‘Alîm ü ‘Âlim ü yek-tâ
3. Hudâvend-i zemîn ü âsmân Hallâk-ı ins ü cânn
Kerîm ü Kâdir ü Sübhân-ı bî-mânend ü bî-hem-tâ
Zihî Rezzâk-ı zî-kudret ki hâs u ‘âme in‘âmı
Zemîn ü âsmân ehli garîk-ı ni‘met-i vâlâ
5. Keşîde h^vân-ı ihsânı küşâde bâb-ı güfrânı
Serâdan tâ Süreyyâya varınca ni‘meti yagmâ
Zihî perverdgâr-i ins ü cinn ü ‘âlem ü âdem
Garîk-ı bahr-ı cûdı mûr u mâr u peşşe vü ‘ankâ
7. Yaratdı ‘arş u ferş ü kâ’inâtı emr-i *kün* birle
Kimin seyyâr ü sâbit kimi esfel kimisi a‘lâ
Te‘âla’llâh Fettâh-ı mukadder fâtihü’l-ebvâb
Gürûh-ı ins ü cinne dergeh-i a‘lâsıdur melcâ
9. Münezzeh şân-ı pâki eylese bir ‘âcize rahmet
Eñ ednâ bendeye in‘âm ider biñ cennet ü hûrâ
Muhît-i ‘ilmine mahfî degüldür zâhir ü bâtın
Zihî pinhân ü peydâ kim kamu pinhân aña peydâ
11. Hakîkat zât-ı bî-çûnı degüldür kâbil-i idrâk
Belî bir şemme-i şerhi sıfâtın eylegil ısgâ
Kemâl-i kudreti var eyledi bir nûrdan cevher
Dahı levh-i vücûda kıl-ı kudret kılmanın imlâ
13. O nûr-ı pâkden geldi vücûda hâsıl-ı kevneyn
Libâsı hil‘at-i *yâsîn* ü ber-ser efser-i *tâhâ*
Rasûl-i Hâlık-ı bî-çûn murâd-ı harf-i *kâf* u *nûn*
Behâ-yı Merve vü Yesrib fûrûg-ı Mekke vü Bathâ
15. Muhît-i nokta-i ‘âlem medâr-ı zümre-i âdem
Nizâm-ı Ka‘be-i a‘zam imâm-ı Mescid-i Aksâ
O mâhuñ feyzi nûrından nümâyân oldı ol gevher
O gevher oldı manzûr-ı cenâb-ı hazret-i a‘lâ
17. Eritdi satvet-i tâb-ı celâl ol cevherüñ cismin
Dil-i gevherden oldı bir gubâr ile buhâr a‘lâ

- Gubâr ile buhârı evc-i a'lâya su'ûd itdi
Gubârı oldu müsta'mel buhârı oldu müsta'lâ
19. Birisi 'ayn-ı zulmet biri nûr-ı mahz idüp zâhir
Birinden kubbe-i hadrâ birinden 'arsa-i gabrâ
Açıldı perde-i imkân görüldü 'âlem-i gaybet
Müşahhas oldu ol nûr ile bu dünyâ vü mâ-fihâ
21. O demden sille-i hükmiyle gerdân itdi gerdûnı
Zemîni bâr-ı mîh-ı kûh-ı sengîn itdi pâ-ber-câ
Zevâyâ-yı felek oldu melekler birle nûrânî
Okur her biri tesbîhinde *sübhâne'llezî esrâ*
23. On iki burcî gerdân oldu bu gerdûn-ı pür-girdüñ
Pey-â-pey dönmede[dür] her biri geh zîr ü geh bâlâ
Sipîhr-i lâciverdî 'arş u kürsî hep mu'allakda
Yidi iklimde kısmet oldu ferş-i 'arsa-i pehnâ
25. Bürûc-ı hût u delv [ü] cedy ü kavs u 'akreb [ü] mîzân
Hamel bâ-sevr ü pes cevzâ vü harçeng ü esed 'azrâ
Dıraşşân her biri sath-ı felekde sâbit ü sâ'ir
Sabâh u şâm u mihr ü meh felek gerdûn cihân-ârâ
27. Yidi seyyâredür zînet viren âfâk-ı nüh-tâka
Çü keyvân müşterî mirrîh ü tîr ü zühre-i zehrâ
'Adedde sî iken mâhı gehî pencâh olur geh çil
Gehî ferbih gehî lâgar bu nûn u mîm-i bî-hem-tâ
29. Basît-i hâk ü bâd ü âb ü âteş hep muhîr olmuş
Biri birine peyveste be-hükm-i Kâdir-i yek-tâ
Bu heft iklim-i 'âlem çâr fasl [u] muhtelif elvân
Be-dîdâr itmede bâ-sun'-ı Hak nüh kubbe-i hadrâ
31. Füsûl-ı çâra 'ibretle nazar kıl hikmetin dir hep
Gehî berf ü geh[î] bârân ü geh nermâ vü geh germâ
Münevver kılsa hurşîd-i cihân-ârâ hamel burcın
Olur çün ravza-i mînû zemîn çün 'urfe-i mînâ
33. Kemâl-i kudret-i Hakkiyle enfâsı Mesîhâsâ
Ziyâ eczâ-yı hâk-i mürde-i arzı ider ihyâ
Bulur her mevsim-i nev-rûz zînet ravza-i 'âlem
Gül ü lâleyle gûn-â-gûn ser-â-ser dâmen-i sahrâ
35. Nihâl-i ergavân ü gülde zâhir âteş-i Mûsâ
Şükûfe her şecer üzre nümûdâr-ı yed-i beyzâ
Külâh-ı zerd ü destâr-ı sefid ü câme-i ahdar
'Aceb cem' eylemiş gülşende hakkâ nergis-i ra'nâ
37. Hezârân kumrî-i mukrî nice medh ü senâ eyler
Firâz-ı minber-i çübîn-i gülde bülbül-i şeydâ

- Çemen reşk-i behişt olmuş zemâne zîb ü fer bulmuş
Sabâ ferrâş olup gülzâra gelmiş ebr-i ter sakkâ
39. Bu eyyâm-ı latîf içinde bir germâ zuhûr eyler
Erür mûm gibi nerm olup vücûd-ı sahra-i sammâ
Bu resme germ iken sun‘-ı kemâl-i Kâdir-i mutlak
İder necm-i süheylî revnak-ı gerdûndan peydâ
41. Misâl-i Hızr-ı nûrânî ki zulmetden tulû‘ eyler
Zalâm-ı ‘âlemi pür-nûr ider mihr-i cihân-ârâ
Görinür berg ü bârı sîb-i sîmînûn dıraht üzre
Misâl-ı mâh-ı tâbân şu‘le-bahş-ı peyker-i cevzâ
43. Döker bâd-ı vezân berg-i rezân-ı bâg u bostânı
Gören eşcâra ‘ârız oldı sanur ‘illet-i safrâ
Direfş-i mihr-i rûşen-ruh hamel kasrını zeyn eyler
‘Adem iklimini özler sipâh-ı sarsar u sermâ
45. Biçer hayyât-ı kudret hil‘at-i elvânı eşcâra
Dem-i enfâs-ı kudsî mürde-i bâgı ider ihyâ
Te‘âla’llâh zihî Kayyûm-ı Kâdir sâni‘-i mutlak
Nice mevcûdî nâ-mevcûd ider nâ-bûd olur peydâ
47. Yog iken ‘âlem ü âdem ne şems ü ne kamer zâhir
Ne yir gök kaydı var idi ne şâm u ne seher peydâ
İrâdet eyledi çünkim ta‘alluk cümle var oldı
Zemîn ü âsmân ü ins ü cinn ü Âdem ü Havvâ
49. Kemâl-i ‘alleme’l-esmâ bile mümtâz olup Âdem
Mükerrem kıldı ol bâlâyı teşrîfât-ı kerremnâ
Kerîm ü Kâdir’ün fermânına cümle mutî‘ oldı
Melekler emr-i Hak’la secde kıldı didi *âmennâ*
51. Hudâ ol nesl-i pâki cümle ‘âlemden ‘azîz itdi
Ki cümle enbiyâ ol nesl-i tâhirden olur peydâ
Cenâb-ı Şît ü İdrîs-i nebî Nûh-ı neciyyü’llâh
Halîlu’llâh İsmâ‘îl ü İshâk-ı nebî Yahyâ
53. Dahı Lût ile Sâlih hazret-i Şu‘ayb ile Hârûn
Mükerrem Hızr u İlyâs ile Yûşa‘ hazret-i Mûsâ
Süleymân ile Dâvud-ı nebî vü ‘Îsû hem Ya‘kûb
Dahı Zülküfl ü Eyyûb ü Zekerîyy’Elyesa‘ ‘Îsâ
55. Şu‘ayb [ü] Dânyâl ihvân-ı Yûsuf hep nebîlerdür
‘Azîz ü Yûsuf [u] Hûd-ı nebî vü Yûnus-ı Mettâ
Husûsâ ol güzîn-i enbiyâ mahbûb-ı Rabbânî
Muhammed Mustafâ şâh-ı serîr-i Yesrib ü Bathâ
57. Tılısm-ı ism-i pür-nûr-ı Muhammed kim zuhûr itdi
Açıldı ‘âleme ol genc-i mahfî *kenz-i lâ-yefnâ*

- Odur ol seyyid-i sâdât u sultân-ı rüsül hakkâ
Odur ol sâhib-i mi'râc ü şâh-ı sadr-ı *ev ednâ*
59. İlâhî 'izzetüñ hakkı rasûl-i müctebâñ için
Dahı ol yâr-ı sâdık yâr-ı gâr-ı künc-i istignâ
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân-ı zi'n-nûreyn hakkıyçün
'Aliyyü'l-Murtezâ şâh-ı velâyet mahrem-i Zehrâ
61. İki şeh-zâde-i 'âlî cenâbuñ nûr-ı pâki-çün
SÜHEYLÎ mücrimi mahşer deminde eyleme rüsvâ
Refik idüp aña îmân ü Kur'ân'ı Hudâvendâ
Dem-i âhirde zikr-i fikrüne kıl kalbümü me'vâ

3.

Zâhirü'l-'izzet-i *denâ fe-tedellâ* ve zâhirü'l-kurbet-i *fe-kâne kâbe kavseyni ev ednâ* olan fihrist-i dîvân-ı serverî ve 'unvân-nâme-i peygamberî sultân-ı Yesrib ü Bathâ hazret-i Muhammed Mustafâ cenâbına 'arz-ı 'ubûdiyyet ve senâdur
Remel-i müsemmen-i 'arûz u darb-ı mahzûf

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâm-ı pâküñ zikridür şeydâlara feryâd-res
Mürdeler ihyâ ider nutkuñ eyâ 'Îsî-nefes
Ârzû-yı cenneti virdüm hevâ-yı 'ışkuña
Kûşe-i firdevse kûyuñ var iken itmem heves
3. Zâhide gülzâr seyri 'âşıkâ dîdâr-ı yâr
Vâ'ıza cennet gerekse âstânuñ baña bes
Sensin ol sultân-ı *ev ednâ* şeh-i *sümme denâ*
'Arş ü ferş envâr-ı pâk-i tal'atundan muktebes
5. On sekiz biñ 'âlemi gufrâna mazher kılmaga
Mihri evc-i şefkatünden 'âleme bir zerre bes
Peşşe-i bî-bâl ü perdür hazretünde Cebra'îl
Şâh-bâz-ı Kuds'e nisbet olımaz 'ankâ meges
7. Mesned-âra-yı nübüvvetken vücûd-ı kâmilüñ
Tînet-i Havvâ vü Âdem'den yog-ıdı hîç ses
Nâr-ı 'ışkuñ vâdî-i dilde tecellî eyledi
Kad beda'l-envârı fî mişkâti kalbî men kabes
9. Mâ-sivâdan kalbünü pâk eyle iy merd-i Hudâ
Didi beytü'llâh kalb-i mü'mine sâhib-nefes
Dâmen-i ihlâsa sıdk ile teşebbüs eyle kim
Küllü men yehvâhü bi'l-ihlâsi nâle'l-müllemes
11. Bekle 'ankânuñ kanâ'at kâfını düşme sakın
Her le'îmüñ rîze-i nânına mânend-i meges

- Âteş-i âhumdan olmuşdur cehennem pür-şerâr
Katrelerdür yaşuma nisbetle Ceyhûn u Aras
13. Öykinürmiş kaddüñe serv ü yüzüñe verd-i al
Ne yüz ile öykinürler bir alây-ı hâr u has
Zîr-i zülfinde görüp ruhsâr-ı pür-tâbın didüm
Vechühû bedrûn yedâ min subhi leylin fi'l-gales
15. Kârbân-ı 'âfiyet geçdi fenâ der-bendini
Kaldı dil feryâd idüp ardınca mânend-i ceres
Gitdi serden hûş ü dilden ihtiyâr elden karâr
İnne bünyâne'stübârî min yedi'l-hecri'nderes
17. Virme dil ârâyış-i dehre hevesden fârig ol
'Âşık-ı sâdık odur kim ola yek-dil yek-heves
Dâmen-i lütfuñda eller men esîr-i derd-i hecr
Leyse gayrî fi hevâhü hâyiben fime'ltemes
19. Muttasıldur 'an'aneyle münkâtı' mürsel kamu
Mesnedüm 'âlî-hadîs-i 'ışkâ pîrümdür Enes
Cezb idem diyü kilâb-ı kûy-ı şefkat-hûyuñı
Rişte-i cândan sezâdur kılsam anlara meres
21. 'Arsa-i evsâf-ı bî-pâyânuña irmez 'ukûl
Cümle erbâb-ı beyân medhüñde pâ-der-gil feres
Bir der-i hâcet-revâya kıl SÜHEYLÎ ilticâ
Nâ-ümîd olmaya ol dergâhdan 'âlemde kes

4.

Hâkân-ı mürîd-i *kâbe kavseyn* bürhân-ı cemîl-i her dü-kevneyn muktedâ-
yı enbiyâ sultân-ı ebniyâ hazret-i habîb-i Hudâ *sallallâhü 'aleyhi ve
sellem* ravza-i mutahharına 'arz-ı bendegî ve recâdur
Bahr-i remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İy risâlet sadrınıñ sultânı hayrû'l-mürselîn
V'ey kelâmü'llâh-ı nâtik sırr-ı Kur'ân-ı mübîn
Bârgâh-ı lî- me 'allâh 'uñ rasûl-i a'zamı
Efdal-i peygamberân şâyeste-i dünyâ vü dîn
3. On sekiz biñ 'âlemüñ îcâdına devrânına
Hâsıl-ı maksûd-ı 'âlem sensin iy fahr-ı güzîn
Enbiyânuñ muktedâsı evliyânuñ rehberi
Tal'atı nûr-ı mübînüñ rahmeten li'l-'âlemîn
5. Secdegâh-ı rûh-ı kudsî âstân-ı Ka'besi
Hâk-i pâk-ı 'anberînüñ kühl-i çeşm-i hûr-'în
İy hümâ-yı lâ-mekân v'ey nokta-i [âhir zemân]
'Arş-isti'lâ-yı himmet mürşid-i ehl-i yakîn

7. Âftâb-ı evc-i ‘izzet cevher-i ferd-i güzîn
Sa’d-ı millet mesned-i sâdât-ı ezmân ü zemîn
Hâşimî-nisbet Kureyşî-asl hem ‘âlî-neseb
Elçi-i lînet tehâfi-hayl imâmü’l-mürselîn
9. Ahmed-i Mahmûd-tal‘at [bedr-i evc-i] kâ‘inât
Fahr-ı ‘âlem seyyid-i âdem şeff‘ü’l-müznibîn
Haşre dek dînüñ muhalled kavlı-i pâküñ sermedî
İttibâ‘-ı şer‘-i pâküñ sâlike hablü’l-metîn
11. Şânuñı tenzîhe tef‘îl-i sıfâtuñ kılmaga
Nâzil oldı sûre-i ve’n-Necm ile vahy-i mübîn
İy cemâl-i bî-makâli nüsha-i ümmü’l-kitâb
Ehl-i şefkat hüsn-i lâ-raybek hüden li’l-müttakîn
13. Senden istimdâd iderler enbiyâ vü asfîyâ
Zâtuñ ile fahr ider levh ü kalem ‘arş-ı berîn
Cevher-i ferd-i vücûduñ olmasa maksûd eger
İmtizâc itmezdi hergiz birbiriyle mâ ü tîn
15. ‘Arş ü ferş ü âdem ü ‘âlemleri halk itmeden
Zât-ı pâküñdür garaz iy sâhib-i re‘y-i [güzîn]
Sakf-ı ‘arş üzre görüp nâmuñ karîn-i nâm-ı Hak
Kıldı Âdem i‘tirâf-ı cürm idüp [ser-be-zemîn]
17. Ol ‘amîmü’l-fazldan kıldı recâ-yı magfiret
İhtisâb idüp kemâl-i fazluña vir[di yemîn]

5.

Bu kasîde-i garrâ üstâdân-ı sühen-peymâ ve fuzalâ-yı cihân-ârâyâ taklîd olup hazret-i pâdişâh-ı felek-bârgâhuñ rikâb-ı ‘izzet-penâhına dinmişdür

Müfte ‘ilün fâ ‘ilün müfte ‘ilün fâ ‘ilün

+ + - / - + - / - + + - / - + -

1. Tâ’ir olup bir seher murg-ı mülemma‘-beden
Zâg-ı zer-endûd-ı şeb eyledi terk-i vatan
Tâ’ir-i zerrîn-cenâh şeh-per açup bir sabâh
Mürg-ı şebi sayd için oldı aña sübha-zen
3. Bâz-ı sefidüñ ya hod perri tokındı meger
Beyza-i sîmîn-i şeb oldı cüdâ lânedden
Türk-i dür-efşân-direfş eyledi ‘azm-i Habeş
Oldı muzaffer o dem dâver-i Hindû-şiken
5. Hüsrev-i gülgûn-‘alem basdı sipihre kadem
Oldı ufukda nihân zengî-i müşgîn-resen
Gitdi firû ser ber-âb mehçe-i Efrâsyâb
Çıkdı çeh-i gussadan Bîjen-i zerrîn-mecen
7. Kıldı küleh-kûşe-i Gîv-i ser-âmed zuhûr
Oldı o dem nâ-bedîd çetr-i siyâh-Peşen

- Behmen-i zerrîn-kabâ sürdi dilîrâne rahş
Dîv-i sefid üstine ber-sıfat-ı Tehmeten
9. Savlet-i Behrâm-ı rûz eyledi nâ-geh Bürûz
Oldı nigûn-sâr o dem râyet-i hân-ı Hutun
Zülf-i Züleyhâ-yı şeb agarup oldı sefid
Dîde-i Ya'kûbveş hasret ile giryeden
11. Kıldı Züleyhâ-yı şâm peykerini çü nihân
'Arz-ı cemâl eyledi Yûsuf-ı gül-pîrehan
Hurrem olup ser-be-ser gitdi cihândan keder
Reşk-i riyâz-ı cinân oldı ribât-ı kühen
13. Hâzin-i bâg-ı cinân açdı der-i cenneti
Ravza-i Rıdvân-misâl oldı zemîn ü zemen
Târem-i nîlüferî oldı yine ahdarî
Dâ'ire-i enverî pür-gül ü pür-nesteren
15. Bâd-ı sabâ gülşenüñ suffelerin pâk idüp
Çın seher ebr-i bahâr oldı aña âb-zen
Esdî nesîm-i sabâ oldı çemen 'itr-sâ
Micmere-gerdân olup gâliyedân-ı semen
17. Bûy-ı benefşeyle bâg oldı mu'attar-dimâ'
Lâle-i la'lîn-çerâg meş'aledâr-ı çemen
Gonçe-i sündüs-kabâ çâk-i girîbân idüp
Çıkdılar ezhâr-ı bâg her birisi hacleden
19. Serv-i zümür-rüd-livâ kıldı bahâra salâ
Lâle-i la'lîn-kabâ bülbül-i Dâvud-fenn
Lâle-'izârân-ı bâg 'arz-ı cemâl itdiler
Başladı ârâyîşe gonçe-i nâzük-beden
21. Mu'cize-i 'İsevî oldı sabâdan be-dîd
Kesb-i hayât eyledi lâle-i hûnîn-kefen
Oldı muhassal zemîn reşk-i riyâz-ı berîn
Didi hezâr âferîn zînet-i dehri gören
23. Murg-ı terennüm-künân okumada her zemân
Ahmedü hamden li-men ezhebe 'anne'l-hazen
Toldı safâdan cihân pîr ü cüvân şâdmân
Lütfuña biñ hamd ü şükr iy melik-i zü'l-minen
25. Halka bu şâdî nedür bâ'is ü bâdî nedür
Hüsn-i hitâb eyleyüp didi bir ehl-i sühen
Bu eser-i 'adlidür şâh-ı 'atâ-perverî
Görmedi çeşm-i felek zâtı gibi mü'temen
27. Dâver-i 'âdil-cenâb fazl u hüner-intisâb
Feth ü zafer-hem-rikâb gâzî-i şemşîr-zen

- Saf-der-i devlet-karîn server-i nusret-rehîn
Mâhî-i zulm ü dalâl hâmî-i farz u sünen
29. Şâh-ı ma‘âlî-neseb vâlî-i vâlâ-haseb
Hâmî-i Rûm u‘Arab mâye-i ‘akl ü feten
Dâver-i Ferruh-necâd Hazret-i Sultân Murâd
Zâtına ‘izzet nedîm hilm ü hayâ mukteren
31. Tab‘-ı safâ-perveri mahzen-i sırr-ı cemîl
‘Akl-ı hüner-güsteri ma‘den-i ‘ilm-i hasen
Hâk-i der-i devleti efser-i tâk-ı celâl
Kevkebe-i şevketi ‘âleme pertev-fiken
33. Na‘l-i süm-i eşhebi tâc-ı ser-i ferkadeyn
Hâk-i reh-i makdemi sürme-i çeşm-i Peren
Zât-ı şerîfi kerîm kalb-i latîfi rahîm
Hem derecâtı refî‘ hem harekâtı hasen
35. Şâm u seher vird idüp vasf-ı cemîlin okur
Cân ile vassâf olup bây ü gedâ cümleten
Diñle bu güftârımı lütf kılup serverâ
Ehline ma‘lûmdur hüsn-i me‘âl-i sühen
37. Sürdi bu meydâna rahş çün şu‘arâ-yı ‘Acem
Açdılar her biri birbirine ‘arz-ı fen
Fazl ile bu ‘arsaya evvel olan rahşberân
Fâris-i Kirmân-zemîn ‘ârif-i sırr u ‘alen
39. H‘âce-i mâlik-rikâb hazret-i Hâcûy kim
Nazm-ı revân-bahşına dimedi kes lâ ve len
Cilve kılup nazm ile ‘ârif-i Hakk ‘Ârifî
Eyledi bu ‘arsada çok harekât-ı hasen
41. Sâlis olup anlara Fâhir-i Râzî gelüp
Fazlına tahsîn okur hep şu‘arâ-yı kühen
Râbi‘ olup fazl ile kıldı Hilâlî mühûr
Kevkebe-i şevketi ‘âleme pertev-fiken
43. Zîver-i iklîm-i Kâş hôt-kadem-i muhteşem
Mâdih-i âl-i‘Alî menkabe-gûy-ı Hasen
Mehdî-i fîrûz-mühr hazret-i İbn-i Hüsâm
Fâris-i meydân-ı nazm şâh-ı serîr-i sühen
45. Her birisi fazl ile şöhre-i rûy-ı zemîn
Her biri tahkîkde müftî-i heftâd-fen
Her biri [bir Âsaf-ı] sadr-ı Süleymân-cenâb
Seyf-i Yemânî be-dest çün püser-i zü‘l-Yezen
47. Rütbe-i mâhiyyetin saña beyân itmege
Hâsılı ben ‘âcizem bu süheni diñle sen

- Oku kasâ'idlerin ragbet ile kıl nazar
Diñle ne dir 'Ârif'i pîri budur cümleden
49. Nîst kelâm-ı me-râ hâcet-i ta'rîf-i kes
Z'ânki riyâh-ı Hüseyñ yâfte-i vech-i Hasen
Hâsılı bu 'arsada kopdı nice 'arbede
Oldı sühen tóbına çok fuzalâ gûy-zen
51. Lîk hizebrân-ı Rûm eylememişler hücûm
Oldum aña rahş-rân girdüm o meydâna ben
Eylemişem Türk-tâz feth-i ekâlîm-i râz
Oldum o şîrân ile hem-kadem ü pençe-zen
53. Rahş-ı hıdvânemi cünbiş-i merdânemi
Lâyık-ı tahsîn idüp cümleten ehl-i sühen
Nazm-ı cihân-gîrde şîve-i ta'bîrde
Yazdılar elkâbuma münşî-i erbâb-ı fen
55. Fâris-i yek-rân-ı Türk nîze-resân-ı 'Arab
Deşt-süvâr-ı Yemen gâlib-i cünd-i 'Aden
Dîde-i insâf ile nazm-ı SÜHEYLîye bak
Şâd ola dirseñ eger rûh-ı Üveys-i Karan
57. Hâlûmi 'arz eyleyüp sûz-ı dilüm yanmaga
Turmaz akar eşk-i ter dîde-i gam-dîdeden
Milk-i dili gün-be-gün mihnet ü gam yakmada
Kâmetümi lâm idüp zûr ile dest-i mihen
59. Nüsha-i 'irfânımı zâyi' ider dehr-i dûn
Olmaz iseñ dest-gîr kaldum ayaklarda ben
Terbiyet-i lütfuña eyle mukârin beni
Gevher-i nazmum ola kevkebe-bahş-i 'Aden
61. Kûşe-i kûyuñda biñ cân ile olur mukîm
Derd ü gam-ı devrden hısn-ı hasîn isteyen
İrdi sühen gâyete hayr du'â idelüm
İde du'âmuz kabûl lütf ile ol zü'l-minen
63. Devletüñ efzûn idüp Hazret-i Hak dâ'imâ
Var ide tâ haşre dek 'âlemi var eyleyen

6.

Hazret-i pâdişâh-ı celîlü'ş-şân hâkân-ı kâmilü'l-'irfân Sultân Murâd bin
Selîm Hân hâk-pây-i 'izzetlerine Çevgânî Cüce vâsıtasıyla virildi
Bahr-i hezec-i müsemmen-i sâlim

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Alaldan pençe-i şîr-efgenüñle harb-i Şîrvân'ı
Kızılbaşuñ yine başına teng itdüñ Horâsân'ı

- Süreldeñ ‘asker-i nusret-şî‘ârûñ şâh-ı güm-râhı
Gözinde uçar oldu sürme-i hâk-i Sıfâhânî
3. ‘Acem milkini feth it husrevâ zamm eyleyüp Rûm’a
Başın kesr it kızılbaşuñ çeküp şemşîr-i bürrânı
Konardı başına devlet cihânda iy hümâ-sâye
Gubâr-ı na‘l-i esbüñ başına tâc itse hâkânı
5. Sen ol sultân-ı ‘âlî-kadr-i gerdûn-sâyesin şâhâ
Kapuñda bir siyeh hâdim idinseñ n’ola Keyvân’ı
Bu deñlü rif’ati kandan iderdi serverâ tahsîl
Gelüp kapuñda her gün sürmese hûrşîd pîşânî
7. Baña reh-zenlik itdi h^vâb-ı gaflet gice seyrümde
Yumup ten gözini ol demde açdum dîde-i cânı
Didi ol demde seyrümde baña bir pîr-i nûrânî
Veliyyü’llâhı görmek isteyen görsün Murâd Hân’ı
9. Sipâh-ı nusreti gönder diyü a‘dâ-yı bed-râya
Olur kalb-i münîrine anuñ ilhâm-ı Rabbânî
Yiridür halk-ı ‘âlem sâyesinde hoş geçerlerse
‘Adâlet bâgınuñ nîzeñ durur serv-i hırâmânı
11. Alınmaz bâg-ı ‘adlûñde şehâ âsîb ile bir sîb
Meger ‘âşıklara dilberlerüñ sîb-i zenahdânı
Yanuñda dâne-i hardal degül gencîne-i Kârûn
Bulınmaz ‘arsa-i cûd u sehâñuñ hadd ü pâyânı
13. Hudâvendâ görem Kârûn gibi yirden yire geçsün
Kef-i dür-pâşuña nisbet idenler bahr-ı ‘ummânı
SÜHEYLÎ nazmina gül gibi gûş ursañ n’ola şâhum
Ki oldur midhatüñ gülzârınuñ mürg-ı hoş-elhânı
15. Kemâle kimse bakmaz bir garîbem husrevâ rahm it
Zahîr’üm olsa añdurmaz idüm ‘âlemde Selmân’ı
Hadîsinden kalurdi lâl olup dem-beste hayretde
Göreydi tîg-ı nazmum cevherin Hâcû-yı Kirmânî
17. Garîbüñ başına gün togmadı sahrâ-yı zilletde
Dilinden dem-be-dem icrâ iderken âb-ı hayvânı
Felekler dâ’imâ kutb-ı murâduñ üzre devr itsün
Müsahhar eylesün Hak emrüne Îrân u Tûrân’ı
19. Ricâl-ı gayb enîsüñ Hızr u İlyâs ola yoldaşuñ
Be-hakk-ı şeş-cihât ü penc-vakt ü çâr-erkânı
Hudâ-yı zü’l-celâli ve’l-cemâl olsun nigezbânı
Göñül hoşluklarıyla pâdişâhum sür bu devrânı

7.

Ahter-i burc-ı sa'âdet ser-efrâz-ı baht u devlet hazret-i pâdişâh-ı zıllü'llâh
Sultân Mehemed Hân hazretlerine gazâdan geldükde virilmişdür
Mütekârib-i sâlim

Fe'ûlün fe'ûlün fe'ûlün fe'ûlün

+ -- / + -- / + -- / + --

1. İlâhî 'adûya bizi eyle gâlib
Be-hakk-ı rasûl-i celflü'l-merâtib
Benüm kim bu 'ömr-i 'azîzüm bahârın
Hazâna virür zahm-ı şevk-i mesâ'ib
3. Hümâyûn-cenâbâ revâ mı ki dâ'im
Olam ben esîr-i belâ vü nevâ'ib
Halâs olmaga dest-i gamdan Hudâyâ
Ne yaña [olam] bilmezem hiç câzib
5. Benem kim gelür her zemân ben fakîre
Biri biri üzre belâlar mu'âkib
Nice irişür dâmen-i ref'ine el
'Atâd üzre gerdûn benümle mu'âkib
7. Benem çâh-ı gamda fütâde belâyâ
Serîr-i sa'âdetde cümle şevâ'ib
Erâzil safâda efâzil cefâda
Zihî nâ-muvâfık zihî nâ-münâhib
9. Benem cây-ı esfelde kalmış dirîgâ
Edânîdedür hep 'ulüvv-i merâtib
Fe yâ hasretâ kad mazâ küllü vaktâ
Kasâvet bahârî kelîlü'l-'ayâhib
11. Vemâ [kâne] fî külli vaktin vesâbih
Sihâmü'l-belâyâ bi-kavsi'l-mesâyib
Mezelletde erbâb-ı fazl ü hüner hep
Zihî turfe tavr-ı 'acâ'ib garâ'ib
13. Kime akribâ [diyü] kılsam teveccüh
Urur zahmum üstine zahm-ı 'akârib
Perîşân ser-â-ser benüm cümle kârum
Ne bir re'y-i rûşen ne bir fikr-i sâkib
15. Kimi dôst [u ya hısm dil-i pür-belâyâ]
Felekden beter baña olur mu'âkib
Cihân şûr u âşûb u fitneyle pürdür
Bulınmaz felekde ber-â-ber musâhib
17. [Mücemmel] cihândan [vefâ resmi gitmiş]
Olur âhla 'ârî edânî-i câzib

- [Melâzûñ nice mûrlara] cân virürken
Revâ mı olam ben helâk-i kevâ'ib
19. Benem râhat-efzâ-yı burc-ı fesâhat
'İbâdâne mâlik kemâlâne sâhib
Benem şeh-süvâr-ı diyâr-ı megârib
Ki oldum belâgat semendine râkib
21. Ben ol bülbül-i [gâfilândan degülem]
Kemâlûñle birdür meşârik megârib
Benem [lütf-ı tab'ıla] meşhûr-ı 'âlem
Benem hüsn-i nazm ile akrâna gâlib
23. [Mezâkum] le'âlî dehânım aña dürc
Sözüm rûh u tab'umdur ol rûha kâlib
Yiter vâsf-ı şâhum safâ-yı kelâmum
Ne gam olsa hâsid beni [kılca] zâhib
25. 'Aceb mi olursa eger tab'-ı pâküm
Kabûl-i [e'âcim pesend-i e'ârib]
Melâz itsün ol zât-ı pâki bu [şâ'ir]
Kapuñdan [bizâ'at-i] agyâr me'âyib
27. Hayâlât-ı fâsitle her kim bizâ'at
Revâ mı geçe iftihârü's-savâhib
Şehâ şeh-r-yârâ degül 'arza kasdum
Kapuñ [kullarından etemm-i] metâlib
29. Der-i devletüñde murâdum budur kim
Güzînân-ı zâtuñda olam mürâkib
Bulam midhatüñde hayâlât-ı garrâ
İdem vâsf-ı pâküñde [efkâr-ı tâlib]
31. Yiter şâm-ı mihnetden iy dil şikâyet
Göründi emârât-ı subh-ı mükârib
Yüri 'arz-ı hâl eyle ol âstâne
Ki oldur melâz ü mahall-i me'ârib
33. Serîr-i firâz-ı selâtîn-i 'âlem
Refî'ü'l-me'âric seniyyü'l-merâtib
Ferîdûn-'âlem şâh-ı Dârâ-[dirâyet]
Sikender-haşem [husrev-i] Cem-menâkib
35. Emîr-i sehâvet dilîr-i şecâ'at
Muhît-i mekârim mücâb-ı mevâhib
'Adâletle kâmil şehensâh-ı 'âdil
Cemîl-i hasa'il celîlü'l-merâtib
37. Felek-pâye Sultân Gâzî Mehemmed
Celîlü'l-mehâsin hatîrü'l-'avâkib

- Ol ehl-i hüner kim zamîrinde muzmer
Rümûz-ı nevâdir nûkât-ı garâ'ib
39. Olur meclisinde tekellümde 'âciz
Nizâmî vü Câmî olursa muhâtib
Tavâf eylemek âstân-ı kerîmin
Baña Ka'beveş müstehab belki vâcib
41. Virür nakd-i kânı eñ ednâ gedâya
O dem kim açar dest-i cûd-ı mevâhib
Şehâ sen o kân-ı keremsin ki olmuş
Kapuñ ehl-i hâcâta bâb-ı metâlib
43. Kapuñ gibi bir melce'-i ehl-i dâniş
Bulmadı gezdüm meşârik megârib
'Adûnuñ [senüñle şehâ nisbeti yok]
Kaçan ola [şîr ile hem-ser se'âlib]
45. Ne gamdur eger düşmenüñ lâf urursa
Ne deñlü olur pertev-i subh-ı kâzib
Hesâba gelür mi senüñ vasf-ı pâküñ
Eger olsa mahlûk-ı 'âlem muhâsib
47. Sevâd-ı hat-ı midhatüñ vasfa düşmiş
Şefâ'llâhü leylen ke-zıd'ı'l-kevâ'ib
Sipâhî-i nazmum misâlinde dindi
Şeb-i 'anberîn hâl-i müşgîn zevâyib
49. Seni esb-i rif'atle seyr eyleyenler
Didiler felekde budur necm-i sâkıb
Gıce pâsbândur [şihâbende] meh-tâb
Güneş imtisâl-i 'atâsında hâcib
51. Der-i devleti kıblegâh-ı e'âlî
İşigi tozı tâc-ı ehl-i menâsıb
Şehâ devr-i 'adlünde kâdir degüldür
Süleymân olursa ola mûra gâsıb
53. Görür kûh-ı sahrâyı şîr ile âhû
Menâ'ible hem-sohbet olmuş erâ'ib
Görüp kabza-i tîguñ elde elif teg
Salîbini terk itdi cümle revâhib
55. 'Aceb kim kifâyet ider hâsılı kân
Şu dem kim virür kullarına mevâcib
Süvâr olup itse kaçan 'azm-i meydân
Olur kalb-i a'dâ çü nîrân-ı lâhib
57. SÜHEYLÎ uzatma sözi [gel] du'â kıl
Kabûl eylesün anı Hallâk-ı vâhib

Meh ü mihr sahn-ı semâda nite kim
Ola gâh tâli‘ ola gâh gârib

59. Ola dest-gîri rasûl-i [mutahhar]
Be-hakk-ı ‘Alî-yi celîlü’l-‘avâkıb
Ve elkâhü Rabbü te‘âlâ ve sâbih
Mine’l-gam ve elhem ve küllü’l-megâ’ib

8.

Zübde-i selâtîn-i selef ve güzîde-i havâkîn-i halef sultân-ı sâhib-kırân
Sultân Mehemed bin Sultân Murâd Hân hazretlerinüñ cülûs-ı
hümâyûnlarına dinmişdür

Bahr-i remel-i müsemmen-i ‘arûz u darb-ı maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Arsa-i şeb üzre kurdı dâver-i [maşrik mekân]
Zeyn-i zerrîn urdı şebrengine [oldı rahş-rân]
Tîg-ı hûn-âşâmını çekdi miyânından şebüñ
Çıkdı gûyâ çâhdan bir eceder-i âteş-feşân
3. Yasayup kalb ü cenâhı cünd-i şâmî ol gice
Eyledi cevlângehini geh zemîn geh âsmân
Ol gice âheng-i rezme tîri bârân itmege
Destine aldı ‘utârid kavs burcından kemân
5. Leşker-i Rûm’a hücûm itdükde ceyš-i Zengibâr
Şâh-ı hâver eyledi bir lü‘b ile kendin nihân
‘Asker-i hâver o dem girdi hisâr-ı çârüme
San girîzân oldılar zulm ü sitemden Rûmiyân
7. Her taraftan âsmânîler olup âteş-feşân
Çıkdılar gûyâ sipihrüñ bâmına kerrûbiyân
Eyleyüp cünd-i nücûm ile hücûmı ceyš-i şâm
Hâverîler kal‘asın almışdı cünd-i bî-kerân
9. Nâgehân burc-ı esedden çıkdı bir zaygam-süvâr
Hancer-i şengerfîni behrâmuñ itmiş der-miyân
Birbirine girdi ol sâ‘at sipâh-ı Şâm ü Rûm
Hayli keskinlik idüp çalışdı tîg-ı hûn-feşân
11. Tagı olup hayl-i Habeş bozuldı cünd-i Zengibâr
Tu‘me-i şemşîr olup cümle gürûh-ı Hindiyân
Ol neberd ü ol şeb-i heycâyı kudsîler görüp
Didiler bir karnda hiç olmamışdur bu kırân
13. Dâver-i Rûm’uñ günü togdı safâsından yine
Pertev-i envâr ile toldı serây-ı *kün fe-kân*
Küngür-i eyvân-ı keyvândan bülend âvâz ile
‘Âlemi tebşîr idüp okurdı yir yir kudsiyân

15. İy gürûh-ı beste-i zulm ü giriftârân-ı cevr
Vey şükûh-ı mihnet ü derd ile olanlar hevân
Döndi ol devr-i muhâlifden rücû‘ itdi felek
Şâri‘-i idbâr iken ikbâle döndürdi ‘inân
17. Dûd-ı âh ü nâle-i mazlûm-ı zâra rahm idüp
Hak te‘âlâ eyledi tedbîr-i ‘acz-i bî-kesân
Bî-sebeb âsîb ile bir sîb alınmaz kimseden
Şâh-ı ‘âdil devridür buldı zemân emn ü emân
19. ‘Âlemi zulm ü sitemden yaykadı bârân misâl
Âb-ı şemşîr-i cihân-gîr-i şeh-i kişver-sitân
‘Âlem-i âfâkı tebşîr itdi çünkim bu haber
Gûş-ı cân ile anı gûş itdi cümle ins ü cân
21. Ol nidâ-yı rûh-bahş ü ol sadâ-yı cân-fezâ
Kâlib-i fersûde-i dünyâyâ virdi tâze cân
Gonçe gibi teng-dil dem-beste vü hayrân iken
Halk-ı ‘âlem açılup gül gibi oldu şâd-mân
23. Devlet ü ikbâl ü baht ü ‘izzet ü iclâl ile
Saltanat tahtını teşrîf itdi bir sâhib-kırân
Pâdişâh-ı bahr ü berr Sultân Mehemed bin Murâd
Zill-ı Hak çeşm ü çerâg-ı dîde-i ‘Osmâniyân
25. Dâver-i nusret-karîn İskender-i rûy-ı zemîn
Server-i ‘izzet-rehîn Dârâ-yı Keyhusrev-nişân
Kahramân-rezm ü Nerîmân-bezm-i Behrâm-intikâm
Erdeşîr-i şîr-dil Tahmûres-i gîtî-sitân
27. Seyr iden ol satvet ü ferr ü şükûh ü şevketi
Didiler geldi yine bu karne bir sâhib-kırân
Sensin ol eblak-süvâr-ı husrev-i zerrîn-rikâb
Yaraşur anuñ öñince orduvân ola devân
29. Cânı yokdur kim mukâbil tura a‘dâ karşıña
Hiç seg-i sahrâ ile yek-sân mıdur şîr-i jiyân
Nice teşbîh ideyin bahr ile kânı keffüñe
Biri bir keff-hürde anuñ birisi bir kende-kân
31. ‘Adl ü dâduñ ‘âlemi şol deñlü ma‘mûr eyledi
Kanda eyler bûmlar şimdengirü âyâ mekân
Gürg-i bed-kîş ile mîşüñ gördi hem-hâl oldugın
Kellesinde eyledi goncişke şâhîn âşiyân
33. ‘Add olurdı itdügi ihsân ü cûd-ı lâ-yu‘add
Mümkin olsaydı şümâra rîk-i bahr-i bî-kerân
N’ola olsa rûz ü şeb derd-i havâdisden masûn
Saltanat gülzârına nergislerüñdür dîdebân

35. ‘Âlem oldu şâd ü handân bu sürûr ü sûrdan
Lîk ben peygûle-i mihnetde zâr ü nâ-tüvân
Almadum gitdi bu hâristândan bûy-ı murâd
Ellere gülzâr ‘âlem baña zindân gülsitân
37. Devr elinden bilmezem kime şikâyet eyleyem
Halk-ı ‘âlem bî-terahhüm devr ise bir bî-emân
Tâli‘-i nâ-şâd ile ceng ü cidâle her gice
Âh-ı âteş-bârum oldu baña tîg-i zer-nişân
39. Buldılar ser-rişte-i maksûda cümle dest-res
Kıl kadar fehm itmeyenler âsmândan rîsmân
Mâh-ı nev gibi dü-tâ oldu vücûdum derd ile
Gerçi kim oldum bu şehri içre müşârün bi’l-benân
41. Lîk ‘âldür hümâ-yı himmetüm pervâzda
Lâ-şebîh kılmaz tenezzül aña bes bir üstüh^vân
Nazm ile oldum belî meşhûr-ı şehri ma‘rifet
Olmadum hayfâ bu ‘âlemde fülân ibni fülân
43. İy SÜHEYLÎ devlet-i şâh-ı cihâna kıl du‘â
Rûz ü şeb lâzım olan şimdi saña oldur hemân
Geçdügince husrev-i gerdûn zümürüd tahtına
Eyledükce şark u garba dâ’imâ hükmin revân
45. Mesned-i ikbâl ü devletde hemîşe olasin
Kâm-bîn ü kâm-bahş ü kâmkâr ü kâm-rân

9.

Sa‘âdetlü pâdişâh-ı nusret-penâh Edirne’de iken serdâr-ı zafer-şi‘âr
tarafından Estergon Kal‘ası’nuñ fethi müjdesi geldükde bu kasîde dinilüp
rikâb-ı hümâyûna virilmişdür
Remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Minnet Allah’a ki zât-ı husrev-i devlet-penâh
Oldı nusretle mü’eyyed mazher-i ‘avn-i İlâh
Minnet ol sultân-ı lâ-yefnâya kıldı lütf idüp
Fitne-i âhir zemândan dergeh-i ‘adlin penâh
3. Bârek’allâh iy kemâl-i sâni‘-i sûret-nigâr
İy şehenşâh-ı hilâfetmend-i ‘âlî-destgâh
Neyyir-i evc-i celâlet âsmân-ı saltanat
Husrev-i dâr-ı dirâyet saf-der-i encüm-penâh
5. Server-i nikû-siyer hâkân-ı İskender-zafer
Dâver-i Cemşîd-fer şâyeste-i deyhim ü gâh
Zıll-ı Yezdân dâver-i devrân-ı gerdûn-âşiyân
Vâris-i milk-i Süleymân mâlik-i taht-ı külâh

7. Hazret-i Sultan Ahmed âsmân-ı saltanat
Mâh-ı ‘âfî-menkabet kutb-ı hümâyûn-bârgâh
Ruhlarında gün gibi rahşende ferr-i dâverî
Bî-tekellûf sun‘-ı dehr-ârâsına olmaz nigâh
9. Hak budur kim başlayaldan devre çarh-ı çenberî
Cây idelden ‘âlem-i ekvânı hûrşîd ile mâh
Yazmadı nakkâş-ı kudret böyle sun‘-ı dil-fîrîb
Görmedi çeşm-i hîred bir aña beñzer pâdişâh
11. Re‘y-i hûrşîd-intisâbı âfitâb-ı bî-zevâl
Südde-i gerdûn-cenâbı ehl-i kadre kiblegâh
Tab‘-ı [dâniş]-perveri miftâh-ı ebvâb-ı ‘ulûm
‘Akl-ı sâfî-cevheri ser-mâye-i hak-intibâh
13. İy gubâr-ı dergehüñ ser-tâc-ı şâhân-ı ‘izâm
Hâk-pâyüñden münevverdür ‘uyûn-ı ehl-i câh
Sensin ol sultân-ı ‘âfî-şân-ı mansûrû’l-livâ
Râyet-i pâküñ delîl-i menzil-i *sümme’ctebâh*
15. Saltanat rahşına devletle olaldan sen süvâr
Her taraftan düşmen-i dîn açdı çeşm-i intibâh
Minnet Allâh’a iki cânibde mansûr oldılar
Oldı yümn-i devletüñde hayl-i a‘dâ rû-siyâh
17. Devletüñde zabt olup Tebrîz Gîlân açılır
Erdebîl’e irdi bil serdârûñı belki Hirâh
Tâcdâr iken şehâ tâcı başına dâr olur
Leşker-i nusret-şi‘ârûñla mesâf eyleirse şâh
19. Heybet-i tîg-ı cihân-gîrûñle hâver lerzenâk
Savlet-i kahruñ gamından kûh olur mânend-i kâh
‘Azm-i takdîr-efgenüñ çün şest-i hükmi bâz ider
Nâvek-i emrûñ virür çeşm-i kuzâta h^vâb gâh
21. Kisri-i ‘adlûñ çeküpdür ‘âleme zencîr-i ‘adl
Dergeh-i devlet-i zâtuñ ‘âleme püşt ü penâh
Hak cenâbuñ kible-i erbâb-ı hâcât eylemiş
Merve hakkı sa‘y iden bulur safâ bî-iştibâh
23. Cebhe-sâ-yı dergeh-i ‘âlem-penâhuñ olmasa
Bulmaz-idi bu kadar kadr ü şeref hûrşîd [ü] mâh
İki bendeñ olmasaydı ‘anber ü kâfûr temâm
Eylemezdi gice vü gündüz serâyüñ câygâh
25. Seyre ‘azm itseñ süvâr olup semend-i rif‘ate
Her taraftan çağırup dirler saña *tâle bekâh*
Bir seher giryân olup ruhsârımı sürdürüm yire
Dergeh-i Hakk’a teveccüh idüp itdüm âh u vâh

27. Didüm iy feyyâz-ı hâcetmend-i erbâb-ı recâ
Cümlenüñ derdine lütfuñdan irer çünkim şifâ
Başuma şems-i hidâyet dahı togmaz mı benüm
Âh kim rûz-ı ümîdüm nice bir olur siyâh
29. Nice bir âgûş-ı gamda ola dest-i hayretüm
Nice bir olsun baña bâlîn-i gurbet tekyegâh
Gûşuma irişdi bir âvâz ki bî-çâre gel
Dergeh-i şâh-ı cihâna var diyü gösterdi râh
31. ‘İzzet isterseñ rikâbına yüzüñ sür var yürü
Derdüñe devlet-penâhın kıl o şâhuñ secdegâh
Pâdişâhâ Dâver-i vaktâ Süleymân-haşmetâ
Mazher-i nûr-ı Muhammed’ sin bugün bî-iştibâh
33. Hâlis u muhlis ebân ‘an-cedd kuluñ oğlu kuluñ
Ya’ni ‘abd-i müstemendüñ bu SÜHEYLÎ hâk-râh
Nice yıllar kesb-i ‘irfân itmege sa’y eyledüm
Künc-i ‘uzlet bekleyüp oldum mukîm-i hânkâh
35. Şimdi feyz-i pâdişâhîden temennâ eylerin
İde çeşm-i merhametle bende hâline nigâh
Südde-i devlet-penâha hâlümü ‘arz eylerin
Lütf ile isgâ iderse hüsn-i sem‘-i pâdişâh
37. Nice yıllar dîn ü devlet yolına gayret çeküp
Bir seferden kalmayup çekdüm nice âlâm ü râh
Fî-sebîli’llâh nice cehd ü gazâlar eyleyüp
Sohbet-i akvâlüme bâr-ı Hudâ sâdık güvâh
39. Şimdi kasdum dîn-penâhâ ‘azm-i Beytü’llâh’dur
Ravza-i pâk-i rasûli eyleyem ârâmgâh
Pâdişâh-ı ‘âlemüñ medh ü senâsın vird idüp
‘Ömrüm oldukça du‘â idem mesâ vü subhgâh
41. Umarın bir çâkerüñ rûh-ı rasulü’llâh için
Hasb-i hâlin okuyup lütf ide ol zill-i İlâh
Nite kim sultan-ı nûr-efşân-ı taht-ı lâciverd
‘Âlemi devr eyleye hürşîd-i yâkût-külâh
43. Nite kim kâ’im ola bu hayme-i zerrîn-tınâb
Eyleye evreng-i mînâ-reng-i çarhı cilvegâh
Pây-mâl-i nusret olsun dâ’imâ düşmişlerüñ
Dostlaruñ olsun serîr-i sıhhat üzre sâl ü mâh
Ber-devâm olsun nizâm-ı devletüñ tâ haşre dek
45. Dâ’imâ budur recâ-yı bendegân-ı nîk-h’âh
Kanda kim ‘azm eyler iseñ yarıcuñ olup Hudâ
Hâzır u gâyib refîkuñ ola tevîk-i İlâh

10.

Hâfız-ı Mısır Halîl Paşa teklîfi ile dinmişdür sa‘âdetlü pâdişâh Atıcılar’da
ok atup taş diküp kazan kaynatmışlar

Fî sene 1041 [M. 1631/32]

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. İy ser-efrâz-ı cihân tâc-ı ser-i tâcverân
Dâver-i saf-şikenân pâdişeh-i pâdişehân
Revnağ-ı saltanat-ârâyiş-i tâc ü devlet
Devr-i ‘adlinde zemîn dâ’ire-i emn ü emân
3. Tal‘at-ı pâk-tebâşîri sabâh-ı ‘azamet
Eser-i feyzi tarâvet-dih-i gülzâr-ı cinân
Hâris-i dîn ü düvel kıblegeh-i milk ü milel
Kutb-ı gerdûn-ı cihân mâ-hasal-ı kevn ü mekân
5. Sâhib-i seyf ü kalem hâmî-i milk-i ‘âlem
Kâhir-i şâh-ı ‘Acem râfi‘-i zulm ü ‘udvân
Sâye-i lütf-ı Hudâ hazret-i Sultân Murâd
Mesned-ârâ-yı zemân vâris-i milk-i ‘Osmân
7. Ol şehen-şâh-ı kazâ-kadr ü kader-fermân kim
‘Ahd-i eyyâm-ı hümâyûnı şeref-bahş-ı zemân
Südde-i ma‘deleti kıble-i hâcât-ı enâm
Âsitân-ı keremi maksem-i erzâk-ı cihân
9. Kalemi nâtika-bend-i dil-i erbâb-ı kabûl
Süheni ‘ukde-güşâ-yı girih-i ehl-i beyân
Ol cihân-gîr ki ahkâm-ı kazâyâ dâ’im
Yed-i fermân-ı kader-kadri çeker aña nişân
11. Dâver-i ma‘reke-ârâ-yı cihân-ı merdî
Fârisü’l-hayl-i zemân velvele-sâz-ı meydân
Rahş-ı çâlâkine irhâ-yı ‘inân itse eger
‘Arsa-i ‘âlemi bir demde iderdi devrân
13. Yine bu sür‘at ile öyle sebükdür seyri
Tuymaya dîde-i mûr üzre iderse cevân
Huccet-i kâtı‘adur erligine şemşîri
Düşmen isterse eger sızka delîl ü bürhân
15. Bârek’allâh zihî şâh-ı kemân-keş ki anuñ
Pâye-i evvelidür menzile-i Tozkoparan
Levhaş’allâh zihî tîr ü kemân-ı şâhî
Tîri şeh-bâz-ı kazâ kavs-i kaderdür o kemân
17. Meh-i nev sundı kemânını ‘utârid tîrin
Mâyil-i tîr ü kemân oldı diyü şâh-ı cihân

- Müntehâ kavsi çekilmiş iki başlu ejder
Ok yılanı gibidür düşmene ol tîr hemân
19. Âferîn şast-ı hümâyûnına her atduğı ok
Mûmdan olsa da peykânı geçer taşa revân
Kanı bir sencileyin şâh-ı hümâyûn-peyker
Sâhib-i tîr ü kemân pâdişeh-i taht-nişân
21. Nice vasf eyleyeyin ol şeh-i sâhib-hüneri
Hâme tahrîre degül kâdir ü takrîre zebân
‘Arsa-i medhûni tokuz tolanurdı olsa
Peyk-i endîşede bir zerre kadar tâb ü tûvân
23. İy SÜHEYLÎ dil ü cân ile du‘â eyleyelüm
Ola kim anı kabûl ide Hudâ-yı Mennân
Nite kim devre sipihri getüre cezbe-i ‘ışk
Nite kim bir yire cem‘ ola gelüp çâr erkân
25. Dest-i Hak nasb ide râyât-ı cihân-efrûzuñ
Tola âvâze-i ‘adlûnle bu çarh-ı gerdân
Hıfz-ı Hak ola karîn ide hatarlardan emîn
Devr ide vefk-ı murâd üzre medâr-ı devrân

11.

Biñ yigirmi sâlinde sa‘âdetlü pâdişahuñ Mısır’a gelen gazellerine nazîre
dinmişdür

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilerseñ nusreti şâhâ ‘ibâda ‘adl ü dâd eyle
Tarîk-ı müstakîmi koma elden ictihâd eyle
Muhassal rüşvetüñ nâmını kaldur şer‘i icrâ kıl
Tarîk-ı pâk-i eslâfa sülûke i‘tiyâd eyle
3. Metâ‘-ı rüşvete şâhân-ı ‘âlem iltifât itmez
Havâşîdür iden cümle fesâdı i‘tikâd eyle
Yemen iklîmi elden gitdi dirlerken garâbet bu
Habeş milkini dellâle virüp dirler mezâd eyle
5. Fesâda virdi milki pâdişâhum irtişâ ehli
Nizâm-ı ‘âlem için katl-i erbâb-ı fesâd eyle
Yıkılmaz küfr ile ma‘mûre zulm ile bekâ bulmaz
Fesâd-ı milkdür râşîleri nefy-i bilâd eyle
7. Yıkıldı memleket gitdi ra‘iyyet pây-mâl oldı
‘Adû-yı devleti kahr eyleyüp ahhâbı şâd eyle
Kulak tut hâl-i ‘âlemden haberdâr ol benüm şâhum
Garazsuz bendeler kavlini gûş it i‘timâd eyle
9. Mücâhid fî-sebîli’llâh idi ecdâd-ı emcâduñ
Kılıc gibi gazâyâ sen de bil bagla cihâd eyle

- Selâfîn-i selef gitdükleri yoldan ‘udûl itme
Süleymân-ı veliyyü’llâh-ı Kânûnî’yi yâd eyle
11. Dedeñ Sultân Selîm-i nâmdâra eyleyüp taklîd
Nizâm-ı kâ’inâta nasb-ı nefis it infirâd eyle
Yıkar Hak milkini düşmenlerüñ ma‘mûr olur milküñ
Hemân sen cân u dilden zulmi ref‘a irtiyâd eyle
13. SÜHEYLînüñ temennâsı budur dergâh-ı ‘izzetden
İlâhî Hân Murâd’uñ devlet ü ‘ömrin ziyâd eyle
Serîr-i saltanatda anı sultân-ı muzaffer kıl
Hemîşe fırsat u nusretle mesrûrî’l-fü’âd eyle

12.

‘Allâmetü’l-‘asri ve’z-zemân fehhâmetü’d-dehri ve’l-âvân Şeyhü’l-islâm
hazretlerine dinmişdür
Bahr-i remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İy vüfûr-ı himmetüñ ser-mâye-i emn ü emân
Dergeh-i ‘adlûñ penâh-ı fitne-i âhir zemân
Hâk-i pâk-i âsitânuñ sürme-i ehl-i nazar
Tûtüyâ-yı gerd-i râhuñ kuhl-ı ‘ayn-ı ‘ârifân
3. Devletüñ ser-nâme-i dîbâce-i dîn ü düvel
Ni‘metüñ âsûdegî-bahş-i dil-i halk-ı cihân
Hall olur lûlû dişüñden ‘ukde-i Şerh-i Dürer
Şerh olur la‘l-i lebüñ fethiyle feth-i müste‘ân
5. Mantık-ı hattüñ göreydi Seyyid-i Sâni eger
Bendeñ olurdu Mübârek Şâh dâmen-der-miyân
Sadr-ı ‘ilmüñ mîrisin milk-i fazîletde bu gün
Pâyüña irmez nice yıllar celâl olsa devân
7. Mebde’-i a‘lâ gibi ‘akluñ serî‘u’l-intikâl
‘İllet-i ûlâ gibi dünyâya lütfüñ râyegân
Defter-i fazluñdadur ta‘lîm-i sâni bir varak
‘İlm-i ahlâk u tabâyi‘ sîretüñden dâstân
9. Fâris-i mizmâr-ı hikmetsin öñüñce yârdur
Gâşiyedâruñ olursa zümre-i pîşâniyân
Matla’-ı mihr-i fesâhatsın cemâlüñ gördiler
Heykel-i nûr okuya hayrân olup işrâkiyân
11. ‘Ârız-ı gayr-ı mefârik cevher-i zâtuñda ‘ilm
Lâzım-ı mâhiyyetüñ ‘irfân-ı fasl-ı bî-kerân
Mahzen-i esrâr-ı kudret sadr-ı ‘âlî-menkabet
Matla’-ı envâr-ı hikmet feylesof-ı kâr-dân

13. Kehf-i ümmet fahr-i millet hâdî-i erbâb-ı dîn
Hâmî-i seccâde-i şer‘-i imâm-ı *kün fe-kân*
Hazret-i Yahyâ Efendi ol ki zât-ı pâkine
Fazl u ‘irfân ile olmuş dîn ü devlet tev’emân
15. İntikâl-i zihn-i pâkinden nümûne cûybâr
Fehm-i tîzinden nişâne sür‘at-i bâd-i vezân
Hem-zebânı nefha-i rûhü’l-emînüñ sözleri
Tûtî-i gûyâ-yı nutkı hâtif-i gaybî-nişân
17. Şem‘-i cem‘-i nazmuña pervâne rûh-ı Enverî
Şâhî vü Hâkânî kasr-ı rif‘atüñde bâdbân
Her nidâ-yı dil-hoşuñ râhat-fezâ-yı ehl-i dil
Her edâ-yı dil-keşüñ ‘azm-i ramîme tâze cân
19. Kâmkârâ serverâ sadr-ı me‘âlî-perverâ
Merkez-i pergâr-ı dâniş efdal-i dânişverân
Hâzır olsa ders-i ta‘lîmüñde iy üstâd-ı küll
Tıfl-ı ebced-h‘ân ola ‘allâme-i ehl-i zemân
21. Medh-i zâtuñdan hacildür tab‘-ı pâk-i nükte-senc
Vasf-ı âsârüñde kâsır hâme-i mu‘ciz-beyân
Vasfuña yokdur nihâyet n’ola hâmem eylese
Kuvvet-i tab‘ ile semt-i ahmere ‘atf-ı ‘inân
23. Bunca demdür sa‘y idüp kesb-i kemâlât eyledüm
Kılmadı ammâ ri‘âyet fehm idüp bir nükte-dân
Dehr-i dünüñ ihtilâli zâtuña mahfî degül
Hâtır-ı âgâhuña ahvâli gerdünüñ ‘iyân
25. Âsitânuñda bu günden bende oldum cân ile
Tek kabûl eyle beni fermân-ı hıdmet kıl hemân
Ehl-i nazmem var ma‘ârifden nasîb-i kâmilüm
Gün gibi peydâ olur âsâr-ı vakt-i imtihân
27. Gerçi kim teşrîf-i hidmetde kusûrı yok degül
Çâker-i dîrînedür ammâ SÜHEYLÎ nâ-tüvân
Ehl-i cürme nite kim dergâh-ı Hak meftûh ola
‘Afv ile mestûr ola zenb-i gürûh-ı ‘âsiyân
29. Dâ’imâ kılsun Hudâ zât-ı hatâ-pûşuñ senüñ
Kâm-bîn ü kâm-bahş ü kâm-yâb ü kâm-rân

13.

Şeyhü’l-islâm-ı kadîm Müftî Kadrî Efendi’ye nazîre dinmişdür
Remel-i müsemmen-i ‘arûz u darb-ı maksûr

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dâneler cem‘ eylesünler cû-be-cû hırmen gibi
Kaldılar ayakda âhir dâne-i erzen gibi

- Künc-i ‘uzletde otur genc-i kanâ‘atle diril
Kimsenüñ ‘aybını görme dîde-i rûşen gibi
3. Başlar üzre yirüm olsun dir iseñ mânend-i gül
Kimseyi âzürde kılma tut dilüñ sûsen gibi
Bahr-ı fûrkatden kenâra sa‘y kıl fülk-i dili
Rûzgâra tâbi‘ olma dâ‘imâ yelken gibi
5. Bakma Zâl-i dehre merd ol eyle ‘ukbâya nazar
Mâyil olma gördüğün ârâyîşe oğlan gibi
Sakla ‘ömrün hâsılın dağıtma kendün cû misâl
Ehl-i cem‘iyyet olayın dir iseñ mahzen gibi
7. Kanda gitseñ tîrveş himmet-i perle menzil al
Yoksa kaldı yarı yolda menzilün segzen gibi
Koynuma girsün perfler dir iseñ hammâmveş
Âteş-i hecr ile her dem yan yakıl külhen gibi
9. Fülk-i dil girdâb-ı gamdan dir iseñ bulsun necât
Gögsünü germe hevâyile tolup yelken gibi
Ser-firâz olmak dilerseñ ‘âlem içre nîzeveş
Başun aç sehm-i kazâya gürz-i rûyîn-ten gibi
11. Ok gibi kaddi kemân olup yabâna atılır
Bu cihânda sadra geçmek isteyen demren gibi
Saña besdür atlas ü dîbâ yirine köhne şâl
Merd olan zerrîn kabâlarla tonanmaz zen gibi
13. Tutayın dirseñ ziyâ-y-ile cihânı şem‘veş
Ehl-i diller meclisinde cân erit revgen gibi
Gıll u gışdan pûte-i ‘ışk içre zerr-i hâlis ol
Tîz-rây olma sakın iy sîm-ten âhen gibi
15. Bezm-i dilde yirüm olsun dir iseñ sadr-ı kabûl
Tîr-i pertâb-ı nigâra ger gögüs kalkan gibi
Zâyî‘ itdüm hâk-i kûy-ı yârda nakd-i dili
Ser-be-ser gözden geçürdüm anı pervîzen gibi
17. Gâret itsün ol harâmî gözleri dil nakdini
Hancer-i hûn-rîzi bil bekler turur rehzen gibi
N’ola kûyında karâr eyleser cân-ı pâk-bâz
Mesken olmaz bülbül-i âşüfteye gülşen gibi
19. Sâki-i hüsnün müdâm ayagina küb düşmede
Var mı bir rind-i kadeh-peymâ mey-i rûşen gibi
N’ola dögsem sînemi def gibi kaddüm çeng idüp
Togrulup ‘arz eylesem egri bakar ney-zen gibi
21. Ka‘be-i kûyında cân virsem ‘aceb mi anda çün
Görinür nûr-ı tecellî Vâdi-i Eymen gibi

- Âfitâbum ideli ben zerreden rûyın nihân
Yummadum bu dâde-i gam-dîdemi revzen gibi
23. Şekki var yârûñ vefâsına nasîbi yok dilûñ
Ben de bildüm kim vefâ-yı yâr vehm ü zann gibi
Genc-i vasla irişüp şâd olmuş agyâr-ı denî
Künc-i gamda ‘âşika mûnis olan şîven gibi
25. Nice biñ gözle temâşâ kılmaga dîdârûñı
Göz göz itdüm cismümi ser-tâ-kadem cevşen gibi
Dest-gîr-i lütf ile koma ayakda destüm al
Gevher-i eş‘arımı sürme yire dâmen gibi
27. Añla sultânım baña dest-i felâket n’itdügin
Sînemüñ çâkin temâşâ eyle pîrâhen gibi
Kaldurur hâk-i mezelletden seni yad eylemez
Hâlûñi ‘arz it SÜHEYLÎ var yûri evren gibi
29. Aglasun bülbül gibi künc-i ‘anâda düşmenüñ
Gül açıl iy gonçe-fem sen lâle-i gülşen gibi

14.

Müdebber-i ümûr-ı devlet ve müşîr-i cümhûr-ı erkân-ı saltanat iftihârü’l-
vüzerâ ve ihtiyârü’l-küberâ düstûr-ı sûtûde-rây Güzelce Mahmûd Paşa
hazretlerine virildi
Müctes-i mahbûn-ı mahzûf

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün
+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Hudâya minnet ü hamd eyle iy dil-i şeydâ
Sipîhr-i sa‘de tulû‘ itdi bir meh-i garrâ
Misâl-i neyyir-i lâmi‘ be-dîd olup nâ-gâh
Çıkup bu tâk-ı mukarnesinde eyledi me’vâ
3. Nice zemân-idi kim perde-i hafâda idi
‘Arûs-ı nüh-tutuk-ı kasr-ı çarh-ı nûr-efzâ
Hezâr şükr ü sipâs ol kerîm-i Hallâk’a
Cihâna şâhid-i maksûdum itdi ‘arz-ı likâ
5. Demi durur ki mey-i behcet ile mest olalar
Harâb-ı cür‘a-keşân-ı şerâb-ı renc ü ‘anâ
Zemânıdur ki bu köhne-serây-ı ‘âlem ola
Safâda gayret-i sahn-ı serây-ı bâg-ı bekâ
7. Küşâde oldı sipîhr âfitâb ile gûyâ
Bihiştüñ açdı sanasın kapularını Hudâ
Zihî ‘alâmet-i ferhunde vü nişân-ı şerîf
Ki oldı bâ‘is-i şâdî cihâna virdi safâ
9. Peyâm-ı makdem-i Paşa gelüp sa‘âdetle
Cihâm gül gibi mesrûr kıldı ser-tâ-pâ

- Hidîv-i ‘âlem ü hem-nâm-ı Ahmed-i Mahmûd
Hizebr-i ma‘reke-ârâ vü bebr-i rûz-ı vegâ
11. ‘Azîz-i mâlik-i büşrâ vezîr-i Yûsuf-râ
Mübîn-i şer‘-i rasûl ü mu‘în-i dîn-i Hudâ
Meh-i sipihr-i sa‘âdet çerâg-ı çeşm-i cihân
Hümâ-yı evc-i ‘adâlet şeh-i huçeste-likâ
13. Felek-mehâbet ü kürsî-cenâb ü ‘arş-me’âb
Melek-letâfet ü pâk-i‘tikâd ü sîne-safâ
Cenâb-ı hazret-i Paşa-yı ‘âdil ü gâzî
Muhît-i merkez-i dâniş medâr-ı evc-i zekâ
15. Makarr-ı ‘izz ü sa‘âdet mu‘izz-i devlet ü dîn
Muzî‘-ı zıll-i dalâlet muzî-i şem‘-i Hüdâ
Zahîr-i ehl-i sühen dest-gîr-i ehl-i kemâl
Melâz ü melce’-i erbâb-ı maksad u fukarâ
17. Mecâlis-i ümerâda vezîr-i sadr-nişîn
Mahâfil-i vüzerâda şehenşeh-i fuzalâ
O ser-firâz-ı ‘atâ-bahş kim zemânında
Muhâldür ki giye külhenîden özge ‘abâ
19. Gubâr-ı dergehi kim feyz-bahş-ı ‘âlemdür
Zihî sa‘âdet anuñ dergehinde eyleye câ
Tefevvuk eyledüñ akrânuña sa‘âdetle
Kime müyesser olupdur o pâye-i a‘lâ
21. Tefevvuk itdi visâlûñle kâ‘inâta felek
Tefâhur itdi yüzüm basa geldi diyü serâ
Sipihre kevkebe-i mihrûñ oldı şa‘şa‘a-bahş
Zemîne tantana-i tînetüñden irdi sadâ
23. Felek-cenâb mehâ Dâverâ Hudâvendâ
Eyâ mu‘în-i esîrân-ı künc-i renc ü ‘anâ
Olursa ruhsat eger hıdmet-i şerîfüñden
Huzûr-ı hazrete ahvâlüm eyleyem imlâ
25. Keş-â-keş-i elem-i çarh-ı bî-emândan dâd
Felâket-i felek-i dûndan figân derdâ
Ben ol cefâ-keş-i dehr-i sitîzekârem kim
Açılmadı gül-i maksûd-ı hâtırum aslâ
27. Benem o şâ‘ir-i çâbüç-süvâr-ı ‘arsa-i nazm
Benem o gulgule-endâz-ı künbed-i hadrâ
Zahîrüm olmadugıdur zuhûr bulmadugum
Zahîr-i ‘âlem olurdum zahîr olaydı baña
29. ‘Aceb mi da‘vî-i ‘ilm ü fazîlet eyler-isem
Ki pâddâşum olupdur mesâ’il-i şettâ

- Eyâ mu‘izz-i sadâret sen ol melek-şânsın
Ki dergeh-i keremüñdür safâgeh-i zu‘afâ
31. Sen ol vezîr-i mükerrermsin iy celîlü’l-kadr
Ki kâse-lîs olımaz gelse bezmüñe Dârâ
Zemâne çün saña Mahmûd rütbesin viridi
Kapuñda kadr-i eyâmin virilse tañ mı baña
33. Yiter bu kadrgeh-i erkân içinde sultânım
Kapuña münhasır ola ri‘âyet-i şu‘arâ
‘Atâ vü merhamet ü ‘adl ü dâduñı koyalum
Nedür bu dîn ü diyânet nedür bu hilm ü hayâ
35. Kişiye dikkat ü sa‘y eylemeñ müfid olmaz
Hidâyet itmeyicek aña hazret-i Mevlâ
Kitâb ü deftere sıgımaz medâyih-i keremüñ
Ne mümkün ide kalem vâsf-ı zâtuñı imlâ
37. Hudâ mu‘în ü zahîrûñ e‘âdî nahçîrûñ
Elüñde tîg-i ‘adâlet dilüñde zikr-i Hudâ
Hayât-ı tâze virür mürde dillere kalemüñ
Özüñ Mesîh ü sözüñ âb-ı Hızır ile hem-tâ
39. O kimse kim hat-ı fermânuña mutî‘ olımaz
Başın aşaga ide hâme gibi bâr-ı Hudâ
Zemâne halkını şermende kılmış ihsânuñ
Kemâl-i vâsfunı bây ü gedâ ider ifşâ
41. Müsebbihân-ı zevâyâ-yı ‘âlem-i melekût
Du‘â-yı devletüñe müşteğıl sabâh u mesâ
Benem o bende-i hâlis SÜHEYLÎ-i dâ‘î
Zülâl-i medhüñi subh u mesâ kılan icrâ
43. ‘Aceb mi tab‘uma âb-ı hayât reşk itse
Mesîh-i nazm ider mürde dilleri ihyâ
Sühende ‘Îsî-i vaktem baña müsellemdür
Kelâm-ı mevhibet-âsâr ü rûh-bahş edâ
45. Libâs-ı fâhir ile nazmumuñ letâfeti var
Bir özge hüsn virür şâhide safâ-yı kabâ
Ma‘ârif ehli zemânuñda şâd ü hurremdür
Budur sezâ-yı vücûd-ı şerîf olan hakkâ
47. Sühenverân-ı ma‘ârif-güzîn içinde eger
Senâda her sözümlü olursa bir dür-i yek-tâ
Sühende mümkün olur mı kemâl-i medhüñ idem
Edâda vâsfuñı ‘âciz efâzıl-ı fuzalâ
49. Du‘âya başla hemân sıdk ile elüñ kaldur
Du‘âñı belki karîn-i icâbet ide Hudâ

Niteki neyyir-i lâmi‘ seherde çarha girüp
Felekde şems ide ahşâma dek tavâf-ı semâ

51. Müdâm tîr-i kazâya hedef olup a‘dâ
Vücûd-ı nâzikine degmeye hadeng-i cefâ
Cihânda ‘izzet ü devletle müstedâm olasın
Be-hakk-ı Râzık-ı bî-çûn ü Hâlık-ı eşyâ

15.

Bu kasîde-i ra‘nâ ve pesendîde-i ehl-i ma‘nâ bir vâdî-i latîfdür ki şikeste
beste [.....] nazîre şeklinde dinmişdür fakîrûndür

Bahr-i hezec-i ahreb-i mekfûf-ı mahzûf

Mef‘ûlü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ûlün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. İy dâver-i mihr-ahter-i hûrşîd-merâtib
Vey server-i Dârâ-der-i Cemşîd-menâkîb
Dest-i keremûñ perde-rübâ-yı ruh-ı devlet
Nevk-i kalemûñ fâtiḥ-i ebvâb-ı me‘ârib
3. Zihnüñ suver-i ‘ilm ile bir rûh-ı musavver
Nutkuñ nefes-i pâk-i Mesîhâ’ya mukârib
Envâr-ı Hudâ gün gibi cebheñde hüveydâ
Vechüñde nümâyân eser-i lütf u mevâhib
5. Lütf-ı şiyemüñ hilm ü ‘atâ-y-ile müzeyyen
Hâk-i kademüñ gevher-i iksîr-i metâlib
Dil-hastelere rûh-fezâdur dem-i lütfüñ
Olmış ezeli hazret-i ‘Îsâ’ya musâhib
7. Hüsn-i nazaruñ bendelere ‘ayn-ı ‘inâyet
Lütf-ı sühenüñ dilleri dergâhuña câzib
Bezli-i ni‘amuñ subh u mesâ [nev-be-nev] iken
Fazl u keremüñ her kişiye dâ’im ü râtib
9. Biñ yıl dahı devr eylese bunuñ gibi bir yüz
Göstermeye mir’ât-ı meşârikla megârib
Eşkâl ü suver zeyn ideli deyr-i sipihri
Bî-misl ü behâ olalı etrâf ü cevânib
11. Ne nâzıra bu zînet ü ârâyişi gördi
Ne sâmi‘a gûş eyledi bir böyle menâkîb
‘Âlem eser-i ‘adlûñ ile emn ü safâda
Müstagrak-ı ihsânı ekârib hem ecânib
13. Te’sîr-i kudûm-ı kerem-i sadr-ı safâdan
Bî-çûn ü çirâ-y-ile cihân tâhir ü tayyib
Serdâr-ı dilîrân-ı zemân server-i merdân
Sad zâhire-i saf-der-i ashâb-ı menâsîb

15. Düstûr-ı felek-pâye hümâ-sâye Mehemed
Fahr-ı vüzerâ zîver-i ikbâl ü merâtib
H^vân-ı ni‘amı herkese âmâde vü hâzır
Dest-i keremi kulzüm-i zehhâr-ı mevâhib
17. Dikkatde kılı kırk yarar fikr-i latîfi
Tedbîr-i dil-ârâsı pesendîde vü sâ’ib
Biñ yıl felek-i atlasa meşk itse ‘Utârid
Erkâm-ı nücümü döküp olursa muhâsib
19. Bir zerre kadar eyleyemez vasfuñı tahrîr
‘Âciz kala erbâb-ı meşârikla mEgârib
Oldı o mehüñ hüsni hayâlümde nümâyân
Düşdi dile bu matla‘-ı pâkîze münâsib
21. İy hûr-i perî-çihre meh-i müşg-zevâ’ib
Âşüfte-i hâl-i siyehüñ zülf-i kevâ’ib
Bir subh-ı safâda tolanup gülşen-i medhüñ
Gördüm tolu hûbân ile her kûşe vü cânib
23. Ruhsâr-ı latîfüñ meh-i âfâk-ı melâhat
Müşgîn hatuñ almış anı mânend-i sehâ’ib
Gülzâr-ı ruhuñ seyr ü temâşâ olınurdı
Âb-rûlaruñ olmasa eger hüsnuñe hâcib
25. Kavvâs-ı hayâlüñ gibi yok merdüm-i ner şast
Bir kabzada pertâb ide biñ nâvek-i sâkıb
A‘dâ-yı siyeh-rûyı uzag eyle kapuñdan
N’eyler harem-i gülşen-i cennetde ‘akârib
27. Kûyuñda beni şeş-cihetüm bağladı kaldum
Ol hâl ü hat u zülf ü ruh u ‘ârız u hâcib
Zülf-i siyehüñ taraf-ı bünâgûşuña inmiş
Gûyâ ki hilâl oldı sûy-ı magribe gârib
29. İy nahl-i revân dâ’ire-i mihr-i ruhuñda
Bir nokta kadar yok dehenüñ arada gâ’ib
Beñzetdi cüz’-i lâ-yetecezzâya dehânuñ
Ol mûy-miyân hakkına söylendi garâ’ib
31. Ma‘dûm ile mevcûda kimi kimisi hâle
Her birisi bir vâsıta isbâtına zâhib
Nâz ile sen ol gevher-i mevhûmı dü-nîm it
Olsun dükeli haclet ile bâtıl u kâzib
33. Hâl-i ruhuñ eflâk-i letâfetde Peren’dür
Pür-nûr olur andan bu kadar şem‘-i kevâkib
İy dil yine evsâf-ı hudâvende şürû‘ it
Çün medh ü senâdur bu mahallerde münâsib

35. Tokuz tolanur ‘âlemi hûrşîd-i mahabbet
Pâ-bûsuña yüz sürmege yirden göge râgıb
Ta‘zîmüñ için secde kılur kâgıda hâme
Ahlâkuñı tahrîre şürû‘ eylese kâtib
37. Bî-keslere lütfüñ eli her yirde müsâ‘id
Yümn-i kademüñ ni‘met-i gayr-ı müterakkıb
Bî-şübhe vü şekk dâhil-i merdân-ı Hudâ’sın
İmzâladı bu kavlümi ashâb-ı mezâhib
39. Kahr ile nazar eylese bir kûşe-i çeşmüñ
Bî-tâb ü tüvân ola hizebrân-ı muhârib
Bir sadme-i hışmuñ biragur kûha tezelzül
Fûlâd-ı [dilüñ] cân-ı ‘adûyı kıla zâ‘ib
41. Hûnî kılıcuñ bâzû-yı rûyîn-tene hem-ser
Zerrîn siperüñ bârgeh-i Behmen’e gâlib
Hıfzuñ meded eylese [Yedikulle] misâli
Bârû-yı müşedded görine beyt-i ‘anâkib
43. Derbân-ı der-i devletüñ olmak baña ‘izzet
Besdür işigüñ hâki baña tâc-ı menâsıb
Bin cân ile vassâfuñem iy âsaf-ı ‘âdil
Medhüñ baña farz oldı kerem şânuña vâcib
45. Bir görme beni gayr ile mihrüñde ferîdem
Ben subh-ı safâ-sadıkam gayrısı kâzib
Baş egmez isem gayra n’ola tarz-ı sühende
Oldı kalemüm nâdire-perdâz-ı ‘acâ‘ib
47. Lûlû-yı safâ-perver-i eş‘âr-ı latîfüm
Âvîze-i gûş olmaga şâhâne münâsib
Feryâd-ı gamuñdan senüñ iy çarh-ı cefâkâr
Zehr-i gamuñı nûş ider erbâb-ı meşârib
49. Dâna-dil olanlar elem ü mihnete mahrem
Nâdân ise rif‘atde ri‘âyetde ecânib
Mihnetde ekâbir gam-ı zilletde ekârim
Derdin kime ‘arz eylesün erbâb-ı necâyib
51. Mezheb zeheb olmuş bu zemân içre muhakkak
Ebnâ-yı zemân cümlesi ol mezhebe zâhib
Hem-yân-ı kerem tolmadı himmet direminden
Bir nakd ü gam ü hemm ile sandûka-i kâlib
53. Her cânibümüz aldı gam-ı hâr-ı şedâ‘id
Bükdi bilümüz zahm-ı sitem-bâr-ı metâ‘ib
Tâb ü teb-i mihnet tuta her şîr-i jiyânı
Azâde safâlarda gürâzân ü se‘âlib

55. Pâ-mâl-i sitem olmada erbâb-ı ma‘ârif
Envâ‘-ı kerem görmede eşhâs-ı me‘âyib
Tayy olmada tûmâr-ı emel dest-i kaderden
‘Ukbâda nasîb ola meger kat‘-ı merâtib
57. Bir dâme düşürdi bizi sayyâd-ı felek kim
Bang-i har ile bir durur âvâze-i mutrib
Bundan beter olur mı musîbet ki bulunmaz
Erbâb-ı hüner cem‘ine bir tâlib ü râgib
59. Vallâhi günâh olduğımı bilsem olurum
Eş‘âr ü kasâ‘id dimeden tâ‘ib ü âyib
‘Aksine zemândur bu ki her bahşı yamândur
Ebnâ-yı zemân zulme dil ü cân ile râgib
61. Mihnet şebi irişdi nihâyâta SÜHEYLÎ
Hamd eyle zuhûr itdi imârât-i me‘ârib
Dergâh-ı ‘atâ-bahş-ı hudâvende niyâz it
Şâyed ki kabûl eyleye Hallâk-ı mevâhib
63. Virdükçe nesîm-i seherî bâga tarâvet
Mir‘ât-ı dilûñ görmeye jengâr-ı mesâyib
Her yirde nigehdâruñ ola Bâr-ı te‘âlâ
Te‘yîd-i hudâvend ola râyâtuñı nâsıb
65. Tevfik refikûñ ola her kanda giderseñ
Merdân-ı Hudâ yâver ola hâzır u gâ‘ib

16.

Bu kasîde-i güzîn ol server-i ‘izzet-mekîn düstûr-ı kerem-fermâ vezîr-i
mükerrerrem Mustafâ Paşa hazretlerinin rikâb-ı kâm-yâblarına dinmişdür
Bahr-i remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Müjde kim bir dergeh-i a‘lâya kıldum intisâb
[Gül yüzi] hâcet-[revâdan cümle] ‘âlem kâm-yâb
Mazher-i feyz-i Hudâ’dur ol deri çâker-nevâz
Feth u nusretde [anuñdur] sūdde-i devlet-[me‘âb]
3. Bûse-cây-ı ehl-i ‘izzetdür o ‘âlî bârgâh
İlticâ-yı ‘izz ü devletdür hakîkatde o bâb
Çâre-sâz-ı müstmendândur o bâb-ı dil-güşâ
[Kim sarîrin] gûş iden nâ-gâhe olur feth-i bâb
5. Halka-i bâb-ı belâget-perveri ol dergehüñ
Oldı tavk-ı gerden-i Keyhusrev-i mâlik-rikâb
Ol mu‘allâ bârgâhuñ [sâyebân-ı devleti]
Anda zerrîn-çûb-ı derbân-ı serâyı [âftâb]

7. Minnet ol Vehhâb ü Yezdân'e 'inâyet eylemiş
'Abd-i nâçîze nasîbi lütf-ı [cûdından nisâb]
Ol sipîhr-i devletüñ [devr itmede] 'âlem [bu ki]
Pertev-i 'âlem-fürûz-ı tal'at-ı vâlâ-cenâb
9. Dâver-i rûz-ı sa'âdet müsteşâr-ı 'âtîfet
Sadr-ı dîvân zîver-i erkân hidîv-i kâ[m-yâb]
'Avn-i millet 'âlem-i himmet cihân-ı mekremet
Çâre-sâz-ı dîn ü devlet dâver-i Dârâ-[rikâb]
11. Âsaf-ı sultân-ı 'âlem Mustafâ Paşa o kim
Mîhr-i 'adlınden münevver kârgâh-ı nüh kıbâb
Hâk-i pâyi kühl-i çeşm-i kâmkârân-ı zemân
Gerd-i râhı dürr-i tâc-ı efser-i Efrâsyâb
13. Şâhid-i ikbâlinüñ meftûnı iz'ân-ı hîred
Hükm-i 'âlem-gîrine vâ-beste cümle şeyh ü şâbb
Şemme-i iclâlîne çetr-i felek bir sâyebân
Şemsesi hürşîd-i 'âlem-şa'sa'a [zerrîn tınâb]
15. Kıldı âsûde nesîm-i emn-i devlet 'âlemi
Oldı Mısr'ıñ âbı kevser hâk-i pâki şekker-âb
Ser-firâzâ Âsaf-ı vaktâ Süleymân-haşmetâ
Viridi dehre âb-ı âteşnâk-i tîguñ [âb ü tâb]
17. Subh-ı sâdık gibi rûz-ı devletüñ ferhunde-fâl
Şem'-i bezm-efrûz-ı kudretten çerâguñ [nûr-yâb]
Haşre dek devr itse pergâr-ı sebük-pây-i felek
Bulmaya zât-ı şerîfüñ gibi tâ-rûz-ı hisâb
19. [İrtifâ'-i kadr ile necm-i münîr-i] bahtuñı
Beñzedürdüm mihre olmasa zevâl-i âfîtâb
Re'y-i 'âlem-gîrüne hakkâ hezârân âferîn
Kuvvet-i bâzûña ahsent iy [yed-i] devlet-me'âb
21. Gey sa'âdet hil'atin bend eyle tîg-ı nusreti
Dest-i kudretten virilmişdür o tîga âb ü tâb
Hil'at-ı sıhhatle sadr ola vücûd-ı kâmilüñ
Tîg-ı 'âlem-gîrüne düşmenlerüñ bagrı kırâb
23. Devlet ol iklîme kim anı müşerref eyleye
Böyle düstûr-ı 'adâletmend-i Fârûk-ihtisâb
Lâyık ol sultân-ı 'âlî-şân-ı taht-ı 'izzete
Ola düstûr-ı cenâbı böyle bir Âsaf-nisâb
25. Devlet ü dîne emârât-ı bekâdur şübhesüz
Ola bir şâhuñ vezîri mülhem-i kâr-ı savâb
Pâye-i 'izzet yiterdür ol vezîr-i kâmile
Böyle sultân-ı kazâ-kadre ola nâ'ib metâb

27. Nice şeh kutb-ı medâr-ı âsmân-ı saltanat
Cân virürler dergehinde olmaga şeh-bâz gurâb
Devletüñ mümtedd ola sultân-ı Cem-fermân ile
Mâh-ı kadrüñ kılsun ol hûrşîdden nûr iktisâb
29. Olsun iy kân-ı mürüvvet müste‘iddân-ı kerem
Sâye-i şefkat-şi‘âr-ı himmetüñden kâm-yâb
Herkesi bir südde-i devlet-serâdur mültecâ
Ben de geldüm südde-i dergâhuña kıldum şitâb
31. Bu SÜHEYLÎ bendeñüñ kârı du‘âdur devlete
Fazl u in‘âmuñ bilür ol çâker-i bî-irtiyâb
Herkesüñ kârı degül vasfuñda pervâz eylemek
Bir degül çünkim şikâr olmakda şeh-bâz ü gurâb
33. Neşve-i nazmum ser-â-ser tutdı bezm-i ‘âlemi
Kaldum ayakda misâl-ı cür‘a-i câm-ı şarâb
Yıldızı düşkün olur gurbet esîri bî-kesüñ
Zerre deñlü i‘tibâr olmaz olursa âfitâb
35. H^vâce-i müşkil-güşâ-yı tab‘uña mahfî degül
Ser-güzeşt-i mihnetüm iy mâye-i emn ü sevâb
Tavr-ı nâ-makbûl-ı devrândan hikâyet eylesem
Gördüğüm bîdâd-ı kahr u çekdüğüm renc ü ‘azâb
37. Korkaram derd-i derûnum şemmesin şerh itmege
İstimâ‘ından düşe kalb-i şefîka ıztırâb
Reşha-i âb-ı ümîd-i bahr-i lütfuñ olmasa
Âteş-i âhum iderdi sevr-i gerdûnı kebâb
39. Gam budur kim hâlümü i‘lâma ikdâm eylesem
[.....]
İrdi söz çün gâyete başla du‘â-yı devlete
Hâlis u muhlis kuluñ olur du‘âsı müstecâb
41. Nite kim bâkî ola eczâ-yı ‘âlemden vücûd
İhtilât-ı hâk ü bâd ü imtizâc-ı nâr ü âb
Lütf ile her müşkilüñ âsân ide bâr-i Hudâ
Kâmkâr-ı sadr-ı devlet ol ilâ-yevmi’l-hisâb

17.

Zübde-i e‘âlî ve güzîde-i ehâlî ziyâ-bahş-ı zemîn ü zemân revnak-efrûz-ı
‘âlemiyân

Bahr-i muzâri‘-i müsemmen-i ahreb-i mekfûf-ı mahzûf

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Devr-i kamerden olalı rûşen-sitâre subh
Çekdi felekde şâhid-i mihri kenâre subh

- Ser-pençesine aldı güneş zâg-ı zulmeti
Şeh-bâz-ı zer-cenâhını saldı şikâre subh
3. Açdı hayâl-bâz-ı şebûñ şâm perdesin
Eşkâl-ı kevni itdi yine âşikâre subh
Agzında şâh-mühre-i zerrîn mühr ile
Sandûka-i felekde döner şekl-i mâre [subh]
5. Hûrşîd-i tâbdâr-ı felek sanma deştd
Berg-i hazân ile döndi hemîn cûybâre subh
Oldı lü‘âb-ı şa‘şa‘a zerrîndâr-ı mihr
Döndi felekde üstür-i zerrîn-mehâre subh
7. Âhir zemânda oldı meger şehr-i Şâm’da
‘Îsîyi zemîne inmek-içün Ak menâre subh
Bahr-ı sefid ü bahr-i siyâh almış ortaya
Beñzer fezâ-yı kasr-ı şeh-i kâmkâre subh
9. Geymiş başına tâc-ı zer-endûd-ı husrevî
Taht-ı felekde döndi şeh-i tâcdâre [subh]
Koydı zalâm-ı şeb gibi şemşîr-i mihr ile
Şeb-revleri zemânede hep künc-i gâre subh
11. Virmezdi baş gün gibi sıdk ile girmese
Islâh içün miyâne-i leyl ü nehâre subh
Bir subh-dem ki zenzeme-i âteşîn ile
Âheng kıldı bu sühen-i âbdâre subh
13. Tâ kim çerâg-ı çarh-ı berîni uyara subh
Bezmüñ ziyâsı ide cihâmı inâre subh
İkbâl içün o neyyir-i ikbâl ü ‘izzeti
Gönderdi biñ mihr ü mehi bir diyâre [subh]
15. Fer virdi mâha mâh-çe-i râyât-i zafer
Çaldı felekde şevk ile zerrîn nekâre subh
[.....]
Dikdi livâ-yı kadr bu nîlî hisâre subh
17. Kadr-i celîli şerh-i me‘âlî-i [meh]-rikâb
Zikr-i cemîli cem‘-i ülü’l-i‘tibâre subh
Ol ser-bülend-i zâtuña mir’ât-ı hâveri
[Her gün tutar] dönüp âyînedâre subh
19. Rü’yâda gördi pertev-i mihr-i cemâlini
Ümmîd-i mihr ile idüp istihâre subh
Her gün gelür selâmına şemşîr-i mihr ile
Sâdıklığını kılmak içün âşikâre subh
21. Zühre-i ufkdan eylemez ise eger tulû‘
Kılsun le’âlî-i sühenüm gûşvâre subh

- Meh-rütbetâ sipihr-i hafâyâña tal‘atũñ
Âsmân-ı şâm-ı mihnet-i ümmîdvâre subh
23. Zihnũñden eyledi gice nûr-istifâde mâh
Tab‘uñdan itdi mihr-i ziyâ-isti‘âre subh
Yâkût u la‘lden takınup gûşvâreler
Sahn-ı felekde döndi müzeyyen nigâre subh
25. Deyr-i cihânda pâyına sürmezdi yüz güneş
Ger olmasaydı bir sanem-i mâh-pâre subh
İy şehr-yâr-ı milk-i ‘atâ Yûsuf-ı cemâl
Kaç yaşı var ruhuñla kıla isti‘âre [subh]
27. Gâhî agardı gâh karardı murâdı bu
Bilmez tapuña neyde ne eliyle vare subh
O demde nice şekle girür rûzgârda
Döndi gamuñda bencileyin bî-karâre subh
29. Mihr-i cemâl sıdk u safâmuz ziyâd ider
Zevk bulur irince SÜHEYLÎ bahâre subh
Pür eylemiş cevâhir-i pervîni cem‘ idüp
Zerrîn tabakla pâyına gelmiş nisâre subh
31. Şems-i felekle meş‘ale-gerdân olmaga
Toprak döşendi yasaduban seng-i hâre [subh]
Şâm-ı visâle hasret ile sûz ü giryeden
Çeşmi agardı döymedi ol intizâre subh
33. Şimden girü du‘âya şürû‘ eyle sıdk ile
‘Arz eylesün huzûr-ı me‘âlî-medâre subh
Her şeb senâ-yı rif‘atine eyleyüp kıyâm
Başla du‘â-yı dâver-i ‘âlî-vakâre subh
35. Sahn-ı sipihr encüm ile tâ ki zeyn olup
Revnağ-fezâ-yı ‘âlem ola her diyâre subh
Günden güne ziyâde kıla ‘ömrini Hudâ
Eltâfi vâsıl ola sıgâr ü kibâre subh

18.

Bu kasîde-i garrâ ol server-i sâhib-‘atâ vâlî-i vilâyet-i cûd ü sehâ Elvend-
zâde ‘Alî Paşa hazretlerine Basra eyâleti virilüp Bagdâd’ı teşrîf
eyledükde dinmişdür
Bahr-i remel-i müsemmen

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yine yümn-i kademũñ kıldı cihân milkini şâd
Yine teşrîfuñ ile oldı müşerref Bagdâd
Ehl-i fakra ‘aceb irişdi kemâl-i keremũñ
Pây-mâl itmiş idi anları çarh-ı bî-dâd

6. Çın seher kim gelür erbâb-ı ma‘ârif kapuña
Hâcib-i hulkuñ açar dûdını erbâb-ı murâd
7. Böyle makbûl-i şehensâh-ı cihân olmaz idi
Olmasa zât-ı şerîfuñde eger isti‘dâd
Bu kadar fehm ü firâsetle ki ârâstesin
Bu senüñ gibi kanı sâf-dil ü pâk-nijâd
11. Herkese lütf u ‘atâ eylemegi ‘âdet idüp
Pür-eserdür kim anı himmetüñ itmiş îcâd
Togdı erbâb-ı dilüñ tâli‘i devletüñde
Câhilüñ kahruñ ile oldu vücûdı ber-bâd
13. Hak bu kim [‘âleme] bir rahmet-i Rahmânî[sin]
Rahmet-i lütfuñ idersem n’ola ger istimdâd
Dem-i lütfuñla dil-i mürdemi ihyâ kıldıñ
İy Mesîhâ-nefes öldi hasedinden hassâd
15. Çok zamân-idi ayaklarda kalup ehl-i hüner
[Gevher-i] kadr ü hüner bulmuş-ıdı hayli kesâd
Şimdi devrüñde hünermerd idicek [‘arz-ı hüner]
Eylesün her biri biñ [ma‘nî-i] rengîn-îcâd
17. Böyle gevher [ne revâdur kala] ayakda diyü
Götürür başda hemîşe ayaguñ tozını bâd
Bu kadar lütf u ‘atâdan kapuña dâhil ola
Rindler mey-gedede savma‘alarda zühhâd
19. Hüsnüñ evsâfin ider bâgda dâ’im bülbül
Gül okur şâm ü seher ruhlaruñ için evrâd
[Seni tebcîl] ile vasf itse SÜHEYLÎ yaraşur
Lâyık-ı medhsin iy sâhib-i tab‘-ı vakkâd
21. İdemez kimseye hükm eyledüğüñ yirde sitem
İşidüp velvele-i ‘adlünü çarh-ı cellâd
Beste-i mihnet iken bendeñi âzâd itdün
Olasın renc ü gam ü bend-i elemden âzâd
24. Nite kim devre sipihri getüre cezbe-i ‘ışk
Nite kim cem‘ ola bir yire gelüp çâr-ezdâd
Dôstuñ gonçe gibi hurrem ü handân olsun
Düşmen-i devletüñi kahr ide ol Rabb-ı reşâd
26. Var ümîdüm ki sa‘âdetle ser-efrâz olasın
Müstedâm ide seni hâkim-i yevmü’l-müte‘âd

19.

Vezîr-i sâhib-te'eyyüd Sûfî Mehemed Paşa hazretler[ine] rûz-ı 'ıyd-i
sa'îd esnâsında virildi

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yine 'arz oldı felekde gurre-i garrâ-yı 'ıyd
Yine yazıldı nişân-nâme-i tuğrâ-yı 'ıyd
Matla'-ı şâm-ı sa'âdetden tulû' idüp hilâl
Rûşen itdi 'âlemi mâh-ı ferah-bahşâ-yı 'ıyd
3. Gâlibâ dest-i kader tecdîd-i ahkâm eyledi
Yine bir yüzden göründi târem-i vâlâ-yı 'ıyd
Çalınup tabl ü nefir uruldı yir yir kûsler
Tutdı sahn-ı kâ'inâtı yine hûy ü hây-ı 'ıyd
5. Nakş-ı gûn-â-gûn-ı 'aks-i câme-i hûbân ile
Döndi sahn-ı lâlezâra kûşe-i sahrâ-yı 'ıyd
Şol kadar zeyn oldı hûbân ile sahn-ı kâ'inât
Reşk-i Firdevs-i berîn oldı safâda cây-ı 'ıyd
7. Kaşlaruñ resm eylemiş alnında çarh-ı nîlgûn
Şöyle beñzer kim anuñ başında var sevdâ-yı 'ıyd
Sen hilâl-ebrû-y-ile bulmuş durur iy meh-cebîn
Zînet ü hüsn ü behâ vü behcet-i zîbâ-yı 'ıyd
9. Gösterür her hâne-i zîbâda iy hûr-ı bihişt
Ravza-i rıdvân-ı 'adni cennetü'l-me'vâ-yı 'ıyd
Mâh-ı nev midür silâh-şôrâne ya ta'lîm için
'Arz ider gûyâ kemân hazret-i Paşa-yı 'ıyd
11. Sadr-i zî-şevket ser-efrâz-ı hümâyûn-menzilet
Kim selâmına kılur kaddin dü-tâ her ay-ı 'ıyd
Devletinde ol Muhammed-nâm u Yûsuf-sûretüñ
Döndi sahn-ı gülşene cây-ı sürûr-efzâ-yı 'ıyd
13. Sâl-i târîh-i kudûmın didi hâtif devr-i hayr
Her günü nev-rûz şâmı kadr mehi hem-tâ-yı 'ıyd
Gerçi çok 'ıyd oldı 'ahd-i devletüñde serverâ
Ne bu 'ıydı gördi dünyâ vü ne bu dünyâyı 'ıyd
15. Nite kim dillerde mevcûd ola şâdî vü tarab
Nite kim her sâl ola âfâkda gavgâ-yı 'ıyd
Devlet ü 'ömrin ziyâd itsün Hudâ-yı lâ-yezâl
'Âleme sît ü sadâ saldukça hûy ü hây-ı 'ıyd
17. Evc-i 'izzetde münîr olsun hilâl-i şevketi
İy SÜHEYLÎ togduginca gurre-i garrâ-yı 'ıyd
Gündüzüñ nev-rûz-ı fîrûz ü günüñ sâl-i sa'îd
Her giceñ kadr ü ber'ât ü *leyletü'l-esrâ*-yı 'ıyd

20.

Velî-ni‘metüm ve hudâvend-i ‘âlî-rütbetüm hâfız-ı Kal‘a-i Tebrîz olan
vezîr-i müşterî-tedbîr Hâdim Ca‘fer Paşa hazretlerine eyâlet-i Bagdâd
virildükde dindi

Bahr-i müctes-i müsemmen-i mahbûn-ı maktû‘

Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Meşâma tîb-i reyâhîn-i müşk-bâr gelür
Yine muharrik-i şevk olmaga bahâr gelür
Meger nikâbını ref‘ itdi gül ki gülşende
Sadâ-yı zenzeme-i nagme-i hezâr gelür
3. Safâ-yı cilve-i gülden budur sürûrum kim
Görünce hâtıra ol serv-i gül-‘izâr gelür
Fezâ-yı bâgda her cânibe kulak tutsañ
Hurûş-ı nagme-i mestân-ı bezm-i yâr gelür
5. ‘Arûs-ı gonçe dahı perde-i ‘ademde iken
Serâçe-i çemene ‘andelîb-i zâr gelür
Dimâg-ı ‘akla cünûn gâlib oldı sem‘a meger
Sadâ-yı cünbiş-i zencîr-i cûybâr gelür
7. Zebân-ı hâl ile gülzâra halkı da‘vet ider
Seher ki zenzeme-i savt-ı mürg-i zâr gelür
Letâfetini havânuñ safâsını âbuñ
Görünce hâtıruma zevk-i rûzgâr gelür
9. Kurutmuş idi şitâ kâr idüp nebâtâtı
Bahâr def‘ine anuñ Mesîhvâr gelür
Bahârdan yine elbetde var bir haberi
Sabâ yilüp gelür ammâ ki bî-karâr gelür
11. Bahâr virdi cemî‘-i memâlike revnak
Bu fasl-ı hûbda eşcâra berg ü bâr gelür
‘Irâk cümleye ammâ safâda gâlibdür
Meger ki hıfzına sadr-ı felek-medâr gelür
13. Geçinme sen dahı min-ba‘d kalb olan hâlis
Bu sikke-hâneye bir kâmilü’l-‘ayâr gelür
O şîr-heybet ü kişver-güşâ-yı milk-i ‘Acem
Ki şâhdan aña Tebrîz’e ber-güzâr gelür
15. Vezîr-i pâk-siyer Ca‘fer-i bülend-nazar
O kim selâmina hükkâm-ı nâmdâr gelür
O mâh-ı evc-i sa‘âdet ki kesb-i rif‘at için
Der-i refi‘ine hûrşîd-i tâcdâr gelür
17. Yaraşur işigine dinse Ka‘be-i hâcât
Ki kâm-cûy giden anda kâmkâr gelür

- Eyâ müşîr-i mükerrerem sen ol melek-şânsın
Ki devletünde beg olmak kuluña ‘âr gelür
19. Bu fahr-ı tab‘-ı güzîde saña yiterdür kim
Giden piyâde gider kapuña süvâr gelür
Hayât-bahşlığın âb-ı lütfuñuñ görse
Zülâl-ı Hızır ise de tab‘ına gubâr gelür
21. Kanı senüñ gibi bir âsaf-ı dilîr ü fecî‘
Ki âşikâre gider hasma âşikâr gelür
Der-i refî‘üne yüz sürmege gelür çokdur
Fakîr gitse o dergâha mâldâr gelür
23. Ruh-ı niyâzı ayaguñ tozına sürmek-içün
Şikeste-hâl SÜHEYLÎ-i hâksâr gelür
‘Ulüvv-i mertebe vü cem‘-i mâl içün gelmez
Kapuñda kılmak içün kesb-i i‘tibâr gelür
25. Me‘âl neydügi oldı cenâbuña ma‘lûm
Tapuña şî‘r ile sun‘-ı güher-nisâr gelür
Du‘â-yı hayra hemân sıdk ile rücû‘ idelüm
Du‘â-y-ile kişiye feyz-i Kirdgâr gelür
27. Müdâm tâze vü ter ola gonçe-i bahtuñ
Hazân gider nite kim ‘âleme bahâr gelür

21.

Tebrîz muhâfazasında olan Hâdim Ca‘fer Paşa hazretlerine

Fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

+ + - - / + - + - / + + -

1. Hadd ü la‘lûñ ki verd-i ahmerdür
Sidreye kametüñ ber-â-berdür
Görinür lütf-ı Hak sıfâtuñda
Zât-ı pâküñ cemâle mazherdür
3. Gerçi nûrânîdür güneş ammâ
Gün yüzüñ nûrı andan enverdür
Milk-i Tebrîz eylemek ma‘mûr
Ka‘be yapmagıla ber-â-berdür
5. Ehl-i İslâm’a cennetâsâdur
Suları selsebîl ü kevserdür
Yokdur âb ü havâsına mânend
Bî-bedeldür iñen güzel yerdür
7. Andadur ol hümâ-yı evc-i ‘atâ
Anuñ-içün havâsı hoşterdür
Vüzerâ içre ol melek-sıfatuñ
Cümlesinden muhibbi ekserdür

9. Nevbet ile kapusını bekler
Mihr ü meh ışiginde çâkerdür
Kendü bir şehriyâr-ı ‘âdildür
Kulnuñ kulları Sikender’dür
11. Halk-ı ‘âlem cenâbına muhtâc
Anuñ ednâ gedâsı Sencer’dür
Ekserî kulları o zî-şânuñ
Hükm ider bu cihâna beglerdür
13. Her birisi sehâvet ile ferîd
Her biri heybet ile Hayder’dür
Ocak ogulları anuñ nökeri
Bir kerem kânı bende-perverdür
15. Oldı hem-nâm-ı Ca‘fer-i Sâdık
Sıdk ol şehriyâra hem-serdür
Ya‘ni Paşa-yı ‘âdil ü gâzî
Zî sa‘âdet ki nâmı Ca‘fer’dür
17. Dest-gîri odur fütâdelerüñ
Bir sehâ kânı hûb serverdür
Nice yıllar durur ki Hak yolına
Cidd ü cehdi cihâd-ı ekberdür
19. Yâr u yoldaş aña seferlerdür
Şeyh Ebû Bekr ü şeyh ‘Ommer’dur
Aña yardımcı hazret-i ‘Osmân
Şîr-i Hak kanda gitse rehberdür
21. Tutsa nâmı ‘aceb mi âfâkı
Yidi iklîm aña müsahherdür
Na‘ra ursa tutar cihânı sadâ
Rûz-ı heycâda san Gazanfer’dür
23. Elde yâyı kemân-ı kudretdür
Tîri bir serv-kad dil-âverdür
Tîg-ı âteş-feşânı yanınca
Bir yalıñ yüzlü hûb serverdür
25. Düşmeni katline yaraklanmış
Mâh-ı nev âsmânda hancerdür
Her çemen gülşen içre kim görinür
Hâzır olmuş gazâyâ gönderdür
27. Sûretâ tîrinüñ başı birdür
Ma‘nide yidi başlu ejderdür
Nefes-i müşk-bûy-ı Paşa’dan
Cân dimâgı dilâ mu‘atterdür

29. İstimâ'ı safâ virür kalbe
Kelimâtı misâl-i cevherdür
Ta'n mı lezzet bulursa ehl-i safâ
Her sözi şekker-i mükerrerdür
31. Mu'tedildür mizâcı âb gibi
Düşmen-i bed-nihâda âzerdür
Gül-i handân gibi güşâde-derûn
San letâfetle gonçe-i terdür
33. Sıdk ile yüz sürenler işigine
Ne murâd eylese müyesserdür
Sa'y idüp gelmişem ziyâretine
Ben fakîre bu hacc-ı ekberdür
35. Bu sa'âdet yiter SÜHEYLÎ saña
Dilde hayr du'âsı ezberdür

22.

Vezîr-i 'adîmü'n-nazîr hâmî-i Te[br]îz olan velî-ni'metüm Ca'fer Paşaya
dinmişdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dem-i 'Îsâ gibi çün irdi nesîm-i eshâr
Başladı yir yir açılmaga 'uyûn-ı ezhâr
Dîde-i 'ibret ile olmaga nâzır çemene
Nergis açdı gözini h'âbdan oldı bîdâr
3. Yine mir'ât-ı felek rûy-ı cihân-efrûzın
'Arz idüp sun'-ı Hak'ı kıldı cihâna izhâr
Âb-ı şebnemle suvarup yine ferrâş-ı nesîm
Süpürüp sahn-ı çemende komadı zerre gubâr
5. Yagdı nîsân-ı feyizden yine bârân-ı kerem
Oldı pür dürr-i girân-mâye ile ka'r-ı bihâr
Dem-i 'ayş irdi diyü dirhem-i bergi savurup
Kaldı tahrîk-i sabâ ile tehî-dest çenâr
7. Götürüp gonçe-i ra'nâ seherî burka'ını
Bülbül-i haste-dile eyledi 'arz-ı dîdâr
Görinen jâle degül berg-i gül-i ter üzre
Al kâgıdda konulmuş nice dürr-i şehvâr
9. Sîm ü zerle tabakın itdi leb-â-leb gül-i ter
Kim ide ayagina şâhid-i servüñ îsâr
Çemen ehlin dime bir câm ile yakdı nergis
O bakışlardur iden anları mest ü evgâr
11. Bir müzellef güzele beñzedürem ben çemeni
Hâller şebnem aña sebze hat-ı 'anber-bâr

- Oldı etfâl-i şükûfe yine feyz-i Hak'dan
Her biri bir sanem-i lâle-had ü gül-ruhsâr
13. Gül 'arûsına nihâl-i çemenüñ her birini
Kıldı bir nahl-i murassa' katarât-ı emtâr
Nâhun-ı hâr ile çâk itmez idi pîrehenin
Gül-i âşüfteye kâr eylemese savt-ı hezâr
15. Mest olup bâde-i şebnem ile bezm-i çemene
Çıka geldi gül-i nesrîn-i perîşân-destâr
Savt u nakş itmege nev-rûz sabâda zühre
Çengdür kavs-i kuzah rişte-i bârân evtâr
17. Gonçe etfâline ta'lîme gelüp bâd-ı nesîm
Eylemiş perr-i hezârı aña gül mûsikâr
Sebzeden bâga salup bâd yaşıl seccâde
Gülşen-i Râz okıdur gonçeye üstâd-ı bahâr
19. Düşdiler lütfına sultân-ı bahâruñ mazher
Oldılar her biri bir boy begi serv ile çenâr
Lâle gürz aldı ele serv-i ser-efrâz 'alem
Yürüdi cünd-i şitâ üstine sultân-ı bahâr
21. Bir seher gülşene vardum ki idem def'-i elem
Bir 'aceb seyre sataşdum beni aldı efkâr
Daldan dala konup nâle vü feryâd eyler
Bülbülüñ gûşına bilmem ne didi bâd-ı bahâr
23. Dilde bu matla'-ı garrâyı idüp vird-i zebân
Minber-i gülde terennümüle okur bülbül-i zâr
İy felek-mertebe Cem-kevkebe çarh-vakâr
Şâhid-i rif'atüne mihr ile meh âyinedâr
25. Bu senüñ eyledigüñ vasf kimüñdür didüm
Didi bir Yûsuf-ı gül-çihre Mesîhâ-âsâr
Eşref-i zümre-i erbâb-ı kerem mihr-i himem
Dâver-i dâd-ger ü server-i 'âlî-mikdâr
27. Dâver-i pür-hüner-i ma'reke-ârâ-yı cihân
Merd-i meydân-ı vegâ saf-der-i cünd-i küffâr
Hayder-i rûz-ı vegâ hazret-i Ca'fer Paşa
Ümerâ vü vüzerâ sadrına oldur serdâr
29. Menba'-ı cûd ü himem ebr-i güher-bâr-ı kerem
Âsaf-ı ehl-i sehâ server-i ehl-i güftâr
Hızr-ı 'Îsî-dem ü İskender ü Dârâ-savlet
Dâver-i Cem-'azamet husrev-i Cemşîd-vakâr
31. Şeref-i zât ile âfâkda bî-misl ü şebîh
Sıfat-ı dâniş ile eşref-i eşrâf-i kibâr

- Pertev-i tîg-ı gazâsıyla cünûd-ı küfre
Görinür encüm-i rahşân ile gûyâ şeb-i târ
33. Sensin ol maksad-ı erbâb-ı makâsıd ki senüñ
Cân virür olmaga kapuñda ‘abîdüñ ahrâr
İdemez kimseye ‘adl eyledigüñ yirde cefâ
İşidüp velvele-i hükmüñi çarh-ı gaddâr
35. Korkusından yire basmaz ayagın bâd-ı sabâ
Mûr-ı miskîne mebâdâ bine dîv-i âzâr
Nice karşı kosun a‘dâ saña insâf idelüm
Tebrîz’i zûr ile âsân midur itmek peygâr
37. Kimse devründe figân eylemez illâ bülbül
O da gül şevki-y-ile gâhî ider nâle vü zâr
Sahn-ı gülzâra kaçan gün gibi çıksañ seyre
‘Âlemi pertev-i ruhsârüñ ider pür-envâr
39. Bahr-ı gird-âb-ı gama olmuş-idi müstagrak
Zevrak-ı lütf-ı cemîlüñ bizi kılmasa kenâr
Kafes-i gamda ben ol tûtî-i şekker-şikenem
Zehr-i kahırî felegüñ kıldı zebânüm efgâr
41. Lütüñ âyînesini eyle mukâbil gör kim
Nic’olur hüsn-i tekellüm nice olur güftâr
Âsafâ devr-i şerî‘ünde SÜHEYLÎ kuluñuñ
Dîde-i ahter-i bahtı n’ola olsa bîdâr
43. Gün gibi ‘âlemi müstagrak-ı in‘âm kılup
Eyledüñ mesned-i ‘izzetde sa‘âdetle karâr
Dôstuñ gonçe-sıfat hurrem ü handân oldı
Külhen-i sîne-i a‘dâda hased nârı yanar
45. Kâ’inâta nite kim mihr-i dirahşân vire fer
Nite kim gülşeni zeyn eyleye her sâl bahâr
Hasmuñuñ ‘ömr-i nihâlin ham idüp bâd-ı ecel
Nahl-ı ümmîdden ahbâbuñ ola ber-hûrdâr
45. Var ümîdüm ki sa‘âdetle ser-efrâz olasın
Müstedâm ide seni çûn Celîl ü Cebbâr

23.

Güzîde-i vüzerâ Cerrâh Mehemmed Paşa hazretlerinüñ hıdmet-i
şerîflerine intisâb olındukda ‘arz-ı haysiyyet ü ahvâl olınuş virildi
Bahr-i müctes-i mahbûn-ı maksûr

Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün
+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Dirîg ü derd ki bu çarh-ı zâlim ü gaddâr
Hadeng-i cevr ile kıldı derûnumı efgâr

- Esîr-i kûşe-i derd ü belâ vü endûhem
Ne bir enîs-i şefik ü ne mûnis-i gam-h^vâr
3. Sipihri dutsa n'ola âh-ı âteş-âlûdum
Zemîni virse n'ola seyle dîde-i hûn-bâr
‘Ale’l-husûs ki bir Hemdem’ümden ayrıldum
Ki hem pederdi baña hem enîs idi hem yâr
5. O mihr-i merhametüñ sâyesinde fârig idüm
Safâ vü zevk ile ‘ömrüm geçerdî leyl ü nehâr
Safâ-yı vakte şu gâyetde mâlik olmuş idüm
Ki reşk iderdî baña bu sipihri-i kîne-güzâr
7. Gidince ol sebep-i devletüm bulup fırsat
Göñülden eyledi kîn ü küdüretin izhâr
Müdâm olup saded-i intikâmda şeb ü rûz
Cihândan eyledi âzâr ile beni bîzâr
9. Bu renc ü gussa beni öldürürdi olmasa ger
Ümîd-i merhamet-i âsaf-ı felek-mikdâr
O ser-bülend ü melek-himmet ü felek-temkîn
O ser-firâz-ı kader-kudret ü kazâ-kirdâr
11. Zühal-mahall ü kadir-kadr müştêrî-tâli‘
Sikender-âyet ü meh-râyet âftâb-âsâr
Huçeste-dâd ü dihiş server-i sûtûde-meniş
Vezîr-i şâh-reviş mefhar-i sığâr u kibâr
13. Semîyy-i şems-i risâlet Mehemmed ol kim anuñ
Açar göñülleri lütfi nite ki bâg-ı bahâr
Hadîka-i kerem ü mihr-i cûd ü kân-ı ‘atâ
Sipihri-i ma‘delet ü bahr-ı lütf ü kûh-ı vekâr
15. Derûnı ma‘den-i tahkîk ü menba‘-ı tevhîd
Vücûdı mahzen-i esrâr ü matla‘-ı envâr
Ne deñlü hulk gerekdür o zât-ı kâmilde
Ki vafîn eyleyeler bî-garaz kibâr ü sığâr
17. Ne deñlü lütf gerekdür o sadr-ı ‘âdilde
Ki irmeye dem-i ‘adlinde bir vücûda gubâr
Eyâ mu‘izz-i vezâret o sadrsın sen kim
Kapuñda cân virür olmaga dehr hıdmetkâr
19. Sen ol ‘azîz-i cihânsın ki eylemiş Bârî
Kapuñı Ka‘be-i ebrâr ü kible-i ahrâr
Kapuñ hadîkadür ammâ hadîka-i cennet
Kefüñ sehâbdur ammâ sehâb-ı gevher-bâr
21. Zihî ‘atâ ki nigejbân-ı milk idüp kılmış
Hudâ-yı ‘azze ve cell çeşm-i bahtuñı bîdâr

- Şu söz ki dinmeye vasfunda cümle hezeyândur
Yoluñda hıdmete bağlanmayan kemer zünnâr
23. Reh-i vefâda şu kim mâr gibi kec-rev ola
Helâk-i cânına cisminde her reg olsun mâr
Ne deñlü medhûñ iderse SÜHEYLÎ-i bî-kes
Virür karâr be-her-hâl ‘aciz âhir-i kâr
25. Kasîde söylemeden zât-ı pür-ma‘ârifüñe
Kemâlüm itmedür ancak cenâbuña izhâr
Hakîr isem n’ola elden tevakku‘um yokdur
Egerçi şâ‘irem ammâ ne şâ‘ir-i cerrâr
27. Zemânımızda husûsâ ki şimdi olmuşdur
‘Ulüvv-i mertebe-i şî‘r pest ü şâ‘ir h^vâr
Bu hâli nazma getürmiş Kemâl-i İsmâ‘îl
Ki ola rahmet-i Hak rûh-ı pâkine sad bâr
29. Be-çeşm-i ‘akl nigeş mî-konem yemîn ü yesâr
Zi-şâ‘irî beter ender-cihân ne bînem kâr
‘Azîz egerçi neyem-h^vârî ez-kesî ne-keşem
Tevânger erçi neyem dârem ez-gedâyî ‘âr
31. Cevâhir-i sühenüñ kadrini bilirsin sen
Kanı senüñ gibi bir kâmil-i temâm-‘ayâr
Söz âhir oldu du‘â-yı cemîle başlayalum
Ola kim anı kabûl ide İzid-i cebbâr
33. Müdâm tâ kim ola mihr câm-ı bezm-i felek
Müdâm tâ kim ide devr künbed-i devvâr
Sa‘âdet ile ser-efrâz-ı ‘ömr olup olasin
‘Azîz-i ‘âlem ü manzûr-ı şâh-ı Cem-mikdâr
35. ‘Adû-yı devlet ü câhuñ cüvâne-merg olsun
Be-hakk-ı Ahmed-i Muhtâr ü Hayder-i Kerrâr

24.

Müdebbir-i ümûr-ı devlet ve müşîr-i erkân-ı saltanat iftihâr-ı vüzerâ-yı
kibâr ve ihtiyâr-ı küberâ-yı zevi‘l-iktidâr vezîr-i a‘zam olan Mehemmed
Paşa hazretlerine dinmişdür

Bahr-i müctes-i mahbûn-ı maksûr

Mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Debîr-i ‘akla virüp şeh-r-yâr-ı dil destûr
Ki i‘tidâl ile milk-i vücûd ola ma‘mûr
Kılup bürûc-ı bedende hisâr-ı serde karâr
Nazar misâl mübassır hayâl çün gencûr
3. Cevârih oldu sipâh ü havâss zehen-hânî
Kuvâ tabîb ü süveydâ mesâbe-i Şâpûr

- Hemîşe ceng ü cidâli hevâ ile rûhuñ
Misâl-i Mûsî-i ‘Îmrân ü Bel‘am-ı Bâ‘ûr
5. Sehâb-ı gayret-efrâz çü tünd-bâd-ı belâ
Hevâ-yı fûrkat-i bârân çü sarsar-ı bâhûr
Hücûm-ı mihr ü mahabbet peleng-i merdüm-küş
Belâ-yı gamze-i cânân çü neşter-i zenbûr
7. Dil-i cefâ-keşi mihnet şu hâle salmış kim
Gözinden ayru o yârûñ çü merdüm-i meshûr
Baña bu deñlü sitekler sezâ durur zîrâ
Ne bir fakîr-i sabûrem ne bir ganiyy-i şekûr
9. Muhadderât-ı sühen geh geh idicek cilve
Olur cevârih-i meksûre cümleten mecbûr
Hayâl-i yâr ise yir yir ziyâ virür çeşme
Cihânda nite ki mehtâb olur şeb-i deycûr
11. Safâ-yı fikret ü zikr-i dehân ü güftâruñ
Ten-i za‘ife huzûr u dil-i hazîne hubûr
‘Ale’l-husûs ki fasl-ı bahâr ola yir yir
Çemenler ola safâ ehline makâm-ı sürûr
13. Bu fasl içinde gezerdüm makâm-ı hayretde
Gidüp melâl gönûlden kalurdu şâdî ‘ubûr
Yaraşdı gûşuma hâtifden ol zemân bu nidâ
Gel iy melâl ile ‘âlemde hâtırı mehcûr
15. Nihâl-i gülde terennümler eyleye bülbül
‘Ale’s-sabâh bu nazm-ı latîfi gördüm okur
Dem-i gül irdi açıldı der-i serây-ı sürûr
Çemenler oldı yine ehl-i zevka cây-ı sürûr
17. Zebân-ı hâl ile gülzâra halkı da‘vet ider
Nevâ-yı bülbül-i şeydâ terâne-i tanbûr
Yine zemîn ü zemân oldı reşk-i bâg-ı İrem
Sipîhr bâmına çıkdı ne deñlü var ise hûr
19. Açıldı bâg-ı neşât içre çün gül-i sûrî
Esüp nesîm-i sabâ def‘ olup şeb-i deycûr
Nedür bu deñlü temâşâ vü zînetüñ sebebi
Tefekküre varıcak hâtıra bu itdi hutûr
21. Şükûfe seyrine ‘azm eyledi meger ki vezîr
Kemâl-i ‘ayn-ı ‘inâyetle eyleyüp manzûr
Meh-i sipîhr-i sa‘âdet çerâg-ı çeşm-i cihân
Zıyâ-yı ‘adl-i felekde güneş gibi meşhûr
23. Hümâ-yı evc-i sehâ şâh-bâz-ı istignâ
Dilîr-i şîr-i vegâ vü vezîr-i bebr-i gayûr

- Semiyy-i şems-i risâlet Mehemmed ol kim anuñ
Fürûg-ı devlet ü iclâli gün gibi meşhûr
25. Elinde tîg-ı ‘adâlet dilinde zıkr-i Hudâ
Felekde havf gamından uyur ‘uyûn-ı fütûr
Geleydi ‘ahdine Cemşîd alurdu re’yinden
Hezâr zâbıta-i hall-i müşkilât-ı ümûr
27. Zevâhir aña hafâyâ-yı ‘âlem-i melekût
Serâyir-i dü-cihân tab‘ına degül mestûr
Zamîr-i rûşenidür kâşif-i rümûz-ı cihân
Sarîr-i hâmesi hallâl-i müşkilât-ı ümûr
29. Zihî vezîr-i mükerrerem kemâl-i evsâfi
İder harâbe-i milk-i vücûdumı ma‘mûr
Beyân-ı vasfını kıldukça dil olur hurrem
Kitâb-ı vasfını açdukça cân olur mesrûr
31. O ser-bülend-i zemân ü o ser-firâz-ı cihân
Ki zât-ı muhtereminde ne naks var ne fütûr
Zülâl-i şerbet-i vasfi gıdâ-yı rûhânî
Gubâr-ı pâ-yı şerîfi cilâ-yı dîde-i hûr
33. Nisâr-ı dest-i kerîmi gedâyı bâ-y eyler
Kapusı kullugın itmekle h^vâceler magrûr
Du‘â-yı devletine müttefik sığâr u kibâr
Senâ-yı ni‘metine müştâgıl inâs ü zükûr
35. Demi durur ki kılam vasfı dürlerin manzûm
Zemânıdur ki idem medhi gevherin mensûr
Yiter bu kadr ki erkân-ı ehl-i ‘izzetde
Kapuña münhasır ola ‘atâ-yı nâ-mahsûr
37. Yiter bu şân-ı şerîfi celâlet-âsâra
Ri‘âyet-i şu‘arâsından ola bir düstûr
Olursa zerre kadar ger bu zerreye nazaruñ
Zahîr gibi ide-y-idüm cihânda ben de zuhûr
39. Sözüüm güherdür anuñçün sühenverân-ı cihân
Sefînelerde iderler teberrüken mestûr
Hakîkaten nazar-ı iltifât-düstûrı
Nazarda hâk-i siyâhı ider dürr-i mensûr
41. Benem bu ‘arsada şimdi emîr-i milk-i sühen
Kimüñ ki var hüneri gelsin işte vakt-i zuhûr
‘Aceb mi devlet-i ‘adlûnde ben fakîr ü hazîn
Murâda irse ‘alâ-ragm-ı hâsidân-ı gayûr
43. Sipîhr-i sifle beni pâ-y-mâl kılmışdur
‘Ulüvv-i şân ile gerçi süheyl olur manzûr

- Hezâr bahr-ı firâvândan olmaya katre
Yazılsa nâm-ı şerîfine nice biñ menşûr
45. Neyüm ki ben seni tekmîl vasfa kâdir olam
Tapuñ cenâb-ı Süleymân ü ben muhakkar mûr
Ne deñlü medhûñ iderse SÜHEYLÎ-i bî-kes
Yine biñinde birin kılmaya anuñ mahsûr
47. Revâ budur ki dem-â-dem du‘â elini açup
Devâm-ı devlet ü ‘ömrine sarf idüp makdûr
Nite ki vire nücûm âsmâna zînet ü fer
Nite ki gerdiş ide rûz ü şeb sinîn ü şühûr
49. O nûr dîdeñ ile sen safâda ol dâ‘im
Kemâl-i ‘ömr ü sa‘âdet vire Hudâ-yı gafûr
Çerâg-ı devletüñ olsun güneş gibi rûşen
Be-hakk-ı âyet-i şems ü be-hakk-ı âyet-i nûr

25.

Sadr-ı mükerrem ü rükn-i muhaffem merkez-i dâ‘ireti’l-‘izzeti ve’l-‘alâ
râfî‘-i a‘lâmi’l-vezâreti fi’z-zirveti’l-‘ulyâ vezîr-i rûşen-rây Sûfi
Mehemmed Paşa hazretlerine virilmişdür
Bahr-ı hezec-i sâlim

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Meger bir subh-dem açıldı bu firûze-gûn manzar
Bezendi çarh-ı çârümden revâk-ı heftüm-i şeş-der
Livâ-yı cünd-i şeb bâm-ı felekde ser-nigûn oldı
Dikildi râyet-i nusret-fezâ-yı husrev-i hâver
3. Uçurdı lânesinden beççe-i zâg-ı zer-endûdı
Verâ-yı garba pervâz eyledi zâg-ı siyeh-peyker
Fezâ-yı garba pervâz eyledi mürğ-ı mülemma‘-bâl
Verâ-yı çarha cevlân itdi tâvus-ı murassa‘-per
5. Münevver eyledi zulmet-serâ-yı kân-ı imkânı
Çıkardı neyyir-i kudret girîbân-ı seherden ser
Açıldı manzar-ı zerrîn-revâk-ı kasr-ı jengârî
Görüdü peyker-i mihr-i dil-ârâ-yı temâşâ-ger
7. Çalındı tabl-i sultânî cihâna velvele virdi
Sadâ-yı kûs-ı hâkânîden oldı gûş-ı ‘âlem ker
Serîr-i lâciverdî zînet-ârâ-yı cihân oldı
Müşerref eyledi yümn-i kudûmi ‘ıyd-i ferruh-fer
9. Tonandı ser-be-ser ‘âlem bezendi zümre-i âdem
Kudûm-ı sadr-ı Cem-kadre meger yüz sürmek isterler
Bu hüsn ü behceti gördükde bildi cümle-i ‘âlem
Ki bu te’sîr baht-ı sadr-ı ‘âlemden zuhûr eyler

11. Vezîr-i dâd-güster mahrem-i şâh-ı cihân-perver
Meh-i rûşen-güher Paşa-yı Cem-kadr ü bülehd-ahter
Peleng-i kulle-i heycâ neheng-i bahr-ı istignâ
Mu'izzü'd-dîni ve'd-dünyâ zihî Paşa-yı dâd-âver
13. Esed-mesned hamel-mahmel şeref-meşreb mü'eyyed-yed
Hidîv-i rütbe-i 'izzet vezîr-i 'âtîfet-güster
Müşîr-i bî-bahâne âsaf-ı dîndâr-ı bâ-şevket
Ser-efrâz-ı hümâyûn-ma'delet Efrâsyâb-efser
15. Semiyî-yi fahr-ı 'âlem hazret-i düstûr-ı ekrem kim
Mehemmed-nâm u Ahmed-hulk u Yûsuf-sîret ü manzar
Nizâmü'l-milk-i 'âlem 'âlim-i 'ilm-i 'adâletdür
Cihânı pertev-i hürşîd-i re'yi eyledi enver
17. Zihî Paşa-yı milk-ârâ-yı devletmend-i rûşen-dil
Mutî'-i şer'-i Ahmed hâkim-i dîndâr-ı hak-perver
Kudûm-ı nev-bahâr-ı lütfi ile memleket hurrem
Mübârek tal'atı rûşen-dil itdi Mısr'ı ser-tâ-ser
19. Riyâz-ı hüsn-i hulka tal'at-ı pâki bahâr-ı nev
Gülistân-ı letâfetde vücûdı nahl-ı bâr-âver
'Azîz-i mısr-ı 'izzet Yûsuf-ı milk-i 'adâletsin
Bihîn-i ehl-i devletsin nazîrûñ görmedi gözler
21. Dilîr-i pençe-güstersin savâb-endîşe serversin
Ser-âmed bir dil-âversin gören dir şîr-i ejder-der
Müşerref gevher-i zâtuñla dîvân-ı şehensâhî
Müzeyyen zîver-i nâmuñla hem dîvân ü hem defter
23. Şerefde suffe-i kadrûñ serîr-i çarha hem-sâye
Livâ-yı râyet-i kaddüñle tûbâ hemdem ü hem-ser
Hükûmet sadrına geldükde saña iktidâ kılson
Cihânda nâmumuz kalsun diyen dîn ehli serverler
25. Garazdan pâkdür tab'-ı şerifüñ niyyetüñ hayra
Mu'în-i şer'-i Hak'sın Hak te'âlâdur saña yâver
Yiterdür bu sa'âdet devr-i 'adlûñde zuhûr itdi
Derûn-ı nârdan nûr-ı hidâyet hayra döndi şer
27. Yehûd ü Gebr elinde nice yıllardan esîr olmuş
Müselmânuz diyü feryâd iden bî-çâre mü'minler
Rehâ kılduñ zilâlından bu deñlü ehl-i îmânı
Bu âsâr-ı hidâyet birle olduñ nusrete yâver
29. Yiter bu feth-i Rabbânî saña dünyâ vü 'ukbâda
Bunuñ ecr-i cezîli rûz-ı âhirde zuhûr eyler
Budur Hak'dan ümîdüm pâdişâhuñ devr-i 'adlînde
Sîrâyet ide dünyâya mutahher ola her kişver

31. Zemân-ı devletünde her kese hâlince sultânım
Kemâl-i lütf u ihsânıñla oldı pâyesi berter
Mürüvvet merhamet şefkat SÜHEYLÎ bendeye kaldı
Garîb ü bî-kesüñdür n'ola olsa himmete mazher
33. Elin al düşmişüñdür gayra muhtâc eyleme anı
Mürüvvet kânısın dergâh-ı lütfuñda düşen kalkar
Müheyyâ hâcib-i derbânuña 'arz eyleyem hâlüm
Olursa lütf-ı isgâya kemâl-i merhamet yâver
35. Sudâ'a bâ'is olmasa huzûr-ı 'izzete derhem
Neler kıldı baña bu tâli'-i vârun-ı dîn-perver
Der-i devlet-medâruñ Ka'be-i erbâb-ı hâcettür
Anuñ vasf-ı cemîlinde benem Hassân-ı nazm-âver
37. Karîn-i himmet olsam nazm u nesre iltifât olsa
Ne gevherler nisâr eylerdi bahr-ı tab'-ı pür-gevher
Nice bir kalsun ayakda metâ'-ı nazm bî-ragbet
Yiter çiglendi erbâb-ı ma'ârif kadre irsünler
39. Vücûd-ı 'izzetüñ vasfındaki eş'âr-ı dür-bârum
Revâdur kudsiyân-ı 'arş iderse gûşvâr-ı zer
Kemâl-i medhini mümkün degül çünki edâ kılmak
Du'â-yı devletin kıl iy SÜHEYLÎ sıdk ile ezber
41. Huzûr-ı 'izzete hâl-i dili 'arz itmedür maksûd
Du'â-yı devletüñ zımnında âyîn-i sühen-güster
Günüñ günden yeg olsun müstedâm ol sadr-ı 'izzetde
Hümâyûn eylesün 'ıyd-ı şerifüñ Hâlık-ı ekber
43. Cenâb-ı pâdişâh-ı 'âleme sıdk ile hem-râz ol
Kemâl-i ülfet üzre ol nite kim şîr ile şekker
Sa'âdet matla'ında gün gibi kadrüñ füzûn olsun
Murâdâtuñ müyesser eylesün Vehhâb-ı dâd-âver

26.

Mazher-i lütf u ihsânı olduğum vezîr-i mübârek-kadem huçeste-şiyem
sûfî-i sâf-dil vezîr Mehemed Paşa hazretlerinüñ hâk-pâylerine 'arz
olunmuş idi

Remel-i müsemmen-i 'arûz u darb-ı mahzûf

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Husrev-i çârüm-serîr-i lâciverdî bir seher
Eyledi zulmet-serâ-yı 'âlemi pür-nûr ü fer
Dagıdup cünd-i şebi feth itdi milk-i zulmeti
Subh-dem ceng-âver-i İskender-i Sencer-zafer
3. Beyza-i zâg-ı şebi alup ser-i çengâline
Garba pervâz eyledi bâz-ı mülemma'-bâl ü per

- Zâhir oldı Yûsuf-ı güm-geşte-i çâh-ı gurûb
Rûşen oldı dîde-i Ya'kûb-ı erbâb-ı nazar
5. Tâbiş-i envâr-ı 'izzet rûşen itdi 'âlemi
Ahter-i evc-i sa'âdet oldı her sû cilve-ger
Yine üstâd-ı kazâ zeyn itdi kasr-ı rif'ati
Hâne-i ikbâli ma'mûr itdi bennâ-yı kader
7. Sûret-i şâdî nümâyân oldı her sû cilvede
Gitdi mir'ât-ı zemândan ref' olup gerd-i keder
Sû-be-sû cân-bahş olup esdi nesîm-i cân-fezâ
'Âlemi tutdı nevâ-yı 'andelîb-i nagme-ger
9. Reşk-i Firdevs-i berîn oldı safâda rûzgâr
Geşt-i gülzâr eyleyen hûbâna 'âlem reşk ider
Bâga gel bâga ki feyz-i pâk-i kudretten bugün
Açılup güller nümâyân oldı gûn-â-gûn semer
11. Minnet Allâh'a tulû' idüp sa'âdet kevkebi
Rûşen itdi 'âlemi gül gibi kıldı tâze ter
Böyle bir âsûdelik resmin dahı tarh itmedi
Var idelden safha-i tekvîni ressâm-ı kader
13. Bundan evvel cism-i bî-rûh idi gûyâ kâ'inât
Baht-ı nâ-şâdum gibi târîk idi şâm ü seher
Ref' olup zıddıyyet-i eşyâ ser-â-ser aradan
İttihâd-ı ma'nevî tutdı cihânı ser-te-ser
15. Hep bu yümn-i 'adlidür Paşa-yı 'âlî-himmetüñ
Zübde-i erkân-ı devlet ekmel-i nev'-i beşer
Sadr-ı Hayder-menkabet deryâ-yı cûd ü merhamet
Mîhr-i evc-i mekremet pîrâye-i nûr-ı basar
17. Sâhib-i sâhib-kerem ser-hayl-i erbâb-ı himem
Âsaf-ı Âsaf-şiyem ser-defter-i ehl-i hüner
Hazret-i düstûr-ı ekrem ol Mehammed-nâm kim
Pertev-i 'adli çerâğın nûr-ı Ahmed'den yakar
19. Bârek'allâh iy kemâl-i sâni'-i sûret-nigâr
Âferîn iy âsaf-ı dânişver-i sâhib-nazar
Sensin ol düstûr-ı Kistrâ-ma'delet Cem-mertebet
Mahrem-i esrâr-ı şâh-ı kâmkâr-ı dâd-ger
21. Tab'-ı dür-bâruñla isti'dâd-ı zâtuñdur seni
Eyleyen müstagrak-ı eltâf-ı şâh-ı dâd-ger
'Adl ü insâfuñla ihyâ oldı arz-ı Kâhire
Gevher-i zâtuñla milk-i Mısr'a dünyâ reşk ider
23. Gitdi bid'atler kamu mahv oldı âsâr-ı sitem
Devletüñde görmez oldı hasm hasmından zarar

- Çihre-perdâz-ı tesâvîr-i ezel resm itmedi
Safha-i cûda vücûduñ gibi nakş-ı mu‘teber
25. Halka-i dergâh-ı ‘adlûñ n’ola elden komasam
Südde-i lütfuñ penâh idenler olmaz der-be-der
Bir hümâsın her kime kim sâye salsa pertevüñ
Tâli‘i olur hümâyûn başına devlet konar
27. Ber-murâd itdüñ ser-â-ser nâ-murâd olanları
Kalmadı dillerde hergiz şemme-i gamdan eser
Ravza-i ‘âlemde hakkâ bir nihâl-i lütfısın
Zevk-i lâ-yuhsâ kılup sâyeñde dünyâ hoş geçer
29. Lütf u in‘âm ü ‘atâdur zîver-i erbâb-ı kadr
Cümleden mergûb olur gülşende nahl-i bârver
Gûş-ı câna serverâ mengûş kıl bu kavlümi
Haşre dek mezkûr olur ‘âlemde bir mergûb eser
31. Biñ çerâğ ile ber-â-berdür bir ehl-i dil çerâğ
Kirm-i şitâbe ziyâda beñzemez nûr-ı kamer
Ehl-i dil kadrin bilür bir gevher-i nâ-yâbsın
Olmasun dürr-i vücûduñ kân-ı imkândan be-der
33. Hak te‘âlâ pâdişâh-ı ‘âlemi var eylesün
Ol şeh-i sâhib-kırân fermân-revâ-yı bahr ü ber
‘Adl ile Kistrâ-yı vakt olduguñı tahkîk için
Hil‘at-i vâlâ-y-ile gönderdi bir zencîr-i zer
35. Kankı vasfı zikr idem şânuñda muzmer olmaya
Münderic tab‘ında hakkâ sırr-ı pâkân-ı ‘aşer
Hilmi ‘Osmân u vakâr u ‘ilm ü ‘irfânı ‘Alî
Sıdkı Bû Bekr ü kemâl ‘adl ü insâfı ‘Ömer
37. Dergeh-i ‘adlûñ penâh idüp SÜHEYLÎ-i hakîr
Südde-i ikbâl-i bî-idbâruñı kıldı makarr
Sünnet-i eslâf-ı eltâfuñla ihyâ eyleyüp
Eyledüñ ol nâ-murâda kat kat in‘âm u nazar
39. Şimdi feyz-i lütf-ı cân-bahşuñdan ümmîdüm budur
İdesün bir dirliceikle ol fakîri behrever
Ehl-i tab‘a lütf u ihsânı saña vâcib kılan
Baña farz itdi du‘â-yı devletüñ şâm ü seher
41. Pâye-i kadruñ refi‘ itsün Hudâ-yı bî-niyâz
Nite kim hûrşîd seyr-i ‘âlem-i bâlâ ider
Devlet ü ‘ömrüñ ziyâd itsün İlâh-ı bî-niyâz
Nebet-i ‘adlûñ çalinsun haşre dek şâm ü seher

27.

Düstûr-ı sa‘âdet-karîn vezîr-i ‘izzet-rehîn Mehemmed Paşa hazretlerine
eyâlet-i Kâhire muhâfazası ‘inâyet olunup geldükde dinmişdür
Remel-i müsemmen-i mahbûn-ı maksûr

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Subh-dem husrev-i hâver kılıcak tahta cülûs
Eyledi kâtib-i dîvân-ı felek kayd-ı rü’ûs
Kılınup defter-i evrâkı sipihrüñ tecdîd
‘Arz olındı yine ahvâl-i re’îs ü rü’ûs
3. Görinen anda şafak sanma dökülmiş mey-i al
Dost-kâmî demidür diyü çü devr itdi Kâvüs
Şevk ile safha-i gerdûnı zer-endûd itdi
Kâtib-i sun‘-ı Hudâ hemçü riyâz-ı tâvus
5. Hâme-i kudret ile resm ola tâ kim anda
Midhat ü mekremet-i zübde-i eşbâh ü nüfûs
Âsaf-ı sadr-ı kerem hemdem-i şâh-ı ‘âlem
Eşref-i ehl-i himem mazher-i nûr-ı kudûs
7. Âb-rûy-ı vüzerâ ya‘ni Mehemmed Paşa
Mâlik-i bahr-i ‘atâ sâhib-i nâm ü nâmûs
Hil‘at- i kaddine pîrâye tırâz-ı ‘azamet
Şâhid-i himmetine devlet ü ikbâl ‘arûs
9. Re’y-i sencîdesine Nîl-i mekâsıd makrûn
Kalem-i nevkine erkâm-ı ‘adâlet me’nûs
Zerredür pertev-i iz‘ânına nisbet hûrşîd
Katredür kulzüm-i ‘irfânına nisbet kâmûs
11. Milket-i Mısr-ı Hudâ aña kalem-rev kılmış
Ser-fürû itse n’ola pâyına ser-cümle rü’ûs
Sahn-ı gülzâr-ı sa‘âdetde semend-i kadri
Yiridür ger cevelân itse misâl-i tâvus
13. İdemez kevkebe-i kevkebi sa‘d ile kırân
Mahv olur anda şihâb gibi ‘adû-yı menhûs
Göz göre rûh direm zât-ı hümâyûnuña ben
Bu kadar var ki musavver olup olmuş mahsûs
15. Seni akrân ile bir görmek olurdu ammâ
Mümkün olmaz ki cihânda bir ola nu‘m ile bûs
Haste-hâl idi ezel şimdi şifâ bulmuşdur
Dehre re’yüñ olalı hikmet ile Câlînûs
17. Bulmaz ‘aybuñı biñ kerre tecessüs kılsa
Kuvvet-i ‘âkilesi düşmenüñ olsa câsûs

- Evc-i 'izzetde sen ol mihr-i münevversin kim
Hâle-i mâhı ider çarh öñüñce fânûs
19. Der-i 'adlũñde gören her birini mîr sanur
Kullaruñ zîver ü zînetle görinse melbûs
Kendünũñ matbahını bir dahı yâd itmez idi
Matbah-ı pür-ni'amuñ görse eger Keykâvus
21. Bend ider hasm-ı bed-endîşi kemend-i kahruñ
Nite kim Rüstem-i destânuñ elinde Kâmûs
Sa'y iderse ne kadar biñde birin şerh idemez
Medhũñũñ nâzım-ı Şeh-nâme olan şâ'ir-i Tûs
23. Her gelen südde-i 'adlũñde ser-efrâz oldu
Gitmedi şimdiye dek kimse kapuñdan me'yûs
Muhtasar eyle sözi kılma SÜHEYLÎ itnâb
Yoksa efsâne diyü saña iderler efsûs
25. Nite kim 'arsa-i dîvân-ı şeh-i hâverde
Mihr ile mâh ola sîm ile zerden iki kûs
Nebet-i devlet-i bahtuñ çalına haşre degin
Eyleye zâtuñı tûfân-ı belâdan mahrûs
27. Çihre-i bahtuñı handân ide Hallâk-ı ezel
Şâd olup haşre degin görmeyesin rûy-ı 'abûs
Kevkeb-i devlet-i pâyende-i ikbâlet-râ
Nevvere'llâhü te'âlâ ke-büdûrin ve şümûs

28.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Sensin ol mihr-i cihân-tâb-ı hidâyet-pertev
Neyyir-i kevkebe-bahş-ı felek-i dîn ü düvel
Ne şerefdür bu mefâhir-i dil-ârâ-yı latîf
Ola şâyeste-i hüsn-i nazar-ı sadr-ı ecell
3. Benem ol zübde-i vassâf-ı gürûh-ı [şu'arâ]
[Mazher-i 'avn] ü nazar-kerde-i erbâb-ı düvel
Mürşid-i savma'a-i 'âlem-i tahkîk olalı
Tâlib-i feyz-i sühen benden alur cümlesi el
5. Lafz-ı rengîn-i safâ-bahş ü edâ-yı pâküm
Şâhid-i nazmuña geydürdi libâs-ı muhmel
Ben ki vassâfı olam sencileyin muhteremũñ
Devletũñde ki zebûn itme makâmum esfel
7. Dest-gîr ol bu SÜHEYLÎ kuluñı sultânım
Dâmen-i devletũñe sıdk ile tutmuşdur el
Tutdı lütfuñ etegin kesme ümîdüm elini
Al beni dâmen-i devletũñe çek bâb-ı emel

9. Görecek gözleri yok zümre-i ehl-i hüneri
Gâlibâ zâl-i sipihruñ [gözine indi sebel]
Şâhid-i himmetüñ itmezse eger ‘arz-ı cemâl
Hergiz açılmaya mir‘ât-ı mücellâ-yı emel
11. Ne kadar eyleseler vasfuñı tafsîl ü beyân
Yine elbetde kalur defter-i cûduñ mücmel
İhtisâr ile sözi eyle bu kavî ile temâm
Sühen-i nâdire-i hâme-i *mâ kalle ve dell*
13. Nite kim [her ser-i sâl] irişe rûz-ı nev-rûz
Hükm-i takvîme şürû‘ [ile olur] bâb-ı ‘amel
Lütf ü ihsân ile meşhûr olasin dünyâda
Tola âvâze-i ‘adlûñle [be-her gûş-ı] cebel
15. Sâye-i devlet-i sultân-ı velî-sîretde
Ola hükmüñle kavî şer‘-i [mübîn-i] mürsel
Kanda ‘azm eyler iseñ lütf-ı Hudâ rehber ola
Yâver olsun tapuña hıfz-ı Hudâ ‘azze ve cell

29.

Mâ-sadak sâhibü’s-seyf ve’l-kalem mahdûm-ı celîlü’l-himem cemîlü’ş-
şiyem A‘mâ H^vâce Efendi hısmı ‘Osmân Paşa hazretler[ine] irsâl olunan
kasîdedür

Remel-i müsemmen-i mahbûn-ı maksûr

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Habbezâ hâme-i ferruh-ruh-ı ferhunde-hısâl
Merhabâ mürğ-i hümâ-bâl-i hümâyûn-ikbâl
Bârek’allâh zihî peyk-i huçeste-peyker
Levhaş’allâh zihî sun‘-ı Celîl-i müte‘âl
3. Zâdek’allâh eyâ hâme-i pâkîze-makâl
Dinse lâyıık saña peygamber-i mi‘râc-ı hayâl
Sensin ol mes’ele-âmûz-ı nihân-hâne-i gayb
Bülbül-i nâtıka-perdâz-ı gülistân-ı makâl
5. Hak bu her nükte-i bî-misl-i bedî‘ü’l-eserüñ
Oldı revnak-şiken-i fazl-ı esâtîr-i kemâl
Matla‘-ı neyyir-i âfâk-ı ma‘ânîsin sen
Oldı her fikr-i dakîkuñ felek-i nazma hilâl
7. Safha-i nazma nisâr eyledüğüñ gevherler
Gerden-i şâhid-i ebkâr-ı ma‘ânîye le‘âl
Nâmuñı râbıta-i nâme-i ikbâl itmiş
Kalem-i sun‘-ı Hudâvend-i cihân celle celâl
9. Kademüñden irişüp câne nüvîd-i şâdî
Maşrık-ı dilde tulû‘ itdi bu matla‘ fî’l-hâl

- İy tırâzende-i tevkî‘-i refî‘-i iclâl
Vey firâzende-i râyât-ı serîr ü ikbâl
11. Def‘-i gam kıldı kudûmüñden esîrân-ı firâk
Tâze cân buldı demüñden dil-i erbâb-ı visâl
Bi‘llâh iy peyk-i peyâm-âver-i iklîm-i safâ
Meded iy nâme-i nâmîde-i ihlâs-me‘âl
13. Sür yüzüñ hâk-i der-i sadr-ı celîlü‘l-kadre
Kim odur merci‘-i erbâb-ı recâ vü âmâl
Pîşgâh-ı harem-i devletine dâhil olup
Bildürüp hâl-i dili eyle senâ vü rû-mâl
15. Sadr-ı zî-kadr ü ser-efrâz-ı celîlü‘l-mesned
Nahl-i zîbende-hırâm-ı çemen-i câh ü celâl
Dâver-i devr-i zemân server-i iklîm-i kemâl
Husrev-i saf-şiken ü sadr-ı ‘adîmü‘l-emsâl
17. Kurretü‘l-‘ayn-i cihân Hazret-i ‘Osmân Paşa
Şeref-i kevn ü mekân sun‘-ı Hudâ-yı müte‘âl
Tâk-ı ikbâline bir şemse-i zer şems-i felek
Mâh-ı nev şâhid-i ikbâline zerrîn halhâl
19. Hâk-i dergâhına sürmezdi yüzün şâhid-i baht
Ger sevâd-ı deri olmasa ruh-ı şevkete hâl
İdemez kevkebe-i kevkebi sa‘d ile kırân
Mahv olur anda şihâb gibi ‘adû-yı deccâl
21. Güstehem sehmine döymez ele aldukda kemân
Zâl olur remyine gelseydi kaçan Rüstem-i Zâl
Zâtı andan yücedür k’anı muhît ola ‘ukûl
Kadri andan ötedür kim irişe dest-i hayâl
23. Kendü lâzım degül itmek taleb-i ‘izzet ü câh
Kanda ‘azm itse ider devlet aña istikbâl
Görmedi jeng-i hatâ âyine-i râyında
Esmedi bâd-ı vezân gülşenine bâd-ı muhâl
25. Dem urur gülşene vardukça nem-i feyzinden
Göñline girmek-içün gonçelerüñ bâd-ı şimâl
Femüñe gonçe dimem serve kadüñ beñzetmem
Pây-der-gil birisi biri anuñ ebkem ü lâl
27. ‘Ârızuñda hatt-ı nev-hîz kenâr itdi ruhuñ
Bu ‘acebdür ki der-âgûş ide hûrşîdi hilâl
Âsmân-mertebe sadrâ meh-i ‘âlî-kadrâ
İy hudâvend-i keremkâr-ı celîlü‘l-efdâl
29. Şemme-i hâlûmi i‘lâm ideyin hazretüñe
Yanayın yakılayın eyleyeyin def‘-i melâl

- Bir zemân kılmış idi ‘avn-i ‘inâyet yarı
Südde-i dergeh-i ‘adlûnde olurdum hoş-hâl
31. Dûr idüp dest-i kazâsın sebep-i ‘izzetden
Oldum âvâre-i gam râh-ı cefâda pâ-mâl
Mihnet-i hecrûñ ile derd-i derûnum sorma
Hasb-i hâlüm budur iy âsaf-ı pâkîze-makâl
33. Habbezâ müddet-i mâzî ki der ü rûzî çend
Bûdem ez-her-dü-cihân bî-haber ü fârig-i bâl
Bedr-i cânem zi-husûf-ı hadesân eyemen bûd
Bûd hûrşîd-i dilem fârig-i ez-âfât-ı zevâl
35. Ne mihen-râ be-serây-ı tarabem râh vüsûl
Ne ‘anâ-râ be-harîm-i haremen dâde mecâl
An-çünân haste-dil ü hıyre vü hayrânem kerd
Ki yemîn-râ ne-konem hîç temîzî zi-şimâl
37. Umarum lütf-ı Hudâ’dan ki yine sultânüm
Eyleye şâhid-i maksûdına bir ‘arz-ı cemâl
Söz yirin buldı du‘â eyle SÜHEYLÎ Hak’dan
Ola kim lütf-i kabûl ide Hudâ-yı müte‘âl
39. Gonçeveş hurrem ü handân olasın ‘âlemde
Düşmenüñ hâr-ı mugaylân-ı belâda pâ-mâl
Sadr-ı devletde ser-efrâz olasın sıhhat ile
Hem-‘inânüñ ola tevfiğ-ı Hudâ-yı müte‘âl

30.

Sâhib-i sâhib-kerem sadr-ı celîlü’ş-şiyem Paşa-yı ferîşte-hısâl cenâbına
îsâl olındı

Remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Habbezâ iy râhat-efzâ-yı kulûb-ı ehl-i hâl
Merhabâ iy nûr-bahş-ı çeşm-i erbâb-ı kemâl
Hayr-makdem iy nesîm-i hoş-dem-i ‘Îsî-şiyem
Müjde-i lütfuñla mahv oldı rüsûm-ı infî‘âl
3. Def‘-i gam kıldı kudûmüñden esîrân-ı firâk
Tâze cân buldı demüñden müsta‘iddân-ı visâl
Ol hümâyûn-tal‘atuñ virdi kudûmından haber
Eyledüñ iklîm-i Mısr’ı yümn ile cennet misâl
5. Müjde olsun saña iy tab‘-ı perîşânüm açıl
Şâhid-i maksûd çünkim eyledi ‘arz-ı cemâl
Hakk’a minnet zâhir oldı âfitâb-ı ma‘delet
Eşkiyâ-yı ehl-i cevrüñ zulmeti buldı zevâl

7. Togdı mazlûmuñ günü geldi o kân-ı ma‘rifet
Zıll-i ‘adlinde ola âsûde mehcûr-ı melâl
Şâd oluñ iy sâkinân-ı künc-i gam şimden girü
Geldi ol sâhib-‘adâlet server-i nikû-hısâl
9. Kıdv-e-i erkân-ı devlet sadr-ı ‘âli-menzilet
Zübde-i ashâb-ı ‘izzet âsaf-ı ferhunde-fâl
Dâver-i devr-i sa‘âdet müsteşâr-ı saltanat
Revnağ-ı sadr-ı vezâret zîver-i câh ü celâl
11. Âsaf-ı hâkân-ı ‘âlem hazret-i Paşa’dur ol
Vasf-ı pâkidür hemîşe vird-i erbâb-ı kemâl
Ol kerîmü’ş-şân ki dergâh-ı refi‘ü’l-kadrinüñ
Eñ kemîne bendesinüñ bendesi Hâtem-hısâl
13. Hâk-i pâyi kühl-i çeşm-i kâmkârân-ı zemân
Gerd-i râhı dürr-i tâc-ı efser-i ikbâle dâll
Zâtını Hak câmi‘-i cem‘-i kemâlât eylemiş
Gayra nisbet her kim eylerse ider bâtil habâl
15. Nahl-i mevzûnuñ gibi nâzûk nihâl irgürmedi
İstikâmet gülşeninde nakş-bendân-ı hayâl
Tab‘uña kân-ı ma‘ârif dirsem isbât eylerem
Oldı zîrâ her sözüñ bir cevher-i şîrîn-makâl
17. Nükte-i esrâr-ı *mâ evhâ*’yı hep îmâ ider
Güfte-i mu‘ciz-beyânında mezâyâ-yı me’âl
Şâh-bâz-ı fehmüne kimdür ki teslim itmeye
Âsmân-ı milket-i ‘irfâna açsañ perr ü bâl
19. İrtifâ-‘ı kadr ile necm-i münîr-i bahtuñı
Beñzedürdüm mihre ger irişmese aña zevâl
Devlet ol iklîme kim anı müşerref eyleye
Zât-ı mes‘ûduñ gibi bir server-i Yûsuf-cemâl
21. Minnet ol Yezdân’a kim lütf ü ‘inâyet eylemiş
‘Abd-i nâçîze nasîbi lütf-i cûduñdan nevâl
Şems-i ‘izzetsin beni nûruñla eyle terbiyet
Gevher-i nazmum ola tâbende mânend-i le’âl
23. Buldı revnağ gevher-i zât-ı şerifüñle senüñ
‘Arsa-i bâğ-ı belâgat ravza-i câh ü celâl
Cevher-i rûh-ı kelâmuñ kâlib-ı irfâna cân
Nokta-i kilki ‘izâr-ı şâhid-i ma’nâya hâl
25. Gevher-i ‘irfâna ragbet kılsa erbâb-ı himem
Eylemezdi bendeñi âlâm-ı gurbet pâ-y-mâl
Tavr-ı nâ-makbûl-ı ‘âlemden hikâyet eylesem
Gördüğüm bî-dâd ü kahr ü çekdiğüm renc ü melâl

27. Korkaram derd-i derûnum şemmesin şerh itmege
İstimâ'ından düşe kalb-i şefîka infi'âl
Hâne-i dil tîşe-i cevr ile vîrân olmada
Cevr-i devr ile dü-tâ oldu kadûm mânend-i dâl
29. Çünkü ta'rif eylemek evsâfuñı mümkün degül
Lâyık oldur kim SÜHEYLÎ idevüz tayy-i makâl
İrdi söz çün gâyete başla du'â-yı devlete
Çünkü yir kalmaz kelâma olıcak zâhir me'âl
31. Nevbet-i 'adlûñ çalınsun haşre dek şâm ü seher
Pâye-i kadrûñ refî' itsün Hudâ-yı lâ-yezâl
Devlet-istikbâl idüp bulsun terakkî şevketüñ
Müstedâm-ı 'ömr ü devlet ol ilâ-yevmi's-sü'âl

31.

Fünûn-ı şecâ'at ü keremde ferîd-i 'âlem ve sunûf-ı a'tâf ü hüsn-i şiyemde
müsellem-i 'âlem olan H^vâce hısmı 'Osmân Paşa ki Tebrîz'de şehîd
olmuşdur vâlî-i Şâm oldukda dinmişdür
Remel-i müsemmen-i 'arûz u darb-ı maksûr
Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Habbezâ iy server-i saf-der serîr-i ihtişâm
Merhabâ iy âb-rûy-ı ravza-i dâr-ı selâm
Hayr-makdem iy beşîr-i hoş-dem-i 'Îsî-şiyem
Sen safâ geldüñ sa'âdetlerle iy sadr-ı kirâm
3. Sensin ol sadr-ı celîlü'l-i'tibârı 'âlemüñ
Fahr ider zâtuñla dâ'im milk-i Rûm iklîm-i Şâm
Devletüñ ser-nâme-i dîbâce-i dîn ü düvel
Ni'metüñ âsûdegî-bahş-ı dil-i hâs u 'avâm
5. Zât-ı pâküñ mesned-ârâ-yı serîr-i 'adldür
Ser-keşân-ı 'âlemi hükm-i münîfüñ kıldı râm
Olalı mir'ât-ı gerdûn-ı kühen sûret-nümâ
Görmedi zâtuñ gibi bir günbed-i âyînefâm
7. Mısr-ı 'izzetde 'azîz ol Yûsuf-ı Mısrî gibi
Gülşen-i rif'atde açıl iy nihâl-i hoş-hırâm
Hamdü li'llâh yine teşrîf eyledüñ Şâm'ı gelüp
Gitdi gam geldi ferah 'âlem safâ buldı temâm
9. 'Adl ile 'adn eyledi dehri mübârek tal'atuñ
Rûşen oldu hâk-pâyüñden yine mısr-ı kirâm
Bir 'adâlet menba'ı paşa-yı gâzîsin bu gün
Nâ-murâd olmaz saña her kim ki eyler [ihtirâm]
11. Gitdi bid'atler kamu mahv oldu âsâr-ı sitem
Devletüñde halk-ı 'âlem şâd ü handândur müdâm

- Cümle gerden-beste-i eltâfuñ olmış kâ'inât
'Âlemi ferhunde-i in'âmuñ itmişsin temâm
13. Sensin ol paşa-yı gâzî server-i nîkû-şiyem
Dîde-i mahlûk-ı ins ü cinn ile beyne'l-enâm
Gâfil olmañ iy firâk-ı fırka-i ehl-i dalâl
Geldi ol ceng-âver ejder der-kemîn-i intikâm
15. Gîv-i dîv-efgen Tehemten-tedbîr-i saf-şiken
Erdeşîr-i şîr İskender-haşem Sâm-ihtişâm
Nice yüz biñ Zâl ü Sâm' uñ dûdmânın [pest] iden
Vâlî-i kişver-güşâ vü hâmî-i nâmûs u nâm
17. Server-i nîkû-meniş paşa-yı İskender-reviş
Hâtem-i dâver-dihîş iy Cem-haşem Keyvân-gulâm
Hazret-i 'Osmân Paşa-yı Ferîdûn-iştihâr
Dâver-i devlet-medâr-ı reşk-i deryâ-yı 'izâm
19. Rây-ı 'âlem-gîrûne hakkâ hezârân âferîn
Kuvvet-i bâzûña ahsent iy dilîr-i nîk-nâm
Bir gazanfersin ki yanuñda 'adû rûbâhdür
Bir Süleymân'sın ki dîv-i hasmı hükmüñ kıldı râm
21. Bir dilîr-i şîr-satvet Kahramân-ı dehrsın
Zahm-ı gürzüñden zebûn oldı nice Sâsâr ü Sâm
Çek livâ-yı nusreti turmaz mukabil tîguña
Rüstem-i destân olursa hasmı eyler inhizâm
23. Dest ü pây-ı düşmeni kes al başın meydânda
Gûy çevgân it anı iy husrev-i vâlâ-makâm
Ka'be-i erbâb-ı hâcetdür işigüñ serverâ
N'ola bendeñ olmaga sa'y itse her merd-i be-nâm
25. İy vücûduñ defterinde münderic nice fûnûn
Zû-fûnûnısın ma'ârif milkinüñ yokdur kelâm
Lütf ü cûd ü 'ilm ü hilm ü 'adl ü dâd ü hüsnüñi
Hadd ü hasr olmaz ne deñlü eylesem ben ihtimâm
27. Hâlis ü muhlis kuluñdur bu SÜHEYLÎ serverâ
Devletüñ da'vâtına cân ile kılmışdur kıyâm
Yüz sürüp kıldum der-i devlet-me'âba ilticâ
Budur ümmîdüm alam devr-i felekden intikâm
29. Tâkatüm tâk eyledi bâd-ı belâ-yı düşmenân
Kaddümi lâm eyledi bükdi bilüm cevri liyâm
Kanda 'azm eylesen iy hâmî-i burc-ı enbiyâ
Hem-'inânuñ ola tevfiğ-ı Hudâ-yı lâ-yenâm
31. Mehçe-i râyât-ı mansûruñ cihân-efrûz ola
'İzzetüñ günden güne bulsun nizâm ü intizâm

- Devletüñ pâyende vü ikbâl-i devlet ber-mezîd
Mesned-i 'izz ü sa'âdetde olasın şâd-kâm
33. Feth u nusret hem-'inân olsun murâduñ rahşına
Şevket ü iclâlüñ efzûn ola tâ-rûz-ı kıyâm
Mihr-i zerrîn-câm bezm-i 'âlemi geşt eyleyüp
Devrini itmâm idince iy meh-i bedr-i temâm
35. Fazl u devlet umaram başuñdan eksik olmaya
Nite kim fark-ı rasûl-i müctebâ üzre gamâm
Çâr-yâr ola refikuñ yarıcıuñ [Hayy-i kadîm]
Rehberüñ 'avn-i peyember 'izz ü câhuñ müstedâm
37. Ber-devâm olsun nizâm-ı devletüñ tâ-haşre dek
Dâimâ budur du'âmuz hâk-pâye ve's-selâm

32.

Vâlî-i hitta-i Tebrîz olan vezîr-i muhterem Hızır Paşa-yı sâhib-kerem
huzûrına
Remel-i müsemmen-i maksûr-ı mahbûn

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Cân virüp yine nebâtâta bahâr-ı hurrem
Urdu hâsiyyet-i enfâs-ı Mesîhâ'dan dem
Geldi ol dem ki bulup feyz-i bahâr ile vücûd
'Arz-ı didâr ideler perde-nişînân-ı 'adem
3. Geldi ol gün ki idüp cünd-i şitâ üzre hücûm
Dike burc-ı hamele mihr-i cihân-tâb 'alem
Dem-i serd ile şitâveş sovuyup 'işretten
Nice gün geçmiş idi zevk ü safâdan 'âlem
5. Oldılar hep yine gül şevki-y-ile 'işrete germ
Geldi hengâm-ı safâ gitdi dem-i mihnet ü gam
Döşeyüp sebze çemenzâra bisât-ı 'işret
Gonçe mînâsını toldurdu şarâb-ı şebnem
7. Açılıp bâd-ı bahâr ile gül-i rengâreng
Sahn-ı bâg oldu [yine reşk-i gülistân-ı İrem]
Dâhil-i meşreb-i rindân olacak demlerdür
Zâhidâ gel berü 'ayş eyleyelüm bir nice dem
9. Ele câm al nice bir dagdaga-i câh ü celâl
Tut ki olduñ bir iki gün bu fenâ milkine Cem
Bâga gel bâga ki her kûşesi bir cennetdür
Kâ'in-i künc bu mevsimde degüldür âdem
11. Bâga gel gör ki çemenzâra ne sûret virmiş
Eser-i feyz-i safâ-bahş-ı bahâr-ı hoş-dem

- Bezeyüp hil‘at-i nev-rûz ile eşcâr-ı bahâr
Döşedi yolları [ziyâ-y-ile] mihr-i a‘zam
13. Zîb ü zînetde çemen reşk-i bihişt olmuşdur
[Var-ısa] seyre gelür [urmaga cennetde] kadem
Hızr-ı ‘Îsâ-dem ü İskender-i Yûsuf-dîdâr
Dâver-i Cem-‘azamet server-i Cemşîd-haşem
15. Hâkim-i hitta-i Tebrîz Hızır Paşa kim
Reşk ider kevkebe-i şevketine şâh-ı ‘Acem
Ol felek-sadr ki kadd-i felek-i bukalemûn
Egilüp pâyına yüz sürmeden olmuşdur hamm
17. Ol melek-kadr ki hûrşîd-i cevâhir-peymâ
Keff-i dînâr-feşânın görüp olur derhem
Bilmedük cürmini işitmedi gûyâ sözünü
Ki kulagina gülün kurşun akıtdı şebnem
19. Niceler ölmüş iken buldı kapuñda [dirilik]
Hızr-ı vakt olduguña şübhe yok iy kân-ı kerem
Farkı var hâs ile ‘âmuñ der-i in‘âmuñda
Bir gulâm-bahş idi ihsânuña nisbet Hâtem
21. Vird idüp kendüye bu matla‘-i rûh-efzâyı
Bâg-ı medhûñde okur bülbül-i tab‘um her dem
Fart-ı lütfuñdur iden tab‘-ı bahârı hurrem
Dem-i feyzüñden olur zinde buhûr-ı meryem
28. Haşre dek yazsa eger safha-i eflâk üzre
Vasfuñuñ biñde birin kılmaya tahrîr kalem
29. Pây-bûs idi garaz çünki müyesser oldu
Ahmedü’llâhe ve eşkürhü ‘alâ mâ en‘am
İdelüm hayr du‘â-y-ile hemân hatm-i kelâm
Ola kim anı kabûl ide Hudâ-yı a‘lem
31. Nev-bahâruñ dem-i cân-bahşı-y-ile sâl-be-sâl
Nite kim hurrem ü handân ola bâg-ı ‘âlem
Tab‘-ı bülbül gibi gûyâ olalar ahbâbuñ
Düşmenüñ gonçe-i dem-besteveş olsun ebkem

33.

Sadr-ı mükerrerem ve rûkn-i müfahham merkez-i dâ’iretül-‘izzî ve’l-‘alâ
vezîr-i rûşen-rây Ca‘fer Paşa hazretlerine muhâfaza-i Mısr-ı nâdiretü’l-
asr virildükde dinmişdür

Remel-i müsemmen

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Minnet Allâh’a kemâl-i sun‘-ı Rabbü’l-‘âlemîn
Eyledi nüzhet-serâ-yı ‘âlemi huld-ı berîn

- Zîb ü fer buldı çemen ezhâr-ı gûn-â-gûn ile
Cennetü'l-me'vâya döndi 'arsa-i rûy-ı zemîn
3. Bir 'aceb nakş eylemiş gülşende üstâd-ı bahâr
Kim temâşâsında hayrândur 'ukûl-ı hurde-bîn
Başladı sît ü sadâya yine mürgân-ı çemen
Şâhid-i serv ile gülşende açıldı yâsemîn
5. Her taraftan akdı cûylar gülşene mânend-i seyl
Her nihâl-i pür-şükûfe oldı reşk-i hûr-i 'în
Lâleler sahn-ı çemende kurdı gülgûn haymeler
Aldı nergis destine her biri bir câm-ı zerîn
7. Sünbül-i ter zülf-i miskînin perîşân eyledi
Nâle vü feryâda âgâz itdi mürgân-ı hazîn
Bir yaña fasl-ı bahâr ü bir yaña nev-rûzdur
Safha-i gabrâ tonandı çün nigâriyân-ı Çîn
9. Fursatı fevt eyleme 'ayş ü meserret vaktidür
Mevsim-i şevk ü dem-i şâdî vü 'işretdür hemîn
Hep bu âsâr-ı [kudûmından vezîr-i kâmilüñ]
Cümlesi andan münevverdür revâk-ı çârümîn
11. Togdı mazlûmuñ günü geldi [añuñ kim rehberi]
[Sâhib-i lütf-ı fir]âvân mâlik-i re'y-i rezîn
Rûşen ol iy baht-ı tîre şâd-mân ol [ehl-i dil]
[Müjde] olsun saña iy tab'-ı perîşân [ü hazîn]
13. Yine ma'mûr olmaga meyl itdi 'âlem [ser-be-ser]
Nâdim oldı 'aksine devr itmeden çarh-ı [berîn]
Şâd oluñ iy sâkinân-ı künc-i gam şimden girü
Geldi [ol] sâhib-firâset âsaf-ı sâhib-yakîn
15. Ya'ni ol sadr-ı bülend-ahter vezîr-i nâmver
İftihâr-ı milk ü millet kâmkâr-ı ehl-i dîn
Dâver-i devr-i sa'âdet müsteşâr-ı saltanat
Sadr-ı dîvân zîver-i erkân müşîr-i kâm-bîn
17. Hazret-i Paşa-yı 'âlî-şân-ı mansûrû'l-Murâd
Ca'fer-i [Siddîk]-hil'at [saf-der]-i nusret-rehîn
Tab'-ı dâniş-perveri miftâh-ı ebvâb-ı kerem
'Akl-ı sâfî-cevheri ser-mâye-i ehl-i yakîn
19. Hâne-i iclâline himmet dîrâz-ı âsitân
Câme-i ikbâline devlet tîrâz-ı âstîn
Şâhid-i iz'ânına meftûn erbâb-ı hîred
Cebhe-i pâkinde envâr-ı hidâyet müstebîn
21. Bir geliş geldüñ ki mahv oldı gürûh-ı eşkiyâ
Bârek'allâh iy nizâm-ı devlet ü dünyâ vü dîn

- Habbezâ yümn-i kudûm-i âsaf-ı Âsaf-siyer
Sâhib-i seyf ü kalem fermân-revâ-yı kâm-bîn
23. Merhabâ iy mesned-ârâ-yı serîr-i ‘adl ü dâd
Hâris-i kânûn-ı devlet hâmî-i şer‘-i mübîn
Haşre dek devr itse pergâr-ı sebük-pâ-yı felek
Bulmaya zâtuñ gibi bir feylesof-ı hurde-bîn
25. Devlet ol iklîme kim anı müşerref eyleye
Böyle bir sâhib-diyânet ü hümâm ‘izzet-mekîn
Yümn ü ikbâl ile bassa kankı iklîme kadem
Sâyesinde râhat uyur arkası üzre zemîn
27. Bir ‘utârid-fitnat ü bercîs-fikretdür k’anuñ
Nûr alur mihr-i zamîrinden meh-i vâlâ-nişîn
Devr-i ‘adlinde gezer sahrâda gürg ü gûsfend
Gerden-i âhûyı bâlîn eylemiş şîr-i ‘arîn
29. Ma‘delet şevket tarîkın senden ögrensün kamu
Şehr-yârân-ı memâlik şeh-süvârân-ı zemîn
Tâk-ı eyvân-ı celâlüñdür o ‘âlî bârgâh
Kim irişmez saña sehm-i fehm-i ‘akl-ı dûr-bîn
31. Nice ta‘rîf eylesün zât-ı me‘âlî-şânuñı
Bu SÜHEYLÎ gibi bir hâtır-perîşân ü hazîn
Vasf-ı pâkûñden hacildür nükte-sencân-ı zemân
Midhat-i zâtuñda kâsır şâ‘ir-i sihr-âferîn
33. İrdi pâyân-ı sühen başla du‘â-yı devlete
Sıdk ile âmîn diyen olsun hatâlardan emîn
Nite kim cârî ola ‘âlemde şer‘-i Mustafâ
Şâd ide mü‘minleri eltâf-ı Rabbü’l-‘âlemîn
35. Devlet ü ‘ömrüñ ziyâd itsün Hudâ-yı bî-niyâz
Ber-karâr olsun nizâm-ı şevketüñ tâ-yevm-i dîn
Hak mu‘ammer eylesün mahdûm-ı ‘âlî-şânuñı
Sâye-i ‘adlûñde berhurdâr ide Rabb-i [mu‘în]

34.

Âsâr-ı fezâyil ü fûnûn-ı keremde ferîd ve sunûf-ı hüsn-i hasâyil ü
şiyemde vahîd şems-i şârik-ı e‘âlî tâc-ı mefâriku’l-me‘âlî sâhibü’l-‘izzü
ve’l-‘alâ Sûfî Mehemed Paşa hazretlerine dinmişdür
Bahr-i muzârî‘-i müsemmen-i ahreb-i mekfûf-ı maksûr

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

— + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bir subh-dem ki husrev-i iklîm-i hâverân
Urdı tekâver-i felege zeyn-i zer-nişân
Sâhib-kırân-ı ma‘reke Sâm-ı Peşeng-ceng
Oldı süvâr-ı tevsen-i hing-i sebük-‘inân

3. Gitdi diyâr-ı magribe hâkân-ı Zengibâr
İklîm-i hâverâna ‘alem dikdi Rûmiyân
Togdı hezâr cilve ile mihr-i hâverî
Oldı verâ-yı kevn ü mekâna ziyâ-resân
5. Toldı zamâna debdebe-i kûs-ı husrevî
Saldı zemîne zemzeme-i ‘ayş-ı câvidân
Menşûr-ı ‘ıydı yazdı çeküp kâtib-i felek
Sultân-ı ‘ıyd nâmına tugrâ-yı zer-nişân
7. Fasl-ı bahâr irişdi diyü ‘andelîbler
Erbâb-ı şevk da‘vet iderler tarab-künân
‘ıyd-i sa‘îd irişdi bu demde ‘aceb midür
Tutsa cihânı gulgul-i lebbeyk-i hâciyân
9. Nüzhet-serâ-yı gülşeni tezyîn idüp sabâ
Reşk-i riyâz-ı huld-i berîn oldı gülistân
Ezhâr ile müzeyyen olup gülşen-i tarab
Açıldı her tarafda gül ü lâle ergavân
11. Geldi bahâr güller açıldı taraf taraf
Tutdı cihânı şûriş ü gavgâ-yı ‘âşıkân
Çok ‘ıyd ü çok bahâra irişdi zemânedede
Bir böyle ‘asrı görmedi çeşm-i hired ‘iyân
13. Sâl-ı huceste kim düşe târîhi devr-i hayr
Sa‘d-i zamân ü râhat-ı halka yiter nişân
Zî mevsim-i latîf ü zihî ‘ıyd-i nev-bahâr
Zeyn itdi kevnî kudret-i dâdâr-ı müste‘ân
15. Âyâ bu zîb ü zînete yâdı nedür didüm
Didi zebân-ı hâl ile bir pîr-i nükte-dân
Bâg u bahârdan garazuñ seyr-i sun‘ ise
Var meclis-i vezîre odur bâg-ı bî-hazân
17. Sadr-ı bülend-mertebe vâlî-i Cem-haşem
Ser-defter-i ser-âmede-i devr-i *kün fe-kân*
Paşa-yı nâmdâr-ı ser-efrâz-ı bâ-vakâr
Bircîs-i sadr ü âsaf-ı Cem-kadr-i kâr-dân
19. Düstûr-ı bî-nazîr Mehemmed emîn-i milk
Serdâr-ı Cem-serîr-i hudâvend-i kâm-rân
Nûr-ı cemâli mihr-i ziyâ-güster-i zemîn
Nâr-ı celâli berk-ı cihân-sûz-ı âsmân
21. Zât-ı şerîfi mazher-i âsâr-ı ma‘rifet
Şân-ı latîfi mertebesi gün gibi ‘iyân
Timsâli bâg-ı kudrete şimşâd-ı ser-bülend
Hükmi vücûd-ı ma‘delele cân gibi revân

23. Hilm ü hayâda tâbi‘i ashâb-ı nâmdâr
‘Adl ü ‘atâda sîreti Sıddîk’a tev’emân
Tâk-ı refî‘i küngüre-i çarh-ı lâciverd
Kadr-i büleml-mertebesine felek nişân
25. Meclâ cemâli âyine tâ-mâverâ-yı çarh
Merkez kıyâmı ‘izzetine fark-ı ferkadân
Deryâ-yı cûdı lütfına nisbetle katredür
Hilmi yanında zerre degül gülşen-i cihân
27. Tokuz tolansa haşre degin devr-i köhne-sâl
Zâtuñ gibi getürmeye bir gevher-i girân
Pervâza gelse kadr ile şâhîn-i himmetüñ
Eylir firâz küngüre-i ‘arş-âşiyân
29. Her kanda ‘azm iderse o hûrşîd-menzilet
Sâye-misâl devlet olur ardına devân
İklîm-i Mısr yümn-i kudümünle mugtenem
Devründe kimse görmedi bir zerrece ziyân
31. Dirsem ‘aceb mi kadr ile ol hâk-pâye ben
Nûr-ı sevâd-ı merdümek-i dîde-i cihân
Tayy oldı gitdi nâme-i Hâtem okunmadın
Sît-ı sehâvetüñ olalı kevne dâstân
33. Hükümüñ dem-i gazabda vü lütfuñ ki âsafâ
Cân-bahş olur birisi anuñ biri cân-sitân
Yeldi yopurdı ‘arsa-i hâli bulup fakîr
Devründe gelse erligi görseydi Kahramân
35. Nakş oldı levh-i mehçe-i râyât-ı ‘adlüne
Âyât-ı feth-i nusret ile ‘ömr-i câvidân
İy âsaf-ı yegâne ser-efrâz-ı hak-şi‘âr
Vey dest-i merhametle mu‘în-i fütâdegân
37. Ruhsat olursa südde-i devlet-medâruña
Derd-i derûnı ‘arz ide bu ‘abd-i zerre-sân
Bir gün zemâne hâtırumı şâd kılmadı
Bahtum güli açılmadı pejmürde her zemân
39. Me’mûl odur ki merhamet-i lütfuñ eyleye
Ben nâ-murâdı mazher-i eltâf-ı bî-kerân
Bir ehl-i Hak mürüvveti bî-hadd vezîrsin
Devründe cümle hurrem ü handân ü şâd-mân
41. Hâşâ ki ben fakîr ü sitem-dîde-i felek
‘Ahd-i ‘adâletünde kalam böyle râygân
Bir himmet it çerâg-ı fûrûzân iden beni
Vasfuñda nazm u nesrümü görsün sühenverân

43. Mâl ü menâl ü câh ü celâlüñ bekâsı yok
Medh-i cemîl sâbit olur dilde çok zemân
Yüz biñ çerâga oldu ber-â-ber bir ehl-i dil
Ma'lûm olur okunsa tesânîf-i şâ'irân
45. Dirseñ ki şark u garba ire sît ü şevketüñ
Devrûñde bir çerâg uyar olsun dakîka-dân
Gerçi şehân-ı bezm-i selef gitdi her biri
Okundugınca medhleri zindedür hemân
47. Kanı serây-ı 'âlem-i imkâna sıgmayan
Hâkân-ı bî-'adîl ü şehân-ı kader-tüvân
Kanı ferîd-i 'asr Ferîdûn ü Güstehem
Kanı ya n'oldı devlet-i Dârâ vü Erdevân
49. Dehri tutan Sikender ü Efrâsyâb ü Cem
Kanı Peşeng ü Behmen ü Şâpûr ü Kahramân
Rüstem-kemend ü Sâm-semend ü Peşeng-bend
Dârâ-pesend ü Gîv-gezend Erdeşîr-şân
51. Sührâb ü Zâl ü Bîjen ü Sâsâniyân kanı
Keyhân ü Keykubâd ü Keyûmers ü Merzübân
İsfendiyâr-ı ma'reke Dârâ-yı dâr u gîr
Cemşîd-i kâ'inât ü Süleymân-ı ins ü cânn
53. Her biri geldi gitdi bu deyr-i harâbda
Nâm ü nişânı kalmadı mahv oldu zerre-sân
Erbâb-ı nazma mâyil olan zübde-i selef
Añıldı zikr-i hayr ile dillerde bî-gümân
55. Da'vâ-yı nazm u nesri kemâl eyleyenlere
İnsâf iderse nüsha-i nazmum yiter nişân
Hassân olursa nazm ile şâ'ir bu 'arsada
Vasf-ı bedî'-i şânuñı mümkün degül beyân
57. Şimden girü du'âya SÜHEYLÎ şürû' kıl
Olsun kabûl-i hazret-i Hallâk-ı ins ü cânn
Hak pâdişâhı saña seni şâh-ı 'âleme
Tâ haşre dek bağışlaya Vehhâb-ı bî-gümân
59. Günden güne ziyâde ola kadr ü 'izzetüñ
Yardımcuñ ola himmet-i pîrân-ı kâr-dân
Hüsn-i kabûl-i şâh ile dâ'im mu'azzam ol
Erkâna 'an-karîb olasin sadr-ı kâm-rân
61. Bed-h^vâhuña fenâ vire dest-i ricâl-i gayb
Kutb-ı murâduñ üstine devr eyleye zemân

35.

Veziir-i mükerrerem Mehemmed Paşa hazretlerine dinmişdür

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İy vezîr-i bî-nazîr-i pâdişâh-ı milk-i dîn
Vey melek-tal'at müşîr-i müşterî-re'y-i güzîn
Âsaf-ı sâhib-mehâbet mihr-i evc-i ma'delet
Server-i sadr-ı sa'âdet husrev-i rûy-ı zemîn
3. Sûdde-i 'adli fiten ye'cûcine sedd-i şedîd
Hayret erbâbına kasr-ı şevketi hısn-ı hasîn
Dâver-i devr-i sa'âdet müsteşâr-ı saltanat
Sadr-ı dîvân-ı zîver-erkân müşîr-i kâm-bîn
5. Ya'ni ol sadr-ı bülend-ahter vezîr-i nâmver
İftihâr-ı milk ü millet kâmkâr-ı ehl-i dîn
Hazret-i Paşa-yı 'âlî-şân Mehemmed-nâm kim
Hâris-i kânûn-ı devlet hâmî-i şer'-i mübîn
7. Tab'-ı dâniş-perveri miftâh-ı ebvâb-ı kerem
'Akl-ı sâfi-cevheri ser-mâye-i ehl-i yakîn
Şâhid-i iz'ânınuñ meftûnı erbâb-ı hıred
Cebhe-i pâkinde âsâr-ı sa'âdet müstebîn
9. Haşre dek devr itse pergâr-ı sebük-pây-ı felek
Gelmeye zâtuñ gibi bir feylesôf-ı hurde-bîn
Pâdişâhuñ gayretin çekdüñ sadâkatle temâm
Himmet-i merdânuña hakkâ hezârân âferîn
11. Dîn ü devlet yolına hıdmetde taksîr itmedüñ
Bârek'allâh iy nizâm-ı devlet-i dünyâ vü dîn
Hâsılı elden çıkup gitmişdi iklîm-i Yemen
Yümn-i ikbâlûñle cünd-i fitneden oldı emîn
13. İki üç yıldur Yemen gitdi diyü feryâd idüp
Kaldı San'a'da muhâsır bir vezîr-i şîr-kîn
Bunca feryâd eyleyüp 'asker temennâ eyledi
Bulmadı feryâd-res kaldı felâketde hemîn
15. Makdem-i 'âlem-medâruñ Hızr gibi irişüp
Kâr-i imdâda mükemmel eyledüñ re'y-i rezîn
Cân ü baş u mâl ile bu itdügüñ himmetleri
Hânis olmam gayrılar kılmaz diyü kılsam yemîn
17. Kim ider bu itdügüñ sa'y-i cemîli serverâ
Kimde var bu himmet-i 'âlî vü tedbîr-i metîn
Böyle olsa olıcak 'âlemde tavr-ı serverî
Reşk iderdi görse tarzın feylesofân-ı güzîn

19. Dâ'im olsun devletüñ günden güne ikbâl ile
Emrüñe râm ola dâ'im tevsen-i baht-ı berîn
Hil'at-i şâh-ı cihân-bân ile şân ü şevketüñ
Haşre dek virsün zemîn ü âsmâna zîb ü zeyn
21. Ol gelen zencîr-i zer ser-rişte-i ikbâldür
Gerden-i câha münâsib düşdi 'ıkd-ı nâzenîn
Nice tavsîf eylesün baht-ı bülend-ikbâlünü
Bu SÜHEYLÎ gibi bir hâtır-perîşân ü gamîn

36.

Kasîde-i li-müsvedde el-hak be-cenâb-ı emîr-i 'adîmü'n-nazîr

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Elâ iy mısır-ı cûduñ server-i bî-misl ü mümtâzı
Dîl-âverlikle gelmiş 'âlemüñ memdûh şeh-bâzı
Şecâ'at kâfinuñ 'ankâ-yı 'âlî-kadr-i zî-şânı
Hamîyyet sâhibi meydân-ı heycânuñ ser-efrâzı
3. Nice bî-çâre düşmüşler ayaklandı kapusunda
Budur merdânelik resmi erenlerde budur bâzî
Çerâg-ı devleti yansun çerâg uyarmadur kârı
Erenler şâh-bâzı şübhesüz er oğlu er gâzî
5. Dilâ vasf eyler iseñ cân u dilden anı vasf eyle
Olur olmaz baña medh eyleme her bir har-enbâzı
Muhassal sâhib-i tîg ü kalem dinse aña lâyık
Gazâda biri dem-sâzı 'atâda biri hem-râzı
7. Mürüvvet kânı serverler çekildi bezm-i 'âlemden
Felek bî-kes kodı hayfâ SÜHEYLÎ-i sühen-bâzı
Kanı ol kadr ü kıymet fehm iden sâhib-hamîyyetler
Kanı ol bezm-i erbâb-ı safânuñ ni'met ü nâzı
9. Kanı ol bezm-i âmâde-veliyy-i ni'met olanlar
Kanı ol revnak u sadr-ı safânuñ ehl-i i'zâzı
Garâ'ib şekle girdi hak bu 'işret-hâne-i 'âlem
'Aceb nâ-sâz üsûle başladı devrünü hoş âvâzı
11. Ma'ârif kadri pest oldu kimesne i'tibâr itmez
Gerek sen Fahr-ı Râzî ol gerek fazl ile Bezzâzî
Muhassal kîmyâ mânendi kimse behredâr olmaz
Nefice virmez ashâb-ı zemânuñ va'd ü incâzı
13. Gününü günden yig olsun 'ömr ü devlet müstedâm olsun
Murâduñ üzre pervâz ide dâ'im rif'atüñ bâzı

37.

Server-i huçeste-tebâr ü sâlâr-ı sa‘âdet-medâr vezîr-i müşterî-tedbîr-i ‘âlî-
makâm âsaf-ı sâhib-ihtişâm hazret-i Mehemed Paşa (*yessera’llâhü mâ-
yeşâ*) huzûrına dinmişdür
Bahr-i remel-i müsemmen-i mahzûf

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Oldı tâli‘ bir seher âfâka mihr-i hâverî
Buldı zîver kürre-i şems ile çarh-ı çenberî

Turdı dîvân-ı debîr-i ‘âlem-i ‘ulvî yine
Tâzelendi gül gibi evrâkı çarhuñ defteri
3. Hall ü ‘akdi hâme-i dest-i kader tecdîd idüp
Yine bir yüzden görüñdi târem-i nîlüferî

Kâtib-i milk-i felek telhîs-ı ahkâm eyledi
‘Âlem-i bâlâya virdi revnak-ı zîb ü ferî
5. Husrev-i hâver geçüp taht-ı zümürüdfâmına
Ser-te-ser zeyn eyledi kasr-ı hümâyûn-manzeri

Milk-i Mısr’uñ nite kim dîvân-ı ‘âlî-şânına
Hüsn-i tedbîr-i hudâvend-i ‘adâlet-güsteri
7. Mihr-i evc-i mekremet mâh-ı me‘âlî-menkabet
Âsaf-ı sâhib-‘atâ serdâr-ı sadr-ı dâverî

Mâhî-i zulm ü dalâlet hâmî-i nâmûs ü nâm
Dîdebân-ı şer‘-i pâk-i hazret-i peygamberî
9. Fahr-ı erbâb-ı himem ser-defter-i ehl-i kerem
Mâlik-i tîg ü kalem serv-i riyâz-ı serverî

Hazret-i düstûr-ı ‘âdil ol Mehemed-nâm kim
Rûşen itmîşdür cihân halkını re’y-i enveri
11. Hâme-i müşgînine ser-beste erkâm-ı suver
Sûret-i erkâmına kîlk-i ‘utârid müşterî

Darb-ı tîgi hasret-i rûyîn-ten-i fûlâd-i dil
‘Azm-i rezmi gayret-i âsâr-i ceng-i mihterî
13. Na‘l-i şeb-rengi ‘arûs-ı nusretüñ âyînesi
‘Azm-i yek-rânı kıyâs-ı bîkr-i fikrûñ [hem-seri]

İhtilâl-i hâl-i ‘âlem zâyil olmazdı eger
Olmasaydı himmet-i ‘ulyâsı dehrûñ yâveri
15. Üstine dönse n’ola her hatt-ı kutb[âsâ felek]
[Sen gibi gerdûn-ı gerdânuñ olaydı mihveri]

[Ebr-i imkânı nice] mîzâb-ı rahmetdür anuñ
Teşneyi sîr-âb ider ol dem zülâl-i kevseri
17. Zer devâtı çeşme-i hûrşîde ejder[dür anuñ]
[.....]

- Muntazam kıldı ümûr-i dehri tab‘-ı pâk ile
Görmedi çeşm-i felek bir aña beñzer serveri
19. İstikâmet anda mıknâtîs-i hikmetdür ider
Müncezib kalb-i şehen-şâh-ı hümâyûn-ahteri
Mihr-i ‘âlî-kevkebâ mâh-ı me‘âlî-haşmetâ
İy hıdv-i kâm-yâb ü bezm ü rezmüñ saf-deri
21. Çalından nevbet-i milk-i cihân-bânî dahı
Başlayaldan devre tölâb-ı sipihr-i ahderî
Görmedi bu lütf-i bezmi devletüñ bir mahremi
Olmadı bu iltifâtuñ kimse hergiz mazheri
23. Zâtuñı dâmâd idüp mahsûd-ı akrân eyledi
Şânuña gördi sezâ ol dürr-i vâlâ-gevheri
Nicedür tâbende dürr-i dürc-i bahr-i saltanat
Âsmân-ı ‘ismetüñ ider huçeste ahteri
25. Çâr-erkân-ı hilâfetsin diyü ta‘zîm idüp
Kat kat in‘âm eyledi ol hil‘at-i vâlâleri
Tîg-i bürrân-ı ‘adâlet olduguñ tahkîk için
Âsaf irsâl itdi ol şemşîr-i âteş-peykeri
27. Nakd-i kân-ı tab‘uñıñ gördi ‘ayârı müstakîm
Re‘yüñe kıldı mu‘arrız evveli vü âheri
Sensin ol sadr-ı saf-ârâ-yı serîr-i ma‘delet
Sadr-ı ‘âlî-menkabet dâñâ-yı sırr-ı Hayderî
29. Medha lâyıık zât-ı pâküñdür kanı erbâb-ı nazm
İşte meydân-ı ma‘ârif merd olan gelsün beri
İy şecâ‘at kâfinuñ ‘ankâsı zâtuñ var iken
Zâlden yâd eylesünler Rüstem ü İskenderi
31. Serverâ hâmem eger vasfuñda biñ şerh eylese
‘Uhde-i şerhinden olmaz haşre dek anuñ berî
Mu‘terifdür gün gibi ‘âlem ‘ulüvv-i şânuña
Medh ü vasf itmek ne hâcet âfitâb-ı enveri
33. Vaktidür hâl-i perîşânum saña ‘arz itmege
Kilk-i nazmum ihtiyâr eyleser semt-i dîgeri
Halk-ı ‘âlem ‘işret ü zevk u safâda şâd-mân
Bende gûyâ kim emânet kondı dünyâ gemleri
35. Lâyık-ı hidmet ben ol dâ‘î-i ‘izz ü devletem
Olmışam ‘irfân ile erbâb-ı nazmuñ bihteri
Minnet ol sultân-ı lâ-yefnâya yüz biñ şükr kim
Olmışam sen mazher-i câh ü celâlüñ manzarı
37. Vechi var dürr-i niyâzı saña tevcîh eylesem
Sen miheksin fehm idersin kıymet-i sîm ü zeri

- Ma‘denidür cevher-i nazmuñ bi-hamdi’llâh gönül
Kadr-i zer zerger şinâsed kadr-i cevher cevherî
39. Baña yitmez mi bu ‘izzet kim yazup kilik-i kader
Saña meddâh eylemiş rûz-ı ezel bir çâkeri
Devletüñde şâhid-i nazmuñ olur meşşâtaveş
Nevk-i kiliküm şânesi re’y-i rezînüm zîveri
41. Defter-i ihsânuñuñ tahrîri mümkün olmaya
Rişte-i cân ü reg-i tenden dikersem misteri
Nüsha-i eş‘ârumuñ noksânını ma‘zûr tut
Midhat-ı zâtuñda kâsırdur zebân-ı bî-feri
43. İy SÜHEYLÎ kes sözi başla du‘â-yı devlete
Kıl hazer âzürde kılma hâtır-ı nâzükteri
Nite kim ahvâl-i dehri eyleyüp kayd-ı rû’üs
Eyleye müstevfî-i ahvâl-i ‘âlem yâveri
45. Hak tarab-sâz eyleyüp tab‘-ı meserret-pâküñi
Kılsun âfetden vücûd-ı pâküñi Mevlâ berî

38.

Ol sâhib-i seyf ü kalem ve fazîlet ü keremde ‘âlem olan mahdûm-ı
mükerrerem ‘Osmân Paşa-yı celîlü’l-himem hazretleri Celâlî Hasan üstine
sefer ü ‘azîmet itdükde dinmişdür
Remel-i müsemmen-i mahbûn-ı maksûr

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yine devletle gazâ niyyetine çekdi çeri
Ola serdârumuzuñ ‘avn-i Hudâ râhberi
Mîr-i mîrân-ı felek-mertebe ‘Osmân Paşa
Südde-i saltanatuñ server-i ‘âlî-nazeri
3. Olalı devlet ile Şâm-ı şerîfe vâlî
Her taraftan yarışup gelmede nusret haberi
Mehçe-i râyet-i ikbâline dest-i kudret
Nakş idüp yazmış ezel âyet-i feth ü zaferi
5. Pîş-keş eylemege hıdmetine çarh-ı berîn
İki kalkan göbegi eyledi şems ü kameri
Havf idüp nâvek-i dil-dûz-ı ciger-sûzından
Yasdanur mâh-ı felek her gice çarhı siperî
7. Dahı gehvârede bir tıfl iken Allâh bilür
İki yirden sarılurdu aña erlik kemeri
Gice gündüz dimeyüp kat‘-ı menâzil kıldı
Tayy idüp ‘âlemi mânend-i nesîm-i seherî
9. Açılıp bayrak-ı berrâk atılıp berk-ı burâk
Def‘ ü ref‘ eyledi bir demde nice fitneleri

- Eşkîyânun tagılup cem‘i perîşân oldı
İşidüp velvele-i ‘adl ile ol kerr ü ferî
11. Gördi rûbâh-ı ‘adû hamlesin ol şîr-i nerûn
Okudı her birisi âyet-i *eyne’l-meferî*
Hâtemün dâ‘im ayagına akardı eller
Akıdur halka bunuñ iki eli sîm ü zeri
13. Ramazân ayı gibi kadri bilinmez hayfâ
Görecek gözleri yok kimsenün ehl-i hüneri
Zâyil oldı zulümât-ı şeb-i mihnet gitdi
Günümüz togdı zuhûr eyledi devlet seheri
15. Minnet Allâh’a ki başumda sa‘âdet var imiş
Böyle bir nâmverün cân ile oldum nökeri
Gayrılar efser-i ‘izzetle mübâhât itsün
Baña besdür sebep-i devletümün hâk-i deri
17. Ben ne hâkem ki anun hıdmetine lâyıık olam
Meger ol ma‘den-i lütfun ola hüsn-i nazeri
Serverâ hâk-i der-i devletüne ‘arz ideyin
Emrün olursa eger hâl-i dil-i muhtaseri
19. Nazar-ı lütfun ile oldı mükemmel-hâtır
Bu SÜHEYLÎ kuluñun cümle ümûr-ı seferi
Hıdmetünde binecek bir ata kaldı ancak
Binüp ugrunda fedâ eylemege cân u seri
21. Söz tamâm oldı du‘â eyle cenâb-ı Mevlâ
Ser-firâz eyleye ol eşref-i nev‘-i beşeri
Kanda ‘azm eyler ise lütf-i Hudâ yâver ola
Ser-firâz eyleye ol âsaf-ı sâhib-nazeri
23. Var ola körpe budakları-y-ile ‘âlemde
Lütf-i Hak eyleye hayrû’l-halef ol körpeleri

39.

Bu dahı ol sadr-ı şecâ‘at-şî‘âr-ı fazîlet-disâr cenâbına dinmişdür
Bahr-i hezec-i ahreb

Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Dünyâya ‘atâ kıldı yine hazret-i Bârî
Gönderdi ‘adû def‘ine ol şîr-şikârî
Her yaña fenâ virmiş idi hayl-ı Celâlî
Mazlûmlarun gitmiş idi dâr ü diyârî
3. Feryâd-künân halk-ı cihân her biri dirken
Bir merd kanı alsa gelüp dâdumı bârî
Nâ-gâh irişüp o yıl evreng-i şecâ‘at
K’oldur felek-i devlet ü ikbâl medârî

5. Sıdk ile Ebû Bekr ü ‘Ömer-‘adl ü Hasen-hulk
Nûr-ı meh-i burc-ı ‘azamet mukbil-i Bârî
Serdâr-ı dilîrân-ı zemân server-i merdân
Ya‘nî ümerâ zümresinüñ şâh-süvârı
7. Paşa-yı felek-mertebe ‘Osmân-ı ‘Alî-kadr
Nev‘-i beşerüñ zübde-i eşref-i kibârı
Ol server-i zî-merhametüñ şâm [ü] seherde
În‘âm ü ‘atâdur kulına lütf ile kârı
9. Gelsün reşehât-ı yem-i ihsânını görsün
Görmek dileyen kulzüm-i bî-hadd ü kenârı
Bir katrece gelmez kef-i dür-pâşına nisbet
Çarh-ı felegüñ cümle-i enhâr ü bihârı
11. Göstermek-içün şâhid-i ikbâlini halka
Oldı felegüñ mihr ile meh âyinedârı
Bâl açmadı hiç anda melekler şu fezâ kim
Murg-i harem-i fikretinüñ oldı civârı
13. Düşmen göricek geldügin ol şîr-i neberdüñ
Pergâr-sıfat her birisi çizdi kenârı
Gördükde ‘adû şâhid-i şemşîrini nâ-çâr
Viridi dil ü cân nakdini kalmadı karârı
15. Hûnî kılıcı darb ile rûyîn-ten olursa
Sersâm kılur nice nice Sâm-süvârı
Bir nahl-i dil-ârâ durur ol nîze-i bâlâ
Kim kelle-i düşmendür anuñ tâze bahârı
17. Şemşîr-i zafer-bârına yitmez mi kerâmet
Pür-la‘l ide bir demde yemîn ile yesârı
Âteşler urur hırmen-i ‘ömrine ‘adûnuñ
Ol saf-der-i leşker-şikenüñ na‘l-i şerârı
19. Bir sadme ile bir olur hâke ber-â-ber
Düşmenlerüñ olursa Yedi Kulle hisârı
Beñzer dir idüm gayrı aña rûz-ı vegâda
Erlıkde bir olsaydı bir er ile fitârı
21. Söz gülşeninüñ ter-gülidür nazm-ı SÜHEYLÎ
A‘dâ-yı hased-pîşedür anuñ has ü hârı
Ebkâr-ı ma‘ânî nice yüzden görünürdi
Âyîne-i tab‘uñ eger olmasa gubârı
23. Lâf urma iñen haddüñi bil kim kapusunda
Var sencileyin vasfın ider nice hezârı
Ol Hayder-i Kerrâr-sıfat server-i pâküñ
Sıdk ile olup Kanber-i fermân-güzârı

25. Cân ile du'âsına şürû' eyle yiterdür
Hak var ide ol sâhib-i temkîn [ü] vakârı
Te'yîd-i Hudâ nusret ile ide muzaffer
Sultân-ı rüsül yâver ü Allâh ola yârı
27. Tevfik refikı ola her kanda giderse
Evc-i şeref ü 'izzet ola cây-ı karârı

40.

Celîlü'l-himem ve cemîlü'ş-şiyem vezîr-i sâhib-kerem huzûrına
dinmişdür

Remel-i müsemmen-i maksûr

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Subh-dem çalındı çün şâh-ı sipihrüñ nevbeti
Devr idüp geçdi felekde bezm-i mihrüñ nevbeti
Matla'-ı subh-ı sa'âdetden tulû' idüp seher
Rûşen itdi 'âlemi mihr-i münîrüñ tal'eti
3. Husrev-i hâver geçüp taht-ı zümürüdfâmına
Çın seher zeyn eyledi çetr-i hümâyûn-rif'ati
Bu ne zînetdür diyü hayretde iken nâgehân
Âfitâb indi yire eflâkden gör hikmeti
5. Yüz sürüp bir bârgâhuñ işigine bendeveş
Kulluga bil bağlayup bend itdi dest-i hidmeti
Ben didüm bu âsitân âyâ kimüñ me'vâsıdur
Kim cihânı rûşen itmişdür behâ vü behceti
7. Didiler bu südde ol sadr-ı felekdür kim güneş
İşbu menzilgehde buldı bunca 'izz ü rütbeti
Menba'-ı lütf ü kerem ser-defter-i ehl-i himem
Sâhib-i tîg ü kalem Mısr'ıñ vücûd-ı 'izzeti
9. Mihr-i evc-i ma'delet mâh-ı me'âlî-menkabet
Zâtına mahsûs olup zeyn-i Mehemed-gayreti
Ben nice vasf eyleyin ol zât-ı 'âlî-şânı kim
Gün gibi meşhûrdur 'âlemde sît-i himmeti
11. Yüz sürelden hıdmetine ol hümâyûn-himmetüñ
Yire göge sıgmaz oldı âfitâbuñ şöhreti
Zerre-i nâçîz iken hûrşîd-i 'âlem-tâb olup
Her kime 'ayn-ı 'inâyet kılsa çeşm-i şefkati
13. Himmeti ben dahı anuñ işiginden isterem
Kim bulam bu 'âlem içre i'tibâr u ragbeti
Baña ol 'izzet yiter kim âsitânından cüdâ
Lütf idüp çekdürmeye âlâm ü renc-i gurbeti

15. Geldi ol dem kim seni maksûda vâsıl eyleye
Ol cihânuñ mesned-i hâcet-revâ-yı devleti
Himmat oldur kim bu ‘abd-i müstemende lütf idüp
Hâtır-ı vîrânum âbâd ide dest-i şefkati
17. Südde-i devlet-me’âbı kıble-i hâcâtdur
Andan ayru yirde bitmez bir fakîrûñ hâceti
Serverâ hâk-i cenâb-ı ‘adlûñe ‘arz eyleyin
Emrûñ olursa eger hâl-i dil-i pür-mihneti
19. Gevher-i zât-ı şerîfûñ var iken bu ‘arsada
Ehl-i dil kadrin bilür resm-i mürüvvet-‘âdeti
Ben niçün bu dâr-ı mihnet içre mesrûr olmayam
Baña çekdürmek neden devrân bu derd-i gurbeti
21. İy gönül ‘arz-ı niyâzı ko du‘â-yı hayr kıl
Kim du‘â-gûy olana vâcib du‘â-yı devleti
Hâlis u muhlis gulâmuñdur SÜHEYLÎ serverâ
Devletûñ da‘vâtıdur evrâd-ı vakt ü sâ‘ati
23. Nite kim sultân-ı nûr-efşân-ı taht-ı lâciverd
Her seher bezm-i felekde ide ‘ayş ü ‘işreti
Âfitâb-ı şevketûñ dünyâyı pür-nûr eyleyen
Bu cihân turdukça var ola vücûd-ı ‘izzeti

41.

Sadr-ı mübârek-kadem düstûr-ı huçeste-şiyem paşa-yı ‘âlî-himem
hazretlerinüñ huzûrınadır
Bahr-i remel-i mahzûf-ı mahbûn

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Subh-dem bâd-ı nesîm eyledi hurrem semeni
Kıldı bârân-ı seher tâze vü ter yâsemeni
Âb-ı kevser gibi gülzâra akup âb-ı hayât
Bâg-ı cennet gibi zeyn eyledi sahn-ı çemeni
3. Gülşenüñ pâk idüben suffelerin bâd-ı sabâ
Çemenüñ ebr-i bahâr oldu seher âb-zeni
Pür olup nâle-i ‘uşşâk ile etrâf-ı çemen
Tutdı âvâze-i bülbül yine her encümeni
5. Âşiyân oldu seher murgine gûyâ ki seher
Bâgda yâsemen ile gül [ü] sîbüñ zekânı
Gonçenüñ gül ruhını yumag-içün ebr-i bahâr
Subh-dem nergesüñ elde yine zerrîn legeni
7. Tolanur bencileyin bâd-ı sabâ gülşende
Kad-i cânâneye beñzer diyü her nârveni

- Gör ne hâl ehli vefâdâr geçer bâd-ı sabâ
Kodı koynına gülüñ gonçe-i nâzûk-bedeni
9. Beñzedür mihre sipihr üzre gören gülşende
Çemen üzre açılan tâze gül-i nestereni
Geldi feryâda seher bülbül-i âşüfte-nihâd
Hem-nişîn oldugını gördi gül ile diken
11. Nefes-i bâd-ı sabâ sanki dem-i ‘Îsâ’ dur
Her seher zinde ider lâle-i hûnîn-kefeni
Döşeyüp sebze çemenzâra bisât-ı ‘izzet
Bezedi nâz ü na‘îm ile zemîn ü zemeni
13. Gâlibâ sadr-ı kerem geşt-i gülistân eyler
Nev-‘arûs oldu yine köhne cihân pîre-zeni
Sadr-ı Cemşîd-haşem husrev-i memdûh-şiyem
Devr-i ‘adlînde uyur dîde-i dehr-i fiteni
15. Mihr-i gerdûn-sa‘âdet meh-i ‘âlî-rif‘at
‘Arsa-i ma‘deletüñ server-i leşker-şikeni
Âsaf-ı şâh-ı cihân ya‘ni Süleymân Paşa
Ka‘be-i kûyınıñ üftâdesi Veysü’l-Karanî
17. Gün-be-gün tâze vü ter olmada gülzâr-ı cihân
‘Âlemüñ ‘adli sehâbı olalı âb-zeni
Ol Süleymân-ı zemân eylese bir mûra nazar
Görine peşşe-sıfat aña cihân pîl-teni
19. ‘Azm-i rezm itse kemân ile o Behrâm-neberd
Sehmi dört gözlü ider Rüstem ile Tehmeten’i
Yıldırım gibi kaçan kim çıka yâyından okı
Kalbden kalbe vurur nice dil-i saf-şikeni
21. Düşmenüñ gerdenine zînet için tîgi asar
Heykel-i lâ‘l ile bir levh-i ‘akîk-i Yemenî
Kal‘a-i düşmene bir kerre tokınsa gürzi
Yıkılup yire ber-â-ber ola burc ü bedeni
23. Feth u nusret iki yanußda nigehbân olsun
Çün süvâr itdi Hudâ ma‘delet atna seni
Kasr-ı ‘adlûñde yanan şem‘i görüp didi kamer
Yaraşur mihr-i felek olsa bu şem‘üñ legeni
25. Dakınur zînet için bezmüñe vardukça senüñ
Boynına incü diyü zühre-i zehrâ pereni
Yaraşur zühre vü hûrşîd gelüp meclisüñe
Olsa çengîsi biri biri dahı raks-zeni
27. Gülşen-i vasfuñı zeyn itmek-içün gördüm okur
Subh-dem bu gazeli bülbül-i rengîn-süheni

- Görmeyelden berü sen Yûsuf-ı gül-pîrezeni
Çâk ider hasret ile Yûsuf-ı gül pîrezeni
29. Yiridür hâr-ı belâ anı dil-efgâr itse
Zülf ü rûyuñ var iken sünbül ile gül dikeni
Olmayan bir lebi şîrne hevâdâr iy dil
Kûh-ı gamda ne bilür n'eyledügin Kûhken'i
31. Gonçe vü lâle dişüñ vasfını nazm itdi diyü
Yagdurur jâle anuñ agzına dürr-i 'Aden'i
Ser-i kûyuñ gibi dünyâda mekânım var iken
Girmezem hûr-ı cinân cennete iltürse beni
33. Gerçi çok gülşenüñüñ mürg-i seher-perdâzı
Sanma bülbül durur iy ruhları gül her öteni
Gülşen-i midhatüñi vasfa şürû' itse olur
Hâmenüñ lâl dili beste devâtuñ deheni
35. İy SÜHEYLÎ ko sözi çünki du'â evlâdur
Terbiyet eyleyeler Âsaf-ı devrâna seni
Nite kim tâze bahâr ile cihân hurrem ola
Zeyn ide lütf-i Hudâ fasl-ı gül ile çemeni
37. Geydürüp hil'at-i nev-rûzı hakîm-i âfâk
Tonadup tâze cüvân eyleye pîr-i küheni
Gülşen-i devletüñi gül gibi ferhunde kılup
Saklaya bâd-ı hatardan seni ol Hayy-ı Ganî

42.

Hulâsa-i dûd-mân-ı 'irfân nev-bâve-i bûstân-ı fazl ü ikân Mahmûd Efendi
hazretlerine
Müctes-i mahbûn-ı mahzûf

Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Müşerref itdi gelüp şehri bir kamer-ruhsâr
Ruhında gün gibi tâbende tâbiş-i envâr
Nice zemân-idi kim perde-i hafâda idi
'Arûs-ı hüsn bu gün dehre kıldı 'arz-ı 'izâr
3. Bu zevk ü şâdî ile h'âb-ı gussadan oldı
Hezâr şükr ki çeşm-i gunûdemüz bîdâr
Bu şevk ile göge atdı külâhını hûrşîd
Sarındı başına el-ân Yûsufî destâr
5. Beşâret eyledi halk birbirin beşâsetle
Kudûm-ı hazreti ahbârın itmege ihbâr
Müyesser eyledi minnet Hudâ'ya subh ü mesâ
Kulakdan 'âşık idi görmege yüzün ahyâr

7. Hezâr şükr ü sipâs ol Kerîm-i Hallâk'e
Murâda irdi ehibbâ vü gördiler dîdâr
Gören sanur götürür berg-i verdi bâd-ı sabâ
Görünse devlet ile esb-i bâd-pâye süvâr
9. Kef-i sehâveti deryâ-yı heft heft iklim
Der-i sa'âdeti manzûre-i ülü'l-ebâr
İder vakâr u edeb birle meclisinde ku'ûd
'Aceb mi cümle cihân andan öğrenürse vakâr
11. Kazındı defter-i tezvîr ü tayy olup telbîs
Olalı 'adl ile Mahmûd Efendi defterdâr
Kaçan ki deprede hîn-i kitâbetde elin
Olur o demde benânında hâme 'anber-bâr
13. Dıraht-ı bâg-ı letâfet meger ki hâmesidür
Ki dürr-i lütf olur câ-be-câ aña esmâr
Makâm-ı cûd ü kerem melce'-i nevâl ü ni'am
Mekân-ı lütf ü himem mefhar-ı sığâr ü kibâr
15. Sehâ vü lütf ile oldur yegâne-i eşrâf
Cihânda kimdür iden cûd ü lütfını inkâr
Bu gülsitân-ı dehirde egerçi bülbül çok
Kanı benüm gibi gülzâr-ı midhatüñde hezâr
17. Gül-i murâd ala bûy-ı vefâ ümîdin idüp
Çok eyledüm bu gülistân içinde geşt ü güzâr
Velî zemânede bir gül koparmadum k'anuñ
Takılmamış ola etrâfına hezârân hâr
19. Mukîm-i kûşe-i gam hem-nişîn-i hüzn ü elem
Cihânda bencileyin bir felek-zede kim var
Kanı zemânede bir yâr-ı gâr mahrem kim
Bu nâ-şüküfte dile eyleyem anı gam-h^vâr
21. Güşâde olmadı gam şeş-derinde bâb-ı murâd
Bu haste gönlümi nerrâd-ı çarh eyledi zâr
Hezâr Ka'be yaparduñ sen iy Halîl-sıfat
Bu nâr-ı 'ışkı baña eyleseñ eger gülzâr
23. Bu deñlü derd-i derûnum makâline bâ'is
Garaz bu zâtuña pûşîde olmaya esrâr
Zemândan nice bir bu şikâyet ü şekvâ
SÜHEYLÎ âhiri yok biñ yıl eyleseñ izkâr
25. Yiter baña bu sa'âdet ki gevher-i nazmum
'Arûs-ı fikretümüñ takdı sâ'idine sivâr
Çıkardı dürr-i ma'ânîyi bahr-ı tab'ından
Dem-â-dem itmek için dîde pâyuña îsâr

27. Ben ol ser-âmed-i ‘irfân-ı nükte-perdâzem
Tapuña neydüğüm eş‘ârüm eylesün iş‘âr
Dırâz kılma hikâyâtı kıssa-h^vân-mânend
Netâyicin sühenüñ söyle olma kıssa-güzâr
29. Niteki Yûsuf-ı hûr çâh-ı garbe ola nihân
O fûrkatiyle ide pîr-i çarh âh-ı hezâr
Kıla sa‘âdet ile matla‘ında yine tulû‘
Cihâna fer vire nûrını eyleye izhâr
31. Günüñ yig ola günüñden demüñ safâda ola
Hudâ ziyâdeler erzânı eyleye her bâr

43.

Bahr-i remel-i müsemmen-i ‘arûz u darb-ı maksûr

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Mürde diller tâze cân buldı dem-i nev-rûzdan
Vaktidür âheng iderseñ [mutribâ nev]-rûzdan
Bâd-ı subh esdi fenâ virdi şitânuñ hayline
Cünd-i Behmendür ki sındı ‘asker-i Fîrûzdan
3. Yahçelerle kıldılar cünd-i şitâyı müşt-feşâr
Böyle emr oldı [semâya inkisâr dîr]ûzdan
Gâh nây ü nâle-i mutrib gehî savt-ı hezâr
Sahn-ı gülşende geçilmez oldı sâz ü sözden
5. Husrev-i gülden elinde gonçenüñ menşûrı var
Leşker-i ezhâra serdâr olmaga imrûzdan
Mihnet ile kılmış âlâm-ı sefer kaddin hilâl
Mâh-ı nev dün gice gelmiş gülşene Sîrôz’dan
7. Gül ‘arûsına [bahâr-ı sûrda] bâd-ı sabâ
Sünbüle saçı getürdi gonçe-i zer-dûzdan
Kumri-i mukrî mu‘allimdür mu‘allem-hâne bâg
Sahn-ı gülşen oldı bir etfâl-i nev-âmûzdan
9. Şeyhler gibi geçüp seccâde-i sebz üstine
Yâsemen ak sâdeler geymiş çıkup ol rûzdan
Lâleveş câm almayan destine bu eyyâmda
Pârsâlık eyleye şol kim beter doñuzdan
11. Subh-dem gülzârı gördüm kim cevâhir nesr ider
Servler saf bağlamış tenbîh olup üm rûzdan
Gâlibâ Dervîş Aga bâgı temâşâ kılmaga
Necm-i bahtı tâli‘ olmuş matla‘-ı fîrûzdan
13. Dir zebân-ı hâl ile gûşına sûsen güllerüñ
Almadı bir kimse behre bu dih-i deh-rûzdan

- Çâbük ü çâlâk ü cüst ü bâd-pâ iken yine
Kılmadı ‘ayyâr felek tâcın ser-i bihrûzdan
15. Bir çerâg idüm söyündürdi beni bu rûzgâr
Nûr-ı himmet uma geldüm sen çerâg-efrûzdan
Şâhid-i nazmum olurdu iy SÜHEYLÎ cilve-sâz
Jeng-i mihnet tutmasa mir’ât-ı tab’um tozdan
17. Nice meydân alduñ il çâbük-süvâr-ı ma‘rifet
Rahş-ı tab’um pür-zahmıdur zahme-i mahmûzdan
Nite kim her sâl bu ‘âlem hayât-ı nev bula
Nûr-bahş-ı şu‘le-i hûrşîd-i ‘âlem-sûzdan
19. Geh ruhuñ gâhî cebînüñ eyleyüp ahbâb seyr
Her şebüñ bir kadr olup rûzuñ yeg olsun rûzdan

44.

Vezîr-i sûtûde-siyer Ca‘fer Paşa hazretlerinüñ kethudâsı Haydar Beg
hazretlerine

Muzâri‘-i müsemmen-i ahreb-i mekfûf ü mahzûf

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. İy [server-i] güzîdesi erbâb-ı ‘izzetüñ
Günden güne ziyâde ola ‘ömr ü devletüñ
Dâ’im safâ-yı hâtır ile şâd ü hurrem ol
Evc-i şerefde tâlî‘ ola mihr-i rif‘atüñ
3. Zıll-i sa‘âdetinde vezîr-i mu‘azzamuñ
Şîr ü şeker misâli lezîz ola ülfetüñ
Ahlâk-ı bî-nazîrüne medh ü senâ okur
Her yirde kim añılsa vücûd-ı sa‘âdetüñ
5. Bundan ziyâde rif‘at olur mı zemânede
Makbûl-i tab‘-ı ‘âlem ola hüsn-i sîretüñ
Lütf-ı Hudâ vü himmet-i merdân senüñledür
Zîr-i himâyetindesin ehl-i vilâyetüñ
7. İy mazher-i mekârim-i ahlâk-ı Hayderî
Manzûr-i lütf-ı âsaf-ı siddîk-hasletüñ
Vey mâh-ı âsümân-ı kerem zât-ı muhterem
Virşün zıyâ bu ‘âleme hûrşîd-i tal‘atüñ
9. Şâm-ı ümîd irişse sabâh-ı sa‘âdete
Gün togsa n’ola başına ehl-i belâgatüñ
Dâ’im çerâgdan bu meseldür yanar çerâg
Yaksa çerâgumu n’ola şem‘-i ‘inâyetüñ
11. Herkes bir âsitâna varup ilticâ ider
Ben bî-kesüñ penâhı cenâb-ı sa‘âdetüñ

- Kıldum o kân-ı ‘izzete cân ile i‘timâd
Tutdum kemâl-i sıdk ile dâmân-ı devletüñ
13. Sürdüm ruh-ı niyâzı gelüp hâk-i-pâyüñe
Lütfüñ ümîd idüp n’ola görsem mürüvvetüñ
Devründe n’ola irse SÜHEYLÎ murâdına
Cûd ü keremdür ehl-i dile resm ü ‘âdetüñ
15. Maksûdumı rikâbuña ‘arz eyleyin eger
‘Arz-ı merâma olur ise lütf ü ruhsatüñ
Birkaç şikeste beste sözi ya‘ni nazm idüp
Sundum rikâb-ı ‘adline sâhib-sadâretüñ
17. Lütfüñdan umaram yiri düşdükde lütf ile
Ben nâ-murâda yâver ola ‘avn-i himmetüñ
Lütfüñla eyle ben kuluñuñ hâcetin revâ
Bâr-ı Hudâ müyesser ide cümle hâcetüñ
19. Hak’dan budur recâsı fakîrüñ ki ‘an-karîb
Bulsun sadâret ile şeref zât-ı ‘izzetüñ
Günden güne ziyâde kıla ‘ömrüñi Hudâ
Bâkî vü pâydâr ola ikbâl ü şevketüñ

45.

Vezîr-i dânişver Ca‘fer Paşa hazretlerinüñ kethudâsı ‘âlî-şânî Haydar
Beg huzûrına virildi
Hezec-i sâlim

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Kime kim eyleye ‘avn-i ‘inâyetle nazar Bârî
Sa‘âdet hem-nişîni devlet ü ikbâl olur bârî
Te‘âla’llâh zihî mahdûm-ı devlet-mend-i deryâ-dil
Ki makbûl-ı cemî‘-i halkdur etvâr u âsârî
3. Cihân-ı himmetüñ sâhib-mürüvvet merd-i zî-şânî
Sipihr-i haşmetüñ hürşîd-i rahşân-ı cihândârî
Kerem deryâsı himmet ma‘deni cûd ü sehâ kânı
Hamiiyetle şecâ‘at sadrınıñ zîb ü sezâvârî
5. Cihân-sâlâr-ı ceng-âver cihân-gîr-i zafer-yâver
Müretteb-sâz-ı esbâb-ı kerem tab‘-ı sebük-bârî
Ser-efrâz-ı zemâne Kahramañ-ı ‘asr Haydar Beg
Hünermend-i yegâne çihre-pîrâ-yı nikûkârî
7. Güzîn-i ehl-i ‘izzet kâmkâr-ı ‘arsa-i merdî
Nerîmân-ı zemâne saf-der-i meydân-ı Kerrârî
Medâr-ı memleket mesned-fürûz-ı kâr-fermâyî
Hüsâm-ı zer-nişânî sedd-i Ye‘cûc-i sitemkârî

9. O şîr-i mîşezâr-ı kişver-i lütf u mürüvvet kim
Göñül nahçîrini sayd eylemekdür dem-be-dem kârı
Meh-i tâbân-ı şevket nûr-bahş-ı kişver-i re'fet
Şerâr-ı nâr-ı kahrı hâne-sûz-ı milk-i gaddârî
11. Te'âla'llâh nedür ol hüsn-hulk u lütf-sîret kim
Olur biñ cân ile erbâb-ı dil meftûn-ı etvârı
Zihî şâyeste-i sadr-ı Cem ü evreng-i Dârâyî
Sezâ-yı kişver-ârâyî sezâvâr-ı cihândârî
13. Muhakkakdur Nizâmü'l-Mülk-i 'âlem zinde olsaydı
Gelürdi hazretüñden öğrenürdi tarz-ı âsârı
Bu 'asr içre nazîrûñ mümteni'dür didiler cümle
Seyâhat eyleyenler kûşe kûşe cümle aktârı
15. Emîrâ serverâ sadrâ şeref-bahşâ hudâvendâ
Nigebânûñ ola hıfz-ı cenâb-ı hazret-i Bârî
Şikâyet çarh-ı kec-revden ma'ârif kadrini bilmez
Elüme girse çenber eylesem çarh-ı sitemkârı
17. Hudâvendâ ben ol gavvâs-ı bahr-ı nazm u nesrem kim
Şikest itdi kelâmum kıymet-i lûlû-yı hemvârı
Mu'attar kıldı dehri micmerâsâ sûz-ı güftârum
Mesîhâ gibi ihyâ eyledüm enfâs-ı 'Attâr'ı
19. Sühen kâlâ-yı fâhirdür ne bilsün kadrini her dûn
Bu cinsüñ h'âce-i hüsn-i kabûlûñdür harîdârı
Binâ-yı kadrini pest eyleyüp gerdûn harâb itmez
Yıkılmış dillerüñ ashâb-ı devlet olsa mi'mârı
21. SÜHEYLÎ bendeñi lütfuñla ihyâ eyle sultânüm
Çıkarma kûşe-i hâtırdan ol 'abd-i senâkârı
Yiter şimden girü sıdk ile âheng-i du'â eyle
Huzûr-ı 'izzete nesr eyleyüp nazm-ı dürer-bârı
23. Ola hemvâre tedbîrûñ muvâkîf kâr-ı takdîre
Mu'înüñ evliyâ lütf-ı Hudâ kılsun nigehdârı
Sa'âdet sâ'idi ola müsâ'id evc-i 'izzetde
Döne kutb-ı murâduñ üzre dâ'im çarh pergârı

46.

Nev-devletân-ı rûzgârdan bir mahdûm ile bir husûsda bir mikdâr kîl ü
kâlimüz geçüp bu kasîde-i pend-âmîz-i 'ibret-engîzüñ dinmesine bâdî
oldı

Bahr-i hezec-i sâlim

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Dilâ ol bâgbânda 'akl ü idrâk ola hâşâ ki
Tuta verd-i mutarrâ ile bir har hâr ü hâşâki

- Ne teşhîs eyleye har-mühre ile gevherüñ kadrin
Ne iz'ân eyleye semm-i helâhil birle tiryâki
3. Gehî şîr-i jiyâmı eyleye maglûb harkûşe
Gehî varup şagâl añlaya her bir bebr-i bî-bâki
'Adûnuñ rîş-handinden safâlar kesb ide dâ'im
Ferîdûn-ı zemân añlaya her bir mâr-i Dahhâk'i
5. Sühen-çîn ortalıkda rû-be-rû ide kifâyâtı
Zihî gâfil ki yokdur zerre deñlü fehm ü idrâki
'Aceb gâfil ki ol da'vet icâbet ma'nisin bilmez
Zihî nâdân saña nisbet ide dellâl ü dellâki
7. Ma'ârif kadrin añlar şân-ı pür-şe'ni gibi hâlî
Tekellüfdür diseñ sen sadra teklîf ide etrâki
Saña âdemlenür çiftin bozan 'urf u izâfetle
Dahı virür iken çift akçasını belki bennâki
9. Göñül nev-devletüñ evzâ'-ı nâ-hemvârına bakmaz
Aña reşk eylemez menzil idinse kat kat eflâki
Perîşân zülf-i dilber gibi cem'iyetlerin görseñ
Nifâk ile mu'akkad her birinüñ 'akl ü idrâki
11. Mahabbet 'arz iderler birbirine zâhiren ammâ
Velî ma'nî yüzinden gösterürler tîg-i ihlâki
Mükedder her birinüñ sînesi gerd-i küdüretle
Dirîgâ pür-gubâr itmişler ol âyîne-i pâki
13. Binüp nefis atına gâhî yitişdürdükçe otların
Olurlar 'arsa-i bu'z u nifâkuñ cüst ü çâlâki
Felekde müfsid ü nemmâmuñ olmaz ahteri mes'ûd
Okursa nice biñ yıllar meger telhîs ü [kerrâki]
15. Kimi mudhik olup mudhiklik itmek ihtiyâr eyler
[Aña tâ mî]zbânuñ bâ'is-i kadr ola imsâki
Rehâ itmek kişi lâzım durur kendi [rezâletden]
Hamiiyet sâhibi olanuñ olmaz kimseden bâki
17. Nasîb olsa hamiiyet 'âlemin görseñ [bu 'âlemde]
Derûn-ı tîreñi rûşen iderdi kemterîn hâki
Hazer kıl kalb-i âteşnâkine tokunma mahzûnuñ
Virür âfâka lerze çekse bir âh-ı vehimnâki
19. Nedür yâ Rab bu nev-devletlerüñ evtâr u etvârı
Gurûr âvîzesiyle ol gürûhuñ yite fitrâki
Elüñ gögsüñe ko bi'llâhi insâf eyle gel sen de
Nice hazm eylesün âdem görüp ol vaz'-ı nâ-pâki
21. Safâ vü zevküm artar her ne deñlü kılsalar tahkîr
'Adû-yı bed-güher gördüklerince cân-ı gamnâki

- Nazar eylerdi hep çeşm-i hakâretle münâfıklar
Temâşâ eyledükçe ol gül-i gülzâr-ı levlâki
23. Geçinen bir dilim nân ile dúnân minnetin çekmez
Bürür bir bûriyâ-yı fakr ile ol cism-i sad-çâki
Süleymân-ı zemâna ser-fürû eyler mi hiç ol kul
Kanâ'atle gıdâ idinmiş ola rîze-i kâki
25. Beni ketm-i 'ademden zâr iden ol Hâlık u Rezzâk
Yazupdur levha-i cebhemde mâl ü rızık u emlâki
Beni râh-ı cefâda yol mıdur ayaglaya her dún
Ne bitsün pây-mâl itmeklik ile bir siyeh hâkî
27. Dil-i bî-çâreyi mihnetle öldürdükleri yitmez
Yine a'dâ-yı bed-h'âha olurlar her biri şâkî
Cefâ vü cevri çek itme şikâyet dir 'aceb budur
Dögelüm yine aglatmayalum dir çeşm-i nemnâki
29. Kime derd-i derûnumdan bükâ kılsam temâşâ bu
Olur bu dehr-i dündan ol dahı benden beter şâkî
Garaz bilse n'ola sâhib-garazlar cevher-i nazmum
Olur her bir gürûhuñ iy SÜHEYLÎ nice şekkâki
31. Sühen bir nâ-tırâşîde güherdür kân-ı imkânda
Benem tîg-i belâgatle anuñ üstâd-ı hakkâki
Oyunlar oynayup pâ-mâl ide hasm-ı dagalbâzı
Koparsam 'arsa-i nazma semend-i tab'-ı derrâki
33. Benümle ol zemân olur ber-â-ber zümre-i a'dâ
Gül-i hoş-bûy ile bir tutalar pejmürde-i tâki
Dilümde lezzet-i güftâr elümde câm-ı Cem-mikdâr
Safâ-yı kalb ile çekdüm bugün âb-ı tarabnâki
35. Bu söz ma'nîde bir ser-rişte-i pend ü nasîhatdür
Zevü'l-efhâma lâ-büd lâ-cerem lâzımdur imsâki
Alınmaz hak-şinâs olan benüm bu vâridâtumdan
Hakîkatdür bu söz teskîn ider her bir zahımnâki
37. Ne haddümdür ulularla tesâvî da'visin kılmak
Meges 'ankâ-y-ile eyler mi pervâzında işrâki
Hamûş ol kûşe-i 'uzletde gel geç şeyh u şâbından
Ne zevk-i bezme râgıb ol ne iste tâc ü misvâki

47.

Mevlânâ Usûlî kasîdesi şeklinde dinmişdür kâfiyemüz gayrıdur
Remel-i müsemmen-i mahzûf

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Ruhlar[un] gülzâr-ı cennet kâmetün Tûbâ mıdur
Leblerün iy gonçe-fem berg-i gül-i hamrâ mıdur

- Ruhı ya âyîne-i İskender-i ‘âlem-nümâ
Ya cihâna fer viren mihr-i cihân-ârâ mıdur
3. Ruhlaruñda dâne dâne câ-be-câ iy gonçe-leb
Beñ midür fülful midür ya habbetü’s-sevdâ mıdur
Hokka-i mîm-i melâhat mi ya fem ya hokka mı
Nokta-i mevhûme mi [ya gonçe-i ra’n]â mıdur
5. Leb midür ya berg-i gül yâkût mı ya kût-ı cân
Ya ‘akîk ya la’l yahûd [dürc-i rûh-efz]â mıdur
Diş midür ya gonçe-i sîr-âba düşmiş jâle mi
Hokka-i yâkûtta ya lûlû-yı lâlâ mıdur
7. Göz mi ya ‘ayn-ı ‘anâ ya âhû-yı merdüm-figen
Ya İrem bâgında iki nergis-i şehîlâ mıdur
Kaş mı ya kavs-ı kuzah ya kavs ya şemşîr-i tîz
Ya çekilmişdür berât-ı hüsnüñe tugrâ mıdur
9. Bînidür bâgçe-i zanbak ya ay üzere elif
Câmi’-i hüsnüñde yahûd minber-i a’lâ mıdur
Mûrlar mıdur bahâr-ı hüsnüñe çıkmış yahûd
Hat mıdur ya sebze mi ya ‘anber-i sârâ mıdur
11. Gamzeler midür eyâ Yûsuf-cemâlüm pâsbân
‘Âşıkun katline yahûd hancer-i garrâ mıdur
Katı yâylardan çıkan oklar mıdur kirpiklerün
Dil deler kanlar döker ya nîze-i zîbâ mıdur
13. Bedr olunmuş mâh mı ya cebhe ya sîmîn [siper]
Ya musaykal âyîne [mi] yahûd gül-i ra’nâ mıdur
Gûş mı yâ Rab ‘aceb yahûd gûşâde gûşmâl
‘Ârızun mı yoksa âb-ı Kevser-i me’vâ mıdur
15. Dûd-ı âh-ı pür-şerârum ‘aksi mi başuñda ya
Sünbül-i dil-cû mıdur ya kâkül-i [ihlâ] mıdur
Saydına dil mürğünüñ dâm-ı belâ mı ya belâ
Turre-i tarrâr ya zülf-i ‘abîr-âsâ mıdur
17. Hat mıdur ya pâ-yı mûr ü ya benefşe ya çemen
Rûm’a kasd itmiş Habeş’den leşker-i tersâ mıdur
Sîb-i müşgîni ya sîmîn tûb ya tûb âyîne mi
Bih midür nârenc midür ya gabgab-ı zîbâ mıdur
19. Gerden-i dil-keş mi ya sîmîn çirâh mı ya semen
Meş’al-i hûrşîd mi ya şem’-i bezm-ârâ mıdur
Levh-i sîmîndür ya sîne ya gümüñ [âyîne mi]
Âb-ı sâfi mi ya sîmîn kurs-ı bî-hem-tâ mıdur
21. Sîne mi ya levh-i sîmîndür yahûd sadr-ı bihişt
Yoksa ya gîtî-nümâ mir’ât-ı müstesnâ mıdur

Bahr-ı tab‘uñdan çıkarduñ bunca dürr ü gevheri
İy SÜHEYLÎ bilmezem tab‘uñ senüñ deryâ mıdur

48.

Bu kasîde-i be-nâm şu‘arâ-yı sâhib-kemâlden sâdât-ı Ervâm ü A‘câm
vasf olunup Gülşen-i Şu‘arâ nâmıyla mevsûmdur
Bahr-i hezec-i ahreb-i mekfûf

Mef‘ûlü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ûlün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1. Nazm oldu dilâ âdeme ni‘met-i ‘uzamâ
Hamd ile ‘atâ itdi baña Bâr-ı te‘âlâ
A‘lâ didi gerçi ki ‘Alî nesr-i le‘âlî
Nazm olsa velî dahı güzel lûlû-yı lâlâ
3. Hakk gencine mahzen didi kalb-i şu‘arâyı
Ta‘lîm idicek âdeme çün ‘*alleme*’-l-*esmâ*
Miftâh-ı kilîd-i der-i cennet didi Ahmed
Ta‘rîf-i lisân-ı şu‘arâda o şeker-hâ
5. Dahl eyleme eş‘ârı görüp cüz’i vü külli
Evrâk-ı nübüvvetden anı cüz’ didi Mollâ
Herkes aña vâsıl olımaz dâd-ı Hudâ’dur
Mazher düşürür şâ‘iri ihsânına Mevlâ
7. Her dil aramag ile anı bulmadı her giz
Herkes okumag ile anı bulmadı kat‘â
Ta‘n eylesün kimse uzatmasun aña dil
Gencîne-i esrâr-ı Hudâ’dur dil-i dâna
9. Hassân’a nice kerre rasûl eyledi tahsîn
Eş‘âr u kasâ’id okudup eyledi ısgâ
Her rahş olımaz sayha ile eşkar-ı dîv-zâd
Her şahs olımaz na‘ra ile ma‘reke-ârâ
11. Tutdı nice yıl ‘âlemi nazm ile Nizâmî
Söz riştesine düzdi nice gevher-i yek-tâ
Bir hamse ile urdı yidi iklîme pençe
Bir kimse gelüp nicesini dimedi kat‘â
13. Oldı gül-i ter nazm gülistânına Sa‘dî
Hâfız o gülistâna olup bülbül-i gûyâ
Gül gibi gelüp eyledi bir tarz-ı nev-âyîn
Var mıydı Nevâyî gibi bir hâlık-ı ma‘nâ
15. Söyünmeye tâ haşre degin deyr-i kühende
Uyardı gelüp Enverî bir şem‘-i şeb-ârâ
Her şâ‘ir-i güm-geştaye ol şem‘-i dil-efrûz
Zulmet gicesinde ola tâ rehber ü hem-pâ

17. Pür idi sühen 'ıtrı-y-ile tabla-i 'Attâr
Enfâsi-y-ile itdi sühen mürdesin ihyâ
Selmân olalı muhteri'-i tarz-ı kasâ'id
Şevk ile felekde okudı şî'rini şî'râ
19. Oldı nice yıl husrev-i evreng-i fesâhat
Bu 'arsaya Husrev gelicek pâdişehâsâ
Bu kullede şâhîn-şikâr bâz idi Şâhî
Ol itmiş idi murg-i ma'ânîyi hüveydâ
21. Bast eyledi bir nat'-ı sühen geldi Bisâtî
Ol nat'a bedel olmaya biñ atlas u hârâ
Bir şehr-i nazım kıldı binâ geldi Binâ'î
Ol şehrüñ için nazm ile pür kıldı ser-â-pâ
23. Her beyti o şehrüñ zer ü sîm ile yazılmış
Her bir kapusı olmuş anuñ matla'-ı garrâ
Vekkâd-ı tab'ı 'ârif idi Âzerî-i Şeyh
Yakmışdı sühen şem'ini andan nice şeydâ
25. Tutdı gelüben râhı hayâlât yolından
Tûmâr-ı kemâlâtı Kemâl eyledi imzâ
Bir şem'-i şebistân-ı hayâl idi Hayâlî
Nâm-âver-i dehr olmuş idi hem-çü mu'ammâ
27. Her bir kaşu yâ hüsnine virdi nice 'ünvân
Hâkânî gelüp çekdi sühen hükmine tigrâ
Sahrâ-yı 'ademden getürüp haymeyi Hayyâm
Kurdı nice yıl itdi anı menzil ü me'vâ
29. Ol haymenüñ eknâfını altun ile yazdı
Ebyât ü rubâ'yle nice kıt'a-i zîbâ
Geldi bu kütüb-hâneye çün Kâtibî-i zâr
Yazdı nice eş'âr u kasâ'id nice inşâ
31. Oturdı nice zuhr-ı zemân tekye-i nazma
Getürmedi arkasını bir kes yire ammâ
Hâcû'ya nahıl-bend-i nazım dinse revâdur
Her nahlini seyr eyleyen anuñ didi Tûbâ
33. Ahlâkı güzel kimse idi Nâsır-ı Tûsî
Firdevsî'ye Şeh-nâme'yi ol eyledi îmâ
Dirlerdi belî Hâtifi'yi gayb-lisândur
Levh üzre anuñ kim ki sözin itdi temâşâ
35. 'İsmet nice yıl giydi gelüp câme-i nazmı
Pâk idi velî dâmeni çün Ka'be-i 'ülyâ
Bir nâkil-i ahbâr idi ol 'Ârif-i bi'llâh
Diñlerdi hadîsini anuñ ehl-i Buhârâ

37. ‘Âlemde Hasan gibi kanı şâ‘ir-i nâzük
Gülzâr-ı nezâketde odur verd-i mutarrâ
Nazmıyla bu mâtem-gedeyi tutdı Figânî
Kopardı sarîr-i kaleminden nice gavgâ
39. Sûret-ger-i elfâz-ı ma‘ânî idi Mânî
Bu deyr-i cihânda nice nakş eyledi peydâ
Firdevsî bir akar suydı bâg-ı nazımda
Ol itdi sühen âbını bu ravzaya icrâ
41. Seyr itmege erbâb-ı sühen ravza-i nazmı
Her beyti anuñ oldı birer kasr-ı mu‘allâ
Gerçi ki mü‘ahhar idi bunlardan Ümîdî
Olmışdı velî tarz-i kasâ’idde tûvânâ
43. Engüşt-nümâ-yı şu‘arâ idi Hilâlî
Bir kimse aña nazm-ı gazelde dimedi lâ
İnsâf idicek Âsafî hod darb-ı meselde
Bî-misl idi var olalı bu kubbe-i mînâ
45. Şemşîr-i belâgatle açup kişver-i nazmı
Esbâb-ı ma‘ânîyi Hüsâm eyledi yagmâ
Râm olmuş-idi cümle gazâlân-ı ma‘ânî
Vahşî-i hümâ-sayd ü hümâyûn-fere hakkâ
47. Feyzî-i hakîm ol şeref-i cem‘-i efâzıl
Bahs eylese mülzim ola sad Bû ‘Alî Sînâ
El arkasını yire koyup eyledi teslîm
Bâkî-i sühen-pervere a‘lâ-y-ile ednâ
49. Mest-i mey-i şevk eyledi erbâb-ı safâyı
Sahbâ-yı ma‘ânî ile ‘Âlî-i tarab-zâ
Ol dem ki pür olmuşdı mey-i zarf-ı ma‘ânî
Nûş eyledi ol bezmde Câmî mey-i sahbâ
51. Mest eyledi ol câm ile Câmî şu‘arâyı
Bî-hûş yatur her birisi bî-ser ü bî-pâ
Ol câm idi eş‘âr-ı nazım gencine gencûr
Ol câm idi mir‘ât-i sühen jengine müclâ
53. Ol câm idi âyîne-i Cemşîd ü Sikender
Ol câm idi Hûrşîd-i cihân-tâb-ı fer-efzâ
Ol câm idi her güm-şüdeye şem‘-i hidâyet
Ol câm idi her tîre-dile nûr-ı süveydâ
55. Ol câm idi Cem ellerini eyleyen iblâ
Ol câm idi Dârâyı iden ‘âleme Dârâ
Ol câm idi Leylâ’ya viren revnak u sûret
Ol câm idi Mecnûn’ı iden ‘âleme rüsvâ

57. Ol câm idi Şîrîn'e iden Husrev'i hayrân
Ol câm idi Ferhâd'ı iden kûh ile hem-tâ
Ol câm idi ser-geşte iden Mihr ü Vefâ'yı
Ol câm idi Vâmık iden 'âşık-ı 'Azrâ
59. Ol câm idi hep mazher-i envâr-ı tecellî
Ol câm idi çün meş'ale-i leyle-i esrâ
Ol câmdan irdi baña bir neşve-i cân-bahş
Bakınca göründi gözüme şâhid-i ma'nâ
61. Ruhsârını 'arz itdi baña bîkr-i ma'ânî
Kalmışdı pes-i perdede gerçi tek ü tenhâ
Ref' itdi nikâbın gelicek hacle-i dilden
Giyürdüm anuñ egnine bir hil'at-i zîbâ
63. Ol bâdiyede kaldı olar şimdi ben oldum
Ol bezm-i sühen bâdesine bâdiye-peymâ
Şol tâk-ı mu'allâ ki anı hedm ide devrân
Bulınur aña mün'adim olsa yine bennâ
65. Bu 'âlem-i süflîden olup cümlesi fârig
Ol 'âlem-i 'ulvîde varup eylediler câ
Her birisinüñ meşhedi pür-nûr ola yâ Rab
Her birisinüñ yiri ola cennet-i a'lâ
67. Yitmez mi sözüm şâhid-i ma'nâma müzekkî
İy müdde'î oldugına tab'uma müzekkâ
Pişânuma çekdükde kalem kâtib-i kudret
Nazm-ı Dürer'i kıldı benüm şânuma imlâ
69. Ta'n eylesün nazmuma her bir har-ı deccâl
K'olmuşdur anuñ her birisi nutk-ı Mesîhâ
Her gülşene gül her güle bülbül bulunur lîk
Olmaya bu gülşende velî nazmuma hem-tâ
71. Her nazm olımaz nazmuma 'âlemde mu'âdil
Olmaz ne kadar ag-ısa her yed yed-i beyzâ
Her bir sühenüm bir dür-i deryâ-yı belâgat
Her bir nefesüm olsa n'ola 'anber-i sârâ
73. Her beyt-i kasîdemde birer ravza-i cennet
Ebkâr-ı ma'ânî durur ol cennete hûrâ
Ta'mîr idüben eyler esâsın yine muhkem
Her bir tarafın zerle ider anı mutallâ
75. Gülzâr-ı sühende ola mı baña ber-â-ber
Ben gülşen-i nazmuñ güliyam hârîdur a'dâ
Virmezse n'ola ma'rifetüm mîvesini çarh
Dânâyâ nasîb eylemedi kâminı dünyâ

77. Şol dâma düşürdi beni sayyâd-ı felek kim
Bang-i har ile rütbede bir güfte-i 'Îsâ
Yok yire yüzüñ suyunı bezl eyleme hâke
Ebnâ-yı zemândan yañılıp kılma temennâ
79. Eşcâr-ı sanavber saña virmez yine nev ber
Olursa eger âb-ı hayât ile murabbâ
Bir dürr-i yetîmem sadef-i bahr-ı 'anâda
Ârâmgehüm oldı dirîgâ bün-i deryâ
81. Budur ezeli resm-i cefâ-pîşe-i 'âlem
Kan yutdurur ehl-i dile çün gonçe-i hamrâ
Ser-defter-i erbâb-ı belâdur dil-i kâmil
Çek sen de yûri eyleme bir kimseye şekvâ
83. Sultân-ı serîr-i sühenem şimdi SÜHEYLÎ
'Âlem götüri çekse n'ola hükmüme tugrâ
Yokdur garazum kimseye bir sâf-derûnem
Dirlerse n'ola tab'uma mir'ât-ı musaffâ
85. İy dil yine inkâr ider ilzâm idemezsin
Yok yire nefes zâyî' olur eyleme da'vâ
Nazmıyla kemâlât ü hayâlât-ı sühende
Dünyâyâ senüñ gibi dahı gelmese farzâ
87. İnkâr ider elbetde mukarrer yine hâsid
Fazl ile olursañ da eger Bû 'Alî Sînâ
Şimden girü da'vâta şürû' eyle yiterdür
Kim cümleden akdem o durur elzem ü ahrâ
89. Sultân-ı cihân ola sa'âdetle mü'eyyed
Fermânına münkâd ola a'lâ-y-ile ednâ
Hak zât-ı şerîfini emîn ide hatâdan
Şeh-zâdelerin kendüye bağışlaya Mevlâ
91. Tevfik refikı ola her kanda giderse
Her yirde nighdârı ola Bâr-ı te'âlâ

49.

Üstâdân-ı 'Acem'den Selmân ve Kâtibî ve gayrı ve hünerverân-ı
Rûm'dan 'Ulvî ve Kara Fazlî'ye tetebbu' olındı çâr-ender-çârdur
Bahr-i hezec-i müsemmen-i sâlim

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1. 'Aceb nahl-i dil-ârâdur nihâl-i kaddüñ iy dilber
Benefşe hatt ü gül hadd ü semen sîmâ vü nesrîn ber
Leb ü dendân ü endâmuñla cânâ çihre-i zerdüm
Biri la'l ü biri lûlû biri sîm ü birisi zer

3. Cebîn ü kadd ü ruhsârûñ leb ü dendân-1 dür-bâruñ
Biri mâh u biri pervîn biri şem‘ ü birisi harr
Ruh u zülf-i dil-âvîzûñ lebûñle hatt-1 ser-tîzûñ
Semensâdur mehâsâdur dil-âra vü güher-perver
5. ‘Îzâr u hatt u ruhsârûñ leb ü dendân ü güftârûñ
Bahâr ü sebze vü subh ü şarâb ü şâhid ü şekker
Ruhuñla hatt-1 müşkînuñ kadûñle la‘l-i şîrînuñ
Riyâz-1 ravza-i rıdvân nihâl-i tûbâ vü kevser
7. Hat-1 şebgûnuñ ile kâkül ü gîsû-yı zülfüñden
Perîşândur ‘abîr ü ‘anber ü reyhân ü müşk-i ter
Fem ü çeşm ü dil ü endâm-1 mevzûnuñ görenler dir
Zihî mercân zihî [bâdâm] zihî hârâ zihî mermer
9. Nigârâ sâk u rân ü sâ‘id ü nakş-1 femûñ hakkâ
Bilûr ü sîm-i hâm kâfûr-1 ebyaz hokka-i gevher
Hat u hâl ü cemâl-i bâ-kemâl ü çeşm-i hûn-rîzûñ
Diyâr-1 Şâm u Rûm iklim-i Hind ü Sind’e hükm eyler
11. Senûñ gibi kanı ‘âşık-küş ü şûh ü belâ-yı dil
Kadi serv ü ruhi gülşen semen-endâm ü leb-şekker
Yiter cevz eyledûñ senden şikâyet eylerem şâhâ
Ki ‘adl-i dergehüñde mûr ile birdür Süleymânlar
13. Felek-rütbet melek-tal‘at cenâb-1 husrev-i ‘âdil
Sa‘âdet-bahş ü devlet-rahş milk-ârâ cihân-dâver
Şeh-i şâhân-1 ‘âlem Hân Ahmed bin Mehemmed Hân
Sikender-taht-1 Dârâ-raht-1 Süleymân-baht-1 nîk-ahter
15. Şehen-şâh-1 hümâyûn-fer ki emr ü nehyine oldu
Kader tâbi‘ kazâ bende felek dâ‘î zihî ahter
Sadâkatde şecâ‘atde kemâl-i ‘ilm ü hilm ile
Ebû Bekr ü ‘Ömer ‘Osmân-1 zi’n-nûreyn ile Hayder
17. Şükûh ü ‘adl ü dâd [ü] nâm-1 pâkûñ dilde yâd olsa
Nedür Kîsrâ vü Nûşîrvân nedür Dârâ vü İskender
Olur terbiyyet-i hulk-1 cemîl ü feyz-i cûduñdan
Matar lûlû vü hûn misk ü ‘araz cevher hacet gevher
19. Senüñçün ‘ayş u nûş ü zeyn ü zîb içün müheyyâdur
Felek meclis savâbit nukl ü meh sâkî vü hûr sâgar
Celâl ü hîşm u kahr ü heybetüñden mahv olur cümle
Zalâm-1 zulm ü gerd-i fitne vü âşûb ü şûr ü şer
21. Saña behrâm ü mihr ü âsmân ü ‘arsa-i ‘âlem
Biri tîg ü biri tâc ü biri taht ü biri kişver
Karînuñ taht ü devlet hem-nişînuñ ‘izzet ü nusret
Biri yaru biri yâver biri bende biri çâker

23. Dem-i ‘adlũnde hep řadĩde ‘alem zecr-i kahruñla
Kadeh giryân ü def nâlân mey bĩ-fer tehĩ sâgar
Saçĩ sũnbũl ruhĩ gũlgũn dil ü cãn zũlfũne meftũn
Zihĩ ra‘nâ zihĩ zĩbâ zihĩ şeydâ zihĩ hoşter
25. Gamuñla bu dil-i hũnĩn ü eşk ü gussa vũ âhum
şarâbumdur kebâbumdur nedĩmũmdũr biri rehber
Sadâ-yĩ âh u zârumdan duhân-ĩ nâr-ĩ âhumdan
Felek hayrân melek giryân cihân dũzah zemĩn mahşer
27. Gam ü endũh ü derd ü fitne a‘dâña zehir olsun
Nişân ü rũmh u tĩr her biri bir cãnĩye bir hancer
SÜHEYLÎ nâle vũ endũh ü âh-ĩ sũznâkũmden
Zemĩn deryâ havâ tĩre felek hayrân melek muztarr
29. Kapuña kulluga geldũm senũñ iy şâh-ĩ Cem-kudret
Kabũl eyle beni redd itme iy hâkân-ĩ bahr ü berr
Zahĩr ü Enverĩ Selmân ü Câmĩ Hâfız u Hâcũ
Baña tahsĩn ü reşk eylerdi nazmum gørseler anlar
31. Ola bu hâk ü âb ü båd ü âteş nite kim Bâkĩ
Tenũñ sâbit derũnuñ sâf u rũyuñ mihr teg enver
Hemĩře devlet ü ‘ömr ü tenũñe cãnuña olsun
Felek hãmĩ melek hâfız cihân dâ‘ĩ zemân yâver

50.

Mĩr-i kalemden dinmiřdũr

Mef‘ũlü fâ‘ilâtũ mefâ‘ilũ fâ‘ilũn

-- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Minnet cenâb-ĩ Hakk’a ki merd-i sũhenverem
Hâk-i reh-i efâzĩl-ĩ ser-hayl-i kişverem
Dãnende-ĩ rũmũz-ĩ zevâyâ-yĩ kâ’inât
H‘ânende-ĩ resâ‘il-ĩ na‘t-ĩ peyemberem
3. Seyyâh-ĩ milk-ĩ ‘alem ü sebbâh-ĩ bahr-i gam
Abdâl-ĩ çâr-darb ü sebũk-pâ Kalenderem
Nâ-merde mâl ü cãhĩ içũn ragbet eylemem
Pâ-mâl-ĩ hâk-i makdem-ĩ pâkĩze-gevherem
5. řũkrũm budur ki ‘alem-i kũbrâya mazherem
Masnũ‘-ĩ zât-ĩ pâk-ĩ hudâvend-ĩ ekberem
Ten kâlib oldĩ zât-ĩ gũzĩnũm revân aña
Budur ‘aceb ki peyker-ĩ rũh-ĩ musavverem
7. Zâtum hũmâ-yĩ zirve-ĩ lâhũt iken neden
Dil-beste-ĩ neřĩm-ĩ havâdis-kebũterem
Hâk-ĩ siyâhĩ gevher ider feyz-ĩ himmetũm
Zâhid gũmân ider ki beni kĩmyâgerem

9. Sarrâf-1 dehr bilmez ise kadrümi ne gam
Dükkân-1 'ışk içinde girân-mâye gevherem
Mûr-1 hakîr görinürem merd-i kâmile
Çeşm-i 'adû-yı câhile ammâ gazanferem
11. Olmasa ahterümle eger müşterî karîn
Burc-1 şerefde dimez idi sa'd-i ekberem
Tâc-1 ser-i sa'âdet idüp hâk-i pâyüñi
Dirse 'aceb mi külle-i şâhâne-efserem
13. Bahtum rikâbdâr u sipihrüm cenîbe-keş
Bî-tâc ü taht husrev-i gerdûn-tekâverem
Minnet cenâb-1 Hakk'a SÜHEYLÎ ki dem-be-dem
Meddâh-1 hânedân-1 felek-sâ-yı Hayderem

[MUSAMMATLAR]
[KIT'ALAR]

1.

Merhûm 'Abdü'r-rahmân şehri Şâm-ı Şerîf kâdîsı iken Nure'ddînü'ş-
şehîd merkadin binâ itdügine târîhdür

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
+ + -- / + + -- / + + -

1. Fahr-ı erbâb-ı himem kân-ı kerem
Sâhibü'l-hayr güzîn-i 'ulemâ
Ya'ni kim Hazret-i 'Abdü'r-rahmân
Fazlımı ide ziyâde Mevlâ
3. Kâdî-i Şâm-ı Şerîf oldukda
Bir iki câmi'i kıldı ihyâ
Şühedâ serveri Nure'd-dîn'ün
Kıldı ol meşhed-i pür-nûrî binâ
5. Nice sâl idi harâb olmuş-idi
Yıkılup olmuş-idi cümle hebâ
Kendü mâliyle rızâ'en li'llâh
Kıldı bu câmi'i tecdîd ü binâ
7. Bâreka'llâh zihî hayr-ı cemîl
Zâdehe'llâhü te'âlâ şerefâ
Seyr idüp didi SÜHEYLÎ târîh
Ma'bed-i cennet-i firdevs-nümâ
Sene 1010 [M. 1601/02]

2.

Merhûm Cân-pûlâd Oğlu Hüseyin Paşa vâlî-i şehri Haleb oldukda
didüğümüz târîhdür

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Te'âlâ'llâh zihî vakt-i mübârek sâ'at-i hurrem
Zemîn huld-i berîn olmuş zemâne gayret-i havrâ
Haleb kim hâl-i rûy-ı çihre-i milk-i 'Arab'dur ol
Safâda gayret-i sahn-ı sarây-ı cennetü'l-me'vâ
3. Cihâna vüs'at ü zevk ü safâ vü behcet el virmiş
Gedâ-yı vakt olanlar şâh-ı dehre eyler istignâ
Safâda ser-be-ser 'âlem gam-ı mâfâtdan hurrem
Didüm bu şevk ü şâdiye nedür bâ'is olan âyâ
5. Didi bir pîr târîhin SÜHEYLÎ müjdeler kıldı
Haleb beglerbegisi oldı ümn ile Hüseyin Paşa
Sene 1012 [M. 1603/04]

3.

Merhûm sâhibü'l-kerem Kazancı-zâde Çavuşbaşı Ömer Aganuñ sa'âdet-
hânelerine dinmişdür

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Sâhib-i himmet 'Ömer Aga-yı 'âlî-menzilet
Kim virilmiş himmet ü lütf u kerem Hak'dan aña
'Aş ü nûş ile geçürmek-çün cihânda 'ömrini
Kıldı peydâ gül gibi bir mecma'-ı ehl-i safâ
3. Nice mecma' mecma'-ı âlî o dil-keş kasr kim
Sahn-ı bâg-ı hulde ta'n eyler safâda câ-be-câ
Seng-i Kâşîyle yapılmış bir 'aceb kâşânedür
Revzenine yaraşur câm olsa mihr-i pür-ziyâ
5. Nice ta'rîf eylesün âdem o cây-ı dil-keşi
Görmemişdür dîde-i çarh-ı kühen böyle binâ
Seyr idüp didi SÜHEYLÎ şevk ile târîhini
Mecma'-ı ehl-i safâdur bu mahall-i dil-güşâ
Sene 1005 [M. 1596/97]

4.

Sâbıkâ vâlî-i Mısr olan vezîr Mustafâ Paşaya dinmişdür

Fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün

+ + - - / + - + - / + + -

1. Hâfız-ı Mısr Mustafâ Paşa
Ol kerem-perver ü safâ-meşreb
Şühedâ zümresine mülhak olup
Gitdi ol âsaf-ı sûtûde-neseb
3. Didi anuñ SÜHEYLÎ târîhin
Haşr ola Mustafâ-y-ile yâ Rab
Sene 1037 [M. 1627/28]

5.

Merhûm pederüm Hemdem Kethudâ Bagdâd'da binâ eyledügi târemenüñ
târîhidür

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün

+ + - - / + + - - / + + -

1. Sadr-ı zî-kevkebe eyyâmında
Hemdem-i 'âdil-i pâkîze-sirişt
Yapdı Bagdâd'da bu târemeyi
Dir havâsını gören ürdi bihişt
3. Reşk-i âyîne-i İskender'dür
Bu binâda konılan her bir hişt

Rakam urdukda SÜHEYLÎ kalemi
Düşdi târîhi anuñ sadr-ı bihişt
Sene 1001 [M. 1592/93]

6.

Okçî-zâde Efendi nişâncı oldukda didüğümüz târîhdür

Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün

-- + / - + -- / -- + / - + --

1. Olsun Hudâ'ya iy dil yine hezâr minnet
Geldi sa'âdet ile ol kân-ı lütf u 'izzet
Şâm-ı ümîd-i 'âlem subh-ı merâma irdi
Nevîd-i peyk-i behcet kıldı yine beşâret
3. Hâkân-ı milk-i 'irfân şâh-ı serîr-i ma'nâ
Ya'ni ki Okçî-zâde ol menba'-ı mürüvvet
Tevkî'-i şâhı-y-ile kadr-i refî'a irdi
Başına sâye saldı zıll-i hümâ-yı devlet
5. Nûr-ı ziyâ-yı 'adli dünyâyı rûşen itdi
Pertev salup cihâna ol neyyir-i 'adâlet
Eyyâm-ı devletinde fazl ehli şâd u hurrem
Devrinde hâcet ehli müstagrak-ı 'inâyet
7. İns ü perî vü âdem fermânınuñ mutî'i
Tugrâ-nüvîs-i 'adli dest-i kazâ-yı kudret
Yokdur keremde misli akrânı mümteni'dür
Dünyâ bilür kemâlin ben söylemek ne hâcet
9. Târîh-i nasbın anuñ biri haber virince
Didüm SÜHEYLÎ geldi nişâne-i sa'âdet
Sene 1005 [M. 1596/97]

7.

[Sa'âdetlü pâdişâh Üsküdâr'da Kandilli Bâgçe'de on kalkanı bir darb ile
delüp ve ol kalkanı Mısır'a irsâl idüp hâfiz-ı Mısır Ahmed Paşa
hazretlerinüñ teklîfi ile didüğümüz kıt'adur ki sa'âdetlü pâdişâh-ı 'âlem-
penâha yazup irsâl eylediler
fî sene 1043 [M. 1633/34]]

Mef'ûlü mefâ 'ilün fe 'ülün

-- + / + ---- / + --

1. Sultân-ı serîr-i pâdişâhî
Hâkân-ı güzîn-i Cem-salâbet
'Adl ile ser-âmed-i selâtîn
Fihrist-i cerîde-i celâlet
3. Ol kible-i husrevân-ı 'âlem
Mihrâb-ı niyâz-ı çâr millet

- Fazl u hüner ehlinüñ zahîri
‘Unvân-ı sahîfe-i mürüvvet
5. Hâkân-ı güzîn-i âl-i ‘Osmân
Bürhân-ı cerîde-i fütüvvet
Sultân Murâd-ı Cem-mehâbet
Kayd-bende-i tâc ü taht-ı devlet
7. Ol şem‘-i cihân-serâ-yı dâniş
Mâh-ı felek-i sipihr-i haşmet
Pâkîze-şiyem melek-şemâyil
Sûretde beşer ferişte-sîret
9. Dâdâr-ı cihân ki na‘l-i esbi
Şâhân-ı zemîne tâc-ı ‘izzet
Elbürz’e havâle kılsa gürzin
Kâh ola o kûh-ı pür-salâbet
11. Bir darb-ı cirîdi bî-tereddüd
On kalkanı deldi geçdi kat kat
Tahsîn-i belîg idüp melekler
Sükkân-ı zemîne virdi dehşet
13. Tarîhini kasd idüp SÜHEYLÎ
Bir tûtî-i şekkerîn-‘ibâret
Yazmış rakam-ı kalemlle târîh
İy şâh-ı cihân koluña kuvvet
Sene 1043 [M. 1633/34]

8.

Merhûm magfûr sa‘îd şehîd pederüm Egri fethinde şehîd oldukda
didüğümüz târîhdür

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Cân virüp Hakk’a gazâda pederüm oldı şehîd
Menzilin cennet-i câvîd kıla Hayy-i ebed
İrdi ol ‘âlem-i ‘ukbâya idüp zevk u safâ
Bunda biz yakmadayuz âteş-i hecr ile cesed
3. Bir zamân cevrümüz ol çekmede biz fârig idük
Şimdi ol fârig ü biz çekmede cevr-i bî-had
İnlemekden nice dil itmesün âh-ı cân-sûz
Aglamakdan nice çeşm eylesesün kesb-i remed
5. Fevtini gûş idicek didi SÜHEYLÎ târîh
Hemdem-i cân-ı ‘azîzüm pederüm gitdi meded
Sene 1005 hamse ve elf [M. 1596/97]

9.

Sadr-ı a‘zam Cerrâh Mehemmed Paşa hazretleri iki oğlu Pîr Mehemmed
Beg ve ‘Osmân Beg ki sultân-zâdelerdür anları sünnet eyledükde
didigümüz târîhdür

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâi‘lün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fasl-ı gülde sadr-ı sâni kıldı bir sûr-ı ‘azîm
Kim cihânı kıldı ol sûr-ı musaffâ pür-sürûr
Ol vezîr-i kâmil ol sadr-ı celîlü’l-i‘tibâr
Kim Süleymânlık ider devrinde her bî-kadr mûr
3. Cânibinden iltifât olduğımı bilseydiler
Âsitânından melâ’ik bir dem olmazlardı dûr
Sünnet itdi iki kâmil nutfesin biñ şevk ile
Kim ol iki nutfedür dâ’im viren çeşmine nûr
5. Sünnet-i pâk-i rasûlü’llâhı icrâ itmede
Hak budur kim olmadı bir böyle sûr-ı bî-kusûr
Birinüñ nâmı Pîrî’dür birisi ‘Osmân’dur
İkisin de pîr ide lütf-ı hudâvend-i Gafûr
7. Sayesinde devlet ile Hak ser-efrâz eylesün
Ber-karâr-ı ‘izzet olsunlar ilâ-yevmi’l-büşûr
Şol kadar in‘âm ü ihsân itdiler bu sûrda
Kalmadı bir kimse halku’llâhda gayr-ı şekûr
9. Hâsılı ol deñlü bişdi matbahında et‘ime
Ni‘met-i ‘âmmın tenâvül itdiler vahş u tuyûr
Yakılıp itdi gül-efşânlar zemîni pür-nücûm
Yiridür reşk itse gabrâya sipîhr-i pür-gurûr
11. Atılıp yirden hevâyîler düşerler câ-be-câ
Giceler sanmañ feleklerde şihâb eyler zuhûr
Güller açıldı vü düşdi ‘ayş ü nûşa kâ’inât
Kâ’inâta oldu sûrî bâ‘is-i zevk ü sürûr
13. Sahn-ı cennetdür meger meydân-ı sûr-ı dil-güşâ
Kûşe kûşe anda olmuş cilve-ger gılmân ü hûr
Merhabâ iy ‘işret-efzâ-yı sürûr-ı künc-i gam
Habbezâ iy sûr-ı pâk-i âsaf-ı sâhib-sürûr
15. Didi bu sûruñ SÜHEYLÎ şevk ile târîhini
Mevsim-i gül sadr-ı a‘lâ eyledi gül gibi sûr
Sene 1005 = [1596/97]

10.

Bulâk'da Kızlar Agası Mustafâ Aganuñ vekâlesine dinmişdür

Mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün
+ - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Semiyî-i fahr-ı cihân Mustafâ Aga ol kim
Emîn-i dâr-ı sa'âdet medâr-ı gerdûn-fer
Zemân-ı devlet-i Hân Ahmed-i mu'azzamda
Bu kârgâha şürû' itdi ol bülend-ahter
3. Vekâleten aña Hâcî Efendi himmet idüp
Müeyesser oldı temâmı Hudâ'ya minnetler
Akıtdı ayagina Nîl gibi dünyâyı
Diyâr-ı Mısır'a şeref virdi Hak bu pâk eser
5. Binâ-yı pâkine her bir hacir ki konmuşdur
Göreydi âyinesin kesr iderdi İskender
Hired te'emmül iderken temâmına târîh
Zihî vekâle-i ferhunde didi 'ârifler
Sene 1023 [M. 1614/15]

11.

Merhûm Velî Çelebinuñ birâderi Memi Şâh Beg fevtine dinmişdür

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Bekâ milkine vardı irtihâl itdi bu menzilden
Egerçi bir iki gün tekye-i 'âlemde oldı zayf
Tolular çekdi bezm-i 'âlem içre 'ışkına Hakk' uñ
Ecel câmın sunup sâkî-i devrân aña virdi keyf
3. Sü'âl itdükde hâtifden SÜHEYLÎ sâl-i târîhin
Didi hâtif Mehemed gitdi dehr-i bî-bekâdan hayf
Sene 1003 [M. 1594/95]

12.

Kansu Paşa hazretlerine vezâret ile eyâlet-i Yemen virildükde dinmişdür

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. İy vezîr-i şîr-dil Paşa-yı Kansu-nâm kim
Fahr-ı a'yân server-i erkân güzîn-i mâ-sebâk
Mazher-i in'âmı olduñ pâdişâh-ı 'âlemüñ
Sâye saldı başuña hâkân-ı İskender-nesak
3. Dîn ü devlet hıdmetine zâtuñı takdîm idüp
Bildirdi ol sultân-ı 'âlem cümleden sensin ehak
Eyledi ikbâl ü iclâl ile vâlî-i Yemen
Feth u nusret rehberüñ olsun mu'înuñ nasr-ı Hak

5. Mülhim-i kudsî SÜHEYLÎ bendeñe ilhâm idüp
Düşdi târîh-i cihân-ârâsı lafz-ı zıll-i Hak
Sene 1038 [M. 1628/29]

13.

Sultân-ı hûbân ü nev-civân-ı zamân Bagdâdî Mehemmed Şâha
didügümüz târîhdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
+ + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Dôstlar âh u figân itdügüme 'ayb itmeñ
Nâr-ı hecriyle gönül yandı Mehemmed Şâhuñ
Çekdürür cevriñi elbetde dil-i dânyaya
Kimse kurtılmaz elinden felek-i bed-h'âhuñ
3. Cümleden ben ki sitem-dîde-i baht-ı siyehem
Olmışam hemdemi feryâd ü figân ü âhuñ
İy kılan nâleme ta'n eylemezem 'ayb seni
Hâl-i dilden bilürem zerrece yok âgâhuñ
5. Çemen-i dehrde bir gonçeden ayrıldum kim
Gökde virmişdi hâlel hüsnine mihr ü mâhuñ
Kıldı devrân anı müstagrak-ı gird-âb-ı fenâ
Oldı Yûsuf gibi üftâdesi ka'r-ı çâhuñ
7. Nev-civân gitdi cihândan âh ki ol mâh-rûy
Rahm idüñ hâline bu cân u dil-i güm-râhuñ
Gerçi hicrânına rahm eylemek olmaz ammâ
Çâre ne hükmi ezelden buyımış Allâh'uß
9. Eyledi 'azm-i çemenzâr-ı gülistân-ı bekâ
Bî-bekâ oldugını bildi bu 'işretgâhuñ
Gitdi ol 'âlem-i ervâha idüp zevk ü safâ
Oldı gönülüm gibi dil hemdemi âh u vâhuñ
11. Didî târîh-i vefâtını SÜHEYLÎ anuñ
Dile kâr eyledi hicrânı Mehemmed Şâhuñ
Sene 992 = [1584/85]

14.

Şâh-nişîn-i ma'hûd-râ goftüm

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün
+ - - - / + - - - / + - -

1. Bu cây-ı bî-nazîr ü rûh-bahşı
Kıla bânîsine Mevlâ mübârek
Görüp didi SÜHEYLÎ aña târîh
Mübârek eyleye Allâh tebârek
Sene 1010 [M. 1601/02]

15.

Bu mektûb-ı manzûm-ı belâgat-üslûb biñ bir senesinde hitt-a Bagdâd-ı
bihişt-âbâda vardugumuzda şu‘arâ-yı fesâhat-şî‘ârdan Hâtemî Bege irsâl
olunmuşdı

Fî sene 1001 [M. 1592/93]

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Müsellemdür saña seyyâhlık iy bâd-ı cân-perver
İdersin turfetü’l-‘ayn içre seyrin bâg-ı dünyânuñ
Yoluñ ugrarsa tâ ki pâ-y-taht-ı Âl-i ‘Osmân’a
Tefahhus eyle ahvâlin Sitanbûl u Galata’nuñ
3. İdüp kesb-i şeref yüz sür gubâr-ı râhına bir bir
Gerek nazm ehli a’yânuñ gerek hâl ehli yârânuñ
Varup a’yâna burc-ı evliyâdan gitdügüñ bildür
Selâmın vâsıl eyle hazret-i şâh-ı şehîdânuñ
5. Yüzüñ sür işigine evvelâ Bâkî Efendinüñ
Du‘â-yı hayrın it vâsıl bu dervîş-i senâ-h^vânuñ
Fenâ milkinde rûz-ı haşr olunca nâmi bâkîdür
Varup kesb-i hayât it feyz-i nutkından o zî-şânuñ
7. Tarîkatde kelâmı mürşid-i ehl-i şerî‘atdür
Bugün Nev‘î Efendi zübdesidür nev‘-i ‘irfânuñ
Cihân kâmillerinüñ ‘ârifi Ma‘rûf Efendidür
Olupdur fazl-ı Hak’dan keşf aña esrârı Kur‘ân’uñ
9. ‘Aceb mi tezkireyle söyleşürse ehl-i nazm ile
Hasan’dur mâliki hüsn ile şimdi şî‘r ü inşânuñ
Kelâm-ı feyz-bahşı koymamışdur cevhere ragbet
N’ola kıymet bulursa sözleri Kadrî-i gûyânuñ
11. Muhassal mahlas-ı pâki gibi hem-tâsı nâdirdür
Ganî-zâde o mahdûm-ı sa‘âdetmend-i zî-şânuñ
Zuhûrî kâmil-i ‘asr oldugı günden de ezhardur
Zahîr’idür kemâl-i fazl ile erbâb-ı ‘irfânuñ
13. Kelâmı ehl-perver feyz-bahş-ı ehl-i ma‘nâdur
Husûsâ nazm-ı pâki Hâletî-i hâlet-efzanuñ
Yine mazher mi lütf-ı pâdişâh-ı ‘âlem-ârâya
Geçer mi rûzgârı zevk ile Dervîş Aganuñ
15. Şikâr-ı murg-ı ma‘nâda ‘aceb şeh-bâzdur Tab‘î
Uçar pervâzını görse başından ‘aklı ‘ankânuñ
Letâfetde sözi kevser safâda sohbeti cennet
Cinânî vasfin eyler mi yine her hûr u gilmânuñ
17. Hayât-efzâ-yı ‘âlemdür dem-i cân-bahş ile Muhyî
Odur i‘câzın ihyâ eyleyen nutk-ı Mesîhâ’nuñ

- Cüvânî hak bu kim fenn-i sühende pîr-perverdür
Odur hep bâ'is olan iştihârına cüvânânuñ
19. Zebân-bend-i sühen-sencân-ı milk-i Rûm'dur tab'ı
Sözi gaybü'l-lisân olan Lisânî-i sühen-dânuñ
Hakîkatde İlâhî kâşif-i sırr-ı İlâhîdür
Ezelden feyzine mazher düşüpdür fazl-i Yezdân'uhn
21. Geçüp a'yân-ı şehri mekteb-i 'irfâna var yüz sür
Ziyâret eyle üstâd-ı zemânın ol debistânuñ
Sühen-dânlık baña hüsn-i edâda hatmdür dirse
Ne şubhe Hâtemî kâdirdür isbâtına da'vânuñ
23. Geçer evkâtı sîmîn-tenlerüñ vasf-ı 'izârıyla
Misâlî zübdesidür nazm vâdîsinde akrânuñ
Sühen dâd-ı Hudâ'dur sa'y ile mümkün degül kesbi
Hased kıldukları bî-hûdedür Sâ'î'ye a'dânuñ
25. Yazaldan sebz hatlarla düşüpdür nakşı Mânî'nüñ
'Aceb mi tâli'i düşse beyâz ol rind-i şeydânuñ
Beyâzî dahı eyler mi siyâhî nâm-ı 'uşşâkı
Beyâza çıkmadı mı defteri ol şâh-ı hûbânuñ
27. Nümâyî nazm-ı cân-bahş ile Hızır-ı vaktür şimdi
Cihânda bir kurı adı kalupdur âb-ı hayvânuñ
Fedâyî mâlik-i h'ân-ı ma'ârif bir sühenverdür
Fedâyîlikla hep memdûhı olmışdur ahıbbânuñ
29. Rahîmî-zâde'nüñ vâcibdür ehl-i nazma ta'zîmi
Ki 'ömrin sarf idüpdür [kesb âyîninde erkânuñ]
Degül insâfdan idrâk idince gayra beñzetmek
Ki 'İlmî nâzükidür şâ'irân-ı nükte-sencânuñ
31. Sabîhu'l-vehdür Subhî Efendi cân-ı 'âlemdür
Safâ-yı kalb ile müştâkıyuz ol mihr-i rahşânuñ
Yaraşur Hâşimî kılta tasaddur ehl-i 'irfâna
Fazîletle nesebde şimdi oldur fahrı devrânuñ
33. Gubârî şeh-süvâr-ı sahn-ı meydân-ı belâgatdür
Egerçi ayagı topragıdur hâl ehli yârânuñ
Sipâhî pençe-i 'irfân ile meydâna girmişdür
Elinden niceler mecrûhdur ol şîr-i garrânuñ
35. Yine 'Adlî virtür mi lâf-ı fetvâ vü salâhiyyet
Riyâ vü süm'ada sulb oğlıdur hakkâ ki şeytânuñ
Fünûnî gibi Tab'î şimdi 'asruñ zû-fünûnıdur
Elinden nesne kurtılmaz ider zevkini dünyânuñ
37. Yaraşmazken hazef-pâreyle gevher farkına 'Aklî
Belâ bu kim sanur ka'rında kendin bahr-i ma'nânuñ

- Çakar mı ‘Ömrî-i kâr-âzmâ geh na‘le geh mîha
Yine sovuk demür dögmek mi yoksa san‘ati anuñ
39. Zamîrî şânı Şâkirdî’den echelken belâ bu kim
Zamîrinden geçer şâ‘ırlık ol nâ-fehm ü iz‘ânuñ
Hemân minnet hudâyâ Minnetî’ye sor da ma‘nâ al
Kuşuñ bülbüllerinden geçinür korsañ gülistânuñ
41. Güzel söyledüm Ânî şî‘rine olsaydı ger ânı
Meger ‘Aşkî gibi bir ebter ola mâyili anuñ
Cemâl-i şâhid-i ma‘nâ temâşâsında bînâdur
Sözi manzûr-ı ehl-i hâldür Bezmî-i a‘mânuñ
43. Ma‘ânî gülşeninüñ bülbül-i ra‘nâsıdur Savtî
Cihânı sît-i eş‘ârı tutar mı cimri cengânuñ
Felekde tab‘ı ‘ulvî himmeti süflî olan Re’yî
‘Aceb evzâ‘-ı pâkinden alur mı hisse hullânuñ
45. Suhende Rif‘atî nâmın çıkarmış bir hünerverdür
‘Ulüvv-i tab‘ ile makbûli olmuşdur ahibbânuñ
Ne hâcet vasf-ı tab‘ın eylemek ‘Âlî Efendinüñ
Bilür kadrin bilenler farkını a‘lâdan ednânuñ
47. Olur mı kahve-hâne yine mecma‘ ehl-i ‘irfâna
Sürerler mi safâsın sâkiyân-ı sîm-sîmânuñ
Vefâya aldanup ‘uşşâk sayd-ı ‘ışk olurlar mı
Gözi âhûlar olur mı şikâr-endâzı meydânuñ
49. Tecellâ-yı ruh-ı hûbân-ı zî-şâna düşüp mazher
İder mi yine dânişmedler zevkin Karaman’uñ
Safâ vü zevkde al saña benden bir kulaç kâğıd
Ki yok mânendi Kâğıd-hâne’de olan temâşânuñ
51. Bu nazm-ı dil-güşâda pey-rev-i yârân-ı pîşînem
Degül makbûl eger dahli olursa nükte-gîrânuñ
Tarîk-i zemme gerçi sâlik olmak yâvedür ammâ
Kuranlar böyle kurmuşlardur âyînin bu erkânuñ
53. SÜHEYLîyem tulû‘um Şâm burcındandur ammâ kim
Zuhûrı topragındandur Sitanbûl u Galata’nuñ
Menem ol şâ[‘ir]-i pür-zûr kim tîg-ı zebânumdan
Sanavber gibi pâre pâre kıldum kalbin a‘dânuñ
55. Yed-i beyzâ-yı himmetle sühende ol Kelîm’em kim
Dilin kat‘ itdüm agzın bağladum sihr-âferînânuñ
Kelâm-ı dil-güşâ itmâma irdi var ümîdüm kim
Ola makbûli tab‘ı Hak-şinâs olan ahibbânuñ

16.

Târîh-i velâdet-i ferzend-i Hükâmî Efendi Et-tevkî'î

Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün
- + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Hükâmî Efendi kim ol server-i erbâb-ı dil
Mazher-i lütf eyledi anı Hudâ-yı celîl
Mâye-i cân-ı peder virdi Hudâ bir puser
Budur ümîdüm vire Hak aña 'ömr-i tavîl
3. Kıldı beşâret seher hâtif-i gaybî-hıtâb
Didi SÜHEYLÎ o dem feyz-i Hudâ-yı cemîl
Sene 1009 [M. 1600/01]

17.

Sa'âdetlü pâdişâhumuzuñ şeh-zâde-i hümâyûnı makdemine târîhdür

Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün
- - + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. İy âsaf-ı 'âlî-himem ser-hayl-i erbâb-ı kerem
Düstûr-ı Keyhusrev-'alem hâkân-ı zî-şâne vekîl
Zât-ı şerîfüñ bî-bedel vasfuñ kamu dilde mesel
Şân-ı kerîmüñ mâ-hasal 'âlemde bî-misl ü 'adîl
3. Sultân-ı 'âlî-himmetüñ şâh-ı serîr-i devletüñ
Mehdî-i sâhib-şevketüñ kılsun Hudâ 'ömrin tavîl
Ol taht u tâcuñ zîveri tebşîr ide sen serveri
Bir mihr-i hürşîd-ahteri saldı diyü zıll-ı zalîl
5. Mihr-i felek almış seher destine üsturlâb-ı zer
Şeh-zâdeye tâli' tutar ikbâline kevkeb delîl
Tâc-ı sa'âdet efseri 'izz ü şeref hâk-i deri
Nusret hidâyet rehberi her cânibe açuk sebîl
7. Tevfik-ı Hak yârı ola feth ü zafer kârı ola
Feyz u 'atâ cârî ola her cânibe manend-i Nîl
Gülsün yine devr-i kühen şâd olsun erbâb-ı sühen
'Arz eylesün her biri fen budur zemân-ı kâl ü kîl
9. Pâyende ol ikbâl ile baht-ı hümâyûn-fâl ile
Kâruñ ola her hâl ile dünyâya ihsân-ı cemîl
Didi SÜHEYLÎ hamd idüp bu devletüñ târîhini
Şeh-zâde-i Sultân Murâd'ı var ide Hâdî Celîl
Sene 1037 [1627/28]

18.

Mefharu'l-kuzât 'Abdu'r-rahmân Şâm-ı Şerîf' de termîm ve tecdîd
eyledügi câmi'e târîhdür

Fe 'ûlün fe 'ûlün fe 'ûlün fe 'ûl
+ -- / + -- / + -- / + -

1. Nigehbân-ı şer'-i rasûl-i güzîn
Güzîn-i güzînân-ı 'âlî-makâm
Binâsına bu ravzanuñ cehd idüp
Temâmına kıldı 'aceb ihtimâm
3. Zihî ravza-i bî-misâl ü şerîf
Müşerrefdür anuñla iklîm-i Şâm
Sabâh u mesâ okınur Fâtiha
Bi-hamdi'llâh oldı müyesser merâm
5. SÜHEYLÎ binâsına hâtif didi
Zihî hayr-ı makbûl târîh-i tâm
Sene 1010 [M. 1601/02]

19.

Nûr-ı dîdem cigerüm pâresi duhter-i pâkîze-ahter ma'sûmecige
dinmişdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Hicretüñ sâl-i biñ on dördi idi şehr-i resîm
Gitdi ma'sûmecigüm ol şeref-i bâg-ı na'îm
Gerçi ol 'âlem-i 'ukbâda safâ sürmekde
Bunda yakmakda beni hasret ile cevri elîm
3. Umarın Fâtıma'yı 'Âyişe saffında koyup
Vâlideynine şefî' eyleye Mevlâ-yı Rahîm
Gitdi bir dânecigüm düşdi SÜHEYLÎ târîh
Rûhını Fâtıma'nuñ şâd ide ol Hayy-ı kadîm
Sene 1014 [M. 1605/06]

20.

Merhûm u magfûr Sultân Murâd Hazretlerinüñ halef-i emcedi Sultân
Mehemmed Hân cülûsına târîhdür

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ûlün
+ --- / + --- / + --

1. Şeh-i sâhib-kırân sultân-ı 'âlem
Murâd ibni Selîm ibni Süleymân
Götürdi ayagı bezm-i fenâdan
Ola rûhına me'vâ bâg-ı rıdvân
3. Yigirmi server oğlu kaldı anuñ
Kimi encüm kimi mihr-i dirahşân

- Kim olur didüm âyâ mâlik-i taht
Kime olur müyesser tâc-ı şâhân
5. İşâret eyleyüp mîm-i Murâd'a
Didi bir 'ârif-i esrâr-ı Yezdân
- Çerâğı nûr-ı Ahmed'den yakar ol
Muhammed-haslet ü Mahmûd-'ünvân
7. SÜHEYLÎ didi târîh-i cülûsın
Mehemmed âb-rûy-ı Âl-i 'Osmân
Sene 1003 [1594/95]

21.

Kâtib-zade Zeynî Efendinüñ mahdûmına dinmişdür
Mef'ûlü mefâ'ilün fe'ûlün
-- + / + - + - / + --

1. Beyne'l-fuzalâ cenâb-ı Zeynî
Ol 'âlim-i 'âmil ehl-i 'irfân
Bir oğlu gelüp be-emr-i Bârî
Cennet tarafına itdi cevân
3. Ta'zîmi için o nev-civânuñ
Karşusına çıkdı hûr u gılmân
Ma'sûm-ıdı gerçi kim o tıflı
Cûş itdi görünce bahr-i gufrân
5. Hayf ol beden-i latîf ü pâke
Kim ola bu gamla hâke yeksân
Fevtine SÜHEYLÎ didi târîh
Pîr Ahmed'e rahmet ide Deyyân
Sene 1008 [M. 1599/1600]

22.

Yemişçi Hasan Paşa kâ'im-makâmlıktan 'azline târîhdür
Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün
-- + / - + -- / -- + / - + --

1. İy dil cenâb-ı Hakk'a olsun hezâr minnet
Gitdi keder cihândan kurtuldu halk gamdan
Dünyâya 'îd-i ekber bu 'azlûñ oldu târîh
Egri yuvan olduñ mahrûm bu sadırdan
Sene 1009 [M. 1600/01]

23.

Şâm-ı cennet-meşâmda Süleymân Çelebi binâ eylediği bâğuñ kasrına
didügümüz târihdür

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
+ - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Te'âla'llâh zihî kasr-ı letâfet-bahş u bî-hem-tâ
Meger ol sâhib-i tab'-ı selîmüñ bezmgâhısın
Binâ-yı behcet-âbâduñ ser-â-ser gark-ı nûr olmuş
Ne cây-ı pâksin kim mazher-i nûr-ı İlâhısın
3. Revâk-ı tâkuñ olsa tañ mıdur âfâka ger hem-ser
Ma'ârif menba'ı erbâb-ı 'irfânuñ penâhısın
Fezâ-yı sahn-ı pâküñ reşk-i firdevs-i berîn olmuş
Muhassal gayret-i 'işret-serâ-yı pâdişâhısın
5. Safâlar kesb idüp didi SÜHEYLÎ şevk ile târih
Ne vâlâ kasrsın gûyâ Süleymân cilvegâhısın
Sene 1011 [M. 1602/03]

24.

Berâ-yı hayme-i pâdişâh-ı cihân

Fe'ilâtün mefâ 'ilün fe'ilün
+ + - - / + - + - / + + -

1. Habbezâ iy nişîmen-i Cemşîd
Gayret-i bârgâh-ı huld-i berîn
Sen ne zü'l-kadrsin ki olmuşdur
Resenüñ kâ'inâta habl-i metîn
3. Dâmenüñ sîm ü zerle mâl-â-mâl
Geydügüñ cümle hil'at-i zerrîn
Tarh-ı zîbâsına nazîr olmaz
Ferah-efzâ vü dil-güşâ vü metîn
5. Şeh-perin sâyebân iderdi aña
Görse bu çetr-i pâki rûhü'l-emîn
Ta'n ider gökde mihr ile mâha
Kûşe kûşe o şemse-i zerrîn
7. Seyr ideydi o nakş-ı gurâbı
Rûh-ı Hayyâm okurdu sad tahsîn
Cân virürdi göreydi timsâlin
Nakş-bend-i nigâr-hâne-i Çîn
9. Gül gibi hâtırı küşâde olur
Olsa seyr eyleyen ne deñlü gamîn
Hoş geçerler hemîşe sâyefinde
Ser-firâzân-ı milk-i 'Irâkeyn

11. Eksük olma diyü sarâyından
Viridi bâd-ı sabâ şimâle yemîn
Saña kimse bu zîneti virmez
Meger ol ser-firâz-ı milk-i yakîn
13. Zill-ı Yezdân ü husrev-i hâkân
Dâver-i dâverân-ı sadr-ı güzîn
Vâris-i saltanat eban ‘an-ced
Şem‘-i cem‘-i şehân-ı bâ-temkîn
15. Erdeşîr-i zemâne Hân Ahmed
Hazret-i pâdişâh-ı mesned-i dîn
Ol Süleymân-mekân ki olmışdur
Hâtem-i devletinde ‘adl nigîn
17. Hazret-i Hızır olup nigejbânı
Ola hem-râhı evliyâ-yı güzîn
Kanda ‘azm eylese muzaffer olup
Ola Hak dâ’imâ zahîr ü mu‘în
19. Feth ü nusretle ser-firâz olsun
Turduginca bu ‘âlem-i tekvîn
Vasf-ı zâtına çünkü kudret yok
Gel du‘âya şürû‘ eyle hemîn
21. Nite kim var ola mekân ü zemân
Ola ‘izzet serîr üzre mekîn
Hayme-i devleti ola dâ’im
İnkırâz-ı zemâne dek âmîn
23. Didi hâtif SÜHEYLÎ târîhin
Di zihî hayme-i sipihr-âyîn
Sene 1016 [M. 1607/08]

25.

Hazret-i pâdişâh-ı hûrşîd-penâh için Mehemed Paşa-yı sâbık
dikdördüğü haymeye târihdür

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün fe ‘ülün

+ - - - / + - - - / + - -

1. Şeh-i sâhib-kırân-ı rub‘-ı meskûn
Güzîn-i husrevân-ı Âl-i ‘Osmân
Cihân-dâr-ı muzaffer Hân Ahmed
Hümâ-yı saltanat şâh-ı cihân-dân
3. Dikildi devlet-i ‘adlinde anuñ
Bu hargâh-ı mu‘allâ-yı felek-sân
Te‘âla’llâh zihî çetr-i hümâyûn
Nazîrin görmemişdür çeşm-i devrân

5. 'Îmâd-1 kasr-1 nusretdür sûtûnı
Otâg-1 çarha viridi zînet ü şân
Ne hayme kûh-1 kâfuñ 'aynıdur kim
Anuñ 'ankâsıdur sultân-1 zî-şân
7. Ya 'ankâ-yı hümâyûn-bâldür kim
Sûtûnı kulle-i kâfa nıgehbân
Ya bir tâvûs-1 zerrîn-perdür eyler
Harîm-i cennet-i a'lâda cevân
Yahûd taht-1 Süleymân-1 nebîdür
Ya kasr-1 cilve-i Belkîs-i devrân
9. Habâb-1 bahr-i ahdardur velîkin
Derûnında yatur deryâ-yı 'ummân
Kerâmet menba'ı sultâna beñzer
Sürer yüz dâmenine şeyh ü şübbân
11. Eger dâmânı elde olmasaydı
Sürûrından iderdi 'arşa perrân
Nice mesrûr ü dil-şâd olmasun kim
Ola menzilgeh-i şâh-1 sühen-dân
13. Elâ iy pâdişâh-1 taht-1 'izzet
Mu'înüñ ola dâ'im 'avn-i Yezdân
Sa'âdetlerle iy şâh-1 cüvân-baht
Otâg-1 şevketüñ olsun nümâyân
15. Kurulsun taht-1 'adlûñ kûşe kûşe
Dizilsün hıdmete saf saf gulâmân
Sabâh ahşâm çalinsun kûs-1 'adlûñ
Der-i 'adle gelüp erkân-1 a'yâñ
17. Serîr-i 'izzet üzre kâm-rân ol
İdüp kullaruña in'âm ü ihsân
'Adû milkine devletle sefer kıl
Nice feth ü fütûh olsun nümâyân
19. Kurulsun hayme-i 'adlûñ hemîşe
Tınâb-1 emrûñe ser-beste şâhân
Ne yaña 'azm iderseñ 'izzet ile
Ricâlü'llâh ola dâ'im nıgeh-bân
21. Sa'âdet menzili cây-1 karârûñ
Hidâyet menzili bezmüñde sûzân
Mu'înüñ ola dâ'im Hak Te'âlâ
Ola düşmenlerüñ hâk ile yeksân
23. Didi bu hayme-i vâlâya târîh
Dem-i kudsî mübârek çetr-i sultân
Sene [H. 1016 M. 1607/08/]

26.

Vezi̇r-i mu‘azzam Bayram Paşa hazretlerinüñ kasr-ı ‘âlîlerine dinmişdür
Fî sene 1037 [M. 1627/28]

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Devlet-i ‘adlinde hâkân-ı hümayûn-tal‘atun
Hazret-i Sultân Murâd ol fahr-ı şâhân-ı güzîn
Ol şehen-şâh-ı ‘adâletmend-i zıllü’llâh kim
Kıldı bang-i şevketi gûş-ı cihânı pür-tanîn
3. Ol Süleymân-menzilet şâh-ı selîmü’l-bâl kim
Tal‘at-ı pâkinde âsâr-ı hidâyet müstebîn
Sâye-i devlet-şi‘ârında o şâh-ı kâmilün
Re’y-i pâk ü fikr-i çâlâk ile düstûr-ı güzîn
5. Biñ otuz yidisine irmişdi ta‘dâd-ı sene
Kıldı bu cây-ı ferah-bahşâyı ma‘mûr u metîn
Ol vezîr-i şîr-dil Bayram Paşa-nâm kim
Hâfiz-ı fermân-revâ-yı Mısr-ı sadr-ı pâk-dîn
7. Yapdı bu kasr-ı felek-fersâyı ta‘mîr eyledi
Reşk ider tâk-ı bülendine revâk-ı çârümîn
Habbezâ kasr-ı felek-fersâ vü kâh-ı dil-güşâ
Gayret-i çarh-ı berîn reşk-i nigâristân-ı Çîn
9. Matla‘-ı ikbâl-i devlet dinse lâyıkdur aña
Her seher tâli‘ olur andan o zât-ı bî-karîn
Çâr dîvârı kitâb ile müzeyyen gûyiyâ
Şeş cihâtına yazılmış kıt‘a-i İbn-i Yemîn
11. Turresi zînetger-i rûy-ı ‘arûs-ı ‘adl ü dâd
Şemse-i zerrînidür revnak-dih-i eyvân-ı dîn
Südde-i bâbıyla fahr eyler esâs-ı kâ’inât
Tarh-ı mergûbi-y-ile nâzendedür rûy-ı zemîn
13. Nükhet-i cân gibi rûhıyla havâsı mümteziç
Halvet-i dil gibi feyz ile fezâsı hem-nişîn
Ol harîmün hâk-ı pâkin ger irişdürse sabâ
Misk-i ezfer ile degşürdi anı hûbân-ı Çîn
15. Görmemişdür gülsitân-ı ‘âlemi seyr eyleyen
Böyle bir ‘âlî mekân ü böyle bir vâlâ mekîn
Hak bu lâyıç cilvekâr itse o kasr-ı rif‘atı
Böyle düstûr-ı şerefmend ü vezîr-i kâm-bîn
17. Haşre dek fahr itsün ol erkân-ı dîvân-ı zemân
Kim aña revnak vire ol âsaf-ı sâhib-nigîn
Böyle olsa olıcak ‘âlemde tavr-ı serverî
Reşk iderdi görse tarzın feylesofân-ı güzîn

19. Bahsüm oldur görmeye kürsî-i milk-i saltanat
Böyle sadr-ı memleket-ârâ müşîr-i hurde-bîn
Merhabâ iy mesned-ârâ-yı serîr-i ‘adl ü dâd
Âferîn iy âsaf-ı dânişver-i sâhib-yakîn
21. Ma‘delet şevket tarîkın senden öğrensün gelüp
Şehr-yârân-ı memalik kâmkârân-ı zemîn
Nice ta‘rîf eylesün şân-ı mu‘allâ-kadrüñi
Bu SÜHEYLÎ gibi bir hâtır-perîşân ü hazîn
23. ‘Ukde-i âmâlinüñ hallini ol bî-çârenüñ
Dest-i ‘adlûñden mukadder ide Rabbü’l-‘âlemîn
Nüsha-i eş‘ârumuñ noksânını ma‘zûr tut
Tuhfesi pâ-yı melah mûruñ Süleymân’a hemîn
25. Hak tarab-sâz eylesün tab‘-ı kerem-mu‘tâduñı
‘Avn-i Hak her yirde zât-ı pâküñe olsun mihîn
Pâdişâh-ı ‘âlemüñ manzûr u müstesnâsı ol
Emrüñe ‘âlem müsahhar lütfuña dünyâ rehîn
27. Lütf-ı Hak kılsun müyesser cümleten maksûduñı
Sıdk ile âmîn diyen olsun mekârihden emîn

27.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + -

1. Ol selîmü’t-tab‘ Yûsuf-nâm kim
Zîver-i ahlâk ile bî-‘ayb ü şeyn
Yapdı bu kasr-ı Havernak-revnakı
Görmedi mislin sevâd-ı mukleteyn
3. Behcet-efzâ oldı bu câ-yı latîf
Kasr-ı bü’l-‘aynih misâl-i nûr-ı ‘ayn
Didi târîhin SÜHEYLÎ seyr idüp
Mısr kasr-ı Yûsuf ile buldı zeyn
Sene 1041 [M. 1631/32]

28.

Sa‘âdetlü pâdişâh Üsküdâr’da Kandîlli Bâğçe’de on kalkanı bir darb ile
delüp ve ol kalkanı Mısr’a irsâl idüp hâfız-ı Mısr Ahmed Paşa
hazretlerinüñ teklîfi ile didüğümüz kıt‘adur ki sa‘âdetlü pâdişâh-ı ‘âlem-
penâha yazup irsâl eylediler
fî sene 1043 [M. 1633/34]

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hazret-i hâkân-ı a‘zam pâdişâh-ı muhteşem
Dâver-i fermân-revâ-yı şehr-yârân-ı güzîn

- Ol hudâvend-i celîlü'l-kadr-i 'âlî-kevkebe
Zübde-i 'Osmâniyân Sultân Murâd-ı pâk-dîn
3. Şöhreti Kandîlli Bâg olan hümâyûn-'arsada
Darb-ı dest ü zûr-ı bâzû ile ol nusret-rehîn
Deldi on kat Rûmili kalkanını bir darb ile
Bir cirîd idi degül peykânı anuñ âhenîn
5. Var kıyâs it âhen olsaydı cirîdüñ demreni
Hâyil olmazdı tokuz kat çarh tâ zîr-i zemîn
Heybet-i darbından ol şâhuñ melekler ditredi
Güm güm ötdi bu tokuz tâsı sipihr-i heftümîn
7. Gulgule düşdi feleklerde melek tahsîn idüp
Zelzele saldı zemâna ditredi sevr-i zemîn
Koluña kuvvet eyâ hâkân-ı 'âlî-menkabet
Kudret-i bâzû-yı 'âlem-gîrûne sad-âferîn
9. Sâl-i târîhin sü'âl itdüm bir ehl-i hâlden
Didi iy şâh-ı cihân koluña kuvvetdür hemîn
Darb-ı mâ târîhdür didi bir ehl-i ma'rifet
Didüm el darbı dahı târîh olur iy kâm-bîn
11. Hak hatâlardan emîn itsün vücûd-ı pâküñi
Pây-mâl-i sadme-i kahruñ ola a'dâ-yı dîn
Bu SÜHEYLÎ bendeñüñ budur du'âsı dâ'imâ
Şevket ü iclâlüñ eفزûn ide Rabbü'l-'âlemîn

29.

Bir duhter-i pâk-ahter hakkında dinmişdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Nedür iy çarh-ı sitemkâr ü sipihr-i gaddâr
Sitemüñden kime feryâd ideyin bilmezem âh
Yine bir duhter-i pâkîze hümâ-yı kudsüñ
Eyledüñ 'âkıbetü'l-emr yirin hâk-i siyâh
3. Kurretü'l-'ayn idi cân-ı peder ü mâder idi
Mîve-i bâg-ı hayât idi dirîgâ eyvâh
Yirde yatdukca anuñ bâkîleri sag olsun
Saklasun körpe budaklarını her dem Allâh
5. Rihletin işidicek didi SÜHEYLÎ târîh
Rûhını Fâtıma'nuñ şâd ide Kayyûm ü İlâh
Sene 1007 [M. 1598/99]

30.

Veliyy-i ni‘am mevlâ-yı muhteşem sâhib-i tab‘-ı lütf u cûd-şiyem Paşa-
zâde Hasîbî Efendi Hazretlerinüñ mahdûm-ı mükerrerleri Fazlu’llâh
Çelebi velâdetine târîhdür

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -

1. Minnet Allâh’a ki Paşa-zâde
Oldılar mazher-i eltâf-ı İlâh
Tâze ferzend ile mesrûr oldu
Dâ’imâ hâfızı olsun Allâh
3. Gûş idüp didi SÜHEYLÎ târîh
Hayr-ı evlâd ide anı Mevlâ
Sene 1015 [M. 1606/07]

31.

Merhûm Velî Efendinüñ kızcagızı ‘Â’işecige dinmişdür

Müfte‘ilün müfte‘ilün fâ‘ilün

- + + - / - + + - / - + -

1. İy şeref-i zümre-i erbâb-ı dil
Hak ola yardımcı saña her işe
Gam yime fevt olduğına duhterüñ
Çünkü yazılan gelür âhir başa
3. Rûz-ı cezâ her biri ma‘sumuñuñ
Karşu gelüp dâmenüñe sarmaşa
Yüzleri suyına Hudâ rahm idüp
Cürmüñi bağışlaya başdan başa
5. Saklasun Allâh hatâdan seni
Körpe budaklaruñ ile çok yaşa
Vird-i zebân eyle bu târîhümi
Âh ciger-küşecigüm ‘Â’işe
Sene 1016 [M. 1607/08]

32.

[Berâ-yı hayme-i pâdişâh-ı cihân]

Fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

+ + -- / + - + - / + + -

1. Minnet Allâh’a kim müyesser olup
İrdi itmâma geldi bu hargeh
Dilerüm Hazret-i Hudâ’dan kim
Ola şâh-ı cihâna menzilgeh
3. Dâ’imâ hayyiz-i kabûle irüp
Nazar-ı ‘âtîfetle ide nîgeh

Didi tahsîn idüp SÜHEYLÎ görüp
Aña târîh hayme-i nev-şeh
Sene 1016 [M. 1607/08]

33.

Bu târîh-i latîf merhûm Hüseyñ Paşa Haleb'de Nasûh Paşa ile ceng idüp
Nasûh Paşa kal'aya muhâsara olup darben kal'adan ihrâc idüp eyâlet
Hüseyñ Paşa'ya virildükde târîhdür

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1. Bi-hamdi'llâh şeref virdi kudûmı şehre Paşanuñ
Fenâ bulmuşdı 'âlem yine bir ihsân-ı Rabb oldı
Fenâ bulsun İlâhî 'âlemi ifnâ idi kasdı
Yıkılup gitmesi bir bâ'is-i 'ayş u tarab oldı
3. Nasûh'ı darb ile tarh eyleyenler buldı târîhin
Hüseyñ Paşa-yı kâmil vâlf-i şehri Haleb oldı
Sene 1014 [M. 1605]

34.

Merhûm Mollâ Vechî fevtine didüğümüz târîhdür

Müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün
- + + - / - + + - - / - + -

1. 'Ârif-i Hak Vechî-i sâhib-sühen
Vâkıf-ı esrâr-ı hafıyy ü celî
Ehl-i derûn 'ârif-i âgâh-idi
Pîr-i cihân-geşt idi merd-i velî
3. Zîver-i nazm ile bulup imtiyâz
Olmış-idi ehl-i dilûñ ekmeli
Gördi ki yok kâh-ı fenâda bekâ
Dîde-i hak-bîn olup müncelî
5. Şehd-i şehâdetden olup bâ-nasîb
Çekdi ayak câm-ı fenâdan eli
Rahmet-i Hak rûhını şâd eyleye
Dehre gelen çünki olur gitmeli
7. Didi SÜHEYLÎ aña târîh için
Rahmet ide Vechî'ye Rabb-ı 'alî
Sene 1018 [M. 1609/10]

[TAHMİSLER]

1.

Gazel-i Makâlî'den tahmîs-i SÜHEYLÎ

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

-- + -- / - + -- / - + -- / - + --

1

Olma iy dil ta'ne-i seng-i 'adûdan dil-şikest
Câh için her bir hasîse hâtemâsâ zîr-dest
Gam yime maksûm olan yine gelür rûz-ı elest
Dâmen-i himmet dirâz ammâ taleb kûtâh-dest
Rütbe-i idbâr 'âlî pâye-i ikbâl pest

2

Eyleme 'ârif bu fânî câha hergiz i'tibâr
'Ârdur merd olana zenveş libâs-ı müste'âr
Ger bürehne ger fakîr ol ger emîn-i nâmdâr
Rûzgâr el virmedi kaldum ayakda cür'avâr
Geh gubâr-ı gamla hayrân geh mey-i hayretle mest

3

Tâ gelelden kâ'inâta 'âşık-ı dil-dâdeyem
Gün gibi her meh-likâya sâyeveş üftâdeyem
Olmazam dünyâ-y-ile âlûde sâf u sâdeyem
'Âlem-i 'ıtlâka düşdüm fârig u âzâdeyem
Nice bir ser-rişte-i ümmîde olam pây-best

4

Kâni' oldum şâhlar hâkâñ-ı zî-iz'ân idi
İşiginde ehl-i diller bende-i fermân idi
Mîr-i mîrân-ı zemân hep ma'den-i ihsân idi
Gitdi anlar kim celîlü'l-kadr-i 'âlî-şân idi
Kaldı bî-ikbâl birkaç müdbir-i dünyâ-perest

5

Bu SÜHEYLÎ nice bir 'ışk ile şeydâ ola kim
Jeng-i gamdan kalb-i meyyâli musaffâ ola kim
Gülşenüñde ol nice murg-ı hoş-âvâ ola kim
Tûtî-i tab'-ı MAKÂLÎ nice gûyâ ola kim
Seng-i mihnetle dürüst âyîne-i hâtır şikest

2.

Bu tahmîs-i dil-pezîr hakîrûndür gazel Vahyî-zâde Hilmî Efendinüñdür
Medîne-i Münevvere'de fevt olmuşdur

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün

-- + / + -- + / + -- + / + --

1

Nâ-dân ile mestâne düşüp bir yire kalma
'Arzuñ bıragup ka'rımı zillete talma
Gûş eyle benüm pendümi tut başuñı salma
Agyârı kerem eyle şehâ yanuña alma
Sâyeñ gibi nâmûsuñı gel yirlere çalma

2

Cân mısırınıñ verd-i teri gonce-dehânı
İhvân-ı safânıñ güzeli tâze cüvânı
Lütfuñla ‘azîz eyleyüp itdürme figânı
‘Arz eyle zenahdânıñı iy Yûsuf-ı sâñî
Ya‘kûb-ı dili çâh-ı gam ü mihnete salma

3

Olmaz o sanem ne kadar aglar iseñ bil
Şîrîn deheninden haberin almaga kâyıl
Maksûd idinüp sanma ümîdüñ ola hâsıl
Girmez elüñe dürr-i murâduñ sakın iy dil
Deryâ-yı gam ü vuslat-ı cânâneye talma

4

Za‘fum görüp öldürmege kasd eyleme her bâr
Sabr eyle elem virme bize olmayalum zâr
Her yanumuzı görme misiñ aldı gam-ı hâr
Cânânemüzi almaga geldi yine agyâr
Sen dahı ecel bir yañadan cânumuz alma

5

Dirlerse şehâ saña SÜHEYLÎ gibi meşreb
Gam-hâneye gel nûş idelüm câm-ı leb-â-leb
İncinme ki teklîfî de yâbâna degül hep
Kal dirse eger HİLMî sevdâ-zededür hep
Dîvânedür ol pâdişehüm sen aña kalma

[MÜSEDESLEK]

1.

Li-müsevvidihi'l-fakîr Mahrûse-i Konya'da âstân-ı Hazret-i Mevlânâ'da
dinmişdür.

Fî sene 1011 [M. 1602/03]

Mef'ûlü mefâ'ilün mef'ûlü mefâ'ilün

-- + / + ---- / -- + / + ----

1

İy mihr-i cebînüñden envâr-ı Hüdâ peydâ
Âyîne-i ruhsârûñ 'âlemlere nûr-efzâ
Kıl saykal-ı mihrüñle mir'ât-ı dili iclâ
Ol şâhid-i ma'nâyı tâ ola gözüm bînâ
Maksûdumı kılmaga hâsıl benüm ol Mevlâ
Bir himmete kalmışdur yâ Hazret-i Mevlânâ

2

Bilmem nice olur yâ Rab ahvâl-i perîşânım
Gitdükçe füzûn oldı derd-i dil-i nâlânım
Bir bende-i nâçîzem geldüm kapuña hânım
İy lütf u kerem kânı ve'y hazret-i sultânım
Maksûdumı kılmaga hâsıl benüm ol Mevlâ
Bir himmete kalmışdur yâ Hazret-i Mevlânâ

3

Halkuñ kimi tâ'ate 'isyâna kimi mu'tâd
Takdîr kimin kılmış dil-şâd ü kimin şeyyâd
Fakr ile gedâ şâkir câh ile ganî dil-şâd
Bu matla'-ı garrâyı kılsam n'ola ger evrâd
Maksûdumı kılmaga hâsıl benüm ol Mevlâ
Bir himmete kalmışdur yâ Hazret-i Mevlânâ

4

Başlarsa 'aceb mi dil feryâda gönül âha
İ'lâm ider ahvâlin dergâh-ı şehen-şâha
El kalduruban dâ'im biz ol yüce dergâha
Biñ nâle vü zâr ile yalvaruram Allâh'a
Maksûdumı kılmaga hâsıl benüm ol Mevlâ
Bir himmete kalmışdur yâ Hazret-i Mevlânâ

5

Tâb u teb-i mihnetden olmadı gönül rahte
Bî-çâre SÜHEYLİveş ten-haste vü dil-beste
Pâ-bend-i mahabbetden olmadı gönül reste
Sun câm-ı safâ-bahşı ben 'âşık-ı ser-meste
Maksûdumı kılmaga hâsıl benüm ol Mevlâ
Bir himmete kalmışdur yâ Hazret-i Mevlânâ

2.

Bu müseddes Cerrâh Paşa-zâde İbrâhîm Begüñ teklîfi ile dinmişdür

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1

Âh kim yâr olmadı bu baht-ı dîn bir dem baña
Gün-be-gün kılmada efzûn oldu endûh ü 'anâ
Hâtırum mahzûn u bagrum hûn [ü] hecre mübtelâ
Rûz u şeb feryâd idersem n'ola her subh ü mesâ
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

2

Kanı ol demler ki vasl-ı yâr ile hoş-hâl idüm
Râh-ı 'ışkında o mihrüñ sâyeveş pâ-mâl idüm
Serv-i kaddine akardum cû gibi meyyâl idüm
Künc-i istignâda bî-pervâ vü fârig-bâl idüm
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

3

Kanı ol demler ki ol meh şöhre-i âfâk iken
Halk-ı 'âlem mihr-i hüsnin görmege müştâk iken
Hüsn ile hûbân içinde sâhib-istihkâk iken
Hıdmetinde ben gedâ ser-halka-i 'uşşâk iken
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

4

Kime feryâd eyleyem bu çarh-ı nâ-hemvârdan
Devr idüp ben hastesin ayırdı vasl-ı yârdan
Zerreveş düşdüm cüdâ hurşîd-i pür-envârdan
Bir nefes hâlî degülsem n'ola âh ü zârdan
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

5

Hak hatâdan saklasun ol husrev-i hûbânımı
Gözlerüm nûrî habîbüm ol Süleymân Hânımı
Dest-i lütfıyla silerken dîde-i giryânımı
Âh kim aldurdum elden ol gözi mestânımı
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

6

Olmasun 'âlemde kimse derd-i hecre mübtelâ
Yanar oda düşmeden artukdur el-hak bu belâ
Ta'n-ı nâ-dân bir yaña cevri rakîbân bir yaña
İy SÜHEYLÎ derdümün kankı birin diyem saña
Aglayup âh itdügüm 'ayb itmeñ iy ehl-i safâ
Nev-cüvânımdan beni dûr itdi çarh-ı bî-vefâ

3.

Vezîr Mehemmed Paşa âsitâne-i devlete gitdükde didüğümüz
müseddesdür

Der sene 1027 [M. 1617/18]

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1

Ugruñ açık devletüñ günden güne olsun mezîd
Cümle maksûduñ müyesser eyleye Rabb-ı Mecîd
Ber-murâd olsun kapuñda cümle erbâb-ı ümîd
Olmasun tâ haşre dek devlet işigüñden ba'îd
Her giceñ kadr ü berât olsun günüñ 'îd-i sa'îd
Müstedâm-ı 'ömr ü devlet ol ilâ yevmi'l-va'îd

2

Her ne yaña 'azm iderseñ yarıcuñ Allâh ola
Himmet-i merdân-ı kudsî hâfız u hem-râh ola
Mehçe-i râyât-ı kadrüñ evc-i rezme mâh ola
Hayme-i iclâlüne ikbâl menzilgâh ola
Feth u nusret yâver olsun kanda kim bassañ kadem
Hem-'inânuñ ola tevfiik-ı Hudâ-yı zü'l-kerem

3

İy şecâ'at milkinüñ sadr-ı hümâyûn-ahteri
Milk[et]-i Mısr'uñ hudâvend-i 'adâlet-güsteri
Lâyık-ı sadr-ı vezâret gördiler sen serveri
Pây-ı taht-ı şâha cezb itdi seni Rûm erleri
Şevket ü iclâlüñ efzûn ide Hayy-ı lâ-yenâm
Devlet ü kadrüñ ziyâd'olsun ilâ yevmi'l-kıyâm

4

İy sipihr-i 'izzetüñ bedr-i hümâyûn-makdemi
Pâdişâh-ı 'âlemüñ sıdk ile hâlis mahremi
Müjde olsun âsafâ saña vezâret hâtemi
Yümn ü ikbâl ile teşrîf eyle sadr-ı a'zamı
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ'at kânısın
Âl-i 'Osmân'uñ müdebbir âsaf-ı zî-şânısın

5

Hak te'âlâ şem'-i cem'-i devletüñ pür-nûr ide
Cümle maksûduñ müyesser eyleyüp mesrûr ide
Zahm-ı çeşm-i rûzgârı hazretüñden dûr ide
Tâ kıyâmet menzil-i ikbâlünü ma'mûr ide
Bu SÜHEYLÎ bendeñüñ budur du'âsı haşre dek
Cümle etbâ'uñla mesrûr ol zemân-ı neşre dek

4.
Müseddes

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Cihân-ı bî-vefâ bâkî degüldür kimseye iy yâr
Degüldür ber-karâre çün bilürsin çarh-ı nâ-hemvâr
Dilerseñ olasın bâg-ı cihân içinde ber-hurdâr
Bu kavli cân ile gûş it saña pendüm budur her bâr
Eli altında olma kimsenüñ hâtem gibi zinhâr
Kimesne dimeye tâ kim gözün üstinde kaşuñ var

2

Bu dâr-ı gamda vîrân olmayup âbâd olam dirseñ
Yanında hâs u 'âmuñ eylük eyle yâd olam dirseñ
Belâ vü derd ü hecr ü gussadan âzâd olam dirseñ
Bu mihnet-hâne içre bir iki gün şâd olam dirseñ
Eli altında olma kimsenüñ hâtem gibi zinhâr
Kimesne dimeye tâ kim gözün üstinde kaşuñ var

3

Belâ vü derd-i hecri sen çekersin ol safâ eyler
Bir ednâ cürm sâdır olsa saña biñ cefâ eyler
Ne deñlü cân ü dilden hidmet itseñ hep hebâ eyler
Vücûd-ı nâzenînüñ bâr-ı mihnetle dü-tâ eyler
Eli altında olma kimsenüñ hâtem gibi zinhâr
Kimesne dimeye tâ kim gözün üstinde kaşuñ var

4

Bu deştüñ bir seher geşt eyler iken lâlezârında
Göründi çeşmüme bir kasr-ı 'âlî kûhsârında
O kasruñ yok kusûrı zînet-i nakş u nigârında
Yazılmış âb-ı zerle gördüm ol kasruñ kenârında
Eli altında olma kimsenüñ hâtem gibi zinhâr
Kimesne dimeye tâ kim gözün üstinde kaşuñ var

5

Dilâ bezm-i belâda ney gibi nâlân olursañ da
Beyâbâna düşüp Mecnûn-sıfat 'üryân olursañ da
Elüñ genc-i murâda irmeyüp vîrân olursañ da
SÜHEYLÎ gibi dâ'im bî-ser ü sâmân olursañ da
Eli altında olma kimsenüñ hâtem gibi zinhâr
Kimesne dimeye tâ kim gözün üstinde kaşuñ var

5.

Müseddes

Mehemmed Paşanuñ hastalığına dinmişdür

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Hudâdan zât-ı pâküñ 'âleme âsâr-ı rahmetdür
Nihâl-i devletüñ ser-mâye-i feyz ü sa'âdetdür
Cihâna pertev-i sun'-ı cemîlüñ mihr-i 'izzetdür
Vücûd-ı pâküñe lâyıık olan sadr-ı selâmetdür
Tabîb-i cân u dilsin haste olmak sen ne zahmetdür
Hudâ derdüñ dil-i bîmâre virsün cânâ minnetdür

2

Cihân turdukca tur sadr-ı sa'âdetde ser-efrâz ol
Hudâ eksikligüñ göstermesün 'izzetle mümtâz ol
Cenâb-ı pâdişâh-ı 'âleme sıdk ile hem-râz ol
Sa'âdet yâruñ olsun devlet-i sıhhatle dem-sâz ol
Tabîb-i cân u dilsün haste olmak sen ne zahmetdür
Hudâ derdüñ dil-i bîmâre virsün cânâ minnetdür

3

Ser-efrâz eylesün nahl-i vücûduñ Hazret-i Bârî
Zamîr-i bî-nazîre olmasun gerd-i keder târı
Rasûli çâr-yârı hurmetine eylesün yarı
Şifâ-yı lütf-ı Hak âsân ide her kâr-ı düşvârı
Tabîb-i cân u dilsin haste olmak sen ne zahmetdür
Hudâ derdüñ dil-i bîmâre virsün cânâ minnetdür

4

Hemîşe sadr-ı 'izzetde cihâna 'adl ü dâd eyle
Şikeste-dilleri lütfuñla ma'mûr eyle şâd eyle
Rızâ-yı hazret-i perverdigâra ictihâd eyle
Benüm gibi nice biñ nâ-murâdı ber-murâd eyle
Tabîb-i cân u dilsin haste olmak sen ne zahmetdür
Hudâ derdüñ dil-i bîmâre virsün cânâ minnetdür

5

Sa'âdet gülşeninüñ servidür nahl-i hırâmânuñ
Hudâvend-i zemîn ü âsmân olsun niğebânuñ
Başuñdan eksik olmasun hemîşe zıllı Yezdân'ıñ
Budur dâ'im du'âsı bu SÜHEYLÎ-i senâ-h'ânuñ
Tabîb-i cân u dilsin haste olmak sen ne zahmetdür
Hudâ derdüñ dil-i bîmâre virsün cânâ minnetdür

6.

Bir zemân-ı hasretde dinmişdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1

Nice bir tîg-ı firâkuñla derûn ola figâr
Nice bir hecr-i gamuñla ola dil zâr ü nizâr

Nice bir cânuma bu çarh-ı cefâkâr ide kâr
Nice bir gadr ide ben zâra sipihr-i gaddâr
Kalmadı zerre kadar fûrkate sabr ile karâr
Şuña kaldı ki idem başum alup terk-i diyâr
2

Nâr-ı hasretle derûnum yiter itdüñ sûzân
Vâdî-i fûrkate salup beni kılma giryân
Reh-i mihnetde görünmez gözüme cân ü cihân
Ne belâdur ya benüm başuma ta‘n-ı ihvân
Kalmadı zerre kadar fûrkate sabr ile karâr
Şuña kaldı ki idem başum alup terk-i diyâr
3

Seg-i kûyuñla olan kimseler iy gül hemdem
Yâdına gelmez ise n’ola eger bâg-ı İrem
Beni gel gör ki esîr-i gam-ı hecr ü mâtem
Kaldum âvâre vü dil-dâde vü bilmem nic’idem
Kalmadı zerre kadar fûrkate sabr ile karâr
Şuña kaldı ki idem başum alup terk-i diyâr
4

Nice gark eylesesün ‘âlemi çeşm-i hûn-bâr
Zerrevâr eyledi hecr ile vücûdum dildâr
Dîde hûn-âb ile pür dilde gam-ı fûrkat-i yâr
Yakdı yandurdu beni âteş-i kahr-i agyâr
Kalmadı zerre kadar fûrkate sabr ile karâr
Şuña kaldı ki idem başum alup terk-i diyâr
5

Âh kim olmadı bir dem o dil-ârâm baña râm
Çarh-ı bî-mihr ü bed-âyîn baña virmedi kâm
Kıssa-i gussamı biñ yıl disem olmaya tamâm
İy SÜHEYLÎ bu durur derd-i derûn-ı nâ-kâm
Kalmadı zerre kadar fûrkate sabr ile karâr
Şuña kaldı ki idem başum alup terk-i diyâr

7.

Müseddes

Fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün

+ + - - / + - + - / + + -

1

Olsa âhen binâ-yı bünyâduñ
Yine vîrân olur ol âbâduñ
Meyli yok kimseye bu cellâduñ
Cân-ı Şîrîn’in aldı Ferhâd’uñ
Âh elinden bu çarh-ı bî-dâduñ
Biñ gamı var yanında her şâduñ

2

Gerçi evvel saña vefâ eyler
Döner ardınca biñ cefâ eyler
Kâmetüñ yâ gibi dü-tâ eyler
Seni sultân iken gedâ eyler

Âh elinden bu çarh-ı bî-dâduñ
Biñ gamı var yanında her şâduñ
3
Gelür âhir bu kasr-ı cisme kusûr
Sanma anı ki kala ol ma‘mûr
Kimseler bundan olmadı mesrûr
Bunda ne Cem kalur yahûd fagfûr
Âh elinden bu çarh-ı bî-dâduñ
Biñ gamı var yanında her şâduñ
4
Hulefâ bundan olmadı Me‘mûn
Kays’ı derd ile eyledi Mecnûn
Bagrın Efrâsyâb’uñ eyledi hûn
Kahramânlar elinden oldu zebûn
Âh elinden bu çarh-ı bî-dâduñ
Biñ gamı var yanında her şâduñ
5
Sunsa câm-ı sürûr niteki Cem
Sunar ardınca kâse-i pür-semm
Sûrı mâtem neşâtı gussa vü gam
Nice sabr eylesin buña âdem
Âh elinden bu çarh-ı bî-dâduñ
Biñ gamı var yanında her şâduñ

8.

Mahrûse-i Haleb’de Mîr Vücûdî nâm şahs hakkında dinmişdür
Bayrâmîler tekyesinüñ şeyhi nâmına idi Cânpûlâd-zâde mahallesinde
ba‘zı münâfakası sudûr eyledüğü için dinmişdür

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

-- + / - + - + / + - - + / - + -

1

İy şeyyi‘-i şenî‘a vü cingân-ı şehr-i Zûl
Ser-halka-i melâhide-i devr-i nâ-üsûl
Bû Cehl-i bed-kıyâfe vü Mervân-ı nâ-kabûl
Zındîk-ı kec-selîka sen iy echel-i cehûl
Ehl-i dalâle şeyh yiterdüñ sen iy fudûl
Gökden zemîne kılmasa iblîs eger nüzûl

2

İy çâr-yâr düşmeni zındîk-ı kec-nazar
Hakk’uñ melekleri de saña sebb ü la‘n ider
Rûz-ı kıyâmda göresin kim Yahûdlar
Olup süvâr arkaña tâ ki misâl-i har
Kuyrugunu alup depe mahşerde nâ-be-kâr
Budur cezâ-yı düşmen-i ashâb u çâr-yâr

3

İy sûret ugrısı har-ı deccâl-nekbetî
Âl-i rasûlden geçinen şûm-la‘netî
Hâşâ ki ehl-i beyt olan iy dîni yok iti
Sebb eyleye o server-i pâkân hicreti

Şol kim tarîk-ı Hak'da sa'âdet-şi'âr olur
Biñ cân ü dille hâk-i reh-i çâr-yâr olur
4

İy Hak rasûlinüñ hulefâsını sevmiyen
Siddîk-ı hakk u duhter-i pâkine ta'n iden
Dergâh-ı Hak'da Râfizi'den bel Yezîd'den
Yigdür cehûd ü kâfir eşeddür o cümleden
İzlâl iden Nusayrî'yi kankı Yahûdî'dür
Didi bu yolda râh-nümâmuz Vücûdî'dür

9.

Müseddes-i SÜHEYLÎ-i hakîr

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
+ --- / + --- / + --- / + ---

1
Hevâ yolında yâd it itdügüñ ney gibi nâlân ol
Döküp seyl-i sirişkûñ gice gündüz turma giryân ol
Belâ vâdîlerin geşt eyle Mecnûn gibi 'üryân ol
Yuyup ten câmesinden çirk-i cürmi pâk-dâmân ol
Eger insân iseñ sen de günâhuñla peşîmân ol
Yapış hablü'l-metîne sıdk ile var ehl-i îmân ol
2

Bilür ma'lûmıdur bu kıssa-i pür-gussa-i 'âlem
Figân ü nâle vü zâr eyler idi olmayup hurrem
Gözinden yaş yirine kan akıtdı nice yıl Âdem
Günâhın añdı üç yüz yıl pey-â-pey agladı Âdem
Eger insân iseñ sen de günâhuñla peşîmân ol
Yapış hablü'l-metîne sıdk ile var ehl-i îmân ol
3

Bu dünyâ heft-ser bir ejdehâdur çünki ma'lûmuñ
Dögüp nâ-hak yire kanını dökdi nice mazlûmuñ
İşitdüñ hod bu yolda n'oldugın Muhyî-i ma'sûmuñ
Murâdınca nice bir olasın bu nefsi-i pür-şûmuñ
Eger insân iseñ sen de günâhuñla peşîmân ol
Yapış hablü'l-metîne sıdk ile var ehl-i îmân ol
4

Ne deñlü yüksek uçañ 'ucb ile eflâke iy gâfil
İdersin 'âkıbet seng-i mezârı tırveş menzil
Yalan dünyâda girçekler olup bu kavlı ile 'âmil
Bu mihnet-hâne içre nâm-ı nîkû itdiler hâsıl
Eger insân iseñ sen de günâhuñla peşîmân ol
Yapış hablü'l-metîne sıdk ile var ehl-i îmân ol
5

Geçürdüñ gice gündüz gaflet ile mâh ü sâlûñ gör
Dem-â-dem mâzî vü müstakbel eylerken makâlûñ gör
Bu fi'l ü kavlı ile âhir neye varur menâlûñ gör
Ko gayrı iy SÜHEYLÎ var yüri sen girü hâlûñ gör
Eger insân iseñ sen de günâhuñla peşîmân ol
Yapış hablü'l-metîne sıdk ile var ehl-i îmân ol

10.

Bu müseddes dinmesine bâ'is Şâmî Leng 'Alî Şâh olmuştur
Fî sene 999 [M. 1590/91]

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1

Gülşenüñde fânî ol gül gibi handân oldugum
Gonçeâsâ şevk ile çâk-i girîbân oldugum
Nice yıllar derd ile kapuñda giryân oldugum
İstemezsin gerçi şimdi saña nâlân oldugum
İşidürsin bir zamân hâk ile yek-sân oldugum
İşte gitdüm sag esen kal imdi kurbân oldugum

2

Baña çok zulm eyledüñ a'dâ söziyle serverâ
Bendeñi kıldıñ der-i devlet-me'âbuñdan cüdâ
Hak te'âlâ 'ömrüñi kılsun ziyâde dâ'imâ
İrişüp ol günlere sen sag olursañ iy hüma
İşidürsin bir zamân hâk ile yek-sân oldugum
İşte gitdüm sag esen kal imdi kurbân oldugum

3

Derd ile ben bî-ser ü pâ aglayu girsem yola
Âh-ı serdümden 'izâruñ gülleri bir bir sola
Ben garîbi arayup bulmayasın bir gün ola
İy gül-i bâg-ı vefâ şimdi işitmezseñ n'ola
İşidürsin bir zamân hâk ile yek-sân oldugum
İşte gitdüm sag esen kal imdi kurbân oldugum

4

'Âşığam diyen senüñ yanuñda hep 'âşık degül
Cân ü dilden mihrüñ ile subh gibi sâdık degül
Kulluguñda ben kuluñdan hiç biri sâbık degül
Gerçi salduñ gurbete ammâ beni lâyük degül
İşidürsin bir zamân hâk ile yek-sân oldugum
İşte gitdüm sag esen kal imdi kurbân oldugum

5

Reh-güzâruñda SÜHEYLÎ hâk idüp cân ü teni
Bî-kes ü tenhâ diyâr-ı gurbete salduñ anı
Merhamet idüp aña bir gün eger dirseñ kanı
Duya mevtüm şâd olup ol demde a'dâ-yı denî
İşidürsin bir zamân hâk ile yek-sân oldugum
İşte gitdüm sag esen kal imdi kurbân oldugum

11.

Li-müsevvidihî el-fakîr SÜHEYLÎ-i hakîr

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1

'Ayn-ı 'âlemde eser kalmasa hergiz h'âbdan
Gitse nâ-bûd olsa keyfiyyet şerâb-ı nâbdan

Nâ-be-dîd olsa tarâvet sünbül-i sîr-âbdan
Kalmaya zâyil olup kalka bürûdet âbdan
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
2

Cümle enhâruñ gidüp âb-1 zülâli kalmaya
Kalb-i hâsid gibi deryânuñ le'âli kalmaya
Tîre-dil olup gide çarhuñ hilâli kalmaya
Ref' olup gözlerden eşyânuñ hayâli kalmaya
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
3

Gülşeni terk eyleyüp bülbüller itmekden makarr
Güllerüñ kalmasa hergiz reng ü bûyından eser
Kat' olup cümle me'âdinden vücûd-1 sîm ü zer
Ber-taraf olsa ser-â-ser hâkden gerd-i keder
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
4

Gerden-i kumrîdeki tavk u kılâde dûr ola
Hüdhüdün tâc-1 zer-endûdı gidüp mehcûr ola
Âbdan ta'm u halâvet bozilup pür-şûr ola
Tagilup 'ıkd-1 süreyyâ çarhdan mensûr ola
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
5

Zerd-rûlık olsa rûy-1 za'ferândan münfasıl
Humret ü ruhsâre-i gül olsa cümle müzmahil
Nârdan hurkat bürûdet mâdan olsa müntekıl
Hâsılı 'akd-1 'anâsır olsa yir yir münfasıl
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
6

Nûr-1 rûşen kalmaya hergiz sevâd-1 dîdeden
Hod-nümâlık gitse mir'ât-1 safâ-sencîdeden
İstikâmet kat' ola her serv-i dâmen-çîdeden
Zâyil ola istidâret çarh-1 pür-gerdîdeden
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan
7

İy SÜHEYLÎ bir gice aldı gözüm h'âb-1 hayâl
Eyledi biz 'âşık-1 şûrideye 'arz-1 cemâl
Didi yok mı âfitâb-1 'ışkuña dahı zevâl
Aglayup düşdüm ayagina didüm ben haste-hâl
Mahv olup gitse harâret mihr-i 'âlem-tâbdan
Tâb-1 'ışkuñ gitmeye bu sîne-i pür-tâbdan

12.

[Vezîr Mehemmed Paşa âsitâne-i devlete gitdükde didüğümüz
müseddesdür

Der sene 1027 [M. 1617/18]]

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Elâ iy âsaf-ı 'âdil mukîm ol sadr-ı devletde
Zıyâ-bahş-ı cihân ol gün gibi evc-i sa'âdetde
Kemâl-i lütfuña mazher olan 'ızzetde rif'atde
Safâ-yı vakte mâlik her biri me'vâ-yı râhatda
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i felâketde
Veliyy-i ni'metüm makbûl iken sadr-ı hılâfetde

2

Sa'âdet matla'ında gün gibi 'izzetle tâbânsın
Cihânı nûr-ı 'adlûñ kapladı hurşîd-i rahşânsın
'Adâletde nazîrûñ yok keremde fahr-ı akrânsın
Vezîr-i bî-nazîr-i pâdişâh-ı Âl-i 'Osmân'sın
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i felâketde
Veliyy-i ni'metüm mevcûd iken devr-i hılâfetde

3

Eyâ kân-ı kerem bahr-ı 'inâyet ma'den-i himmet
Kapuñdur melce'-i üftâdegân-ı vâdî-i hayret
Senüñ şânuñda hatm oldu mürüvvet merhamet şefkat
Murâda vâsıl oldu yüz sürenler pâyuña kat kat
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i felâketde
Veliyy-i ni'metüm mergûb iken sadr-ı sa'âdetde

4

İrişdi mehçe-i râyât-ı kadrûñ evc-i a'lâya
Vücûd-ı 'izzetüñ virdi serîr-i 'adle pîrâye
'Atâ vü şefkat ü in'âmuñ irdi cümle dünyâya
Nevâl-i lütfuñı bezl eyledüñ a'lâya ednâya
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i mezelletde
Veliyy-i ni'metüm mergûb iken sadr-ı sa'âdetde

5

Zimâm-ı hall u 'akd-i 'âlemi şâh-ı bülend-ahter
Müfevvız eyledi rây-ı cihân-ârâña iy server
Kitâbet hıdmetine ben kuluñı eyledüñ çâker
Elümde hâme vü defter velî hâric-i ez-defter
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i hirâsetde
Veliyy-i ni'metüm mergûb iken künc-i sa'âdetde

6

Senüñ gibi efendüm var iken iy merhamet kânı
Kime takrîr ü i'lâm eyleyem hâl-i perîşânı
Elin al düşmüşüñdür bu SÜHEYLÎ-i senâ-h^vânı
Kuluñdur behremend it gayra muhtâc eyleme anı
Revâ midur kalam ben derd ile künc-i mezelletde
Veliyy-i ni'metüm mevcûd iken sadr-ı sa'âdetde

13.

Celâlî Hasan üzerine serdâr olan Hadım Husrev Paşa hakkında ‘adâletlü pâdişâh hazretlerine sunulmuşdur

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Göreydi gözlerüm bir kerrecik şâh-ı cihân-dârı
Yakam çâk eyleyüp feryâda gelsem eylesem zârı
Disem iy âsmân-ı devletüñ hurşîd-i envârı
Mu‘în olsun saña her yirde ‘avn-i Hazret-i Bârî
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

2

Serîr-i devletüñde kullaruñ cümle dil-âverdür
Vegâda her biri bir Kahramân-ı kahre hem-serdür
Bu cem‘iyyetle çok feth ü fütûh olmak müyesserdür
Velî serdâr olan nâ-merd ‘avratdan da bedterdür
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

3

Alup birkaç yük akçe rüşvetin bir Türk-i bed-nâmuñ
Keten bazârınuñ dellâli oldı hâkimi Şâm’uñ
Hayıflar ‘arz-ı pâ-mâl ola sultân-ı zü’l-ikrâmuñ
Bu beyt-i dil-pezîr evrâdı oldı hâs ile ‘âmuñ
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

4

Otuz biñden ziyâde cem‘ olup her yañadan ‘asker
Gelüp her birisi hıdmetde olmuşlardı fermânber
Bu fırsat bir dahı düşmez diyü serdâr-ı bed-ahter
Menâsıb satmaga çıkdı hemân iy şâh-ı bahr ü ber
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

5

Şehâ güftârumı tasdik ile gûş eyle kim hakdur
Sözümde togruyam ma‘lûm-ı ‘ilm-i zât-ı mutlakdur
Vezâret sadrına lâyıık degül Hüsrev bir ahmakdur
Zevâl-i ni‘mete bâdî olur âhir muhakkakdur
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

6

Celâlî def‘ine serdâr olan zâlim ne âl itdi
‘Adûya rahmet okutdı cihânı pâ-y-mâl itdi
Şeh-i dehre vebâli kaldı kendü cem‘-i mâl itdi
Bu beyt-i dil-pezîri halk-ı ‘âlem hasb-i hâl itdi
Der-i devlet-me’âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm’uñ ola bir karı serdârı

7

Mükemmel 'askere mâlik olan her merd-i zî-şânuñ
Husûsâ iy SÜHEYLÎ ol dilîri bezm-i heycânuñ
Mezâda virdi satdı mansıbın 'Osmân Paşanuñ
Fenâya virdi zâlim devletini âl-i Osmân'uß
Der-i devlet-me'âbuñ var iken bu deñlü kulları
Revâ mı cünd-i İslâm'uß ola bir karı serdârı

[TESDİSLER]

1.

Matla' Yahyâ Efendinuñ tesdîs hakîrûndür kibârdan birinuñ teklîfi ile
dinildi

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- + -- / - + -- / - + -- / - + -

1

Zümre-i erbâb-ı 'işretde gezek eksük degül
Birbirin şehâ ziyâfet eylemek eksük degül
Revnağ-ı bezm-i letâfet bir melek eksük degül
Ol melek yanınca biryân-ı kürek eksük degül
Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksük degül
Kanda baksañ bir dede bir dünbelek eksük degül

2

Dutdı dünyâyı ser-â-ser bir bölük şeyyâd-ı şûm
Hırka vü tâc ile sûret ugrısı kıldı hücûm
Celb ü cerrâr oldı mahsal şimdi âyîn ü rüsûm
Bu mîdur andan tarîk-ı Hazret-i Mollâ-yı Rûm
Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksük degül
Kanda baksañ bir dede bir dünbelek eksük degül

3

Şâhbâz-ı evci istignâ olur dervîş olan
Târik-i dünyâ vü mâ-fihâ olur dervîş olan
Sâlik-i âyîn-i Mevlânâ olur dervîş olan
Her cihetden el çeküp yek-tâ olur dervîş olan
Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksük degül
Kanda baksañ bir dede bir dünbelek eksük degül

4

Tekye-i 'âlemde birkaç ehl-i dünyâ nekbeti
Pây-mâl itdi muhassal 'arz-ı tâc ü kisveti
Sıklet ile cû-be-cû bezdürdi ehl-i devleti
Dimiş anlar hakkına bu beyti mollâ hazreti
Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksük degül
Kanda baksañ bir dede bir dünbelek eksük degül

5

Gitdi ol pîr-i tarîkat râhınıñ serverleri
Fakr ile fahr eyleyen sâhib-kerâmet erleri
Hırka vü tâc altına girdi 'avâmuñ ekseri
Halkı sıkı iy SÜHEYLÎ bunlaruñ sıkletleri
Hâsılı ehl-i dile cevri felek eksük degül
Kanda baksañ bir dede bir dünbelek eksük degül

2.

Bu tesdîs-i bî-nazîr hakîrûndür matla‘ Cenâbî’ nûndür

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Bu bezmüñ fârig oldum ‘ayş ü nûş-ı gulgulından hem
Nevâ-yı berbat u sît u sadâ-yı kulkulından hem
Safâsından ferâgat eyledüm geçdüm mülinden hem
Nesîmâsâ çekildüm ‘âlemüñ cüzz ü külinden hem
Elüm çekdüm bu deştüñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgum var bu gülzâruñ gülinden bülbülinden hem

2

Bu bâzâr-ı fenâ bir sûdı yok sevdâ imiş bildüm
İçinde halk-ı ‘âlem vâlih ü şeydâ imiş bildüm
Revâk-ı tumturâkın bir kurı gavgâ imiş bildüm
Sürûr ü şâdinüñ çün âhiri gavgâ imiş bildüm
Elüm çekdüm bu deştüñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgum var bu gülzâruñ gülinden bülbülinden hem

3

Ayak basdum belâ vâdîlerin geşt ü güzâr itdüm
Melâmet yollarında cism-i ‘üryânum gubâr itdüm
Çevirdüm yüz çekildüm ehl-i dünyâdan firâr itdüm
Çeküp dâmânı pâye künc-i ‘uzlet ihtiyâr itdüm
Elüm çekdüm bu deştüñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgum var bu gülzâruñ gülinden bülbülinden hem

4

Benüm şimdengirü yanumda iy hemdem karâr itme
Çeküp sabrum yakasın dâg-ı derdüm âşikâr itme
Benümle yok yire ceng ü cidâli ihtiyâr itme
Baña ibrâm idüp teklîf-i geşt-i lâlezâr itme
Elüm çekdüm bu deştüñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgum var bu gülzâruñ gülinden bülbülinden hem

5

Gelüp dünyâya çekdüm rûzgâruñ mihnetin kat kat
Gidüp sabr u karârum cânuma kâr eyledi mihnet
‘Aceb mi halk-ı ‘âlemden çekilsem eylesem ülfet
Berî oldum cihândan iy SÜHEYLÎ eyledüm nefret
Elüm çekdüm bu deştüñ lâlesinden sünbülinden hem
Ferâgum var bu gülzâruñ gülinden bülbülinden hem

3.

Bu tesdîsüñ matla‘-ı garrâsı Veysî Çelebinüñdür iş‘âr olıñup âsaf-ı Cem-
himem merhûm şehîd sa‘îd ‘Alî Efendi hısmı ‘Osmân Paşa-yı Gâzî

hazretine dinmişdür

Fî sene 1014 [M. 1605/06]

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

- + - - / - + - - / - + - - / - + -

1

Serverâ dehrüñ bugün sen server-i merdânısın
Âsitân-ı devletüñ sadr-ı bülend-erkânısın
‘Arsa-i rezmüñ ser-âmed Rüstem-i destânısın
Bezm-i ‘irfânuñ muhakkak Câmî-i devrânısın
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ‘at kânısın
Sen de ‘Osmânoglı’nuñ nâmıyla bir ‘Osmân’ısın

2

Serserî geşt eyledüñ Şirvân u Gürcistân’ı hem
Heybetüñden kan kaşandı cümle şîrân-ı ‘Acem
Feth ü nusret yâver oldı kanda kim basduñ kadem
Halk tekrâr eyleyüp okur bu nazmı dem-be-dem
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ‘at kânısın
Sen de ‘Osmânoglı’nuñ nâmıyla bir ‘Osmân’ısın

3

İy serîr-i devletüñ sadr-ı hümâyûn-ahteri
Milket-i Şâm’uñ hudâvend-i ‘âdâlet-perveri
Çek livâ-yı müntehâ-yı sancak-ı peygamberi
Hamle-i şîrânuña döymez ‘adûnuñ leşkeri
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ‘at kânısın
Sen de ‘Osmânoglı’nuñ nâmıyla bir ‘Osmân’ısın

4

Gün gibi dünyâyı rûşen kıldı mihr-i devletüñ
Söylenür dillerde nâmuñla ‘ulüvvi- himmetüñ
Ma‘rifet mâhiyyet-i zâtuñ şecâ‘at san‘atüñ
Herkeselütf u kerem mihr ü mürüvvet ‘âdetüñ
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ‘at kânısın
Sen de ‘Osmânoglı’nuñ nâmıyla bir ‘Osmân’ısın

5

Sıdk ile meşgûl olup dâ‘im du‘â-yı devlete
Yüz dönüp cân ile dilden bârgâh-ı ‘izzete
Hâlini ‘arz itmege geldi SÜHEYLÎ hazrete
Pây-mâl itme anı irgür makâm-ı rif‘ate
Pâdişâhuñ gayretin çekmiş şecâ‘at kânısın
Sen de ‘Osmânoglı’nuñ nâmıyla bir ‘Osmân’ısın

4.

Defterdâr-ı Mısır olan sâhib-kerem Mahmûd Efendiye dinmişdür, matla‘
Makâlî'nüñdür tesdîs bizüm

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

1

İy sa‘âdet güneşi mihr-i ‘atâ envârı
Kişver-i ma‘rifetüñ mîr-i sadâkatkârı
Vasf-ı pâküñ dükeli halkuñ olup ezkârı
Şükr idüp Hakk’a budur cümlesinüñ güftârı
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

2

Kimse hem-tâ olımaz fenn-i ma‘ârifde saña
Kulluguñda nite kim sıdk ile mânend baña
Haşre dek dönse eger kubbe-i çarh-ı mînâ
Görmeye zât-ı şerîfüñ gibi bir kân-ı ‘atâ
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

3

Kalb-i pâküñde kemâlât-ı ledünnî mahzûn
Şânuña lâzım olan ‘izz ü sa‘âdet makrûn
Kulluguñ mûcib-i rif‘at bilür erbâb-ı fûnûn
Südde-i ‘adlûñe yüz sürmege dünyâ meftûn
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

4

Li’llâhi’l-hamd ki yümn-i kadem-i muhteremüñ
Milket-i Mısır’a safâ virdi mübârek kademüñ
İrişüp herkese in‘âm ü ‘atâ vü keremüñ
Kıldı ihyâ nice dil-mürdeyi ferhunde demüñ
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

5

Bâreka’llâh eyâ server-i ‘âlî-temhîd
‘Ömrüñi devletüñi eyleye Allâh mezîd
Her giceñ kadr ola her rûzuñ ola ‘îd-i sa‘îd
El açup vasf-ı cemîlüñde okur cümle ‘abîd
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

6

Şeref-i zâtuñı bî-çâre SÜHEYLÎ-i fakîr
Nice kılsun ki degül kâbil-i vasf u tahrîr
El açup bârgeh-i Hâlık’a idüp tekbîr
Eylemez devletüñe bâb-ı du‘âda taksîr
Minnet Allâh’a kılup baht u sa‘âdet yarı
Buldı zâtuñla şeref mansıb-ı defterdârı

[MÜSEMME]

1.

Âsaf-ı sûtûde-râ vezîr Mehemed Paşa hazretlerine eyâlet-i Mısır 'inâyet
olunup geldüğü gün Mısır ile müstakırr olmalarını ve ref' ü def'-i
eşkiyânun tebsîrini mütezammındur

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

+ ---- / + ---- / + ---- / + ----

1

Elâ iy server-i 'âdil safâ geldün sa'âdetle
Şeref virdi kudûmün milk-i Mısır'a yümn-i devletle
Zalâm-ı bid'ati ref' eyledün tîg-ı mehâbetle
Yine gün togdı halkun başına nûr-ı hidâyetle
Vücûd-ı eşkiyâyı ref' kıl tîg-ı siyâsetle
Müyesserdür saña her yirde fırsat feth ü nusretle
Zahîründür Hudâ her kârda 'avn-i 'inâyetle
Mu'inündür şehen-şâh-ı cihân ikbâl-i himmetle

2

Safâ-yı tal'atünden halk-ı 'âlem şâd-kâm oldı
Du'â-yı devletün dillerde evrâd-ı müdâm oldı
Büti sındı hıyânet ehlinün bed-nâm-ı 'âm oldı
Binâ-yı hâne-i rüşvet yıkıldı ol tamâm oldı
Bu âyîn-i 'adâlet haşre dek dillerde nâm oldı
Muhassal Mısır şimdi gayret-i dârü's-selâm oldı
Binâ-yı zulmi ber-bâd eyleyüp cümle hebâ kıldıun
'Adâlet şem'ini yakduñ cihânı rûşenâ kıldıun

3

Kime kim eyleye 'ayn-ı 'inâyetle nazar Bârî
Olur zât-ı güzînüñ gibi tâhir 'aybdan 'ârî
Saña lütf u 'atâ kılmış Hudâ bu hüsn-i etvârı
Yanuñda genc-i Kârûnî degüldür zerre mikdârı
Kapandı devr-i 'adlünde alınma satma bâzârı
Muhassal olmadun kâlâ-yı dünyânun giriftârı
'Ayâr-ı tab'-ı pâküñ oldugı-çün hâlis ü kâmil
Terâzû gibi olmadun hevâ-yı dirheme mâyil

4

'Adâlet Mısır'ına 'izzetle sensin Yûsuf-ı sâni
Müsellemdür saña icrâ-yı tarz-ı Âl-i 'Osmânî
Kemâl-i hıdmetünle şâkir itdün zıll-ı Yezdân'ı
Du'â-yı hayrına mazher olup bulduñ bu 'ünvânı
Riyâz-ı vasfuñun cândan olup murg-i hoş-elhânı
Dimiş bu matla'ı ol hâfız-ı âyât-ı Kur'ânî
Hudâ cümle ümûruñda seni rûşen-zamîr itsün
Hükûmet itmede ahvâl-i 'âlemden habîr itsün

5

Şecâ'at gülşeninün servidür nahl-i hırâmânun
Hudâ-yı zü'l-celâli ve'l-cemâl olsun nige-h-bânun
Devâm-ı devletinde pâdişâh-ı Âl-i 'Osmân'un
Cemî'-i 'âleme mebzûl olupdur h'ân-ı ihsânun

Sehâ vü şefkat ü cûd ü hayâda yokdur akrânuñ
Bu feyz-i lütfidur mahsûs saña Hak te‘âlânuñ
Ne yaña ‘azm iderseñ feth u nusret saña yâr olsun
Refikunñ himmet-i merdân şefî‘unñ çâr-yâr olsun
6

‘Azîz-i mısır-ı ‘izzet kisrî-i taht-ı ‘adâletsin
Senüñdür nusret ü şevket güzîn-i ehl-i ‘izzetsin
Emîn-i milk ü milletsin bihîn-i ehl-i şevketsin
Hudâ’nuñ lütfidur halka vücûduñ bir ganîmetsin
Mürüvvet menba‘ı lütf issi bir sâhib-sa‘âdetsin
Nazar kıl çeşm-i lütfuñla baña ‘ayn-ı ‘inâyetsin
Müfîz-ı cümle-i eşyâ olan zât-ı Hudâ hakkı
Elin al ben za‘îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı
7

Rikâb-ı ‘adlûne bir bir deyin devletlü sultânım
Olursa lütf-ı ruhsat ‘arza ahvâl-ı perîşânım
Otuz yıldur ki seyyâh-ı kemâl-i fazl u ‘irfânem
Devâm-ı devlet-i hâkâna bir kemter senâ-h^vânem
Nizâm-ı hâlûme reşk eyler idi cümle akrânım
Muhassal şimdi ben ol derd ile nâlân ü giryânem
Elin al koma ayakda SÜHEYLÎ bendeñi gamgîn
Yüzine bir gele bak eyle gamdan hâtırın teskîn

[TESMÎN]

1.

Tesmîn-i SÜHEYLÎ matla‘ sadr-ı a‘zam Hâfız Ahmed Paşanuñdur

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

+ --- / + --- / + --- / + ---

1

Vücûd-ı kâ’inâtı var iden sun‘-ı Hudâ hakkı
Sipehsâlâr-ı ümmet pîşvâ-yı enbiyâ hakkı
Rasûlün çâr-yârı ol gürûh-ı bâ-safâ hakkı
‘Alîm-i ‘alleme’l-esmâ Aliyyü’l-Murtezâ hakkı
‘Umûm-ı âl ü ashâb-ı rasûl-i müctebâ hakkı
Güzîn-i hânedân ü zümre-i âl-i ‘abâ hakkı
Müfîz-ı cümle-i eşyâ kemâl-i kibriyâ hakkı
Elin al ben za‘îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı

2

Cihânı yog-iken var eyleyen Mevlâ için olsun
Vücûd-ı kevne bâ‘is Âdem ü Havvâ için olsun
Ziyâ-yı çarh-ı çârüm Hazret-i ‘Îsâ için olsun
‘Asâsın ejder iden kudret-i Mûsâ için olsun
Güzîn-i enbiyâ sultân-ı ev-ednâ için olsun
Emîn-i sırr-ı *sübhâne’llezî esrâ* için olsun
Müfîz-ı cümle-i eşyâ kemâl-i kibriyâ hakkı
Elin al ben za‘îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı

3

Cihân turdukça tur ikbâl ü devlet saña yâr olsun
Hilâl-ı şevketün evc-i felekde tâbdâr olsun
Yaraşsun mehçe-i râyât-ı kadrün evc-i a‘lâya
Vücûd-ı pâküñe hıfz-ı Hudâ kat kat hisâr olsun
Hemîşe dest-i in‘âmuñla halkı ber-murâd eyle
Kapuñda zümre-i erbâb-ı hâcet behredâr olsun
Müfîz-ı cümle-i eşyâ kemâl-i kibriyâ hakkı
Elin al ben za‘îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı

4

Sa‘âdet gülşeninün servidür nahl-ı hırâmânuñ
Hudâvend-i zemîn ü âsmân olsun nıgehbânuñ
Başuñdan eksük olmasun hemîşe zıllı Yezdânuñ
Budur Hak’dan temennâsı fakîr-i bî-ser ü pânuñ
Şikeste-dilleri habr itdi in‘âm-ı firâvânuñ
Dem-i ‘adlün de nevmîd eyleme ‘abd-i senâ-h‘ânuñ
Müfîz-ı cümle-i eşyâ kemâl-i kibriyâ hakkı
Elin al ben za‘îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı

5

Salaldan pertev-i ‘adlün diyâr-ı Mısr’a pîrâye
İrişdi lütf u ihsânuñ kamu ednâya a‘lâya
Terakkî buldı herkes devletüñde kat‘ idüp pâyeye
Zemân-ı devletüñde kalmadı bir kimse bî-vâyeye
Rikâb-ı ‘adlün geldi SÜHEYLÎ hâlin inhâyaya
Anı bir dirliceikle lütf iderseñ n’ola ihyâyaya

Müfz-ı cümle-i eşyâ kemâl-i kibriyâ hakkı
Elin al ben za'îfüñ nûr-ı pâk-i Mustafâ hakkı

[TERCÎ‘-BENDLER]

1.

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

II

1. Tâc-1 sürûrî tâlib-i dîdâr olan giyer
Havf ü recâyı ‘âkil olan per ü bâl ider
Bâg-1 bihişte uçmaga bu çâr dârden
Havf ü ver‘ ile kâmetini şol ki dâl ider
7. ....
Gördüm bu nazm şâm u seher hasb-i hâl ider
‘Aklında anlaruñ ki dilâ olmaya kusûr
Dir mi sarây-ı ‘âleme hiç hâne-i kusûr

III

1. Kalmaz SÜHEYLÎ kimseye bu ‘ömr-i bî-sebât
Bezm-i fenâda dönmededür kâse-i memât
Bu kâh-ı köhne nakşına agma ko ‘ayn idüp
‘Âkil odur ki açmasa hiç çeşm-i iltifât
3. Gark itmeyince göz yaşına ten sefînesin
Bu bahr-ı pür-hatarda kişi bulmaz necât
Dünyâ ribât-ı köhne durur iki kapılı
Her kim ki geçdi kâmetini itdi iki kat
5. Döşer ribât-ı gafleti tâ lü‘b ile bu çarh
Bir hîle ile dimeye tâ saña şâh mât
Bagdâd-ı ‘ömrüñ âhirini seyle virmege
Hâk-i fenâda gözleri yaşlu akar Furât
7. Gûyâ fenâ-yı ‘âlemi remz eyleyüp saña
Söyler zebân-ı hâl ile zerrât-ı kâ’inât
‘Aklında anlaruñ ki dilâ olmaya kusûr
Dir mi sarây-ı ‘âleme hiç hâne-i kusûr

2.

Düstûr-ı mükerrem vezîr Mehemmed Paşa huzûrına dinmişdür

Fî sene 1018 [M. 1609/10]

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

+ + -- / + + -- / + + -- / + + -

I

1. İy ser-efrâz-ı cihân zîver-ı tâc ü târek
Reşk ider kevkebe-i şevketüñe ins ü melek
Rahş-ı ikbâle süvâr ol ‘alem-i nusreti çek
Leşker-i devletüñe râh-ı Hüdâdur meslek
3. Kanda ‘azm eyler iseñ ‘avn-i Hudâ rehber olup
Olmasun feth u zafer iki yanuñdan münfekk

Bendeñe nân u nemek hakkını vâcib kılmış
Saña in‘âm u ‘atâyı kılan Allâh direk

5. Pâye-i ma‘delele gerçi degüldür mestûr
Gör nedür nazm-ı latîfnde o kavlı-i gerçek
Şem‘-i ikbâlini târ eylesesün dirse felek
Kişi yakduğı çerâğ üstine pervâne gerek

II

1. Minnet Allâh’a senüñ gibi ‘azizü’l-himemüñ
Mihr-i gerdûn-ı ‘atâ Yûsuf-ı Mısr-ı keremüñ
Südde-i devletinüñ bende-i efgendesiyem
Baña yitmez mi bu lütfüñ bu kemâl-i ni‘amuñ
3. Rûşen olsun iki ‘âlemde çerâğ-ı kadrüñ
Ber-murâd eyledi ben kemteri reşh-i kalemüñ
Bundan artuk baña ikbâl-i sa‘âdet mi olur
Kapusında kul olam sencileyin muhteremüñ
5. Dergeh-i devletüne ‘arz ideyin sultânım
Diñle bu matla‘ımı şâ‘ir-i rengîn-rakamuñ
Şem‘-i ikbâlini târ eylesesün dirse felek
Kişi yakduğı çerâğ üstine pervâne gerek

III

1. Bâreka’llâh zihî sadr-ı hümâyûn-ı ecell
Kutb-ı sâbit-kadem-i dâ’ire-i dîn ü düvel
Sensin ol râbıta-i safha-i ‘irfân ü kemâl
Sensin ol vâsıta-i re’fet-i şâh-ı a‘del
3. Pây-mâl olmuş idi Mısr’a mübârek kademüñ
Rahmet âyâtı gibi oldu semâdan münzel
Eksük itme nazaruñ ‘abd-i senâkâruñdan
Degmeye dîde-i bed-bîn-i sipihr-i ahvel
5. Hasb-i hâlüm n’ola bu nazm ile iş‘âr itse
H‘âce-i tab‘uña bu matla‘-ı bî-misl ü bedel
Şem‘-i ikbâlini târ eylesesün dirse felek
Kişi yakduğı çerâğ üstine pervâne gerek

IV

1. İy Gazanfer-fer-i Ferruh-ruh-ı ferhunde-likâ
Saf-der-i ma‘delet-âyîn-i vezîr-i dâna
Zât-ı pâküñ gibi bir gevher-i kân-ı ‘izzet
Yazmadı levh-i vücûda kalem-i ehl-i nühâ
3. Eylemezdi seni Hakk olmasa isti‘dâduñ
Devlet-i dâniş ile sadr-nişîn-i vüzerâ
Viridi zînet kad-i bâlâña mübârek olsun
Hil‘at-i fâhire-i pâdişeh-i milk-i ‘atâ

5. Çünkü yâd itdi seni sen dahı añ bendeleri
Sünnet-i pâdişeh-i ‘âlemi eyle icrâ
Şem‘-i ikbâlini târ eylesesün dirse felek
Kişi yakduğı çerâğ üstine pervâne gerek

V

1. İdelüm Hâlık’a yirden göge hamd ü minnet
Bize lütf itdi senüñ gibi veliyy-i ni‘met
Kimde var sende olan lütf u ‘atâ vü ihsân
Kimde var sende olan hilm ü hayâ vü şefkat
3. Başumuzdan dilerüz kılmaya Hak sâyeñi dûr
Devletüñde hüner erbâbına vardur ragbet
Güft ü gûdan bu SÜHEYLÎ kuluñuñ inhâdur
Hıdmet-i pâküñe bu nazmı bulursa ruhsat
5. Dest-i ‘adlünle çerâğ eyledüğüñ bendeleri
Nazar-ı merhametün ile hamıyyet-re’fet
Şem‘-i ikbâlini târ eylesesün dirse felek
Kişi yakduğı çerâğ üstine pervâne gerek

[TERKÎB-BENDLER]

1.

Menba‘-ı ma‘ârif-i ilâhî ve mecma‘-ı letâyif-i nâ-mütenâhî ‘ilm ü fazl ile
ser-efrâz-ı ‘âlem ve kerem ü ahlâk ile mümtâz-ı benî Âdem merhûm
Güzelce Rüstem Paşa-zâde Hasîbî Hüseyin Efendi için didüğümüz
mersiyyedür
Fî sene 1023 [M. 1614/15]

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

-- + / - + - + / + -- + / - + -

I

1. Şerm itmedüñ bu kârdan iy çarh-ı bî-vefâ
Kılduñ cihânı mihnet-i hicrâna mübtelâ
Bir vaz‘-ı nâ-sezâya şürû‘ eyledüñ felek
Kim ta‘n ider kıyâmete dek işiden saña
3. Hoş mecma‘-ı safâya keder virdüñ iy dirîğ
Ol cem‘-ı bâ-vefâyı ‘aceb eyledüñ hebâ
Bir dâğ yakduñ ehl-i mahabbet derûnına
Tâ haşre dek söyünmeye ol dâğ-ı nâ-revâ
5. Bî-pâ vü ser koduñ nice erbâb-ı efseri
Mecrûhdur elüñden eger şâh eger gedâ
İy pîre-zâl-i zîst-likâ bildüğüm bu kim
Alur göz ile ‘ârif odur bakmaya saña
7. Hurşîd gibi gördüñ ider da‘vî-i kemâl
Reşk eyleyüp yetürdüñ aña ‘âkıbet zevâl

II

1. İy çarh n’itdüñ ol şeh-i evc-i letâfeti
Mihri huçeste-manzar olan sadr-ı ‘izzeti
Kanı Hüseyin Efendi o pîr-i ‘azîz-i Mısr
Ol fâzıl-ı yegâne o sâhib-sa‘âdeti
3. Niçün görünmez oldu Hasîbî Efendimüz
Niçün hırâma gelmeye o nahl-ı fazîleti
Mihri cemâli subh u mesâ nûr-bahş iken
Gözden tolındı görmezüz ol nûr-ı behceti
5. Bir dergeh-i celîle fenâ virdüñ iy felek
Bây ü gedâya mecma‘ u âmâde ni‘meti
Ol hüsn ü hulk sâhibi kân-ı mürüvvetüñ
Tutmışdı kâ’inâtı sadâ-yı kerâmeti
7. Kan aglasak bu hasret ile rûz u şeb mahall
Gitdi Hüseyin Efendi gibi zât-ı bî-bedel

III

1. Hakkâ ki taht-ı fazla şeh-i tâcdâr idi
‘İlm ü ‘amelde fahr-i ülü’l-i‘tibâr idi

Dervîş-i şâh-tab‘ idi sâhib-vakâr idi
Zühd ü salâh aña şî‘âr ü disâr idi

3. Bir tekye idi ni‘meti mebzûl ‘âleme
İşigi cilvegâh-ı sığâr ü kibâr idi
Her nâ-murâd kim düşe dergâh-ı lütfına
Elbetde ol kapuya varan behredâr idi
5. İklîm-i Mısr’a sâye-i nahl-i sa‘âdeti
Va’llâhi mahz-ı rahmet-i perverdgâr idi
Ervâh-ı kuds dâ’im aña yâr-ı gâr idi
Bî-şübhe anda kuvvet-i kudsiyye var idi
7. Biñ yıl dönerse gerdiş-i gerdûn lâ-nazîr
Olmaz o zât-ı bî-bedele kimse cây-gîr

IV

1. Kan aglasun bu hasret ile haşre dek zemân
Feryâd ü âh ü nâle ile tolsun âsmân
Geysün libâs-ı mâtemi şâm-ı siyeh-likâ
Çâk eylesün yakasını subh-ı şerer-feşân
3. Yakdı derûn-ı ehl-i safâyı kül eyledi
Yansun gamâm-ı gamla kararsın kamu cihân
Hayfâ dirîg o genc-i nihânı sipihr-i dún
Hâk içre kıldı nakd-i hasîsân gibi nihân
5. Zîr-i zemîn idüp o hümâ-yı fazîleti
Her bûm-ı şûma bâm-ı sipihr ola âşiyân
Gitdi görünmez oldu o cân-ı ‘azîzümüz
Kaldı derûnda dâg-ı gamı haşre dek ‘iyân
7. Bu derd-i bî-devâya budur çâre kim aña
Evkât-ı hamsede kılavuz rahmet ü senâ

V

1. Yâ Rab makâm-ı pâkini firdevs-i a‘zam it
Hem-sâye-i cenâb-ı rasûl-i mu‘azzam it
Dârü’n-na‘îm-i rahmetüñi cilvegâh idüp
Ervâh-ı kuds içinde mu‘azzez mükerrem it
3. Dâr-ı fenâda ni‘meti mebzûl idi anuñ
Milk-i bekâda zâd-ı keremle müna‘‘am it
Fazluñdan eyle fazlını teng ‘ömrini tavîl
Ol yirde yatdugınca mu‘azzez mükerrem it
5. Sen rahmet eyle cümlesine âl-i beyt için
Ol hâne ehlini yed-i lütfuñla hurrem it
Rahmet-serây-ı cennet-i fazluñda cem‘ idüp
Ahbâb zümresinde SÜHEYLîyi hemdem it

7. Ervâh-ı kudsiyyân ile rûhı refik ola
Mahşer deminde fahr-ı rusûl hem-tarîk ola

2.

Mersiyye-i Dîger

Merhûm Paşa-zâde Hasîbî Hüseyin Efendîniñ mahdûm-ı kerîmü'ş-şânı
'Abdu'r-rahmân Çelebi hacc-ı şerîfe 'azîmet idüp fevti haberi geldükde
dinmişdür

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
+ + -- / + + -- / + + -- / + + --

I

1. N'itdün iy çarh-ı cefâ-pîşe yine kan itdün
Ol meh-i sîm-beri hâk ile yeksân itdün
Düşmen-i devlet-i ili ne 'aceb güldürdün
Gam ü endûh ile ashâbını giryân itdün
3. Bizi eglerdi o gül yüzlü hele dünyâda
Alup elden işümüz nâle vü efgân itdün
Dahı min-ba'd yaraşmaz bize mesrûr olmak
Dil-i âşüftemüzi zâr ü perîşân itdün
5. Zîr-i hâk eyleyüp ol nev-resi rahm eylemedün
Yirümüz fûrkat ile kûşe-i zindân itdün
Hîç rahm eylemeyüp iy felek-i bî-bünyâd
Tograduñ lâle-sıfat bagrumuzı kan itdün
7. Defn idüp genc-i vücûdın yire ol mahdûmuñ
Hâtır-ı ehl-i dili hüzn ile vîrân itdün
Ne 'aceb cevri ü sitemkârlığa mâyilsin
Rahmı yok kimseye bir merdüm-i âhen-dilsin

II

1. Yâd idüp kâmet-i dil-cûsını feryâd idelüm
Serv-i ra'nâyı görüp kâmetini yâd idelüm
Rûz-ı mahşerde tutup dâmenini gerdûnuñ
Dest-i cevrenden anuñ cem' olalum dâd idelüm
3. Komayup safha-i dilde eser-i zevk ü sürûr
Derd ü gam çekmege hâtırları mu'tâd idelüm
Gitdi ol mûnis-i dil hasret ile kodı bizi
Taşlar ile dögünüp nâle vü feryâd idelüm
5. Gelün iy ehl-i vefâ bir ulu mâtem turalum
Yakalar çâk idelüm derd ile bir ad idelüm
Gül ruhi hasretine agrayalum inleyelüm
Mürg-i rûhı kafes-i sîneden âzâd idelüm
7. Gitdi ol lâzım olan hayr du'â kılmakdur
Bu du'âyı gelüñüz cümlemüz evrâd idelüm

Yirde yatdukça Hudâ bâkîlerin sag itsün
Merkad ü menzilini nûr ile uçmag itsün

III

1. Bu gam ü derd ile ahbâbı ciger-hûn olsun
Çıkarup cübbe vü destârını mecnûn olsun
İñlesün çarh-ı felek bu elem-i fûrkatden
Eşk-i çeşmin akıdup ebr ile mahzûn olsun
3. Gussadan kâmet-i eflâk ham olsun yâ Rab
Dâ'imâ buña göre işleri vârun olsun
Dicleveş cûş u hurûş eyleyelüm hecrinde
Fûrkat ile gözümüñ katresi Ceyhûn olsun
5. Kim ki ol Yûsuf-ı sâniyi añup aglamaya
Mihnet ü hüzn ü gamı cümleden efzûn olsun
Bu musîbetle perîşân-dil olan mahzûnı
Şâdmân eyleyici Hazret-i Bî-çûn olsun
7. Eşk-i hûnîn ile tahrîr ideyin mersiyesin
Sözümüñ her birisi bir dür-i meknûn olsun
Okuyup derd ile ahbâbı anı yâd itsün
Def gibi sîne dögüp nâle vü feryâd itsün

IV

1. Hûy olupdur saña bu iy felek-i kec-reftâr
Kimseye cevr ü sitem kılmadan itmezsın 'âr
Kimsenüñ hâl-i dil-i zârına rahm itmezsın
Anuñ-içün saña iy çarh didiler gaddâr
3. Kanda bir kâbil ola irür aña bîdâduñ
Bu didüğümi saña kılmamadan hîç karâr
Hîç bir kimse tokunmamak olımaz senden
Felek incinme saña dirsem eger nâ-hemvâr
5. Var mı bir kimse bu 'âlemde senüñ cevrüñden
'Acebâ olmaya mir'ât-ı zamîrinde gubâr
Her ne kim sâdır olur Hazret-i Bârî'dendür
Bu arada felegüñ iy dil-i şeydâ nesi var
7. O gidüp 'âlem-i ervâha safâ sürmekde
Bizüz ancak bu firâk ile kılan nâle vü zâr
Görmedüm bir nice demdür o meh-i firûzı
Gün ruhı hasretine bendeye sabr it rûzî

V

1. 'Acebâ geldüğü sâ'atde vefâtı haberi
Nice oldı o musîbet-zede hâl-i pederi
Kıldılar mı felegi nâle vü âh ile siyâh
Aglayup kana mı gark eylediler yoksa yeri

3. Mâderi bâgrına basdukca ciger kûşesini
Gözlerinden dökülüp akdı mı hûn-ı cigeri
Yoksa biri birinüñ virmege kalbine sükûn
Didiler mi bu durur cümlemüzüñ reh-güzeri
5. Nice düş gördiler idi gicesi âyâ kim
İrdi bu kara haber sem'lerine seherî
Beñzemez gayra bu ferzend acısı müşkildür
Mübtelâ itmesün ol derde Hudâ kimseleri
7. Yog-idi 'ilm ü ma'ârifde nazîri hergiz
Lütf u ahlâk ile 'âlemde kemâl-i hüneri
Dimiş ol zevk-i selîm issi o kâmil-'irfân
Gitdi ol cân ü ciger pâresi 'Abdu'r-rahmân

VI

1. Kanı ol mûnis-i kalbüm benüm ol sîm-berüm
'Ömrümüñ hâsılı ol pâre-i cân ü cigerüm
Kanı ol hulkı gibi cümle-i ef'âli hasen
Tâlib-i râh-ı Hudâ olan o nûr-ı basarum
3. Kanı ol sînede cânım gibi mergûbum olan
Nicedür n'eylediler zerrece yokdur haberüm
Dôstlar müşkil imiş hâsılı ferzend acısı
Kimseye virmesün Allâh benüm derd-i serüm
5. Nice sabr eyleyem Allâh ne çâre kılayın
Kime şerh eyleyeyin dilde olan yârelerüm
Gerçi ol cennet-i a'lâya 'azîmet kıldı
Gitdi ammâ ki benüm âteş-i kahr oldı yerüm
7. Buldı ol beyt-i mutahharda murâdına vüsûl
Bunda ben mihnet ü derd-i gam-i hicret çekerüm
Bi'llâh iy ehl-i vefâ siz de görüñ devr-i denî
Ne ciger kûşeden ayırdı cüdâ kıldı beni

VII

1. Milk-i ervâhda ol server-i pâkîze-neseb
Şimdi kimlerle hırâm itmede ola yâ Rab
Nice dürlü gam ü endûh-ı firâkumla diyü
Peder ü mâderinüñ hâlin añar m'ola 'aceb
3. Künc-i kabr içre 'aceb neyle geçer evkâtı
Kimdür eglencesi kimlerle ider 'ayş ü tarab
Göre mi bir dahı ol gül-ruhı çeşm-i ahbâb
Tâ kıyâmet kala mı yoksa bu hasret yâ Rab
5. Acıyup aglasun ol cân-ı cihâna dünyâ
Mâtem itsün dögünüp taşlar ile Rûm u 'Arab

Kime feryâd ideyin iy felek-i bî-şefkat
Bu cefâ vü bu elemeler baña sendendür hep

7. Kanı ol server-i efrâz-ı gülîstân-ı hayâ
Seyyid-i pâk-neseb server-i sâfi-meşreb
Yazuk ol cism-i latîfe ki ola hûriş-i mâr
Hayf ol gevhere hâk içre yata leyl ü nehâr

VIII

1. Çünkü gözden tolnup gitdi o nûr-ı rahşân
Bir dahı gelmege yokdur bilürüz hod imkân
Gitdi ol lâzım olan hayr du‘â’letmekdür
Dâ’imâ rûh-ı şerîfine olup fâtiha-h^vân
3. Hak birâdercigine vire anuñ ‘ömr-i tavîl
Hıfz ide anı hatâdan o Cemîlü’l-ihsân
Yâ İlâhî o habîbüñ şerefi hakkı-y-içün
Ki anuñ hurmetine geldi kamu kevn ü mekân
5. Yırde yatdukça o mahdûm-ı celîlü’n-nesebüñ
Evc-i rif’atde birâdercigin eyle handân
Peder ü mâderine sabr u sebât eyle ‘atâ
Olalar hükmüñe sıdk ile mutî‘-i fermân
7. Eyleyüp hacc-ı şerîfini kabûl ü mebrûr
Rûhını rahmet ile sâkin-i beytü’l-ma‘mûr

[GAZELLER]

[HARFÜ'L-ELİF]

1.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Karârüm yok hevâ-yı zülf-i yâr ile sehâbâsâ
Akar bârân-ı eşküm çeşme-i çeşmümden âbâsâ
2. Gamuñla kâmetüm çeng oldı bilmez neydüğüm kimse
'Aceb mi nâle kılsam bezm-i 'ıškuñda rebâbâsâ
3. Ruhı bir şem'-i nûrânîdür ol mâh-ı şeb-ârânuñ
Bakılmaz rûyına gözler kamaşur âftâbâsâ
4. Zer ü sîm ile magrûr olma iy h^vâce bu dünyâdur
Tolar hâk ile çeşmüñ 'âkıbet Efrâsyâbâsâ
5. Yitürsem kiştzâr-ı 'ışk içinde gendümi tañ mı
Akar yaşum döner başum SÜHEYLÎ âsiyâbâsâ

2.

Mef'ülü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Gelseydi zemânümde benüm iy saçı leylâ
Gam deştine Mecnûn olımazdı baña hem-pâ
2. Men' eyleme vardukça ser-i kûyuña 'uşşâk
Âdemle bulur zîneti çün cennet-i hûrâ
3. Âzâd ider anı göresiz kâmet-i dildâr
Yirini eger bekler ise serv-i dil-ârâ
4. Dil mûy-ı miyânuñda iken zülfüñe düşdi
Bir inceden ince yola saldı anı sevdâ
5. Yarın ne zuhûr eyler ise görevüz anı
Sun sâkî bugün sen bize câm-ı ferah-efzâ
6. Mestâne SÜHEYLÎ ruhı cânânuñ ilendi
Bûs itdi diyü la'lini câm-ı mey-i hamrâ

3.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Her gül-i hamrâ ruhuñsuz dâg-ı hırmândur baña
Kâmetüñsüz şâh-ı gül iy serv sühândur baña
2. Gülşenüñ her sebz ferşi 'arş-ı işret-bahş iken
Sensüz iy ârâm-ı cânım beytü'l-ahzândur baña
3. Fıkr-i zülf ü 'ârız u haddüñ gamıyla âh kim
Ebr giryân berk sûzân ra'd nâlândur baña

4. Künc-i gamda iy ecel bi'llâh al gel cânımı
Sag olmak böyle düşvâr ölmek âsândur baña
5. Fikr-i esrâr-ı hatuñla ahter-i eşküm görüp
Agzın açmış taña kalmış mâh hayrândur baña
6. Kaşlaruñ tuğrâsına gırralanursam vechi var
Defter-i 'uşşâkda ol hayli 'unvândur baña
7. Hâne-i dilde beni tenhâ komazlar bir nefes
İy SÜHEYLÎ derd ü gam her gice mihmândur baña

4.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Olurdi fikr-i miyân ü kadinde hâme baña
Nigârdan getüreydi hamâme nâme baña
2. Gamuñla rûyumı döndürdi reng-i leymûne
Ne reng ider görüñ ol gabgabı şemâme baña
3. Şikâyet ahter-i bahtumdan âh kim bir gün
Delîl olmadı bir kez reh-i merâme baña
4. Metâ'-ı vuslata cân ile müşterîyem lîk
Ne sûd virmez o rûh-ı revân vâme baña
5. Riyâsı yok sözümuñ bûriyâ-yı fakr ü fenâ
Yiter SÜHEYLÎ bu cism-i nizâre câme baña

5.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + -

1. N'ola dirlerse melâ'ik meh saña
Nüzzile'l-esmâ'ü min savbi's-semâ
2. Yâr ile meclis-i müheyyâdur hemîn
Eyyühe's-sâkî edir ke'sen sâlimâ
3. Sa'y kıl insân-ı kâmil olmaga
Leyse li'l-insâni illâ mâ se'â
4. 'Ârız u vechüñ görelden fârigem
'An ziyâ eş-şemsi ve'n-nûri'd-duhâ
5. Yoldan azduk iy SÜHEYLÎ diyelüm
Yâ gıyâse'l-müstegîsîn ihdinâ

6.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Meclis-i meyde beni bir câm ile cânân aña
Şevkden ol demde teslîm eyleyem bir cân aña

2. Mürğ-i hicrânuñ ki tutmuş köhne cismümde vatan
Gûyiyâ bir bûmdur mesken durur vîrân aña
3. Sürh nokta sanma yazarken gamuñ eczâsını
Dîde-i hûn-bârdan yir yir saçılmış kan aña
4. Kurs-ı mâhuñ kalmasa nısfı ‘aceb mi dün gıce
Cem‘ olup etfâl-i encüm urdılar dendân aña
5. Husrev-i milk-i kemâl olur SÜHEYLÎ husrevâ
Dest-gîr olursa lütf-ı himmet-i merdân aña

7.

Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Ruhsâruña dirsem n’ola mir’ât-ı mücellâ
Kim anda görür ehl-i safâ şâhid-i ma‘nâ
2. Gülşende uyup hâr ile tahrîk-i sabâya
Zâr eyleme bülbüllerüñ iy gonçe-i ra‘nâ
3. Reftâre gelüp kâmet-i mevzûnuñı göster
İy hûr-likâ tâ ki görenler diye Tûbâ
4. Ta‘n oklarına hayli nişân itdi ezel lîk
Öykünmeden ebrûña çekildi hele tugrâ
5. Çâk olsa sadef gibi n’ola cism-i nizârum
Ol dürr-i dil-efrûzı kenâr eyledi deryâ
6. Baş egmedi kaddüñe gelüp sıdk ile iy serv
Dikilmeyicek tâ depesi üstine Tûbâ
7. Cismüm meh-i nev gibi dü-tâ oldı SÜHEYLÎ
Görünmeyeli çeşmüme ol gurre-i garrâ

8.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Girye kıl hâlüm görüp iy şem‘-i nûr-efşân baña
Şâm-ı gamda kat‘ idüp zülf-i siyâhuñ yan baña
2. Kûşe-i mihnetde kaldum âh kim göstermedi
Çihre-i maksûdumı âyîne-i devrân baña
3. Yaşı çoğ olsun belâ küncinde ahvâlüm görüp
Girye eyler dem-be-dem bu dîde-i giryân baña
4. H^vâce-i hicrâna satduñ bende-i efgendeñi
İy efendüm n’eyledi gör ‘âkıbet hicrân baña
5. Gördiler la‘l-i leb-i dildârı ta‘rîf itdügüm
İy SÜHEYLÎ ‘ârif-i cân didiler ‘irfân baña

9.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gam degül dildâr gitse gelmese benden yaña
Resmdür cân gitse gelmez bir dahı tenden yaña
2. Turmış ayag üstine el bağlamış serv [ü] çenâr
Seyre çıkmış gûyiyâ ol gonçe gülşenden yaña
3. Sîne-i sûzânımı dil mesken eylerse n'ola
Meyl ider dîvâneler elbetde külhenden yaña
4. Fîtnede hâlûñ ferîd ü iki çeşm-i sâhirûñ
Biri birinden dahı âfetdür ol fenden yaña
5. Fıkr-i zülfüñle SÜHEYLÎ tutsa gam küncin n'ola
Meyl ider şâm olıcak her kişi meskenden yaña

10.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Gülşen-i kûyuña ben nice varayın cânâ
Yapışur her yañadan dâmenüme hâr-ı belâ
2. Âh kim ol gül-i nâzük-bedenüñ hâr-sıfat
Takılır yanına agyâr kesilmez kat'â
3. Zahm-ı sînemden okuñ ilmeyüben geçdüğine
Yâreler ağız açup söylemek ister yârâ
4. Ezelf başumuza yazu-y-ımış iki gözüm
Kâkülüñ fikriyle bu uzun uzak sevdâ
5. İy SÜHEYLÎ vireli yâr dehânına gönül
Gözüme dâne-i hardalca görünmez dünyâ

11.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gördiler kat kat cefâ vü cevr ider gerdûn baña
Anuñ-içün başladı alçaklığa her dûn baña
2. Mihnetüñden sanma rû-gerdân olam iy müdde'î
Mihnete râhat ecirdür bu yiter mazmûn baña
3. Rûy-ı zerdüm göricek cânâ bozılsa gam degül
Sûreti yokdur mukâbil olmaga altun baña
4. Hecr-i la'lüñle belâ küncinde ahvâlüm görüp
Kanlar aglar gam şebinde dîde-i pür-hûn baña
5. İy SÜHEYLÎ herkese zevk ü safâ bahş eyleyen
Eylemiş derd ü belâ vü mihneti makrûn baña

12.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Ol perî-peyker ki hayrân olmuş ins ü cân aña
Kim ki insân dir aña ben dimezem insân aña
2. Kûyuña varsam rakîbüñ giceler âgâh olur
Gûyiyâ şeytânîdür ta'lim ider şeytân aña
3. Yanına kalmaz 'adû-yı bed-likânun döstum
İtdügin hep gösterür âyîne-i devrân aña
4. Ol gubâr-ı hatt u ol gonçe dehâmı seyr idüp
Kaldı hâtem agzına barmak sokup hayrân aña
5. 'Âlem-i dilde temevvüc eyledi deryâ-yı 'ışk
İy SÜHEYLÎ yiridür Nûh olsa keştîbân aña

13.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. İtdügi cevr ü cefâyı o sitemkâr baña
Döstlar öyle bilün eylemez agyâr baña
2. Künc-i mihnetde benüm çekdügüm endûh ü gamı
Görüp aglar acıyup dîde-i hûn-bâr baña
3. Her zemân bir kaşı yânuñ gam-ı derd-i hecrin
Çekdürür döne döne çarh-ı sitemkâr baña
4. Alur agyâr-ı harı arkasına yâr velî
Yükledür bâr-ı gam-ı mihneti her bâr baña
5. Gûyiyâ bir suyu serd dilber-i hûn-rîz durur
Tokınur ikide bir hancer-i dildâr baña
6. Virmezem nakd-i dili almazam endûh ü gamı
Yok yire şîve satar şâhid-i bâzâr baña
7. Rûy-ı yâri görelî akdî SÜHEYLÎ gönüm
Yiridür dirler ise 'âşık-ı dîdâr baña

14.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. 'Âşıkun bagrın tolu kan itmedür 'âdet saña
Günde biñ kan itdürür iy hûnî bu san'at saña
2. Haste-i derd-i gam-ı 'ışkuñ olaldan âh kim
Derdümi şerh itmege cismümde yok tâkat saña
3. Çok tolaşduñ halka-i bezm-i şarâba el-hazer
Yüri iy sûfi hele bu kerre de hurmet saña

4. Bir ayag ile elüm alduñ benüm iy pîr-i deyr
Pârsâlıkdan beni kıldıñ rehâ rahmet saña
5. Lûtf ile itdükde ol Kakhâr-ı mutlak hilkatüñ
Virmemişdür var ise bir zerrece şefkat saña
6. Tîgüñü ‘üryân idüp sad çâk kıl sînem benüm
Nâle vü âh ü enînüm virmeye zahmet saña
7. Âsaf u hâkân SÜHEYLÎ urdı kûs-ı rihleti
Degdi şimdi çal belâgat tablını nevbet saña

15.

Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Sahrâları seyr eyleyüp agyâr ile tenhâ
Mecnûn mı idersin beni iy saçları leylâ
2. Nâdân oturur şâm ü seher kasr-ı safâda
Künc-i gam ü mihnetde yatur merdüm-i dâna
3. Âlâyişi bu gülşenüñ ârâyiş-i gamdür
Meyl itmez aña kılrsa nazar merdüm-i bînâ
4. Envâr-ı ruhuñ hecri ile çekdügi derdi
Meclisde gice yandı baña şem‘-i şeb-ârâ
5. Ruhsârına öykünmesün ol lâle-‘izâruñ
Sovuk geçer açılmasun iy dil gül-i hamrâ
6. Sultân-ı serîr-i sühenem şimdi SÜHEYLÎ
‘Âlem götüri çekse n’ola hükmüme tigrâ

16.

Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Çekmem dir idüñ zülfi gamın dilberüñ aslâ
İy h^vâce nedür söyle bu başuñdaki sevdâ
2. Dârâyî libâsuñ giyüben gözleme dârât
İy h^vâce nazar kıl kanı Dârâb ile Dârâ
3. Çok söyleme mir’ât-ı ruh-ı dilbere karşı
Kendüñi saña gösterür iy tûtî-i gûyâ
4. Dün geldi dahı şehir-i ‘ademden gözi baglu
Öykünse n’ola gözlerüñe nergis-i şehlâ
5. Bir zerre durur nûr-ı ruhuñdan şeh-i hâver
Bir katre durur eşküme nisbet yedi deryâ
6. Gül gibi SÜHEYLÎ gülidür gülşen-i nazmuñ
Hâşâk ile hâr-ı siyehidür anuñ a‘dâ

17.

Mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. İy nûr-bahş-ı dîde-i 'uşşâk-ı bî-nevâ
Rûhî li-hüsni vechike yâ seyyidî fedâ
2. Sultân-ı bî-nazîr-i serîr-i kemâlsin
Küllü'l-cemâli ente ve-mâ gayrühû südâ
3. İrmek müyesser ola mı bezm-i visâlûne
Em min sabâhi vechike tahtârü mev'idâ
4. Ser-defter eyleseñ n'ola 'uşşâka bendeñi
Kad sırtü fî garâmike yâ rûhî seyyidâ
5. Hâşâ ki zâyil ola gönülde mahabbetüñ
Mâ-dâmeti's-semâ'ü ve mâ-dâmeti's-serâ
İy pâdişâh-ı hüsn SÜHEYLÎye kıl nazar
Min kabli en terâhü 'alâ muntehe'r-redâ

18.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Leb-i la'l-i revân-bahşuñdur iden mürdeyi ihyâ
Kelâm-ı cân-fezâñuñ dirisidür hazret-i 'Îsâ
2. Yoluñda ok gibi togru olam ben iy kemân-ebrû
Neden lâzım gele ben bendeñe bu nâz ü istignâ
3. Gehî fikr-i miyân ü gâh bûs-ı la'l-i cânâne
Dirîgâ yok yire çarh itdi varın 'âşık-ı şeydâ
4. Çeküp câm-ı fenâyı rihlet itdi mest ü lâ-ya'kil
Eger Fagfûr eger Cem'dür eger İskender ü Dârâ
5. Gam-ı hattıyla hâk olsam SÜHEYLÎ ol gül-endâmuñ
Vasiyyet eyleyem örtsün mezâruma yaşıl hârâ

HARFÜ'L-BÂ

19.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yirde tугyân-ı sirişkünden halâyık muztarib
Gökde âh-ı âteşînumden melâyık münkalib
2. Gün gibi olmaz sipihîr üzre hilâl-i kadr bedr
Olmayan bir sūdde-i devlet-me'âba müntesib
3. Kîni kibri kendüñe kâr eyleme iy şeyh-i şehîr
Kibriyâdan havf iden olmaz kebîre mürtekib
4. Eşk-i çeşmüm 'âlemi gark-âb iderse vechi var
Oldı benden ol şeh-i 'âlî-cenâbum müctenib

5. İy SÜHEYLÎ kılmaga rûşen bu zulmet hânesin
Oldı her gice şerâr-ı nâr-ı âhum mültehib

20.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ bezminde câm-ı mey gibi olmaga leb-ber-leb
Piyâle gibi iy sâkî bulunmaz bir güzel-meşreb
2. Çıkardı göklere feryâd ü zâr ü âh ü efgânum
Belâ-yı 'ışk bilmezdim ne müşkil derd imiş yâ Rab
3. Yiridür âsitânuñ âsümâna nisbet itdürsem
Kim anda na'lçeñ resmi meh-i nev kebkebüñ kevkeb
4. Baña biñ kerre şîrînter gelür şehd ile şekkerden
Senüñ ol acı acı sögdüğüñ iy yâr-ı şekker-leb
5. Bu fânî hânedede yokdur SÜHEYLÎ mü'mine râhat
Bekâ milkine 'azm eyle hemân şimden girü yap yap

21.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün
Hezec + --- / + --- / + ---

1. Seni sevdüklerümi cürme sayıp
Getürdüñ başuma bunca mesâyib
2. Ezel mi'mârı bünyâd eyledükde
Kaşuñ kılmış serây-ı hüsne hâcib
3. Rakîbüñ ugrulıktan tevbe kılmaz
Bogazına takılmayınca tâ ip
4. Salındur târ-ı zülfünde dili sen
Günâhını benüm boynuma salıp
5. Çıkarur nice biñ dürr-i ma'ânî
Kaçan kim bahr-i 'ilme girse tâlib
6. Yakîn olma hısımdur diyü hasma
Ekâribdür saña şimdi 'akârib
7. Zeheb oldı SÜHEYLÎ şimdi mezheb
Olur halk ekseriyyâ aña zâhib

22.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzârî' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Kûyuñ yolında gâfilüz iy nûr-ı âftâb
Şeb-revlik ile dün gice tutıldı mâh-tâb
2. Eller el üzre tutar iken düşdi ayaga
Rengîn lebüne beñzedeli kendüzin şarâb

3. Sen ‘ayş ü ‘işret eylemede gayr ile benüm
Nâr-ı firâk-ı hecrûñ ider bagrumı kebâb
4. ‘Ömrüm gibi iñende eyâ serv-i hoş-hırâm
Yollarda gördüğünce beni eyleme şitâb
5. Çıkmaz kimesne başa bugün rûzgâr ile
Öñince var SÜHEYLÎ hemân nite kim sehâb

23.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün
Müctess + - + - - / + + - - / + - + - / + + -

1. İder meşâm-ı dili gerçi telh bûy-ı şarâb
Virür safâyı velî câna reng ü bûy-ı şarâb
2. Dimâg-ı cânda olup iştiyâk-ı lezzet-i câm
Göñülde hasret-i la‘lûñle ârzû-yı şarâb
3. Sun itme ellerüm iy pîr-i mey-fürûş tehî
Birine ayag ü bir destüme sebû-yı şarâb
4. Nedür bu na‘ra-i mestâne çarha çıkdı diyü
Dükenmedi ser-i kûyuñda güft ü gûy-ı şarâb
5. Safâ o bezm iledür bir yanuñ surâhî ola
Vü bir yanuñda SÜHEYLÎ ola kedû-yı şarâb

24.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Olup pür nev-resîde dil-rübâlarla şehâ mekteb
Mahall olsa sebak-h^vân-ı gam-ı ‘ışka revâ mekteb
2. Bi-hamdi’llâh yine erbâb-ı tab‘a feth-i bâb oldı
Açıldı zümre-i ‘irfânı kıldı pür-safâ mekteb
3. Okurdı tıfl-ı dil kevser lebüñ âyâtını ezber
Dahı feth olmadın etfâl-i dehre dilberâ mekteb
4. Diñ ol meh-rûya gelsün mekteb-i ‘irfâna yüz sürsün
Cemâli pertevinden dâ’im olsun pür-ziyâ mekteb
5. Yine tıfl-ı dili bir h^vâce-i hüsne düşürmiş kim
Sezâ olsa SÜHEYLÎ hâne-i kalbüm aña mekteb

25.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kudümüñden şeref buldı yine iy dil-rübâ mekteb
Fürûg-ı mihr-i ruhsâruñdan oldı pür-ziyâ mekteb
2. Gam-ı hicrân ile dil-tengüñ açar gül gibi göñlin
Olaldan mesken-i hem-meşreb-i ehl-i safâ mekteb

3. Tılsım-ı bâb-ı genc-i vasl-ı yâri feth ider dâ'im
Kilîd-i cidd ü cehd ile olur müşkil-küşâ mekteb
4. Varan 'âşıklara cânlar bağışlar ol Mesîhâ-dem
O mihr-i 'âlem-ârâ-y-ile oldı cân-fezâ mekteb
5. Şu deñlü bekledüm ol servüm âzâd olmadı kaldı
SÜHEYLİveş dirîgâ oldı dâmen-gîr aña mekteb

26.

Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün
Münserih - + + - / - + - / - + + - / - + -

1. Aldı dil-i zârumı bir yüzi gül gonçe-leb
Tal'atı mâh-ı münîr nâm-ı şerîfi Receb
2. Kûşe-i ebrûları râların itdüm sü'âl
Geldi o meh nâz ile didi buralar 'aceb
3. Vuslatuña irmedin sen şehe lâyık mıdur
Öldüre hûnî gözün bendeleri bî-sebeb
4. Tâb-ı ruhuñ seyr idüp zülfüne bend olmadur
Geldügi dergâhuña âyıla gün rûz ü şeb
5. Zâhir olan her gice sanma SÜHEYLÎ nücûm
Oldı nisâr o şehûñ pâyına bî-had zeheb

HARFÜ'T-TÂ

27.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Mekânuñ iy dil-i âşüfte kûy-ı cânân it
Yirün bihişt-i berîn eyle sözüm iz'ân it
2. Bahârdan haber it bâga iy nesîm-i sabâ
Açılsun ol gül-i gülzâr-ı cân handân it
3. Saña o dürr-i girân-mâye der-kenâr olmaz
Gerekse eşk-i terünle cihânı 'ummân it
4. Eyâ serîr-i serây-ı mürüvvetün şâhı
Cefâ vü cevruñi ben zâre kılma ihsân it
5. Dür-i ma'ârifî sarrâf sırf olam dir iseñ
Cevâhir-i sühene kalb-i pâküñi kân it
6. Zahîrün olmayıcak kimse diñlemez sözüñi
Gerekse kendüñi nazm-ı sühende Selmân it
7. SÜHEYLÎ husrev-i milk-i kemâl olam dir iseñ
Yazup gazellerüñi sen de cem' ü dîvân it

28.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Zülf-i ham-ber-ham ki kılmış rûy-ı cânânı dürüst
Ebrdür kim kaplamış hürşîd-i rahşânı dürüst
2. Münkесir seng-i havâdisden dil-i dâna müdâm
Kanda kim baksañ görürsin kalb-i nâdânı dürüst
3. Dişlemiş la'ı-i lebin yâruñ rakîb-i bed-likâ
Göreyüm kim kalmasun agzında dendânı dürüst
4. Cür'a-i câm-ı lebüñ şevki-y-ile gülzârda
Bulmadum bir gonçe kim ola girîbânı dürüst
5. Muztarib olma SÜHEYLÎ inkılâb-ı dehrden
Çün bilürsin kim degüldür hâl-i devrânı dürüst

29.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Te'sîr ideli kalbüme âsâr-ı mahabbet
Sînemde 'iyân oldu o dem nâr-ı mahabbet
2. Nakd-i dil ü cân ile harîdâr aña 'uşşâk
Germ olsa kaçan gün gibi bâzâr-ı mahabbet
3. Sînemde 'iyân olsa n'ola dâg-ı nihânım
Çâk itdi tenüm hancer-i âzâr-ı mahabbet
4. Mazher düşeli nâr-ı tecellî-i cemâle
Gark itdi beni pertev-i envâr-ı mahabbet
5. Efkâr-ı gubâr-ı hat-ı yâr ile SÜHEYLÎ
Hayrân ider âhir beni esrâr-ı mahabbet

30.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + -- / + - + - / + + -

1. Harâbelerde yatan mürde dilleri şâd it
Yıkuk gönülleri yap sen de Ka'be bünyâd it
2. Gam-ı zemâne füzûn itdi mihnetüm sâkî
Bir iki câm ile kalb-i hazînümi şâd it
3. Bihişt-i kûyuña uçmak hevâsıdur hevesi
Efendi mürg-i dili dâm-ı gamdan âzâd it
4. Fedâ ider yoluña turma cân-i şîrîni
Esirge 'âşık-ı miskîne husrevâ dâd it
5. Çalındı beñzi tarab-sâz-ı gamda 'uşşâkuñ
SÜHEYLÎ sen dahı ney gibi turma feryâd it

31.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. 'Işk yolında hayâl-i ruh-ı cânân ile git
İy gönül çünki gidersin hele î mân ile git
2. İki yanuñdan ayırma gam ü derd-i yâri
Garazuñ seyr ü temâşâ-y-ısa yârân ile git
3. Hem-sifâl ol seg-i cânân ile yârâna karış
Olma her dún ü denî hemdemi akrân ile git
4. Hem-reh ol kullarına ol şeh-i 'âlî-şânuñ
Mûr iseñ n'ola gönül hayl-i Süleymân ile git
5. İy SÜHEYLÎ gam-i vehmden olayın dirseñ emîn
Kanda 'azm eyler iseñ âyet-i Kur'ân ile git

32.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Gam-i hecrüñ çekemez yokladı gördi bir kat
Rişte-i cismümi hayyât-ı gam itdi iki kat
2. Men' idüp şehd-i lebinden acı sözlerle beni
Tatlu cânumdan usandurdu o şîrîn harekât
3. Mâyil-i la'l-i lebi rûh-fezâñ olmışdur
Bu kadar Hızr'a irişdüm dir iken âb-ı hayât
4. Şiddet-i hecr ile tугyân-ı sirişküm göricek
Yirlere geçdi hayâdan utanup nehr-i Furât
5. İy SÜHEYLÎ taleb-i rütbe-i 'irfân eyle
Hazer it gaflet ile kılma tezayyu' evkât

33.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Her kim ki kıla 'ışk ile da'vâ-yı mahabbet
Olmak gerek ol 'âleme rüsvâ-yı mahabbet
2. 'Aklum tagılır leylî-i zülfin göricek âh
Mecnûn ider âhir beni sevdâ-yı mahabbet
3. Cûş eylese eczâsı zemînüñ ola pertâb
Saçılma yire cür'a-i sahbâ-yı mahabbet
4. Âfâka çıkar velvele-i na'ra-i 'uşşâk
Budur ezeli ma'reke-ârâ-yı mahabbet
5. Emvâc-i belâ başdan aşup 'âlemi tutdı
Gark itdi SÜHEYLÎ beni deryâ-yı mahabbet

34.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Tâ ki sundı sâkî-i vahdet baña câm-ı elest
Nûş idüp ol dem bu demdür olmışam medhûş ü mest
2. Mest olup tutsam n'ola pîr-i mugânuñ dâmenin
Bâde-i la'l-i lebûñ şevkiyle oldum mey-perest
3. Bende endûh ü gamuñ a' dâda zevk-i vuslatuñ
Şîşe-i hâtır zi-cevr-i seng-i in-gamhâ şikest
4. Bâd-ı âhumdan felek seyl-i sirişkünden zemîn
Mahv olursa yiridür döymezi baña bâlâ vü pest
5. Pençesin burdı SÜHEYLÎ hüsn ile mihrûñ o mâh
Eyledi icrâ-yı hükm *dest ber-bâlâ-yı dest*

35.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Şu'le-i hecrân bülend ü ten za'îf ahvâl pest
Vuslat-ı cânân ba'îd irmez anuñ zeyline dest
2. Câm-ı gamdan baht h'âb-âlûd tâli' bâzgûn
Dil bu derdüñ dürdi-y-ile dâ'imâ medhûş ü mest
3. Bâr-ı hasret kâmetüm dâl eyledi iy serv-kad
Kalmadı hergiz tenümde tâkat-i hîz ü nişest
4. Gâh nâlân gâh giryân gâh sûz ü gâh derd
Mî-nümâyem bâ-tü-hâl-i h'îştên herçi ki hest
5. Dest-gîr oldı SÜHEYLÎ bir kadeh meyle beni
Gördi düşmiş ayaga rahm itdi pîr-i mey-perest

36.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Kâmetin dâl ider anuñ ki 'ibâdet kat kat
Açılır aña serâ-perde-i hikmet kat kat
2. Baña çekdürmek için bâr-ı gam-ı hicrânı
Rişte-i kâmetüm itdi o kıyâmet kat kat
3. Ne bilür baña firâş olduğımı hâk-i siyâh
'Âleminde döşenen pister-i râhat kat kat
4. Beni yalıñ göricek 'ışk ile tutuşmak için
Biçdi ol yâr-ı sitemger baña hil'at kat kat
5. Bir ayak üstine ol gün ki gele biñ bir ayak
Umaram ide o sultân şefâ'at kat kat

6. İy SÜHEYLÎ baña bir dahı cefâ kılmamaga
Mushaf-ı hüsnine and içdi ol âfet kat kat

HARFÜ'S-SÂ

37.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün fe 'ülün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Budur mir'ât-ı dil sınımağa bâ'is
Atar çarh üstüme seng-i havâdis
2. Ne fitne kim togar meyden togar hep
Anuñcün oldı mey ümmü'l-habâ'is
3. Cihânda bezm-i mey bir yâr ü bir ben
Meger sâkî ola olursa sâlis
4. Benüm yok derd ü gamdan ayru nesnem
Ölürsem derd ile gam yiye vâris
5. SÜHEYLÎ her sözinde kıl yararken
Miyânından haber virmez muhaddis

38.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Gül gülşen içre gerçi ider bî-şümâr bahs
Gül ruhlaruñla kılmadı lîk ihtiyâr bahs
2. Hôy-ı hacâlet anı basar pây-mâl ider
Eylerse eşk-i çeşmüm ile cûybâr bahs
3. Nev'i içinde 'âlî iken kadri pest olur
Kaddüñle varup eylesesün hiç çenâr bahs
4. Hübân-ı şehri cümleten ilzâm ider eger
Bâb-ı hüsnünde eylese ol şîvekâr bahs
5. Kılmazsa yâr n'ola benümle mükâleme
Eylers mi bir gedâ ile hiç şehr-yâr bahs
6. Gül meclisinde zerrece koymaz kulagına
Nâlemle bülbül eylese ger sad-hezâr bahs
7. Akrân içinde n'eyler iseñ eyle fâ'ik ol
Olmaz SÜHEYLÎ meclis-i 'ilm içre 'âr bahs

39.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Hevâ-yı zülfüñ oldı dîde-giryân olmaga bâ'is
Felekde ebr olur elbetde bârân olmaga bâ'is
2. Çeküp kurtarmak ister dâmenin kayd-ı ta'allukdan
Budur mecnûn-ı dil 'ışkuñda pûyân olmaga bâ'is

3. Çeker gülşende pehlûya ‘arûs-ı gonçeyi her hâr
Odur hep bülbül-i âşüfte nâlân olmaga bâ‘is
4. Seni ister gibi arayışından iy gül-i ra‘nâ
Nesîm-i dil ser-i kûyuñda pûyân olmaga bâ‘is
5. SÜHEYLÎ gülşen-i ‘âlemde bir servüñ hevâsıdur
Nice demler durur göz yaşı cûyân olmaga bâ‘is

40.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dili lâl itmege ol gonçe-dehendür bâ‘is
Gül-i al olmaga ol vech-i hasendür bâ‘is
2. Âh kim kaldum ayaklarda bu ben üftâde
Böyle düşkünlüğüme çâh-ı zekandür bâ‘is
3. Söyle iy tûtî-i şîrîn-kelimâtum söyle
Bu kadar zecr ü ‘anâ baña nedendür bâ‘is
4. Kîl ü kâli ko her-âyîne sakın iy dil-i zâr
Tûtî habs-i kafes olmaga sühendür bâ‘is
5. Gam yime mihnet-i eyyâme SÜHEYLÎ sabr it
Kişinüñ devletine derd ü mihendür bâ‘is

41.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Milk-i ‘ıškuñda yemîn eylesem olmam hânîs
Kays ile Vâmık u Ferhâd’a ben oldum sâlis
2. Dâne-i hâli gam-ı ‘ıškuña sarf itmiş idüm
Olmadın mezra‘a-i mihnete Âdem hâris
3. ‘Âlemüñ soñı elem devletinüñ âhiri lett
Taleb-i milk-i kadîm eyle ki ‘âlem hâdis
4. Dâne-i hâlün ile zülf-i siyâhuñdur hep
Bu kadar fitne ve âşûb-ı cihâna bâ‘is
5. İy SÜHEYLÎ bir iki câm ile olmaz kâni‘
‘Ârife olmayıcak câm-ı müselles sâlis

42.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Gülşenüñ yâdına ol vech-i hasendür bâ‘is
Gonçe zikr olmasına teng-i dehendür bâ‘is
2. Dil görünce hatuñı gerçi ki gamnâk oldı
Dil güşâd olmasına seyr-i çemendür bâ‘is

3. Kîl ü kâl eyleme vasfında miyân-ı yâruñ
Dâme râm olmaga tûtîye sühendür bâ'is
4. Agladan tıfl-ı dili reşk-i leb-i la'lüñdür
Lîk ben düşküne ol çâh-ı zekandür bâ'is
5. Ehl-i nazm içre SÜHEYLÎ saña Husrev didüren
Nazm-ı mevzûnuñ ile tarz-ı hasendür bâ'is

HARFÜ'L-CÎM

43.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Götür ayagı el çek iy gönül câm-ı safâdan geç
Yiter şimden girü uslan nesîmâsâ hevâdan geç
2. Bekâsı yok bilürsin çün bu dâr-ı mihnet-âbâduñ
Bekâ gülzârına 'azm it bu derbend-i fenâdan geç
3. Tarîk-ı 'ışkda sûfi sebük-bâr olmak isterseñ
Soyın abdâl-ı 'ışk ol sıklet-i tâc ü kabâdan geç
4. Belâ deryâsı mihnet hânesi gam küncidür dünyâ
Vücûduñ zevrakın sındurmadın bahr-i belâdan geç
5. Vücûd-ı 'âlemi ketm-i 'adem idrâk idüp bi'z-zât
SÜHEYLÎ 'âlem-i itlâka düş bu mâ-sivâdan geç

44.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Gülşen-i kûyından ol servüñ irag olmak ne güç
Bülbüle gülzârdan ayru turag olmak ne güç
2. Şem' gibi 'âşık-ı dil-hasteler giryân iken
Bezm-i agyâre o meh her şeb çerâg olmak ne güç
3. Künc-i gamda iy ecel bi'llâhi al gel cânımı
Yârdan ayru baña 'âlemde sag olmak ne güç
4. Hârhâr-ı hecr ile sînem olupdur hâr hâr
Hâl-i ruhsârı gamından dilde dâg olmak ne güç
5. İy SÜHEYLÎ ol hümânuñ 'ışkı sahrâsında âh
Mürg-i dil saydına kare zülfi ag olmak ne güç

HARFÜ'L-HÂ

45.

Mef'ülü fâ'ilâtün mef'ülü fâ'ilâtün
Muzâri' - - + / - + --- / - - + / - + ---

1. Esrâr-ı 'ışkı gönülüm kılmazdı yâre vâzih
Kad azharat dümû'î mâ-ahfete'l-cevânih

2. ‘Uşşâk-ı zâra zâhid pend ü nasîhat itme
Fe hel ra’eyte sabben yesgâ ile’n-nesâyih
3. Biñ cevri iderseñ iy cân senden geçer mi ‘âşık
Lâ-‘âşe müstehâmen ile’s-sülüvvi cânih
4. Ol serv-i bâg-ı hüsni vasf idemezsin iy dil
Zâtü’l-habîbi zâtün celet ‘ani’l-medâyih
5. Yâ Rab SÜHEYLÎ zâra tevfiküñi refik it
Yâ mâniha’l-atâyâ ve-mu’tı’ı’l-menâyih

46.

Mef’ûlü fâ’ilâtü mefâ’ilü fâ’ilün
Muzâri’ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Câna safâ degül mi neşât-ı mey-i sabûh
Sâkî getür o câmı ki oldur gıdâ-yı rûh
2. İrdi meşâma bûy-ı mey-i humm-ı meygede
Ol hışt-ı hamla sındı ser-i tevbe-i nasûh
3. Hattıyla tutdı ‘âlemi ‘ışkum gibi o mâh
Li’l-bedri en yelûha ve li’l-miski en yefûh
4. Geldükçe ‘aks-i ‘ârız-ı cânâne çeşmüme
Ke’n-nâri fi’z-zücâceti ‘aynî bihî telûh
5. Ten şerha şerha olsa vü her şerha biñ zebân
Tibyânü lev‘atı le-ganiyyün ‘ani’ş-şürûh
6. Gûş it SÜHEYLÎ bülbül-i bâguñ terânesin
Lâha’s-sabâhu fa’gtenimû ‘işrete’s-sabûh

47.

Fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilâtün fe’ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Mey-i nâb ile geçüp meclis-i rindâna kadeh
Göz ider çeşm-i habâb ile zarîfâna kadeh
2. Bezm-i ‘irfânda çeküp kendüyi hayli çevirüp
Gösterür şîve-i rindânı levendâna kadeh
3. Şeh-levendâne geçüp bezm-i mey-âşâma yine
Öpdürür leblerini her yaña yârâna kadeh
4. Katı çok virme götürmez o sanem anı farur
Kerem it sâkî yiter ol gözi mestâna kadeh
5. İy SÜHEYLÎ meded it virmiş elem aña humâr
Yiridür turma yitişdür yüri cânâna kadeh

48.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Olursa nâm-ı Hudâ kufı-ı müşkile miftâh
Sühûlet ile o dem anı feth ider Fettâh
2. Lebûñle dil zekanuñ ârzû iderse n'ola
Virür neşât u safâ rûha râh ile tüffâh
3. Kabûl idüp dimiş idüm *belâ* belâña belî
Dem-i elest kaçan geldi bir yire ervâh
4. Senüñle kıssa-i mâ-beynümüz gelür âhir
Risâle-i hatuñ îzâh idüp ider ıslâh
5. Ola ki zevrak-ı dil bahr-i gamdan ola halâs
SÜHEYLÎ gözleyelüm rûzgârı çün mellâh

49.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Özini sarf ide maksûda kim okıya mirâh
Sahîh ü sâlim uyulmak gerek cihânda felâh
2. Bu hârzârdan uçmaga eyleyen âheng
Gerekdür eyleye havf ü recâdan iki cenâh
3. Vuzû idin ki olasin emîn şeytândan
Dimişler oldu vuzû hayl-i mü'minîn silâh
4. Bilinmedi ne zebândur zebân-ı 'uşşâkı
Görildi gerçi nice Cevherî nice Sahnâh
5. 'Uyûb-ı sâtiresin kılma kimsenüñ ifşâ
Budur tarîk-ı Hudâ'da SÜHEYLÎ râh-ı salâh

50.

Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Hafif + + - - / + - + - / + + -

1. Yâ habîbî fedetke minni'r-rûh
Ente rûhî fe-eyne 'anke erûh
2. İki 'âlemde maksadum sensin
Leyse lî 'anke seyyidî memdûh
3. Tâkatem tâk şüd zi-bâr-i gamet
Fe-e'asnî bi-fazlike'l-memnûh
4. Der-i firkat ne-mî şevved beste
Kem erâ bâb-ı hecr kem meftûh
5. Cânın eyler SÜHEYLÎ saña fedâ
Ve-leke'l-fazlü in-ehazte'r-rûh

HARFÜ'D-DÂL

51.

Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Minnet Allâh'a yine gurre-i mâh oldu bedîd
'Âlemi eyledi mesrûr nevîd-i şeh-i 'îd
2. Böyle bir 'îd-i şerîf olmadı dünyâ turalı
Böyle hengâm-ı safâ görmedi erbâb-ı ümîd
3. 'Îd ola fasl-ı bahâr ola cihân hurrem ola
Böyle bir şâh-ı cihân-baht ola 'adl ile ferîd
4. Şâh ammâ nice şeh hıdmetine halka-be-gûş
Hâmî-i dîn-i Hudâ sâye-i eltâf-ı Mecîd
5. Dâver-i devr-i zemân hazret-i Sultân Ahmed
Zînet-ârâ-yı zemîn vâhib-i âmâl-i 'abîd
6. Şeref-i 'îd şehâ devr-i hümâyûnuñdur
Bâreka'llâhü te'âlâ bi-kemâli't-te'yîd
7. Hıdmetüñ aña ki yüz tuta zihî 'izz ü şeref
Kulluguñ aña ki el vire zihî baht-ı sa'îd
8. Bu SÜHEYLÎ kuluñuñ kârı du'âdur dâ'im
Hak kabûl eylesin iy dâver-i 'âlî-temhîd

52.

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Nûrdan bir şem'dür gûyâ hilâl-i şâm-ı 'îd
Kim harâbât ehline yol gösterür hengâm-ı 'îd
2. Nice gündür bâdemüz gamnâk idi erbâb-ı şevk
Zevk-bahş oldu yine câm-ı sürûr-encâm-ı 'îd
3. Fasl-ı gülde geldi 'îd ehlen ve sehlen merhabâ
Sâkiyâ mey sun ki vâcibdür bize ikrâm-ı 'îd
4. Kaşlaruñ gibi hilâl-i 'îd olup medd-i nazar
Zülf-i müşgînüñ gibi bend itdi halkı şâm-ı 'îd
5. Fasl-ı gülde bâdesüz olmak revâ mı zâhidâ
Gel sen insâf it husûsâ kim ola eyyâm-ı 'îd
6. Bir gözüm evc-i felekde bir gözüm sâkîdedür
İy SÜHEYLÎ hadden aşdı intizâr-ı câm-ı 'îd

53.

Mef'ûlü fâ'îlâtü mefâ'îlü fâ'îlün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Açılsa n'ola lâle-sıfat gonçe-i ümîd
Bâg-ı safâda kopdı bugün bir gül-i sefid

2. Vechinde nûr-ı Mûsî-i ‘İmrân âşikâr
Alnında nûr-ı Musta[fa]vî gün gibi be-dîd
3. Gamzeñ egerçi fitnede mâhir geçer velî
Fenn-i cefâda olmaya hâlûñ gibi ferîd
4. Her gence mâr ü her güle hâr olur karîn
Yâre rakîb olursa karîb olmaya ba‘îd
5. Ref‘ eyledüñ SÜHEYLîyi lütfuñla hâkden
‘Ömrüñ ziyâde eyleye fa‘‘âl-i mâ-yürîd

54.

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün
Muzâri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Gülzâr-ı hüsn içinde bugün iy gül-i sefid
Bir verd-i ter bulunmadı rûyuñ [gibi] be-dîd
2. Derd-i derûnum olsa n’ola halka âşikâr
Dest-i firâkuñ eyledi ten cübbesin derîd
3. Tayandı kaldı sûret-i dîvâra beñzedi
Oldı görince ol büti agyâr-ı har kadîd
4. Râh-ı safâda tasfîyye-i bâtn eylesün
Her kim ki pîr-i ‘ışka diler olmaga mürîd
5. Budur SÜHEYLî bendeñüñ evrâdı rûz ü şeb
Bahtuñ güşâde eyleye Hak tâli‘üñ sa‘îd

HARFÜ’Z-ZÂL

55.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. ‘Âşıkâ la‘lüñ safâsı âb-ı kevserden lezîz
Söyledükçe her sözüñ kand-ı mükerrerden lezîz
2. La‘l-i nâbuñ oldı gül-berg-i letâfetden latîf
Cism-i pâküñ hüsn ile pâlûde-i terden lezîz
3. ‘Âlemüñ ‘arz itseler ser-cümle hulviyyâtını
Gelmeye ma‘ sûma hergiz şîr-i mâderden lezîz
4. Acı acı sögdügi tatlu gelür ben ‘âşıkâ
Yok durur dirler egerçi nesne şekkerden lezîz
5. Câna virmekde safâ rûha gıdâ-bahş olmada
Bulmadum ben iy SÜHEYLî zikr-i dilberden lezîz

HARFÜ'R-RÂ

56.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Sen meh-i nâ-mihribâna olalı agyâr yâr
Oldı 'âlem çeşmüme iy serv-i hoş-reftâr tar
2. Her kaçan seyr-i gülistân eylesem sensüz baña
Gonçeler peykân olur iy gül-beden gülnâr nâr
3. Yaşuñı bir serv-i dil-cûya revân itdün diyü
Âh kim zulm ile yıkdı üstüme ol yâr yar
4. Vâdî-i mihnetde ol Mecnûn-ı nâ-şâdem ki ben
Âşiyân-ı mihnet oldı başuma her-bâr bâr
5. Yok mecâlüm âh kim bilmem ne tedbîr eyleyem
Tîr-i cevruñ câna kıldı iy gözi mekkâr kâr
6. Nâfeveş hûn oldı bagrum senden iy vahşî gazâl
Bir yaña cevır itme sen de çarh-ı nâ-hemvâr var
7. Vâsıl-ı bezm-i visâl-i yâr olam dirseñ eger
İy SÜHEYLÎ düş ayagina yüri yalvar var

57.

Müfte 'ilün mefâ 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün
Recez - + + - / + - + - / - + + - / + - + -

1. Öldüreyin dimiş beni bir gün o sîm-ten gelür
Ölmişem intizâr ile bilmem o gün kaçan gelür
2. Hâne-i gayra ol perî şâm ü seher varur gelür
Bizüm odaya yıl geçer gelmemesi neden gelür
3. Hanceri zahmı ol şehüñ kırmızı gül gelür baña
Lîk rakîb-i kec-nazar gözlerine diken gelür
4. 'Âşık-ı sâdik olana meyl ü mahabbet eylemez
Hâsılı bunlaruñ hakından iy gönül siken gelür
5. Bâde-i nâba tevbe it dir ise şeyh-i şehir eger
Tutma kulak SÜHEYLÎyâ vakt-i gül ü çemen gelür

58.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dili sevdâya salan zülf-i siyekhârûndur
Sabrumı gâret iden gamze-i Tâtârûndur
2. Âl ile 'aklum alan nergis-i fettânûndur
Beni pâ-mâlûñ iden şîve-i refâtârûndur
3. Tûtî-i tab'umı bülbül gibi gûyende kılan
Dehen-i gonçe-i sır-âb-ı şeker-bârûndur

4. Egleyen cân ü dili bâg-ı ser-i kûyuñdur
Gonçeveş gönñlüm açan zînet-i ruhsârũñdur
5. ‘Arz-ı hâl eylemege geldi SÜHEYLÎ kapuña
N’ola rahm eyler iseñ ‘âşik-ı gam-h^vârũñdur

59.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nazar kıldukça gül ruhsârũña ‘aynumda mâ artar
Belî evvel-bahâr irişse cûlar dâ’imâ artar
2. Tagılsa kâkülũñ ruhsârũña efzûn olur hüsnũñ
Perîşân eyledükçe nite kim şem‘i ziyâ artar
3. Ne hikmetdür gider gerd-i küdüret mahv olur kalmaz
Ruhuñ mir’âtına bakdukça kalbümde safâ artar
4. N’ola günden güne efzûn olursa dâver-i hüsnũñ
‘Urûc itdükçe dirler sâye-i perr-i hü mâ artar
5. SÜHEYLÎ dil virelden zülfũne gâyet zebûn oldu
Şeb-i deycûr irişse hasteye renc ü ‘anâ artar

60.

Fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Hatt u hâlũñ haddũñ üzre sünbül-i hoş-bû mıdur
Rûm’a ‘asker saldı yahûd kâfir-i Hindû mıdur
2. Kıl kalemler müşk-i terden kâtib-i kudret şehâ
Cebhe-i mâhuñda bir med çekmiş ol ebrû mıdur
3. Gönñlümi çâh-ı zenahdânında yârũñ bend iden
Çâh-ı Bâbil içre efsûn okıyan câzû mıdur
4. Gerçi adı var miyânuñ ortada iy dil-rübâ
Görmedüm aslâ hayâl olmuş hayâlin mû mıdur
5. Eşk-i çeşmüm kadd-i yâri görse ârâm eylemez
Pây-i serve iy SÜHEYLÎ yüz süren bir su mıdur

61.

Fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilâtũñ fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Yazmada evsâf-ı engüştũñ kalemler münkesir
Sûret-i nakşın görüp oldu sanemler münkesir
2. Reng-i rûyuñdan gül ü lâle çemende münfa‘il
Kâmetũñden serv [ü] şimşâd ü sanavber münkesir
3. Gâfil olma oldu tîr-endâz âhumdan benüm
İy kaşı yâ şişe-i mâh-ı münevver münkesir

4. Toldurup âb-1 tarabnâk ile câmı Cem-misâl
Sâkiyâ sun olmadın bu kâse-i ser münkesir
5. Gösterürdüm şâhid-i ma'nâ velî mir'ât-1 dil
Olmasa gerd-i kudûretten mükedder münkesir
6. Bî-hüner her kûşede mesrûr ü şâdân muttasıl
Kanda baksañ hâtır-1 merd-i hünerver münkesir
7. Vâsf-1 dendânında gördi nazm-1 gevher-bârumı
Oldı reşkenden SÜHEYLÎ dürr ü gevher münkesir

62.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Bülbül figâna geldi didi gül zemânıdur
Zerrîn-kadehle nûş idelüm mül zemânıdur
2. Zülfîn tagıtdı ruhları üzre o gonçe-fem
Güldi açıldı didi ki sünbül zemânıdur
3. Bozıldı döndi çarhı riyâ âsümânınıñ
Zencîr-i 'ışk döndi teselsül zemânıdur
4. Mûyî miyân ü zerre dehânına dikkat it
İy serv-sâye çünki tahayyül zemânıdur
5. 'Allâme-i zemâne de olsañ SÜHEYLÎyâ
Ta'rîf-i zât kılma tecâhül zemânıdur

63.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'İzzet eyler ellere mihr ü mahabbet gösterür
Yanına almış 'adûyı baña mihnet gösterür
2. Nakş-1 hüsnüñ pâydar olmaduğın bilmez meger
Ol büt-i sengîn-dili gör baña sûret gösterür
3. Bakdugumca rûzgâruñ âh kim mir'âtına
Gâh mihnet gâh hasret gâh fûrkat gösterür
4. Sâkî-i gül-çihre devr itdürmek ister câmını
Görelüm âyîne-i devrân ne sûret gösterür
5. İy SÜHEYLÎ hecre sabr it kim selâmet göresin
Bu meseldür söylenür sabrı selâmet gösterür

64.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yoluñda cân ü başı n'ola eylersem fedâ bir bir
Efendi borcumuzdur eylerüz anı edâ bir bir

2. Güzergâhuñ düşerse iy sabâ bi'llâhi ol yâre
Benüm ahvâlümü tafsîl ile bildür aña bir bir
3. Fûrûzân olsa meclis başına gün togsa 'uşşâkuñ
Çözilse sîne-i bî-kîneden bend-i kabâ bir bir
4. Bu âteşdân-ı mihnetden halâsa çâre olsaydı
Yanardum hecr odında çekdügüm derdi aña bir bir
5. Benümle yek-dil olursa SÜHEYLÎ himmet-i merdân
Felekde 'aynuma gelmez olursa cümle câ bir bir

65.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Mürüvvet âdemîlük merdlik dildâra gelmişdür
Muhanneslik denîlik kahpelik agyâra gelmişdür
2. Didiler gonçeler dem-beste olmuş serv pâ-beste
Meger ol serv-kâmet gül-beden gülzâra gelmişdür
3. Koyup bir lü'b ile 'uşşâkını zâr eyleyüp gitmek
Hemân bu şehri içinde ol kamer-ruhsâra gelmişdür
4. Helâke kasd idüp 'uşşâkını tîg-ı sitem çekmek
Senüñ gamzeñ dinen ol âfet-i gaddâra gelmişdür
5. İlâhî lütf-ı cûduñdan anı mahrûm gönderme
SÜHEYLÎ yüz sürüp dergâhuña yalvara gelmişdür

66.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Bezm-i vahdetde şu diller kim kadeh-nûş oldılar
Mest-i lâ-ya'kil kalup hayrân ü medhûş oldılar
2. Sahn-ı gülzâra gelürmiş ol semen-sîmâ diyü
Servler saf bağlayup güller kamu gûş oldılar
3. Gördiler yokdur bekâsı bu fenâ gülzârınuñ
Tekye-i gülşende bülbüller nemed-pûş oldılar
4. Vâmık u Ferhâd ü Mecnûn mürdelerdür sanmañuz
Mest olup câm-ı gam-ı 'ışk ile ser-hôş oldılar
5. Nükte-i *men lem yüzak lem ya 'rif* oldı âşikâr
Girdiler ırmaglar deryâyâ hâmûş oldılar
6. Sıklet-i tâc ü 'abâ-y-ile yine uçmak diler
Zümre-i sûfîyi gel gör kim 'aceb kuş oldılar
7. Kulaguma toldıdı sögdükleri ol leblerüñ
İy SÜHEYLÎ her biri gûşumda mengûş oldılar

67.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Bâg-ı 'âlemde kimüñ ki bir gül-i handânı var
Râhatı yok bülbülâsâ derd-i bî-pâyânı var
2. İy gül-i gülzâr-ı cennet beñzemez feryâduma
Gülşenüñ gerçi hezârân bülbül-i nâlânı var
3. Yandı âteşdân-ı 'ışkuñda temâm oldı işi
Mâh-ı bedrüm dime kim eksükleye noksânı var
4. Sen baña 'arz itme iy h^vâce metâ'-ı vuslatı
Tâlib olmam bilürem ben 'âkıbet hicrânı var
5. Pâdişâh-ı milk-i nazm olmış SÜHEYLÎ Husrevâ
Dün temâşâ eyledüm gördüm 'aceb dîvânı var

68.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Leb-â-leb remz ile dünyâyı bir peymânedür dirler
Çeküp bir demde anı nûş iden merdânedür dirler
2. Şeb-i gamda dil-i sûzânımı agyâr-ı bed-güftâr
Ruhuñ şevkına pervâne degüldür ya nedür dirler
3. Gam-ı Leylâ-y-ile tekmîl-i fenn-i 'ışk kılmışken
Añılsa yine Mecnûn'ı o bir dîvânedür dirler
4. Ten-i zâr ü nizârumda görenler çeşm-i pür-hûnı
Hayâlüñ şâhına konmag için kâşânedür dirler
5. Yiridür iy SÜHEYLÎ delse hakkâk-i hased bagrum
Ki olmaz kimseler ol cevher-i dendânedür dirler

69.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' --- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Şol 'âşık-ı za'ife ki kûyuñ makâm olur
Ol hâcîdür ki meskeni dârü's-selâm olur
2. Kûyuñdan it rakîb cüdâñ olmadı didüm
Nâz ile geldi didi ki bir gün cüdâm olur
3. Al câm-ı gam-fezâyı ele bülbül-i dile
Gülzâr bezm-i bâde gib'eglence câm olur
4. Sûfî bucakda derd ile başın salar yürür
'Âşık safâ vü zevk ile mest-i müdâm olur
5. Didüm SÜHEYLÎ saña hele eksigüñ degül
Her kim gönül virürse aña ol temâm olur

70.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nihâl-i kâmet-i dildâra herkes gerçi mâyıldür
Güzeller içre ammâ tûtî-i dil saña kâyıldür
2. Gedâ-yı bî-nevâdan h^vân-ı ihsânuñ dirîg itme
Kapuñda eşk-i çeşmüm nice yıllardur ki sâyıldür
3. İnen magrûr olup germ olma iy meh âftâbâsâ
Güzellik kimseye bâkî degüldür zıll-i zâyıldür
4. Du'â yirine yir yir cem' idüp düşnâmuñı şâhum
N'ola yazup götürsem hırz-ı cân-içün hamâyıldür
5. Hidâyet ideli âlât-ı nazmı sâni'-i mutlak
SÜHEYLÎ san'at-ı eş'ârda üstâd-ı kâmindür

71.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Yazınca nakşuñı levh-i vücûda kilik-i debîr
Didiler anı görenler o demde mâh-ı münîr
2. Cerîde-i dile ki ol nüvişt ola bir harf
Gelür mi hâme-i tedbîr ile aña tagyîr
3. Düşürdi ayaga toluyı ser-nigûn itdi
Çenâr eyledi çün kâmetüñ ile el bir
4. Tereddüd eyleme öldür rakîb-i bed-kârı
Efendi eyleme hayr işde zerrece te'hîr
5. Cefâya sabr idelüm rûzgârı gözleyelüm
SÜHEYLÎ görelüm âhir ne gösterür takdîr

72.

Müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün müstef' ilün
Recez - - + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. İy hemdem-i rûhâniyân sorma baña 'ukbâ nedür
Eyle te'emmül bir zemân bil ûlâ ne dünyâ nedür
2. İy çeşm-i câna merdümek her lahza mânend-i melek
Olur mesîrûñ nüh felek bildüñse ger dünyâ nedür
3. Halvetde zâhid her seher eyler temennâ-yı diger
Fehm eylemez aslâ meger sırr-ı *velev şî'nâ* nedür
4. Dehr-i denîdür bî-vefâ 'ayş idelüm subh ü mesâ
Biz ibn-i vaktüz zâhidâ imrûz ile ferdâ nedür
5. Var ise âlî himmetüñ tûbâsın aña cennetüñ
Kaddini ol meh-tal'atüñ seyr eyle gör a'lâ nedür

6. Her serv-kad ü sîm-ten rûh-ı revândur cümleten
Cânâ temâşâ eyle sen ol şâhid-i ra'nâ nedür
7. Mâhiyyet añlarsañ eger eyle beyân iy pür-hüner
Dilde SÜHEYLÎ şûr ü şer dilberde istignâ nedür

73.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Döker kanum benüm birgün diyü ol bî-emân gözler
Añup ol günleri aglar ider yaşın revân gözler
2. Habâbâsâ yumup göz bülbül-i dil bâg-ı 'âlemden
Ne seyr-i bâga meyl eyler ne sahn-ı gülsitân gözler
3. Fenâ ser-menzilinden kılmaga milk-i bekâ 'azmin
Göñül şehr-i mahabbetde oturmuş kârbân gözler
4. Seher bâd-ı sabâdan gözlerine kühl için her bâr
Göz açmış hâk-i pâ-yi yâri ehl-i Isfehân gözler
5. Kime kim kurs-ı dâgum 'arz idem i'râz ider benden
Dirîgâ dehr-i dûnda görmedüm bir hakk-ı nân gözler
6. Olup magrûr hüsne göz yumup 'uşşâka cevritme
Tolu toprag ile bir gün olur iy bî-emân gözler
7. Koyup kûyını yârüñ mürg-i dil uçmak diler turmaz
Sanasın mürg-i vahşîdür SÜHEYLÎ ol yâbân gözler

74.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + - - + / - + -

1. Şol dil ki meyli sen kad-i nâzük-nihâledür
Dâg-ı gamuñla bagrı yanık sanki lâledür
2. Gül ruhlaruñı sünbül-i ter kaplamış temâm
Şol mâh-tâbı devr kılan tut ki hâledür
3. Zülf-i mutavvelüñle hikâyât-ı 'ışkumı
Metn-i ruhuñda yazdı hatuñ bir risâledür
4. Zülf ü ruhuñdan ayru göñül gör neler çeker
Şâm ü seherde kârı hemân âh ü nâledür
5. Sandûk-ı tenden almaga cânın SÜHEYLÎnüñ
Gönder efendi nîze-i gamzeñ havâledür

75.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. İy şem' saña bâd-ı belâdan ne zarar var
Pervâne gibi üstüñe her gice döner var

2. Âsân degül iy sûfî güzergâh-ı mahabbet
Biñ baş sakın bir puladur anda hatar var
3. Ne âteşümi kimsecigüm var ide teskîn
Ne dîdelerüm yaşını rahm ile siler var
4. Gam çekme gönül hâke salarsa seni devrân
Bu hâk-i mezelletde yatar nice güher var
5. Elbetde bilürler hüner ehlin hünerinden
Zinhâr SÜHEYLÎ dime sen bende hüner var

76.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Halkuñ gıdâsı gerçi ki çarhuñ birincidür
Dil virmem aña olsa anuñ her birinci dürr
2. Tîgüñe cânı virmedügüm bu ki oklaruñ
Soñra gelür efendi beni her bir'incidür
3. Dür dişlerüñe halk-ı cihân müşterî velî
Kimse bahâ yitürmez aña ol bir incidür
4. Yazıldı dil kapuñda şehâ vir ülûfesin
Yokla efendi defterüñi ol birincidür
5. Aldanma iy SÜHEYLÎ bu tâk-ı müzahrefe
Sûretde zer düzer görinen hep birincidür

77.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık-ı dîvâneyem tutmaz beni zencîrler
Bağlasañ bir mûy ile zabt olunur mı şîrler
2. Zahm-ı peykânı dil-i mecrûhda bir gonçedür
Dikmesidür dilde ol serv-i revânuñ tîrler
3. Hancer-i gamzeñ yiter biz nâ-tüvânuñ kasdına
Çekmesünler ol kemân ebrûlaruñ şemşîrler
4. Cevr-i yâr ü ta'n-ı agyâr ü cefâ-yı rûzgâr
Hiç bilmem n'eyleyem yâ Rab nedür tedbîrler
5. İntizâr eyle SÜHEYLÎ derdmendüñ cân vire
İy efendüm saña hîç lâyük mıdur te'hîrler

78.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Merd odur kim zen-i dünyâya kuşagı pekdür
Kılmaz ârâyışine meyl şu kim erkekdür

2. Nermdür mûm gibi meclisine agyârûñ
‘Âşık-ı sâdıkına gelmede taşdan pekdür
3. Seg gibi segseg uyar yâr ile ‘işretde rakîb
‘Âşık-ı bî-kes olan künc-i ‘anâda tekdür
4. Yok degüldür nazarı bendesine var olsun
Lîk ifsâd ider agyâr arada bahtekdür
5. Yapışur kand-i lebi birbirine lezzetden
Bilmeyen yâri tekellümde sanur peltekdür
6. İy SÜHEYLÎ görinen hâlleri dildârûñ
Gâlibâ safha-i hüsninde nukât-ı şekkdür

79.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Ol boyı serve beni bây ü gedâ şeydâ bilür
Şöyle pâ-mâl olmuşam a‘lâ bilür ednâ bilür
2. Yok baña inkârdan la‘li şarâbın fâyide
Mest-i ‘ışkı olduğum dünyâ ve-mâ fihâ bilür
3. Gerçi bilmez anlamaz Mihr ü Vefâ’yı ol sanem
Şîve bâbın cümleden illâ ki müstesnâ bilür
4. Her perî ismin bilür nâmıyla eyler da‘veti
Ol mehe olmuş müsahhar gûyiyâ esmâ bilür
5. Bu SÜHEYLÎ sanma bilmez pây-bûsuñ kadrini
Dôstum a‘lâ bilür zîbâ bilür ra‘nâ bilür

80.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. Eşk-i hûn-âlûduma çeşmüm ‘iyân aglar acur
Dîde-i giryânuma eşküm revân aglar acur
2. Sîneden alduñ hadengüñ kılmaduñ bir lahza yâd
Hasret-i tîrûñle zahm-ı hûn-feşân aglar acur
3. Cür‘aveş hâk olduğın seyr eyledükçe eşküme
Rahm idüp enhâr ü bahr-i bîkerân aglar acur
4. Dâg-ı pür-sûzum görüp her şerha bagrın hûn ider
Şerha şerha sîneme dâg-ı nihân aglar acur
5. İy SÜHEYLÎ hasret-i la‘li gamıyla dem-be-dem
Sâkî-i gül-ruh şarâb-ı ergavân aglar acur

81.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dimeñ câm-ı Cem'ün keyfiyyetin her bâde-nûş añlar
Dimiş abdâl olan esrâr zevkin ehl-i hûş añlar
2. Rümûz-i 'ışkî bilmez her har-ı fâhir-libâs iy dil
Define kadrini ancak fakîr-i jende-pûş añlar
3. Musavver safha-i idrâke çekmez sûretün nakşın
Yazar zâhirde bir bî-hâl ü hat sûret-nükûş añlar
4. Seni mâlik olup iy Yûsufum bey' eyleyen nâ-dân
Ne bilsün zevk-i hüsnün kendüyi 'İbrî-fürûş añlar
5. Lisân-ı gayb olur cümle SÜHEYLÎ sırr-ı eş'aruñ
Ki her bir nükte-i ebyâtuñı ancak sürûş añlar

82.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Bezm-i meyde her kaçan bûs-ı leb-i meygûn olur
Şekker ü esrâr ile dilber lebi ma'cûn olur
2. Hatt-ı şeb-dîzüñle zülfüñ baş koşarsa husrevâ
Eşk-i çeşmi 'âşık-ı dil-dâdenüñ gülgûn olur
3. Yüz çevürmezler cefâ vü cevrden üftâdeler
Kahruña mazher düşenler lütfuña meftûn olur
4. Kîmyâ-yı hâk-pây-i yâre rûmâl ideli
Âftâb-ı 'âlem-ârânuñ işi altun olur
5. Agzın açup iy SÜHEYLÎ nice söz söyler 'aceb
Şol ki bîm-i derd-i hecr-i yâr ile mahzûn olur

83.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Bâde virgil sâkiyâ nûş idelüm bayramdur
Bu ser-encâmuñ hod encâmı bilürsin câmdur
2. Nefha-i bâd ile şimdi bahr-i ahdardur çemen
Zevrak-ı sahbâyı sun sâkî güzel eyyâmıdur
3. Levh-i dilde kâdir olursañ vefâ levhini kaz
Âdemüñ soñında ancak kalacak bir nâmdur
4. Görinen sanmañ sipihr üzre nücûm ile hilâl
Mürg-ı 'akluñ saydına ol dâne ile dâmdur
5. Sâ'id-i sîmînüñe teşbîh idermiş kendüsin
Zerger-i üstâd dökse n'ola sîmi hâmdur

Lâle-ruhlarla çemende idelüm gül sohbetin
İy SÜHEYLÎ vakt-i gül devr-i mey-i gülfâmdur

84.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Câme-h^vâbında kaçan kim ol Mesîhâ-dem yatar
Sanuram 'Îsâyı basmış bagrına Meryem yatar
2. Sâkiyâ devrân elinden toldurup peymânesin
Bu fenâ bezminde mest olmuş nice biñ Cem yatar
3. Bu cihân gülzârınuñ bilmiş fenâsın gâlibâ
Nergis-i bâga nazar kıl gözleri pür-nem yatar
4. Derd-i 'ışkuñdan ayag üzre bir âdem kalmadı
Pister-i hicrâna düşmişler bütün 'âlem yatar
5. Hiç sormazsın SÜHEYLÎ hastenüñ ahvâlini
Künc-i mihnetde dil agız virmeyüp ebkem yatar

85.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri ' -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Hâlüñ ruhuñda fitne-i devrân degül midür
Devr-i kamerde iy meh-i tâbân degül midür
2. Bâg-ı bihişt zikrin ider kûy-ı yâri kor
Gör vâ'izi ki ebleh ü nâdân degül midür
3. Şol yana yana nâr-ı cehennem didükleri
Bi'llâhi sûfi âteş-i hicrân degül midür
4. Hüssâd-ı bed-nihâd 'adû-y-ile ittihâd
İy nûr-ı dîde 'ırzuña noksân degül midür
5. Kul oldı geldi südde-i devlet-me'âbuña
Cânâ SÜHEYLÎ 'âleme sultân degül midür

86.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Esrâr-ı gam-ı 'ışk dime sûfi nihândur
Mihrüñ eseri gün gibi elbetde 'iyândur
2. Yummaz gözini subha degin nergisi bâguñ
Sen serv-i hevâ-bahşa nigârâ nigerândur
3. Sûz ile semâvâta çıkan âteş-i âhum
Hâlât-ı gam-ı 'ışkumı takrîre zebândur
4. Hâlüñ gamı ol deñlü za'if itdi vücûdum
Egnümde baña perr-i meges bâr-ı girândur

5. Bülbul gibi her bâr SÜHEYLÎyi iden zâr
Bir ‘ârızî gül lebleri mül gonçe-dehândur

87.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- /+ --- /+ --- /+ ---

1. Kaçan benden kaçup ol serv-kad turmaz şitâb eyler
Binâsın seyl-i eşküm çarh-ı nüh tâkuñ harâb eyler
2. Kebâb olup ciger dil yanar âteşdân-ı ‘ıškuñda
Ne dem ol lebleri mül gayr ile bezm-i şarâb eyler
3. Tarılma baña açılmaz diyü ol gonçe-fem iy dil
Gül-i nev-restedür açılmaduk dahı hicâb eyler
4. Konışsa zâg ile bülbul çemende eylemez şekvâ
Garâbet bundadur kim yine şekvâyı gurâb eyler
5. O şâhuñ iy SÜHEYLÎ ârzû-yı pâ-y-bûsıyla
Seni bu rûzgâr-ı zûr-kâr âhir türâb eyler

88.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- /+ --- /+ --- /+ ---

1. Gelen şol tîg-i hûn-âlûd ile cânâne olmak var
Katu hûnî gelişdür ol geliş mestâne olmak var
2. Şehâ devr-i lebüñde ‘ahdine peymânına turmaz
Döner kim var dirlerse yine peymâne olmak var
3. Yanup şevk-i ruhuñla şem‘veş mahv olmadan gayrı
Yanan pervâneveş bî-bâl ü bî-pervâne olmak var
4. Hakikat yok dimişler ehl-i diller bî-vefâlarda
Dilâ bu nükteler ol şâh-ı ‘âlî-şâne olmak var
5. Dimiş fenn-i sühende bir fesâhat kânına irdüm
SÜHEYLÎ sözlerinden gâlibâ Hassâne olmak var

89.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + --- /- + --- /- + --- /- + ---

1. Şol perî kim mazher-i nûr-ı cemâlü’llâhdur
Mısr-ı hüsñüñ mâliki hüsn ile Yûsuf şâhdur
2. Mahv olur encüm gibi togdukça mihr-i tal‘atı
Gayrı meh-rûlar yanında ol misâl-i mâhdur
3. Levha-i ser-safha-i hüsninde gûyâ kaşları
Dest-i sun‘ ile çekilmiş iki bi’smi’llâhdur
4. Dâne-i hâlûñle nahl-i kâmetüñ yâd eylerem
Levh-i dilde nakş olan mihrüñle şekl-i âhdur

5. Pâdişâh-ı milk-i ‘ışk oldum SÜHEYLÎ hâliyâ
Dûd-ı âhum başum üzre ‘anberîn hargâhdur

90.

Mef‘ûlü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün
Muzâri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1. Gâhî hadeng-i gamzeñe sînem nişân [olur]
Geh tîr-i çeşm-i mestüñe kaddüm kemân olur
2. Bezmüñde gayrılarla şehâ tolular içüp
Öpdürme la‘lûñ ellere va’llâhi kan olur
3. Destüñde tâze dâğı görince didi hezâr
Yâ Rab bu şâh-ı gülde ne hûb âşiyân olur
4. Akdukça nakd-i eşk çoğaldukça akçası
Artar safâsı ehl-i dilüñ kâm-rân olur
5. Gam çekme şimdi añmasa magrûr-ı hüsn olup
Añar bu derdmendini birgün zemân olur
6. Kûyında behremend olup âhir mekîn olan
Gûyâ felekde bir şeh-i sâhib-mekân olur
7. Her beyt-i dil-pezîr bu nazmuñ SÜHEYLÎyâ
Kasr-ı visâl-i dilbere bir nerdübân olur

91.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1. Kıldı pür-berg şükûfeyle yine câmı bahâr
‘Ayş ü nûş ile geçerse n’ola eyyâmı bahâr
2. İtdi gülşende nihâli yine tahrîk sabâ
Eyledi sîm ile pür sâgar-ı gülfâmı bahâr
3. Berg-i ezhârı perîşân idicek bâd-ı nesîm
‘Âkıbet n’olsa gerek bildi ser-encâmı bahâr
4. Akçalar kılsa nisâr üstüme bezmüñde n’ola
Görmedi bencileyin rind-i mey-âşâmı bahar
5. Hamdü li’llâh gam-ı yâr ile hoş oldı hâtır
Kâme irgürdi yine bu dil-i nâ-kâmı bahâr
6. İy SÜHEYLÎ gözümüñ kanlu yaşın gördi meger
‘Arz ider şimdi baña ol gözi bâdâmı bahâr

92.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1. ‘Âşıkın ol pîr olası nev-cüvân bilmezlenür
Resmdür bu kulların şâh-ı cihân bilmezlenür

2. Pâre pâre olduğın ol hancer-i hicrân ile
Hep bütün dünyâ bilür ol yâr-ı cân bilmezlenür
3. Âh-ı âteş-bâr ile yollarda gördükçe beni
Rûy-gerdân ‘abdiyin ol şûh hemân bilmezlenür
4. Tîr-i cevri cânuma kâr itdügin bilmez dime
Bilür ammâ yine ol kaşı kemân bilmezlenür
5. İy SÜHEYLÎ kûyına varmak olurdu rûz ü şeb
N’eyleyem ol âfet-i devr ü zemân bilmezlenür

93.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nigârâ la‘l-i şîrînüñ derûn-ı dilde cânumdur
Nihâl-ı hoş-hırâmuñ sînede rûh-ı revânumdur
2. O hışm ile nigehter sanma kim dilden çıkar bir dem
Hadeng-i gamze-i merdüm-küşüñ hâtır-nişânumdur
3. Dil ü dîdemde saklarsam ‘aceb mi tîr ü peykânın
Birisî nûr-ı çeşmümdür birisi yâr-ı cânumdur
4. Ben ol ‘ankâ-yı sahrâ-yı kemâl-i fazl u ‘irfânem
Fîrâz-ı kulle-i kâf-ı kanâ‘at âşiyânumdur
5. N’ola meyl itmesem tâk-ı zümürüdfâmına çarhuñ
Benüm kim kûy-ı dilber gün gibi ‘âlî mekânumdur
6. Nice dil-beste olmayam ol iki zülf-i müşgîne
Bekâ-yı sermed-i ‘ömrüm hayât-ı câvidânumdur
7. Bu âh-ı pür-duhân içinde cism-i zerd-i pür-derdüm
Görüp didi o şâh-ı hüsn emîr-i ‘âşıkânumdur
8. O nûr-ı dîde kim gözler cemâlin ‘ayn-ı a‘yândan
Bi-hamdi’llâh benüm manzûr-ı çeşm-i hûn-feşânumdur
9. Ben ol sayyâd-ı sahn-ı mergzâr-ı kişver-i nazmem
Yanumda tabl-ı ‘irfânî devât-ı zer-nişânumdur
10. SÜHEYLÎ cân-ı hussâdı yakan âteş gibi her dem
Benüm bu sûznâk eş‘âr-ı hûb-ı dil-sitânumdur

94.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + --- / + + --- / + + --- / + + -

1. Her kaçan kavs-i kazâdan atıla tîr-i kader
Aña ‘uşşâk-ı belâ-keşdür iden sîne siper
2. Ten-i fersûdemi itdüm ser-i kûyuñda gubâr
Bir kadem bas gözüme lütf ile iy nûr-ı basar
3. Korkaram avlar anı gûl-ı beyâbânîler
Benüm ol kebg-i hırâmum katı yâbânda gezer

4. Hâtır-ı ‘âşık-ı miskînüñe kondurma gubâr
Virmesün dirseñ eger âyîne-i hüsne keder
5. Tatlu datlu ezilürmiş leb-i dildâra şeker
Bu SÜHEYLÎ göresiz bir gün anuñ başın ezer

95.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Şu ‘âşık kim işigüñ yasdandır kûyuñ mekân eyler
Hümâdur gûyiyâ evc-i felekde âşiyân eyler
2. Nihâl-i kâmet [ü] verd-i ruhuñdan zevk alan bî-dil
Ne serv-i bâga meyl eyler ne seyr-i gülsitân eyler
3. Sakınur cânı gibi yad ayakdan bezm-i gülzârı
Çemende nergis-i şehlâyı güller dîdebân eyler
4. Gel iy keyf-i şarâb-ı ‘ışkî inkâr eyleyen gör kim
Gedâ-yı bî-nevâyı katresi şâh-ı cihân eyler
5. Vefâsı yok diyü yârüñ SÜHEYLÎ nâ-murâd olma
Elem çekme seni vasl ile bir gün şâd-mân eyler

96.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Tekellüm eyleseñ nâz ile güftâruñda ‘âlem var
Salın serv-i revân ol seyr-i refâtâruñda ‘âlem var
2. Güler yüzlü güzel çok gülşen-i ‘âlemde ammâ kim
Senüñ ol gonçe-i gûyâ-yı ruhsâruñda ‘âlem var
3. Ne haz alsın tabî‘at gonçe-i dem-beste seyrinden
Kemâl-i şîve-i la‘l-i şeker-bâruñda ‘âlem var
4. Göñüller saydını ikrâr iderken çeşm-i sehârüñ
Sorılsa leblerüñden ketm ü inkâruñda ‘âlem var
5. Alur erbâb-ı şevküñ göñlini la‘l-i pür-efsûnuñ
Nigâh-ı fitne-bâr-ı çeşm-i ‘ayyâruñda ‘âlem var
6. O mihr-i ‘âlem-ârânuñ kemâl-i vâsf-ı hüsniñdür
Anuñçün iy SÜHEYLÎ tarz-ı eş‘âruñda ‘âlem var

97.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Kemend-i âh-ı dil-sûzum tokuz çarhı tolaşmışdur
Yidi deryâyı geçdi eşk-i çeşmüm hadden aşmışdur
2. N’ola gün rûyına meh-pâre[ler] göz yumsa reşkenden
Bakılmaz pertev-i ruhsârına gözler kamaşmışdur

3. Uyuzlanup der-i dildârda dâ'im hırıldıda
Seg-i cânâna hayfâ it rakîb uymış ulaşmışdur
4. Libâs-ı sürh giymek gerçi cânâ hûb düşmüşdür
Nihâl-i kaddüñe dîbâ velî zîbâ yaraşmışdur
5. Birâderler gibi bir yirde yaslansa n'ola her dem
Cigerde tîr-i dil-dûzuñla tîgüñ kan yalaşmışdur
6. Kapusından geçerken râst gelmiş 'aklın aldurmış
Yine dil iy SÜHEYLÎ bir ulu derde sataşmışdur

98.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Çeşmüñ egerçi merdüm-i sâhib-nazar geçer
Görmezlenür fütâdesin ammâ basar geçer
2. Bu nüh kıbâb bâde-i eşküm habâbıdur
Bezm-i fenâda herkes o meyden içer geçer
3. Bakmazsa 'ayn-ı rahm ile çeşmüñ 'aceb degül
Gamzeñ hemîşe aña beni gamz ider geçer
4. Bir ben miyüm ölümlüsi yârüñ helâki çok
Bu 'âlem ehli ser-be-ser anı sever geçer
5. Âhum şihâb-ı sâkîb olupdur SÜHEYLÎyâ
Nâvek-misâl cevşen-i çarhı deler geçer

99.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Kimseden pervâ yimez 'ışkuñla dil âvâredür
Taşa çalmış şîşe-i nâmûs sîdar bî-çâredür
2. Zâhidüñ cennetdedür fikri temâşâ bundadır
'Âşık-ı dîvânenüñ meylî hemân dîdâredür
3. Zahm-ı 'ışka iy gönül derd ehli olmaz çâre-cû
Çâresi çekmekdür anuñ bir oñılmaz yaredür
4. Lebleriñ cânlar bağışlar mürdeler ihyâ ider
Bî-terahhum 'âşika gamzeñ 'aceb gaddâredür
5. Sad hezârân âferîn ol sâni'üñ icâdına
Kim dehânuñ gibi rûh-efzâyı yokdan yaradır
6. Bir nazar kılmaz SÜHEYLÎ bendesine yıl geçer
Lütf u in'âm ü 'atâsı dâ'imâ agyâredür

100.

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün
Hezec --- + / + --- + / + --- + / + ---

1. Zülfüñ hamınıñ båd-ı sabâ hem-nefesidür
Hâl-i lebüñüñ müşg-i Hutun bir megesidür
2. Ber-bâd kılan var[ısa] ol serv-i revânuñ
Bâlâ-yı ser-efrâz-ı hevâ vü hevesidür
3. Etrâf-ı mey-i la'l-i lebüñde hat-ı nev-hîz
Mestânelerüñ kasdın ider bir 'asesidür
4. Oldukça revân kâfile-i 'ışk u mahabbet
Üftâdelerüñ nâlesi bang-i ceresidür
5. Çün menba' imiş 'ayn-ı hayâta leb-i dildâr
Leb-teşne vü dil-mürdelerüñ Hızır nesidür
6. Söz gülşeninüñ ter gülidür nazm-ı SÜHEYLÎ
A'dâ-yı hased-pîşe anuñ hâr u hasıdur

101.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Söylemiş 'Âlî yine bir nazm-ı garrâ biñde bir
Böyle düşmez degmede hakkâ ki cânâ biñde bir
2. Gerçi kim çok başludur zülfüñ sitemkâr olmada
Lîkin olmaz fitnede ol hâl-i yek-tâ biñde bir
3. Nâlesin bülbül çemen sahnında eylerse hezâr
Gûş tutmaz yine aña verd-i ra'nâ biñde bir
4. Bir başı var biñ dili agyâr-ı bed-gûyuñ şehâ
Söylemez bir togru söz öldürseñ aslâ biñde bir
5. Vâkıf-ı esrâr olup âhir çıkarur yahşî ad
Feth iden esmâ-i hüsnâdan mu'ammâ biñde bir
6. Âh kim nefsi semendûn-ı hezâr yek-dest ile
Kahramânlar başa çıkmadılar illâ biñde bir
7. İy SÜHEYLÎ günde biñ bir 'aybumuz görür Hudâ
Yine bakmaz 'aybumuza Hak te'âlâ biñde bir

102.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Cemâlün seyrine lâyıkk dili sad-çâk 'âşıkdur
Mahabbet gencine ma'den derûnı pâk 'âşıkdur
2. Mahabbet lâfin urur 'âşık-ı nâ-puhteler çokdur
Habîbüm sanma her bî-'akl ü bî-idrâk 'âşıkdur

3. Geçinür bir dilim nân ile bir şâle bürür cismin
Libâs-ı fakr ile fahr eyleyen bî-bâk ‘âşıkdur
4. Yoluñda cân u başa kalmayanlar merd-i ‘ârifdür
Vücûdın reh-güzâruñda kılanlar hâk ‘âşıkdur
5. SÜHEYLînuñ tokınmañ kalb-i âteşnâkine zîrâ
Derûnı derdnâk ü dîdesi nemnâk ‘âşıkdur

103.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Hîç bir keyf mi var bâde-i hamrâya irer
Ya müferrih mi olur câm-ı musaffâya irer
2. Ceyş-i gam dört yanum aldı iriş iy sâkî
Gama karşı turışur kim ola sahbâya irer
3. Bir yalın yüzlü ıŖık köçegidür şem‘ k’anuñ
Her gice meygedede şevki süreyyâya irer
4. Râst kaddüm yine çeng eyledi üstâd-ı felek
Nagmesi her kılınuñ zühre-i zehrâya irer
5. Tut SÜHEYLî etegin pîr-i muğânuñ ki kişi
Lâ-cerem mesned ile devlet-i ‘ülyâya irer

104.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Bâg-ı hüsnüñ tâze Ŗimdi bir gül-i ra‘nâsı var
‘Andelîbâsâ hezârân bülbül-i Ŗeydâsı var
2. Sûziş-i tâb ü teb-i ‘ıŖk ile âhir kül olur
Her kimüñ pervâneveş bir Ŗem‘-i bezm-ârâsı var
3. İy ecel ihsân idüp gel hokka-i çęşmüm kapa
Tâ ki zâyî‘ olmaya içinde hâk-i pâsı var
4. Yıldı bir kez câ-be-câ Ferhâduñ eyler kanı cûş
Bî-sütünuñ sanmañuz kim lâle-i hamrâsı var
5. Hâsıl-ı ‘ömrini halkuñ biçmege iş‘ârdur
Elde dihkân-ı sipihrüñ mâh-ı nevdan dâsı var
6. Zâhidüñ başında tâc ü ‘âşıkuñ dûd-ı siyâh
Nâzır olsañ herkesüñ başında bir sevdâsı var
7. İy SÜHEYLî sunma el sîb-i zenahdânın görüp
Sakin ol mirrîh-çęşmüñ hancer-i elmâsı var

105.

Müfte 'ilün müfte 'ilün fâ 'ilün
Serî' - + + - / - + + - / - + -

1. Bakma güle 'ârız-ı cânânı gör
Ol kad-i mevzûn ü hırâmânı gör
2. Başuma sevdâ-yı cihânı dirür
Ham-be-ham ol zülf-i perîşânı gör
3. Rûh bağışlar beden-i mürdeye
İy dil-i şeydâ dem-i cân[ân]ı gör
4. Dâhil olup meclis-i 'irfâna gel
Nice-y-imiş meşreb-i rindânı gör
5. Ân viren ol hüsn-i hata kim durur
'Âşık-ı sâdıksaň eger anı gör
6. Ahsen-i takvîme SÜHEYLÎ sücûd
Eyleyen ol 'ârif-i Yezdânı gör

106.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Dîdeme didüm niçün hicrândan itmezsın hazer
Didi iy merdüm *izâ câ'e'l-kazâ 'umye'l-basar*
2. Zülfüñüñ cânâ sırâtü'l-müstakîminden bugün
Ehl-i dîn oldı geçenler geçmiyen ehl-i sakar
3. Ahsen-i takvîm remzi mihr-i ruhsârüñdadur
Ol siyeh çeşmüñde zâhir sırr-ı *mâ-zâga'l-basar*
4. Hurrem olduk *eynemâ* remziyle vechü'llâhdan
'Ârif-i bi'llâh olanda bugzdan olmaz eser
5. Hattuñ irdi *f'ertekıb* esrârını kıldı 'ıyân
Kâmetüñ 'âşıklara virdi kıyâmetden haber
6. Lâyık olur mazher-i nûr-ı tecellî olmaga
Yanmaga 'ışk âteşine olsa 'âşık mûm eger
7. *Men 'arefden* iy SÜHEYLÎ dem vurur zâhid velî
Zerrece bilmez hakîkat neydügin ammâ o har

[HARFÜ'Z-ZÂ]

107.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Rûyuña hürşîd-i 'âlem-tâb beñzer beñzemez
Ebrüvânuñ tákına mihrâb beñzer beñzemez
2. Döne döne inleyüp zâr ile yaşlar dökmede
Seyl-i eşk-i çeşmüme tólâb beñzer beñzemez

3. Ben yine teşbîh idem ol la‘l-i gevher-bârı kim
Çün aña berg-i gül-i sîrâb beñzer beñzemez
4. Bir musavvir hey’et-i mecnûn tasvîr eylemiş
Zâr cismüm didiler ahbâb beñzer beñzemez
5. Bahr-i tab‘uñdan çıkan ol gevher-i elfâzuña
İy SÜHEYLÎ gevher-i nâ-yâb beñzer beñzemez

108.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Sâkin olduk tekve-i kûyuñda mihmânlar bizüz
Cân u başı terk iden yoluñda kurbânlar bizüz
2. Bülbülâsâ gülşen-i kûyında yâruñ her seher
Nagme-sâz ü hoş-nevâ mürğ-i hoş-elhânlar bizüz
3. Yiyüp esrâr-ı gamı kendümüzü güm kılmışuz
Hânkâh-ı ‘âlem-i hayretde mihmânlar bizüz
4. Vâdi-i ‘ışka düşüp Leylâ-yı maksûd isterüz
Pâ-bürehne baş açuk Mecnûn-ı ‘üryânlar bizüz
5. Sûretâ gerçi gedâ-yı bî-ser ü sâmânlaruz
İy SÜHEYLÎ ‘âlem-i mâ‘nâda sultânlar bizüz

109.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dile her ne cefâ itse leb-i cânâne incinmez
Ne deñlü çekse renc ü mihnetin bir cânâne incinmez
2. Dür-i dendânına tek nisbet itsünler o meh-rûnuñ
Delerse bagrını hakkâkler dür-dâne incinmez
3. Bezimde merhabâya el uzatsam baña hışm eyler
Öper karşımda ammâ leblerin peymâne incinmez
4. Gidersin gayr ile yâbâna ammâ bunda gelmezsin
Efendüm ‘âşık-ı bî-çâre de yâbâne incinmez
5. SÜHEYLÎ kimseye kılmaz şikâyet cevri dilberden
Geçinür her ne deñlü olsa dervîşâne incinmez

110.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + --- / + + --- / + + --- / + + -

1. Zahm-ı hicrân ile gün yok ki çiger baş olmaz
Dem mi var dîde-i gam-dîdeñe hûn-pâş olmaz
2. Ne kadar bâd-ı saba çâbük ü çâlâk ise de
Râh-ı gamda dil-i dîvâneye pâ-dâş olmaz

3. N'ola yüz sürsem ayagı tozına cânânun
Kîmyâya yitişen müflis ü kallâş olmaz
4. Nev-'arûs-ı felekün mekrine aldanma sakın
Bî-vefâdur iki gün kimseye oynaş olmaz
5. Hokka-i la'l-i revân-bahşınıñ evsâfında
Dikkat itdüm şu kadar dâne-i haşhâş olmaz
6. İşigi taşını var bagruña bas şâm ü seher
İy SÜHEYLÎ saña bir böyle karındaş olmaz

111.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşık-ı rindem diyen ma'şûk-ı nâdân istemez
Hemdem-i erbâb-ı dil zîrâ ki hayvân istemez
2. Mâyil-i dîn ü denî olsa o şeh 'ayb eylemem
Muktezâ-yı zâtdur kim ehl-i 'irfân istemez
3. Bir nihâl-i tâze şûrâb ile bulsa perveriş
Lâ-cerem tab'ı anuñ bârân-ı nîsân istemez
4. Gülşen-i kûyında 'uşşâkuñ nevâsın diñlemez
Rûstâyîdür ki ol mürğ-i hoş-elhân istemez
5. Başka bir zevk u safâdur yâr derdi 'âşıkâ
'Âkil olan derd-i 'ışk-ı yâre dermân istemez
6. Sebzesi sâfi nebât olsa suyu âb-ı hayât
Bülbül-i dil zâg ile seyr-i gülistân istemez
7. İy SÜHEYLÎ râğıb olma her denî-tab'a meded
Şâhid-i kec-tab'ı yârân-ı sühen-dân istemez

112.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Nâz ile dügmelerin çöze o sîmînberümüz
Görinür anda nücûm ile meh-i enverümüz
2. Her seher üstümüze lem'a salar mihr-i ruhuñ
Yiridür göklere irse sanemâ efserümüz
3. Mey-i şevk ile nice mest-i müdâm olmayalum
Toludur bâde-i 'ışkuñla şehâ sâgerümüz
4. Bilmezüz n'eyleyelüm hayli yukardanlığı var
İrmez ol serv-kadün gûşına eyvâlerümüz
5. Reh-i 'ışkuñda SÜHEYLÎ gibi mümtâz oluruz
Eger olursa bizüm 'avn-i Hudâ rehberümüz

113.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Üstine cellâd-ı gamzeñ n'ola çekse tîg-i tîz
Yoluña cân virmede kâfir rakîb eyler sitîz
2. Rûzgâruñ sillesinden olmasun gâfil iñen
Kendüyi olmaz hevâya yiller imiş bâd-bîz
3. Fûrkat-i la'lüñle cânâ yutdugum hûn-ı dili
Dökdi âhir şimdi bir bir anı çeşm-i sürh-rîz
4. Vâkîf olmaduñ dehânı sırrına esmâ-y-ile
Ol perîñüñ yok yire adın çekersin iy 'azîz
5. İy SÜHEYLÎ âdeme meyl eylemez vahşî gibi
Her ne deñlü da'vet itsem ol perî eyler gürîz

114.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dime haşr olmayup iy dil baña cânâne katlanmaz
Gider cân çıksa elbetde ten-i 'üryâne katlanmaz
2. Te'âla'llâh ne nâzûk nûrdur şem'-i cemâlüñ kim
O şem'e per yakar pervâ yimez pervâne katlanmaz
3. Koyup ortaya 'âşık cân u başı 'azm-i yâr eyler
Belî 'âşık odur bu yolda baş u cânê katlanmaz
4. Cefâ vü cevruñe ben katlanurdum iy melek-sîmâ
Ne çâre n'eyleyem ammâ dil-i dîvâne katlanmaz
5. Kül olsa âteş-i sûzâna yansa katlanur 'âşık
Velî tâkat getirmez âteş-i hicrâne katlanmaz
6. Visâlüm isteyen hicrânuma sabr eylesün dirmiş
SÜHEYLÎ sabr iderdüm lîk 'ömr ol âne katlanmaz

115.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Dergehinde bir şehüñ bâb-ı sa'âdet beklerüz
Milk-i 'ışk içre livâ-yı istikâmet beklerüz
2. El çeküp kaldurdılar ayagı Ferhâd ile Kays
Geçdi anlar cümleten biz dahı nevbet beklerüz
3. Bâde-i 'ışk ile kanzil mest-i lâ-ya'kîllerüz
Sanma zâhid sen bizi ikbâl-i devlet beklerüz
4. Her gelen dünyâya ber-bâd itdi 'ömri hâsılın
Âsiyâb-ı dehr içinde biz de nevbet beklerüz

5. Çâremüz yok Ka‘be-i kûy-ı nigâra varmaga
İy SÜHEYLÎ nice yıllardur ki gurbet beklerüz

116.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

Hezec + ---- /+ ---- /+ ---- /+ ----

1. Eger hâk olsam ol bî-rahm yanumdan güzer kılmaz
Ayagı altına yıllar geçer bir kez nazer kılmaz
2. Utansun girmesün meydân-ı ‘ışka girmesün göğsin
Hadeng-i cevri-yâre sînesin ol kim siper kılmaz
3. Harâm olsun mahabbet ol giriftâr-ı gam-ı ‘ışka
Ki tîg-i gamze-i mestüñ yolında terk-i ser kılmaz
4. Degül agyâre maglûb oldugum naks-ı mahabbetden
Baña mihr ü mahabbet n’eyleyem ol sîm-ber kılmaz
5. Bu nazm-ı dil-güşâdan kasdı iş‘âr-ı mahabbetdür
SÜHEYLÎ yoksa sultânüm saña ‘arz-ı hüner kılmaz

117.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

Hezec + ---- /+ ---- /+ ---- /+ ----

1. İşigüñden cüdâ dilden şehâ âh ü figân gitmez
Vatandan gurbete giden kimesne şâdmân gitmez
2. Görinen cism-i zârumda ser-â-ser dâglar sanmañ
Mahabbet âteşi yakdı karası bir zemân gitmez
3. Kaşuñla kirpigüñ kılmaz terahhum hâl-i ‘uşşâka
Elinden çeşmüñüñ bir dem hele tîr ü sinân gitmez
4. Eli degmez başın kaşımaga Mecnûn-ı nâ-şâduñ
Gam-ı Leylâ gibi başından anuñ âşiyân gitmez
5. Tolaşsa kûy-ı cânâmı SÜHEYLÎ eyler efgânı
Tarîk-i pür-mehâlikde ceressüz kârbân gitmez

118.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

Hezec + ---- /+ ---- /+ ---- /+ ----

1. ‘Adû-yı har dehânından bu cism-i nâ-tüvân gitmez
Gürisne seg durur agzından anuñ üstüh^vân gitmez
2. Göñül gangîn gider çâh-ı zenahdânına cânânuñ
Kişi zindâna gitse çün bilürsin şâdmân gitmez
3. Ecel derbendine tenhâ gidersin yalıñuz bir gün
Ne râh-ı bü’l-‘acebdür kim kuş uçmaz kârbân gitmez
4. Didi nâsıh gider bu sıklet-i târı yiter başdan
Didi Mecnûn gider başum benüm bu âşiyân gitmez

5. SÜHEYLÎ gitmedi kaldı ruhında hâl-i ‘anber-bû
Kamer devrinde zâhir fitne-i âhir zemân gitmez

119.

Müfte ‘ilün mefâ ‘ilün müfte ‘ilün mefâ ‘ilün
Recez – + + – / + – + – / – + + – / + – + –

1. Eşk-i dü-dîde bâdemüz kâse-i ser piyâlemüz
Bezm-i gamuñda çalınur nây ü figân ü nâlemüz
2. Fikr-i femüñle eyledük ‘azm ‘adem diyârına
Nâle-i dil derâyumuz derd ü belâ nevâlemüz
3. Katre-i jâle sanmañuz âteş-i sûz-ı sîneden
Avuç avuç ‘arak döker merkadümüzde lâlemüz
4. Hâne-i dilden almaga nakd-i dili o serv-kad
Nâzırı çeşm-i mestidür gamzesidür havâlemüz
5. Bâde-i la‘l-i dilberi vasf ideli SÜHEYLÎyâ
Gulgule saldı ‘âleme tantana-i makâlemüz

120.

Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1. Pendüñ saña iy zâhid-i sâlûs gerekmez
Biz rind-i cihânuz bize nâmûs gerekmez
2. Baş agrısıdur her birisi anlaruñ iy şâh
‘İşk ehline tabl ü ‘alem ü kûs gerekmez
3. Fehm eylemişüz cümle lugâtını ‘ulûmuñ
Biz gayb-lisânuz bize kâmûs gerekmez
4. Bîm-i gam-ı hicrân ile me’mûn da degülse
‘Uşşâk-ı belâ-keş hele me’yûs gerekmez
5. Âvâze-i dünyâyı koma dilde SÜHEYLÎ
Dil Ka‘be durur Ka‘be’de nâkûs gerekmez

121.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1. Düşüp hayâlüne geh hat u geh ‘izârdayuz
Sabâh sebzede şeb taraf-ı lâlezârdayuz
2. Bihişte döndi cihân vakt-i ‘ayşdür sâkî
Şarâb-ı nâb getür kim ‘aceb bahârdayuz
3. Bahâr-ı ‘âlemi şâd itmeden ne sûd ki biz
Hemîşe derd-i firâkuñla âh ü zârdayuz
4. Görüp mu‘âmelesin gayrılarla dildârüñ
Figân ider gezerüz bilmezüz ne kârdayuz

5. SÜHEYLÎ çekme gam iñletse rûzgâr seni
Ne gam giderse cihân seyle biz kenârdayuz

122.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Biz mu'tekif-i zâviye-i milk-i cihânuz
Biz dimezüz anı ki fülân ibni fülânuz
2. Gûş itmezüz âvâze-i şeş nakşı vü tenhâ
Biz bülbül-i hoş-gûy-ı gülistân-ı cinânuz
3. Geh savma'ada şeyh ile seccâde-nişînüz
Geh kûşe-güzînân-ı harâbât-ı mugânuz
4. Gûş eylemezüz zâhid-i nâ-puhte kelâmın
Aldanmazuz efsâneye biz rind-i cihânuz
5. Halvet çekerüz sûfi ile zikr iderüz gâh
Geh suffe-i mey-hânedede peymâne-keşânuz
6. Bir çâh-ı sükûn içre ki ol Yûsuf-ı vaktüz
A'dâ-yı denî çeşmine biz kâh-ı sinânuz
7. Râh-ı ser-i kûyuñda götürmez bizi iy şâh
Agyâr-ı hara var ise biz bâr-ı girânuz
8. Ârâyiş-i dünyâya gönül virme SÜHEYLÎ
Eñ soñ göçerüz n'eyleyelüm râh-revânuz

123.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + --

1. Bülbül-i dil kûyuñ ister bâg-ı gülzâr istemez
Var mıdur bir gonçe kim bülbüllerin zâr istemez
2. Kirm-i mihnet eylese terkîb-i a'zâmı tebâh
Sabr ider Eyyûb-ı dil a'vân ü ensâr istemez
3. İttihâduñ tuyalı agyâr-ı bed-h^vâh ile dil
Senden iy yâr-ı cefâkâr oldı bîzâr istemez
4. Meclisinde nâmum añıldukça döndürmiş yüzün
Bendesin var ise ol şâh-ı sitemkâr istemez
5. Cân u dilden 'âşık u âlüftesidür cümle halk
İy SÜHEYLÎ ol gül-i handânı kim var istemez

124.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gelelden bu cihâna 'âşık-ı mest ü harâbüz biz
Harâbât erlerinüñ zîr-i pâyında türâbüz biz

2. Bi-hamdi'llâh ki ol gonçe-dehân ile bir iki gün
Olup hem-sohbet-i gül hemdem-i câm-ı şarâbüz biz
3. Şerâr-ı âh ile sürdük rakîbi âsitânından
Şeyâtîni felekde recm iden gûyâ şihâbüz biz
4. Koyup nâmûs u 'ârı vâdi-i 'ıška kadem basduk
Bugün 'âlemde hakkâ sâlik-i râh-ı savâbüz biz
5. SÜHEYLÎ kudret-i Hakk ile ser-gerdân olup dâ'im
Ne âb ile döner ne bâd ile bir âsiyâbüz biz

125.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gubâr-âlûde-i râh-ı Rasûl-i müctebâyüz biz
Gulâm-ı Hayder-i saf-der şeh-i Âsaf-safâyüz biz
2. Tecerrüd 'âleminde kayd-ı gîtiden müberrâyuz
Vücûdı bî-kabâ ser pâ bürehne bir fenâyüz biz
3. Geh abdâl-ı nemed-pûş ü gehî rind-i teber-ber-düş
Eser yiller gibi vâdî-neverd-i Kerbelâyüz biz
4. Mahabbet hânkâhında bir abdâl-ı gedâ-hâlüz
Esîrûñ olalı silk-i safâda pâdişâyüz biz
5. Figân ü nâlemüz tabl ü 'alemdür çalınur dâ'im
Fenâ ser-haddine serdâr-ı mansûrî'l-livâyüz biz
6. Anuñçün kılmışuz dünyâya istignâ SÜHEYLÎ biz
Gulâm-ı dergeh-i hâcet-revâ-yı Mürtezâyüz biz

126.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Bir ser-âmed dil-rübânuñ 'âşık-ı dîdâriyuz
Cân ü serden geçmişüz 'ışk ehlinüñ serdâriyuz
2. Mîr-i mîrân-ı gamuz tûg u 'alemdür âhumuz
Leşker-i milk-i gamuñ gûyâ sipeh-sâlâriyuz
3. Hamdü li'llâh cübbe vü destâruña yok reşkümüz
Zâhidâ biz hırka-i zühd ü riyâdan 'âriyüz
4. Mihr-i rûyından münevverdür gönüller hânesi
Şimdi bir mâh-ı münîrûñ mazher-i envâriyuz
5. İy SÜHEYLÎ bâg-ı kûyında n'ola çoğ olsa zâr
Birdür ol gonçe velîkin 'andelîb-i zâriyuz

HARFÜ'S-SÎN

127.

Meḡ'ûlü fâ 'ilâtü meḡâ 'îlü fâ 'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Devr eyledükçe meclis-i cânâneyi Kâvus
Diller o demde nerm oluban germ olur rü'ûs
2. Devlet tutardı yüz baña biñ vech ile şehâ
Sundukça sâkî ayagı el virse pâ-y-bûs
3. Her biri kendü başına bir tâcdârdür
Baş agrısıdur ehl-i dile bâng-i tabl ü kûs
4. Görsün hemîşe su koyıcı sûfiyâ yüzüñ
'Arz itme baña ikide bir çihre-i 'abûs
5. Kılma 'avâm-ı nâss ile cehd ile ihtilât
Zâyi' olur SÜHEYLÎ hemân yok yire nüfûs

128.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hancer-i sabr ile iy dil âh-ı âteş-bârı kes
Yoksa 'âlem tutuşup yanar misâl-ı hâr ü has
2. Kârbân-ı 'âfiyet geçdi fenâ derbendini
Kaldı dil feryâd idüp hasretle mânend-i ceres
3. 'İzzet eylerler seg-i kûyuñ yapışmazlar baña
Bu mukarrerdür ki yârân olsa dahl itmez 'ases
4. Bir nefes kaldı bedenden çıkmaga cânım yitiş
Çok dolaşmasun gözüm yaşına Ceyhûn u Aras
5. İy SÜHEYLÎ olmaga ârâmgâh-ı mürğ-i cân
Kılmış üstâd-ı ezel cism-i nahîfüm bir kafes

129.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câme-i zer-beft olursa 'ârdur itmez libâs
Ehl-i 'ışka yig gelür egninde bir köhne libâs
2. Tîşe salsa nice biñ Ferhâd olmaz kârger
Ol ki tarh itmiş vücûd-ı âdemîde bir esâs
3. Kesret-i agyârdan havf eylemez kûyuñda dil
Gürk-i derende ider mi mîş-i mîşîden hirâs
4. Gerçi her bir nesnenüñ mikyâsı vardur lâ-cerem
Nîl-i eşk-i çeşmüme olmaz benüm hergiz kıyâs
5. İy SÜHEYLÎ efsar-i devlet konardı başuma
Şâh Mahmûd' uñ yanında olabilsem hâs Ayâs

130.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. A'lâ olur ol serv-i hırâmân ile meclis
Zibâ olur ol âfet-i devrân ile meclis
2. Germ eyledi rindân-ı mey-âşâmı bezimde
Şevke getirüp na're-i mestân ile meclis
3. Her sîne de bir dâg-ı firâkın kodı gitdi
Yanup yakılır âteş-i sûzân ile meclis
4. Nukreyse bulunmaz mey-i eşk ise dükendi
Olsun mı kurı dîde-i giryân ile meclis
5. Rindâne gelüp mekteb-i 'irfâna SÜHEYLÎ
Kesb eyle safâlar olup ihvân ile meclis

131.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Her kim ki ola ol şeh-i hûbân ile meclis
Gûyâ ki olur husrev ü hâkân ile meclis
2. Sâkî bir avuç berg-i güli bezme tagıtdı
Geldi yine şevke o perîşân ile meclis
3. Şâhâne döner bezm-i safâlarla tolular
Bir yirde ki rindân ola cânân ile meclis
4. Hem-sohbet olup kılma edânî-y-ile 'işret
Mestâne düşüp eyleme nâdân ile meclis
5. Meyl itme SÜHEYLÎ aña 'irfâne yakışmaz
Alçak düşer [ol] vâ'iz-i şeytân ile meclis

HARFÜ'Ş-ŞÎN

132.

Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Zülf ü hâlin o perî dâne ile dâm itmiş
Nice ser-geştelerüñ mürğ-i dilin râm itmiş
2. Bâg-ı kûyına varup zâhid-i nâ-puhteyi gör
Mîve-i vaslına yâruñ tama'-ı hâm itmiş
3. Hasret-i fikr-i kad ü zülf ü dehân-ı dildâr
'Âşık-ı haste-dilüñ kâmetini lâm itmiş
4. Yâr örtmiş yüzini zülf ile 'uşşâkı görüp
Yazuk ol hastelerüñ gündüzin ahşâm itmiş
5. Bâdeden geçmiş idi gerçi SÜHEYLÎ ammâ
N'eylesün sâki-i gül-ruh aña ibrâm itmiş

133.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gözüm yaşı akup ol serv ayagina revân olmuş
Tuyulmuş kıssa-i 'ışkum cihâna dâstân olmuş
2. Sakınur cânı gibi yad ayakdan bezm-i gülzârı
Çemende nergis-i şehlâyı güller dîdebân olmuş
3. Melâhat bahsin itmiş dürr-i dendânuñ ile lûlû
Hicâbından inüp ol ka'r-ı deryâda nihân olmuş
4. Felekde kaplıyan rûy-ı cihâmı ebrdür sanmañ
Duhân-ı nâr-ı âhumdur ki farkumda 'iyân olmuş
5. SÜHEYLÎ dürr-i dendânuñ şu deñlü eylemiş tavsîf
İşidenler didi hakkâ 'acâyib hurdedân olmuş

134.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Felek bir hâne-i vîrânedür Şeddâd'dan kalmış
İçinde suffeler yir yir Semûd ü 'Âd'dan kalmış
2. Degül taglarda yir yir vahş ü tayruñ itdügi efgân
Sadâsı kûhsâruñ nâle-i Ferhâd'dan kalmış
3. Yimişdür rûzgâruñ serv bir muhkem tapancasın
Salar başın o demden bir eserdür bâddan kalmış
4. Bakup bu çarh-ı gaddâre zemîn ü âsümân sanma
İki köhne binâdur bir harab-âbâddan kalmış
5. Yüri gülzâr-ı cennet diyü vâ'iz söyleyüp turma
Bize gülzâr-ı cennet irs ile ecdâddan kalmış
6. Sanemler nakşını seyrân iderken dâr-ı dünyâda
Göñül levhinde ol bir mîm ü nûn ü sâddan kalmış
7. Bugün meydân-ı nazmuñ iy SÜHEYLÎ pehlûvânısın
Saña iş'âr-ı eş'âr eylemek üstâddan kalmış

135.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Meşâm-ı câne bu kim zülf-i 'anberfâmdan gelmiş
Pür olmuş nâfedür iy h^vâce gûyâ Şâm'dan gelmiş
2. Gül-âb-âmîz ü çîn-pür-çîn ü ham-pür-ham o gîsûlar
Meger ol serv-kâmet gül-beden hammâmdan gelmiş
3. Görüp kâşânesinde şu'le-i şemsi didüm yâre
Seyâhat kasdın itmiş bir ışıkdur Câm'dan gelmiş

4. Pür itmiş yarelerle yâr cismüm yareler işler
Bu işler gelmeye dirdüm o sîm-endâmdan gelmiş
5. Ma'ânî dürlerin düz iy SÜHEYLÎ rişte-i nazma
Saña bir bir bu gevherler zevi'l-efhâmdan gelmiş

136.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Bezimde câm-ı musaffâ kaçan kim itse dıraş
Olur o demde nice mürde dillere cân bahş
2. 'Adû-yı müdde'î-i bed-sühen olur pâ-mâl
Bu tab'-ı fih-neverdüm kaçan ki deprede rahş
3. Benem bu kişver-i nazm içre şimdi mîr-i kelâm
Ki oldı nutk-ı Mesîhâ gibi sözüm cân-bahş
4. Safâ-yı safvet-i yâkût u la'l-i rummânî
Görünce çıkdı gözümden o demde la'l-i Bedahş
5. SÜHEYLÎ nâvek-i maksûdum almadı menzil
Hemîşe tîr-i murâdum varur nişânuma tahş

137.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Kuşatmış rûy-ı yâri hatt-ı 'anber-bâr baglanmış
Girilmez bâg-ı ruhsâra der ü dîvâr baglanmış
2. Terahhum kılmayup bel bağlamışdur katl-i 'uşşâka
Miyânında o hûnî sanmañuz zünnâr baglanmış
3. Kalursın bir kefenle 'âkıbet hayrân ü ser-gerdân
Kapuñda turalum iy h'âce yüz biñ bâr baglanmış
4. Şafak sanma 'arûs-ı dehr tezyîn eyleyüp kendin
Çeküp başına ol gülğûnî bir destâr baglanmış
5. Ferâgat kıl SÜHEYLÎ yok yire dellâl olup gezme
Alur yok dürr-i nazmı ser-be-ser bâzâr baglanmış

138.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Zümre-i 'uşşâka olduñ iy dil-i ser-geşte baş
Oynadursın kelleyi bir gün sakın gâfil me-bâş
2. Çıkdı gönümünden gözümünden nâle vü eşküm benüm
Râz-ı 'ışkı serverâ itdükleri çün halka fâş
3. Birbirine başların niçün çatarlar yâ gibi
Çünkü ok gibi yoluñda togrudur ol iki kaş

4. Kimseye başını egmez geçinürdi kelle ser
Darbı baş egdürdi kul itdi anı bir ser-tırâş
5. Şenligi yok bir harâb-âbâd imiş dünyâ-yı dîn
İy SÜHEYLÎ gelmeyeydüm bu harâb-âbâda kâş

139.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' --- + / - + - + / + --- + / - + -

1. Cism-i za'îfüm oldı rehûnde türâbveş
Tâb-ı ruhuñ tokınmak için âftâbveş
2. 'Ârif odur ki dehr-i denîden elin çeke
Dünyâ-yı dîna olmaya râgıb kilâbveş
3. Ol bahr gibi hâtım-i her pâk ü her pelîd
Göz dikme hiç 'uyûbına halkuñ habâbveş
4. Kılmak dilerseñ ehl-i safâ bezmine dühûl
Ol sâde-dil tarîk-ı fenâda rebâbveş
5. 'Ankâ-misâl kâf-ı kanâ'atde mesken it
Her lâş-ı dehre meyl ider olma gurâbveş
6. İy mürğ-i dil hammâme gibi ol selîm-bâl
Derendelikle nâm çıkarma 'ukâbveş
7. Ta'n-ı 'avâma mültefit olma SÜHEYLÎ sen
Mâh-ı münîre 'av' av iderler kilâbveş

140.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Hatuñ devrinde dil künc-i gam-ı hicrândan çıkmış
Nice şâd olmasun bî-çâre kim zindândan çıkmış
2. 'Anâsırdan çıkup cân işigüñe varsa redd itme
Bilür âyîn-i ehl-i devleti erkândan çıkmış
3. Göñül Ya'kûbveş künc-i 'anâda Yûsufem sensüz
Şu deñlü aglamış kim dîde-i giryândan çıkmış
4. Ruhundan dil girüp çıkdı hatuñdan döndi ol şahsa
Ki girmiş Rûm ilinden seyre Hindistândan çıkmış
5. SÜHEYLÎ hânkâh-ı 'ışkuñ olmuş Şeyh San'ân'ı
Virüp dil zülfüñüñ zünnârına îmândan çıkmış

141.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Açılmış tal'at-ı rengîñüñ iy gül nesterenlenmiş
Bülend olmuş nihâl-i pür-hırâmuñ nârvenlenmiş

2. Bahâr-ı hüsni virmiş gülşen-i ruhsârına revnak
Yaşıllar giymiş ol serv-i semen-sîmâ çemenlenmiş
3. Vücûdın kaplamış başdan ayaga penbe-i dâga
Dil-i şûrîde gûyâ ölmesin bilmiş kefenlenmiş
4. ‘Aceb mi kılmasa şimden girü hâl ehline ragbet
Erâzil kısmına olmuş mukârin Ehremenlenmiş
5. Kızarmış tâb-ı mülden çihre-i ali ‘akîk olmuş
Bugün içmiş SÜHEYLÎ ol dür-i yek-tâ Yemenlenmiş

142.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + - -

1. Bugün o şâh-ı kerem cânib-i Vefâya çıkarmış
Gedâlarına sehâ ‘arz idüp ‘atâya çıkarmış
2. Süm-i semendini öpdüm yüzüm rikâbına sürdüm
Kişi merâtib-i ‘ulyâya pâyeye pâyeye çıkarmış
3. Olur zemânda zâyi‘ bulur cefâ-y-ile şöhret
O pür-cefâ ki adın hayf bî-vefâya çıkarmış
4. Ne deñlü ‘ayş ü safâsı olursa dehr-i denînuñ
Öñi rezâlet ü zillet soñı hebâya çıkarmış
5. SÜHEYLÎ râ dimiş ebrûña gayrı yâ dimiş âhir
Sözüñ netîcesini ‘âkıbet o râya çıkarmış

FÎ HARFÎ’S-SÂD

143.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Cismümi yoluñda hâk itdüm ten-i ‘üryâne bas
Ten nedür iy gözlerüm nûrı buyur gel câne bas
2. Ol perî-zâduñ gönül kühl-i cilâ-yı makdemin
Tûtüyâ olsun dir iseñ çeşm-i hûn-efşâne bas
3. Sûfi-i sâlûs bu bezme gelürse sâkiyâ
Agzına nâzüklük ile bir iki peymâne bas
4. Hâk-i Cemşîd ü Ferîdûn ü ser-i fagfûrdur
Pâ-nihâde olduğı yirlerde dervîşâne bas
5. Rütbe-i nazmuñ Kemâl’e irdi var şimden girü
İy SÜHEYLÎ nerdübân-ı pâyeye-i Selmân’e bas

144.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Aña ki vird-i zebân ola sûre-i İhlâs
Sühûlet ile o şast-ı kazâdan ola halâs

2. Göñül ezelde ki bir bezme hemdem olmuş-idi
O bezme mutrib idi zühre çarh idi rakkâs
3. Müsahhar oldu baña fenn-i nazm ü nâr-ı necât
Beni okurlar ise bezm-i hâsa n'ola havâs
4. Nevâ-yı derd-i gam-ı 'ışk kayd olup tîmâr
Mahabbet illeri yazıldı ehl-i mihnete hâs
5. SÜHEYLÎ dürr için itmezdi ser-fürû bahre
Le'âlî-i sühenüm görse bir nefes gavvâs

145.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Yiter iy pîr-i mugân 'izzet-i meyde bu husûs
Sûfî inkâr idemez hürmeti oldu menkûs
2. Urmasun sûfî-i har 'ilm-i hakikatden dem
Sırr-ı te'vîl ile pûşîdedür esrâr-ı füsûs
3. Vakt olur 'izzete erbâb-ı sekâmet irişür
Zulmet-i şebde murâdına irer gâh lüsûs
4. Dürer-i nazm ile vasf eylemege dendânuñ
Gurer-i la'lüñe erbâb-ı garaz itdi hulûs
5. Gam-ı cânânı SÜHEYLÎ yalıñuz ben mi yirüm
Kâşki olsa baña gussa-i cânân mahsûs

HARFÜ'D-DÂD

146.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Mâ-cerâmı her kaçan kılmak dilersem yâre 'arz
Tutar ol demde gözüm yaşı zemîni tûl ü arz
2. Dôstluk kat' olmasun dirseñ eger ahbâbdan
Karz kılma 'arz-ı mikrâz-ı mahabbet oldu karz
3. Dâg-ı hûnînum kızıl dînâr ü eşküm akçedür
Baña yüz sürmek cemâlûñ Ka'besine oldu farz
4. Zevk-ı sahbâ-y-ile ger seyr-i kenâr itsem n'ola
Bahr-ı ahdardan virür şimdî nişâne rûy-ı arz
5. İy SÜHEYLÎ girye-i bî-ihtiyârüm men' ider
Mâ-cerâmı her kaçan kılmak dilersem yâre 'arz

147.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. 'Âşıkâ kûyuñ durur bâg-ı letâfetden garaz
Ruhlaruñdur anda gül-berg-i tarâvetden garaz
2. Mü'minüñ kalbin yaparsañ yap ki beytu'llâhdur
Bir göñül yapmaktır ancak bu 'imâretten garaz
3. Rahm ile bir düşmüşüñ destini al yarılık it
Bes nedür iy bü'l-heves sâhib-sa'âdetden garaz
4. Arayup bir kâмили kesb-i ma'ânî kılmadır
'Âlemi geşt ü güzâr idüp seyâhetden garaz
5. İy SÜHEYLÎ ol şeh[e] i'lâm-ı hâlümdür benüm
Kıssa-i Leylî vü Mecnûn'ı hikâyetden garaz

HARFÜ'T-TÂ

148.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Levh-i rûyuñdan kazınsa vechi var iy yâr hat
Resmdür kim kazılır yazıldugınca hat galat
2. Mushaf-ı rûyuñda oldı hattüñ âyet-ber-kenâr
Anda râdur iki kaşuñ beñlerüñ yir yir nukat
3. Hâk-i Bagdâd oldı gûyâ cism-i bî-tâbum benüm
Biri oldı çeşmümüñ anda Fırât u biri Şat
4. Ehl-i dikkat mü-miyânuñ vasfın eylerse n'ola
Çün dimişler döstüm lâ-hayra illâ fi'l-vasat
5. Ger sü'âl itseñ nedür bu fânî dünyâdan murâd
İy SÜHEYLÎ eglenüp bir gün geçürmekdür fakat

149.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. İdeli agyâr-ı bed-h^vâh ile cânân ihtilât
Eylemez oldı ten-i bî-tâb ile cân ihtilât
2. İltifât itmezse baña tañ mı ol 'âlî-cenâb
Eylemez dervîş-i dil-rîş ile sultân ihtilât
3. Hem-sifâl oldı seg-i kûyuñla 'uşşâkuñ bugün
Birbiriyle kıldılar gûyâ ki akrân ihtilât
4. Yiridür sırma girîbânın çeküp çâk eylesem
Eyler agyâr ile ol âlûde-dâmân ihtilât
5. İy SÜHEYLÎ nice yıllar zâr ü ser-gerdân olur
Her kimüñle eylese bir kerre hûbân ihtilât

150.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gussa vü gamla şu deñlü eyledi cân ihtilât
Kıldılar gûyâ hakikat üzre yârân ihtilât
2. 'Âşık-ı bî-dilleri cem' itdi ol bedr-i münîr
Eyledi zerrât ile hurşîd-i rahşân ihtilât
3. Devlet-i dünyâ için iy 'âşık-ı şûrîde-dil
Eylemez câhil ile hiç ehl-i 'irfân ihtilât
4. Yâ İlâhî nice ülfet eyledi hat ile had
Bu 'acebdür kim ide Ervâm'e Sûdân ihtilât
5. İy SÜHEYLÎ bir gün ola kim vücûduñ hâk ola
Eyleye a'zâ-yı terkîbüñle devrân ihtilât

HARFÜ'Z-ZÂ

151.

Mef'ûlü mefâ 'ilün mef'ûlü mefâ 'ilün
Hezec - - + / + - - - / - - + / + - - -

1. Didüm 'acebâ göñlüñ cânâ neden eyler haz
Didi o lebi gonçe cânâneden eyler haz
2. İy sâkî-i gül-çihre sun câm-ı safâ-bahşı
Dil mest-i müdâm oldı peymâneden eyler haz
3. Oldukça ten efsürde dil sâkin-i genc oldı
Sermâda kişi lâ-büd kâşâneden eyler haz
4. Bu köhne serâya halk meyl itse 'aceb olmaz
Dîvâneler elbetde vîrâneden eyler haz
5. Kûyuñda SÜHEYLİveş küp düşse n'ola 'uşşâk
Mest-i mey-i 'ışk olan hum-hâneden eyler haz

HARFÜ'L-'AYN

152.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Sehâb-i hüsnüñ oldı âftâb-ı hüsnüñe mâni'
Murâdum mihri gün göstermedi yâr olmadı tâli'
2. Dönüp cismi hilâle kurs-ı hürşîd olsa baş egmez
Felekde bir dilim nân ile anlar kim olur kâni'
3. Reh-i 'irfâna sâlik ol meded kesb-i kemâl eyle
Varup yok yirlere 'ömr-i 'azîzi eyleme zâyi'
4. Nice demler femüñ fikriyle pinhân itdügüm sırrı
Sirişk-i çeşm ile ruhsâr-ı zerdüm kıldılar şâyi'

5. SÜHEYLÎ gönlüni bir şem‘-i nûr-efşâna yandur kim
Ola nûr-ı siyâdet çihresinde gün gibi lâmi‘

153.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Cism-i zârumdan n’ola rûhum olursa münkatı‘
Gerdenümden tîg-i gam eksik degül lâ-yünkati‘
2. Ahter-i eşküm nisâr itdüm egerçi pâyına
Olmadı hâlümden ol hûrşîd-tal‘at muttali‘
3. Tûti-i tab‘um safâsından terennümler kılur
Olalı mir’ât-ı hüsnüñ ‘aksi dilde müntabi‘
4. Tarf-ı ruhsârûnda yir yir beñlerüñ iy gonçe-fem
Dir görenler mâh ile pervîn olmuş müctemi‘
5. İy SÜHEYLÎ dürr-i deryâ-yı melâhatdür sözüñ
Yaraşur gûş-ı sade fle olsa deryâ müstemi‘

154.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nuhûset üzredür dâ‘im felekde iy kamer tâli‘
Murâdum âftâbınuñ tulû‘ın men‘ ider tâli‘
2. Sitârem ser-nigûn ol mâh ser-keş yıldızum düşkün
Baña bu çarh-ı fânîde neler itdi neler tâli‘
3. Rakîb-i dîn-ı bed-bahtuñ ne muhkem tâli‘ i vardur
Kazâ bir ferde takdîr itmemişdür bu kadar tâli‘
4. Müneccimler vukûfindan bu necmüñ kaldılar ‘âciz
Nazar olınsa usturlâbe virmez bir haber tâli‘
5. SÜHEYLÎ tâli‘üm burc-ı şerefde togmak itdükçe
Başına nâr-ı âhumdan anuñ odlar yakar tâli‘

HARFÜ’L-GAYN

155.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Sûziş-i ‘ışkuñla yakdum sîneme bir nice dâg
Tekye-i âbâda döndi kim yanar yir yir çerâg
2. Reh-i kûy-ı yârda iy dil baña her rûz ü şeb
Şu‘le-i âhum gibi olmaz yalın yüzlü yarag
3. Gamze-i hûn-rîzûñ ile dilberâ müjgân-ı tîz
Çeşm-i mestüñ ‘arz ider her dem baña kılıc bıçag
4. Mürg-i dil sayd itmek için şâh-bâz-ı çeşm-i yâr
Dâne kılmış beñlerini zülf-i pür-târımı ag

5. Şöyle mecnûnam SÜHEYLÎ ol saçı leylâya kim
Çeşmüme dünyâ görünmez kanda kaldı bâg u râg

156.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. N'ola yaksam pâdişâhum dâg ber-bâlâ-yı dâg
Er ocagıdur tenüm anda gerek nice çerâg
2. Servler her şerha keyler lâleler güller durur
Zahm-ı dil bağladı başlar 'âşıkâ tag üsti bâg
3. Seyr-i gülzâr-ı cemâlûñden beni men' eyleme
İller içre bu meseldür kim göze olmaz yasag
4. Sanki Ceyhûn u Arasdur Nîli almaz 'aynına
Yüz sürüp kûy-ı habîbe akdı yaşum çağ çağ
5. Umaram dilber rakîbi-i zâgı kendinden kese
Resmdür virür dil-âverler SÜHEYLÎ tîga zâg

HARFÜ'L-FÂ

157.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Tâb-ı mülden kızarup oldı ruh-ı yâr latîf
Nite kim mihr-i cihân-tâb ile gülnâr latîf
2. Sâkiyâ sun ayagı def'-i melâl eyleyelüm
Nev-bahâr oldı açıldı gül-i gülzâr latîf
3. İltifât-ı nazar itdi aña bir şâh-ı cihân
Hûblar hayline olsa n'ola serdâr latîf
4. Varayın devr ideyin kûyımı pergâr-sıfat
Ola kim manzaradan göstere dîdâr latîf
5. Leb-i cân-bahşuñı sun agzuma meclisde benüm
Mey-i nâb ile olur meclis-i dildâr latîf
6. İy SÜHEYLÎ yûri var himmetüñ a'lâ eyle
Olsun ol serv-i safâ-bahşa hevâdâr latîf

158.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Dil yanup nâr-ı firâkuñla kebâb olmada hayf
Kanlu yaşın akıdup dîde şarâb olmada hayf
2. Sarsar-ı bâd-ı fenâ egdi vücûdum şecerin
Mîve-i nakd-i hayât ise harâb olmada hayf
3. Yakdı eczâmı füzûn olmada nâr-ı hasret
Sîne tennûre gibi pür-tef ü tâb olmada hayf

4. Esb-i maksûda süvâr olmadı kaldı dil-i zâr
Za‘f ile kâmet-i ham-geşte rikâb olmada hayf

HARFÜ’L-KÂF

159.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Tâ ezel bezminde yayıldı kaçan kim h^vûn-ı ‘ışk
Baña ol demde nasîb oldu nevâle hûn-ı ‘ışk
2. Yûsufumdan rûzgâr ayırdı ben dil-hasteyi
Hazret-i Ya‘kûbvâr olsam n’ola mahzûn-ı ‘ışk
3. Zâhidâ bezm-i ezelde ‘âşık-ı hûnîn dilüñ
Nâlesin ney kâmetin çeng itmedür kânûn-ı ‘ışk
4. Vâdi-i mihnetde ol dem ‘âşık-ı ser-geşte-hâl
Bir saçı leylî firâkından olup mecnûn-ı ‘ışk
5. ‘Âlem-i hayretde istigrâka düşdi cân ü dil
İy SÜHEYLÎ aşdı başumdan yine Ceyhûn-ı ‘ışk

160.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Akıtsa seyl-i eşkin çarh bünyâdın yıkar ‘âşık
Derûn-ı dilden âh eylerse âfâkı yakar ‘âşık
2. Saña bilsem nedendür çak bu deñlü nâz ü istignâ
Vücûdı yok yanuñda yoksa yirden mi çıkar ‘âşık
3. Musaffâ eyle dil levhin kemâl-i lütf-ı cûduñla
Ruhuñ âyînesine virmesün dirseñ keder ‘âşık
4. Güneş kızmış meger ahşâma dek gitmez kapuñ bekler
Zavâllu ol dahı olmuş saña benden beter ‘âşık
5. Hemîşe tolanup dört yañadan ol serv-i bâlânuñ
Gelüp ayagina âb-ı revânasâ akar ‘âşık
6. Yoluñda cân u baş oynar muhibb-i bî-riyâyem ben
Bulınmaz şeh-süvârem degmede serden geçer ‘âşık
7. Ne sırdur iy SÜHEYLÎ kimse bilmez bu ne hikmetdür
Ölür ma‘şûkı görse kendüsinden bî-haber ‘âşık

161.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. ‘Alâyıktan çekildük sâlik-i râh-ı Hudâ olduk
Cihânuñ kâr ü bârından geçüp ehl-i fenâ olduk
2. Dü-tâ kılduk tecerrüd yâyını dest-i riyâzetle
Bi-hamdi’llâh ki tîr-endâz-ı kavs-i müntehâ olduk

3. Derûnı pâk idüp gerd-i kederden tûr-ı Mûsâveş
Tecellîgâh-ı nûr-ı zât-ı pâk-i kibriyâ olduk
4. Gazâyâ ‘azm idüp kılduk tevekkül fazl-ı Yezdâne
Guzât-ı dîn-i hakla ‘âzım-i râh-ı Hüdâ olduk
5. Giderse başumuz döndürmezüz yüz tîg-i düşmenden
Belâ didük belâyâ tâbi‘-i hükm-i kazâ olduk
6. Yüz urduk âsitân-ı pâk-i Mevlânâ’ya teslimüz
O dergâh-ı sa‘âdet-bahşa bir kemter gedâ olduk
7. Halâs olduk bi-hamdi’İlâh SÜHEYLÎ mihnet ü gamdan
Gulâm-ı dergeh-i hâcet-revâ-yı Murtezâ olduk

162.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Dil-i sevdâ-zedemüz zülfüne meftûn ancak
Rahm kıl başuñ için hâl digergûn ancak
2. Kâbiliyyet ezeli konmuş idi Leylâ’da
Çihre-i Kays’a bakınca didi mecnûn ancak
3. Nazm-ı sencîdemi keffinde görünce didi yâr
Kâmetüm gibi bunuñ her sözi mevzûn ancak
4. Kimine kayd-ı libâs ü kimine gayret-i nâss
Her kişi derd ile bir mihnete makrûn ancak
5. Fûrkat-i la‘l-i lebûñle dil-i bî-çâreleruñ
Pâre pâre yüregi dîdesi pür-hûn ancak
6. Dür-i nazmum göricek dişleri vâfında nigâr
Gelüp ol gonçe dimiş bu dür-i meknûn ancak
7. Gerçi çekdüñ nice kahrını SÜHEYLÎ dehrüñ
Şiddet-i kahr-ı felek cümleden efzûn ancak

163.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Serv-kad dildâr çok illâ ki hoş-reftâr yok
Hak budur kim saña beñzer bî-bedel dildâr yok
2. Zerreves raks eyleyüp ‘uşşâk pâ-mâl itmede
Milk-i hüsn içre nazîrûñ iy perî-ruhsâr yok
3. Cennetâsâ nev-bahâr ile bezendi bezm-i bâg
‘İşret-esbâb-ı müheyyâ bir münâsib yâr yok
4. Cümle hep bî-gâne resmin tutmuş ihvân-ı safâ
Hâl-i dilden bâ-haber bir hemdem-i gam-h‘âr yok
5. Kime şerh itsün SÜHEYLÎ derd-i mâ-fi‘l-bâlini
Yâr çok hâle muvâfık hâfız-ı esrâr yok

164.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Mâh-ı nev görmek dilerseñ ol hilâl-ebrûya bak
'İd-i ferruh-fâle irmek isteseñ ol rûya bak
2. 'Âşıkunıñ sabr u karârın târ-mâr itsün diyü
Zülfinün her târını mâr itmiş ol câdüya bak
3. Kandadur ol mâh-ı burc-ı evc-i hüsnün menzili
Bir haber vir iy müneccim baña lütf it suya bak
4. Her biri saña virür gûyâ ki mevtününden nişân
Ser-be-ser başuñda iy gâfil agarmış mûya bak
5. Âdeme gam gâlib olsa def' ider seyr-i çemen
İy SÜHEYLÎ gamzede var ol hat-ı dil-cûya bak

165.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Tekellüm lütf idersiñ gayrıya baña kelâmuñ yok
Kelâmuñdan da geçdük iy efendi bir selâmuñ yok
2. Güzergâhuñ durur heşt-i bihişt-i kûy-ı dilberden
Dil-i miskîne iy bâd-ı sabâ niçün peyâmuñ yok
3. Hümâveş evc-i rif'atde iñende eyleme pervâz
Senün iy tîr-i dilber dilden a'lâ bir makâmuñ yok
4. Benüm bir âftâbum var diyü germ olma iy gerdün
'Alî şâhum gibi bir serv-i bâlâ hoş-hırâmuñ yok
5. Egerçi kullaruñ çokdur der-i devlet-me'âbuñda
SÜHEYLÎ gibi ammâ hâlis ü muhlis gulâmuñ yok

166.

Mef'ülü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. İy bülbül-i dil gülşen-i 'âlemde vefâ yok
Pejmürde gül ü lâleleri bûy-ı safâ yok
2. Dünyâda bulunmaz eser-i bûy-ı mahabbet
'Âşıklara mihr idici bir mâh-likâ yok
3. Reng-i ruhı meyden durur erbâb-ı safânuñ
Zâhid gibi ol tâyifede rûy-i riyâ yok
4. Sevdâ-yı ser-i zülf ü ruhuñ 'aklumı aldı
'İşkuñda senün çekmedügüm derd ü belâ yok
5. Bir sîne siper eyleyici tîr-i cefâña
Bî-çâre SÜHEYLÎ gibi iy kaşları yâ yok

HARFÜ'L-KÂF

167.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Firâk-ı yâr ile iñler dem-â-dem nâyı söyletseñ
Neler söyler velî bilseñ dil-i şeydâyı söyletseñ
2. Tabîbüm haste 'âşıklar visâlün ârzü eyler
Kapuñ dârü'ş-şifâ dirler fakîr ü bâyı söyletseñ
3. Ruhuñ mir'âtını 'arz it mükerrer söylesün vasfuñ
Ne söyler iy şeker-leb tûti-i gûyâyı söyletseñ
4. Kelâm-ı mu'ciz-âyînüñ dirisidür benüm şâhum
Firâkuñla şehîd-i 'ışk olan mevtâyı söyletseñ
5. Cihân içre hemân sanma SÜHEYLÎ saña 'âşıkdur
Saña bende geçer şâhum bütün dünyâyı söyletseñ

168.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Âyet-i innâ fetahnâ şems-i ruhsârüñ senüñ
Nüşa-i ve'l-leyldür zülf-i siyehkârüñ senüñ
2. Sun'-ı Hakk'ı bildi zülfüñ leyletü'l-isrâ-y-imiş
Sırr-ı sübhâne'llezî bildürdi esrârüñ senüñ
3. Her sözüñ dürr-i bekâ-yı lüccetü'l-ebrârdur
Tuhfetü'l-ahrârdur her nutk-ı güftârüñ senüñ
4. Bârgâh-ı lî-me'a'llâhı idüp ârâmgâh
Kasr-ı mâ-evhâyı pür-nûr itdi envârüñ senüñ
5. Tûbi-i gülzâr-ı bâg-ı f'estakimdür kâmetüñ
Sırr-ı mâ-zâga'l-basardur çeşm-i sehârüñ senüñ
6. Şerbet-i şehd-i lebüñdür sırr-ı âyât-ı şifâ
Bu SÜHEYLÎ cândan olmışdur harîdârüñ senüñ

169.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Duhûl-ı meclis-i hâsını isterseñ 'Alî Şâhuñ
Yüri câmı gönülden iste iy dil virmek Allâh'uñ
2. Fürûzân eyleyen dehri o mihr-i evc-i behcetdür
Yanupdur yıldızı göklerde şimdi mihr ile mâhuñ
3. Tegâfûl eylemezdüñ iy tabîb-i cân ü dil hergiz
Marîz-ı derd-i 'ışkuñ oldugumdan olsa âgâhuñ
4. 'Adû-yı seg yilermiş it gibi her subh-dem kûyuñ
Sakınsun bir gün ugrar okına âh-ı sehergâhuñ

5. Du'â eyler emîn ol sen diyü şerrinden a'dânuñ
Kuluñdur hâlis u muhlis SÜHEYLÎ-i hayır-h^vâhuñ

170.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. İy şeh-i 'âlf-cenâbum baña ihsân eyleseñ
Yoluña bu gûsfend-i câmı kurbân eyleseñ
2. Fülk-i dil deryâ-yı 'ıškuñdan senüñ çıkmak muhâl
Yirlere sürseñ yüzün yaşımı 'ummân eyleseñ
3. Rahm iderdüñ döstüm hâl-i dil-i nâ-şâduma
Çekdüğüm derdi eger bir zerre iz'ân eyleseñ
4. 'İzzet ü devlet yiterdi baña kûyuñda şehâ
İtlerüñle lütf idüp ol cem'a yârân eyleseñ
5. İy SÜHEYLÎ bilmezem ol yâr-ı sengîn-dil neden
Rahm kılmaz her ne deñlü âh ü efgân eyleseñ

171.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Virme dil zülfine ol gamze-i hûn-âşâmuñ
Hazer it kesgin olur tîgi diyâr-ı Şâm'uñ
2. Tâzelendürdi yine derd-i dil-i nâ-kâmı
Şemme-i râyiha-i zülf-i 'abîr-âşâmuñ
3. 'İşret eyyâmı safâ demleri geldi sâkî
Nev-bahâr oldu safâsın sürelüm eyyâmuñ
4. Dil-i pejmürdemi bir câm ile ihyâ kıldıñ
Artsun eksilmesün iy sâkî hemîşe câmuñ
5. Gül gibi göñlin açar katresini nûş idenüñ
Ne safâ meşrebi var câm-ı sürûr-encâmuñ
6. 'İdgehde o mehüñ mihr-i ruhın görsünler
İtmeyen seyrini bir günde iki bayramuñ
7. Hüsn-i hat yâre safâ virse SÜHEYLÎ tâñ mı
Kılur eفزün ziyâ-yı mehi târı şâmuñ

172.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül sevdâ-yı 'ışkına esîr oldu 'Alî Şâhuñ
Ne çâre bir kazâdur şöyle düşdi hikmet Allâh'uñ
2. Karârım kalmadı Yûsuf gibi yüzi koyı düşdüm
Görince iy 'azîzüm ol zenahdânuñdaki çâhuñ

3. Varup gülzâr-ı kûyında iñen âh eyleme iy dil
‘Îzârı güllerin soldurmasun âh-ı sehergâhuñ
4. Kuluñ çün her ne kim söylerler ise lütf kıl şâhum
Kelâmın istimâ‘ itme meded agyâr-ı bed-h^vâhuñ
5. İşigüñden eger yüz biñ cefâ görse koyup gitmez
SÜHEYLÎ cân ü dilden bendesi oldı o dergâhuñ

173.

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün
Recez -- + - / - - + - / - - + - / - - + -

1. Tasvîr-i hüsnüñ iy sanem deyr-i cihânda görmedük
La‘lün gibi bir câm-ı Cem devr-i zemânda görmedük
2. Ol kâkül-i reyhânuñı bu zülf-i müşg-efşânuñı
Hatt-ı leb-i handânuñı rûhâniyânda görmedük
3. Kaddüñ senüñ iy dil-sitân seyr eylese hûrâ hemân
Dir böyle bir serv-i revân bâg-ı cinânda görmedük
4. Cân ile olduk mübtelâ çekdük nice derd ü belâ
Hakkâ ki kıl deñlü vefâ ol mû-miyânda görmedük
5. Yolında hâk idüp teni dime helâk itdüñ beni
Zîrâ SÜHEYLÎ biz seni kûy-ı fülânda görmedük

174.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Hâne-i dil tîşe-i cevri ile vîrân olsa yig
‘İşkuñ olmayan gönül hâk ile yeksân olsa yig
2. Dâmen-i dil olmaga hâr-ı ta‘allukdan halâs
Gam beyâbânında Mecnûn gibi ‘üryân olsa yig
3. Künc-i gamda ‘âşık-ı nâ-şâd yârinden cüdâ
Kan akıtsa dîdeden hasretle giryân olsa yig
4. İy gönül cem‘iyyet-i hâtır perîşânlıkdadur
Zülfine dil bağlayan hâtır-perişân olsa yig
5. Mihnet-i eyyâmı çekmekden SÜHEYLÎ husrevâ
Sâki-i devrân elinden mest ü hayrân olsa yig

175.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Şu‘arâ beñzedeli kâmetine cânânuñ
Ferahından ayagı yir mi basar tûbânuñ
2. Fursat el virmiş iken sür ayagı elde müdâm
Sâkiyâ gussasını çekmeyelüm ferdânuñ
3. Sakın iy serv-i revânüm yoluñ alur bir gün
Alma gözi yaşını dîde-i hûn-efşânuñ

4. Râhat olmam yüregüm yirine gelmez aslâ
Sîneme gelmeyecek iy kaşı yâ peykânuñ
5. İy SÜHEYLÎ o şehüñ sîb-i zenahdânından
Ne safâdur göre şeftâlusını elmanuñ

176.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahâr olsa yine 'âlem gülistân olduğın görsek
Açılrsa gülşenüñ ezhârı handân olduğın görsek
2. Kurılrsa bezm-i 'işret câ-be-câ peymâneler dönse
Yine câm-ı sürûr-encâm gerdân olduğın görsek
3. Ayak toluların içsek kadeh-peymâ güzellerle
Deve tabanı sâgar elde tâbân olduğın görsek
4. Salırsa serv-kadler lâle-hadler der-kenâr olsa
Cüvânân ile 'uşşâkuñ hırâmân olduğın görsek
5. Açılrsa gül gibi mir'ât-ı hâtır pür-safâ olsa
Cemâl-i şâhid-i ma'nâ nümâyân olduğın görsek
6. Perîşân hâtır erbâb-ı 'ışkuñ bulsa cem'iyet
Tagılrsa cem'i a'dânuñ perîşân olduğın görsek
7. Segân-ı kûyuñ ile hem-sifâl olmak nasîb olsa
SÜHEYLÎ bendeñüñ mümtâz-ı akrân olduğın görsek

177.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Yazdum safâ-yı kalb ile sen dil-sitâne cönk
Lâzımdur elde iki gözüm her cüvâne cönk
2. Göz karasını hall idüben yazayın temâm
'Arz ide tâ ki hâlümü ol mû-miyâne cönk
3. Yaz lütfüñ ile göñlini şerh eylesün saña
Bezm-i belâda neydüğümü yane yane cönk
4. Ol zû-fünûn durur ki bilür-imiş iki dil
Sen şâh-ı hüsn öñinde döner tercemâne cönk
5. İy serv-i hoş-hırâm seni ister üñlerin
Bir yirde yok karârı gezer hâne hâne cönk
6. Mutrıb götür kopuzı yüri çeng ü nâyı ko
Besdür cihânda 'ârife çeng ü çegâne cönk
7. Derd-i derûnı yâre garaz 'arz-ı hâldür
Ortada iy SÜHEYLÎ hemân bir bahâne cönk

178.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Bedr olur günden güne mâh-ı cemâli Ahmed'ün
Şu'le saldı 'âleme ruhsâr-ı ali Ahmed'ün
2. Gerçi gördük bu gülistânuñ hezârân gonçesin
Lîk yok bir gonçede gunc u delâli Ahmed'ün
3. Gün gibi başum göge irmek olurdu kadr ile
Ben fakîr üftâde olsam pây-mâli Ahmed'ün
4. Zerreveş hâk-i hakîri hâkden kaldurmasa
Gün gibi olmazdı böyle kadri 'âlî Ahmed'ün
5. Gün gibi çarha çıkarmazdı SÜHEYLÎ medh ile
Görse meh-rûlarda ger mislin misâli Ahmed'ün

179.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Fer virür mâha togunca şems-i rûyı Ahmed'ün
Terledükçe ter düşer her verde hôyı Ahmed'ün
2. Dîdeden bârânı ebr-âsâ dökersem yiridür
Raht-ı sabrum seyle virdi cüst ü cûyı Ahmed'ün
3. Mürg-ı dil pervâz idüp vardukça bâg-ı kûyma
Âdeme unutturur uçmağı kûyı Ahmed'ün
4. Divşürüp gülzâr-ı kûyından letâfet güllerin
Beste kıldı deste deste târ-ı mûyı Ahmed'ün
5. İy SÜHEYLÎ cilve kılsa nâz ile tâvusvâr
Tutar afâkı sâdâ-yı hây ü hûyı Ahmed'ün

180.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Bilmezem hiç ne dirsün nedür âyâ didüğüñ
Katredür yaşuma nisbet yidi deryâ didüğüñ
2. Gül gibi çünkü kulakdan bizi meftûn itdün
Görelüm sâkî nedür bâde-i hamrâ didüğüñ
3. Bülbülâ nice senün gibi kuş uçurmuşdur
Bî-vefâdur hazer eyle gül-i ra'nâ didüğüñ
4. Âdemün başına biñ dürlü kıyâmet koparur
Pür-belâdur senün ol kâmet-i bâlâ didüğüñ
5. Neye magrûr olur âdem aña bilsem 'acebâ
Zıll-i zâyil mi degül devlet-i dünyâ didüğüñ

6. Şevk-i rûyuñla SÜHEYLÎ çün ola nagme-serâ
Lâl ü dem-beste olur tûti-i gûyâ didügün

181.

Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Hafif + + -- / + - + - / + + -

1. Ene 'abdün vekaftü fî-bâbik
Şerefî hîdmetî lâ-'itâbik
2. Ger kabûlem künî ve ger reddem
Ene 'abdün ve ente lî-mâlik
3. Zâde-ke'llâhü küllemâ tercû
Kad temenna'l-livâ safâ hâlik
4. Seni gam-hânem içre didi gören
Ente bedrün bedâ ledey hâlik
5. Ente rûhu'l-vücûdi ve'l- 'âlem
Ve ene şâhidün 'alâ zâlik
6. Nice kul olmasun SÜHEYLÎ saña
Ente gaysün hatalte min mâlik

182.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. İrtifâ'-ı hüsn ile günden 'iyân olsañ gerek
Şehr-i hüsn içre müşârün bi'l-benân olsañ gerek
2. Ol kad-i mevzûn ile ol 'ârız-ı gülgûn ile
Gülşen-i 'âlemde bir serv-i revân olsañ gerek
3. Ben gubâr-ı pâyüñe düşdükçe iy nahl-i sehî
Serv-i ser-keş gibisin dâmen-keşân olsañ gerek
4. Kâmetüñden ne kıyâmetler kopa 'âlemlere
Hâsılı bir fitne-i âhir zemân olsañ gerek
5. Sa'y kıl 'âşıkları ihsâna mazher kılmaga
Milk-i hüsne pâdişâh-ı hükm-rân olsañ gerek
6. Kendü nev'üñden teneffür gösterüp 'ankâ misâl
İy SÜHEYLÎ dîdeden bir gün nihân olsañ gerek

183.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Çekmesem tañ mîdur endûh ü gamın dünyânuñ
Bende-i kemteriyin hazret-i Mevlânâ'nuñ
2. Şevk-i 'îd ile yine toldı vefâ meydânı
Biñini gör birin al eyle nazar hûbânuñ

3. Hâk-i râhum olana rahm iderem dirmiş o yâr
Hâk-pây olmagadur kasdı ten-i ‘üryânuñ
4. Dîde yaşında ciger kanı-y-ile beslenmiş
Gül nihâlidür okuñ gonçesidür peykânuñ
5. Bir içim suya şehâ cân virici teşne dilem
N’ola kandursa beni hancer-i hûn-[eşşânuñ]
6. İy SÜHEYLÎ n’ola baş egmez isem agyâre
Çâker-i muhlisiyem hazret-i Mevlânâ’nuñ

184.

Fe ‘ülün fe ‘ülün fe ‘ülün fe ‘ülün
Mütekârib + -- / + -- / + -- / + --

1. Kemâlin bu dehrüñ me’âle değışdük
Koyup kıl ü kâlini hâle değışdük
2. Sunup bir piyâleyle öpdük ruhımı
Biz ol lâleyi verd-i ale değışdük
3. İçüp âb-ı engûrı geçdük meyinden
Harâmın sipihrüñ helâle değışdük
4. Kumaşın koyup atlas-ı çarhuñ âhir
Ser-â-ser libâsını şâle değışdük
5. Metâ‘-ı sürûrın bu bâzâr-ı dehrüñ
Satup iy SÜHEYLÎ melâle değışdük

185.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Der-i dildâra iy dil ‘azm idüp ‘arz itmedin derdüñ
Görüp derde giriftâr olduguñ rahm ide mi derdüñ
2. Yolında gözlerüñ yaşın döküp bildürme ahvâlüñ
Sakın ter düşmesün ol nev-cüvân-ı nâz-perverdüñ
3. ‘Aceb nâzûkdür ol gül incinür âh ü figânuñdan
Dilâ âheste kıl lütf eyle âh ü nâle-i serdüñ
4. Eger na‘l-i semendinden kopan hâk-ise maksûduñ
Gubâr-ı reh-güzâr-ı yâre sür iy dil ruh-ı zerdüñ
5. Ölürsem derd ile dirdüñ SÜHEYLÎ dimeyem derdüm
Açıldukça açıldıñ bilmem iy şeydâ nedür derdüñ

186.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. ‘Ahde kılmaduñ vefâ dün gice iy cân gelmedüñ
İtdügüñ ‘ahde meger olduñ peşmân gelmedüñ

2. Dün bizümle gelmege kavlı karâr itdüñ bugün
Togru söyle niçün iy serv-i hırâmân gelmedüñ
3. Şevke geldük dün gice pervâne gönderdük saña
Hâlümüz yanmaga iy şem‘-i şebistân gelmedüñ
4. İntizâr-ı makdemünle yolda kaldı gözlerüm
Kanda gitdüñ bilmem iy sultân-ı hûbân gelmedüñ
5. Öldi gitdi hecr ile âhir SÜHEYLÎ haste-hâl
Görmege ol hasteñi bir kerre iy cân gelmedüñ

187.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Cismümi hâk itdi cânâ tîg-i hûn-h^vâruñ senüñ
Bagrumı hûn eyledi la‘l-i şeker-bâruñ senüñ
2. Gördügüñ servüñ akarsın pâyına yaşum gibi
Her zemânda iy gül-i bî-hûde derkâruñ senüñ
3. Mübtelâ-yı ‘ışk idüp kimdür seni pâ-mâl iden
Kankı mihrüñ mâhı oldı bâ‘is-i zâruñ senüñ
4. Lebleriñ cânlar bağışlar mürdeye güftârda
Öldürür ‘âşıkları nâz ile güftâruñ senüñ
5. Hiç sormazsın SÜHEYLÎ hasteñüñ ahvâlini
Bunca yıldur künc-i gamda ola bîmâruñ senüñ

188.

Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün
Muzâri‘ -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Fasl-ı bahâr irişdi zemân lâle vü gülüñ
Hengâm-ı tevbe gitdi gelüp mevsimi mülüñ
2. Paylaşdılar memâlik-i bâğı şeh-i bahâr
Dikdi fezâ-yı gülşene tûgın şeh-i gülüñ
3. Şâm’a benefşe lâle-i la‘lîne sebzvâr
Sünbül Hıtâ’ya Hind diyârı karanfülüñ
4. Virse ‘aceb mi milk-i Sıfâhân nergise
Meftûnidur o gözleri şehlâ vü şen-gülüñ
5. Sâkî getür şarâbı ki fasl-ı rebî‘de
Derde devâ durur mey-i hoş-bûyı sünbülüñ
6. Nev-rûz ü nev-bahâr dem-i ‘ayş ü nûş olur
Sâkî meded zemânı degüldür te‘allülüñ
7. Magrûr olursa zühdine sûfî SÜHEYLÎyâ
Olsun senüñ hemîşe Hudâ’ya tevekkülüñ

189.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Serây-ı dehrden el çek sürûr idem dir iseñ
Hevâ-yı mansıbı terk it huzûr idem dir iseñ
2. Kelîmvâr meger tâlib-i likâ olasın
Tecelliyât-ı Hak'a cismi Tûr idem dir iseñ
3. Çekilmez o kaşı yânuñ firâkı müşkildür
Ne deñlü bâzû-yı sabr ile zûr idem dir iseñ
4. Bırakmış oda seni havf-i dûzah iy zâhid
Cemâl-i dilbere bak nârı nûr idem dir iseñ
5. Hevâ-yı nefis ile olma SÜHEYLÎ âlûde
Ümîd-i lütf-ı rasûl-i tahûr idem dir iseñ

[HARFÜ'L-LÂM]

190.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Dimeñ ki hüsnine o kaşı gurra gırra degül
Yanında mihr-i cihân-tâb añılsa zerre degül
2. Rakîb-i kefte-horuñ boynuzın keser kesmez
Keserse balta keser anı yoksa erre degül
3. Açılmasun gül-i hod-rû çok iy hat-ı sebzüm
Gül-i 'izâruña nisbetle berg-i terre degül
4. Benümle tutuşa mı küşt-gîr-i nâr-ı firâk
Hezâr kerre tutuşdum bir iki kerre degül
5. Murâdumuz o perî-zâdı da'vet itmekdür
SÜHEYLÎ niyyetümüz hayr olursa şerre degül

191.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Fenn-i 'ışkî kûhken bilmez dil-i nâ-şâda gel
Zâhidâ tahsîl-i san'atsa garaz üstâda gel
2. Sâkin-i ma'mûre-i milk-i bekâ idüm ezel
Bilmezem kim didi baña bu harâb-âbâda gel
3. Nâle-i 'uşşâka âheng eyle nây-ı nâleñi
Dâhil-i bezm-i safâ ol sûfiyâ feryâda gel
4. Egnüme biçdi melâmet cübbesin hayyât-ı 'ışk
Hâkden kaldur beni iy gam mübârek-bâda gel
5. Bâde-nûş it iy gönül bir yâr-ı gendümgün ile
Virmedin 'ömr-i 'azîzüñ hırmenini bâda gel

6. Âsitân-ı südde-i devlet-me'âba hâlûni
İy SÜHEYLÎ agla ol şîrîn-dehenden dâda gel

192.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Tâli' zebûn derd füzûn dilde infî'âl
Cismü'z-za'îfi sâra mine'l-gammi ke'l-hilâl
2. 'Ömrüm cihânda geçmedi hergiz sürûr ile
Fâte'l-fü'âdü fî elemi'l-gammi bi'l-melâl
3. Tut dâmenini sıdk ile bir merd-i kâmilûñ
Men kâne lâ yühimmü bi-şeyhin fe-fi'd-dalâl
4. Geç sâkiyâ devâ-yı tabîb-i kezûbden
Ke'sü'l-habîbi enfa'ü maşrabi ez-zülâl
5. Geçdüm SÜHEYLÎ cümle mürâdât-ı dehrden
El-kalbü lâ-yürîdü sivâ ni'meti'l-visâl

193.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Devr-i güldür iy sabâ handân ü şâd ü hurrem ol
Sâki-i gül-çihre destinden çeküp câmı Cem ol
2. Niçe bir her gün rakîb-i dîv ile seyr-i kenâr
İy perî-peyker yiter şimden girü gel âdem ol
3. Yaresin derd-i derûnum şerh iderken sûfiyâ
Saña söz düşmez hemân otur yirüñde epsem ol
4. Bozmak isterseñ tılsımâtını çarh-ı güm-rehüñ
Al elinden sâkiyâ kaldur ayagı Rüstem ol
5. İy SÜHEYLÎ hâs u 'âmüñ güft ü gûsından geçüp
Tekye-i vahdetde 'uzlet ihtiyâr it ebkem ol

194.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yine irdi bahâr iy 'andelîb-i dil terennüm kıl
Yiter hâmûşlık iy tûti-i tab'um tekellüm kıl
2. Ne zulm itdiyse ol hûnî gözinden eyleyüp şekvâ
Der-i devlet-medâr-ı şâha izhâr-ı tezallüm kıl
3. Nice bir agladursın fûrkatûñle yok mı insâfuñ
Yiter cevri itdüñ iy bî-rahm ü bî-şefkat terahhüm kıl
4. Lebüñ cânlar bağışlar gözlerüñ âdem helâk eyler
Gerek ihyâ-yı mevtâ kıl gerekse katl-i merdüm kıl

5. Eger tahsîl-i kurb ise SÜHEYLÎ Hakk'a maksûduñ
Gider gerd-i riyâyı cân ü dilden nâmuñı güm kıl

195.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Gel iy dil 'âlem-i vuslatdan el çek hecre mu'tâd ol
Safâ sürmek dilerseñ bî-vefâ dünyâda nâ-şâd ol
2. Tenüñ sûrah sûrah eyleyüp beñzün dönüp sâza
Yürî ney gibi var sen de hevâ yolında ber-bâd ol
3. Külüng-i mihneti Zâl-i zemâne irgürür başa
Bu dehr-i bî-sebât içre gerek 'ışk ile Ferhâd ol
4. Düşüp bir serv-kaddüñ ayagina su gibi dâ'im
Kul ol sultân-ı 'ışka sen dahı başuña âzâd ol
5. Götür şenlik bisâtın iy SÜHEYLÎ hâne-i dilden
Vücûduñ şehrini vîrân idüp şehr-i Cem-âbâd ol

196.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Konmasun dirseñ eger hâtruña gerd-i melâl
Sûfiyâ sâf-dil ol sen dahı âyîne misâl
2. Başdan gitmedi sevdâ-yı ser-i zülfüñ âh
Bilmezem niceye dek ola bu tûl-ı âmâl
3. Deştde nâka-i Leylâ'ya nazar kıldukça
Dil-i Mecnûn'da füzûn olur idi şevk-i cemâl
4. Yok degül zâhid-i nâ-puhtede bir hâlet var
Su dökülse yüreginde bilinür mâ-fi'l-bâl
5. Serv gibi ne kadar ser-keş olursañ da eger
Bâd-ı âhum seni bir gün eğer iy tâze nihâl
6. Dimek olurdu ben ol çeşm-i gazâlâna gazel
Beni gördükçe kaçır n'eyleyüm ol vahşî gazâl
7. Mihnet-i mâzî vü havf-i elem-i müstakbel
İy SÜHEYLÎ bilemem nice olur âhir-i hâl

197.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Hâl-i haddüñ kadüñ üstinde gören iy gül-i al
Çın seher Ka'be menârına sanur çıkdı Bilâl
2. Elif-i kâmet ü mîm-i fem ü lâm-ı turrâ
Nokta hâl-i siyehüñ zülfüñ aña cîm-i cemâl

3. Râ-yı ruhsâre mi rûyuñdaki ya yare midür
Ya gümüş âyinedür düşmiş aña ‘aks-i hilâl
4. Görmeyen cenneti dünyâda ruhuñ seyr itsün
Gül-i bî-hâr femüñdür sühenüñ âb-ı zülâl
5. Saña bu vech ile kim ola mukâbil güzelüm
Bâreka’llâh zihî sun‘-ı Hudâ-yı müte‘âl
6. Hurrem eyler beni ebrûsı SÜHEYLÎ yâruñ
Nite kim sâ’im olanları hilâl-i şevvâl

198.

Mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. ‘İd oldı yine hemdem-i ‘uşşâk-ı hazîn ol
Bî-çâreleri hecr ile dûr itme yakîn ol
2. Cânum yirine gelsün eyâ rûh-ı revânum
Ben mürde-dile lütf ile bir pâre karîn ol
3. Üftâdelerüñ eyle nazar hâline rahm it
Bî-çârelere ‘ayn-ı ‘inâyetle mu‘în ol
4. Bend eyleme kâküllerine rişte-i cânı
İy ‘âşık-ı bî-çâre belâlardan emîn ol
5. Lâyık mı SÜHEYLÎ ki kapuñdan idesin redd
Kûyuñda senüñ her şeb ide âh ü enîn ol

199.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Bülbülüñ gûş eyleyüp gülşende ahvâlini gül
Tagıdup ‘aklın perîşân eyledi bâlini gül
2. Jâle nakdini ‘arûs-ı lâleye sarf eyledi
Gonçenüñ dâmâdına bezl eyledi mâlini gül
3. Fasl-ı gülden bahs idüp gül gonçesinden söz açar
‘Andelîbüñ seyr idüp bî-ma‘nî akvâlini gül
4. Bezm-i gülşende oturmuş ‘ayş ider dervîşvâr
Altına almış dürüp bükmiş yaşıl şâlini gül
5. Her seher şebnem degül rahm eyleyüp giryân olur
İy SÜHEYLÎ bülbül-i zâruñ görüp hâlini gül

200.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Giryeden hengâm-ı mâtem çünki çeşmüm nem degül
Çıksun iki gözümüñ bir-ise çeşmüm ne’ m degül

2. Pâre pâre eyledi şemşîr-i gayret bagrumı
Gözlerümden dökilen pergâlelerdür dem degül
3. Geldügince yâduma mazlûm-ı deşt-i Kerbelâ
Gussadan kendüm helâke kasd idersem gam degül
4. Kanlu yaşlar dökdi evlâd-ı rasûlü'llâh için
Cennet içre hûr u gilmân agladı âdem degül
5. Dest-mâl-i ebr tutmuş yüzine aglar felek
Görinen gülzârda her subh-dem şebnem degül
6. Urmasun lâf-ı mahabbet âl ü evlâdum diyü
Hâtırında kankı nâdânuñ ki gam müdgam degül
7. Râstı bilmez nedür evlâd-ı peygamber gamın
İy SÜHEYLÎ kaddi anuñ kim bu gamdan ham degül

201.

*Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + -- + / - + -*

1. Virdüm o tîg-ı gamzeye hûn ben fûdâde dil
Dil sen de göñlüñ istedüğinden ziyâde dil
2. Kûyuñ gubârı olmak için ârzûda ten
Pâ-mâl-i râhuñ olmaga dâ'im recâda dil
3. Zikr-i lebûñle nice zemân itmişüz safâ
Fikr-i femüñle olmaduk ammâ güşâde-dil
4. Dil zülf-i yâre bend ise sen muztarib neden
İy cân saña ne çünkü makâm-ı rızâda dil
5. Ümmîdüm olsa ye'se mübeddel 'aceb degül
Yok 'arz-ı hâcet eylemege ben gedâda dil
6. Göñlüm alur sipâh-ı belâda hemîşe gam
Zîrâ SÜHEYLÎ alınur ekser gazâda dil

202.

*Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -*

1. 'Aks-i ruhsâruñ düşüpdür câme reng-i mül degül
La'l-i nâbuñdur görinen meyde berg-i gül degül
2. Zahm-ı hâr ile düşüp gülşende hûn-âlûd olan
Gonçe-i bâg-ı mahabbetdür ser-i bülbül degül
3. Başdan zülfin çözüp serdâr-ı hüsn olmuş gelür
Çekmiş ol meh-pâre 'Abbâsî 'alem kâkül degül
4. Od salup gülzâre yir yir nâr-ı âhından hezâr
Câ-be-câ dûd-ı kebûdudur çıkan sünbül degül
5. İy SÜHEYLÎ pûteveş yir yir dikilmiş bâgda
Tîr-i âhı bülbüle yir yir nişândur gül degül

203.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Safâ-yı kalb ile yazdum o nev-cüvâne gazel
Derûnum âteşin 'arz itdi yane yane gazel
2. Uçursam anı çıkarsam 'aceb mi eflâke
Ki kıldı hâlümü i 'lâm o dil-sitâne gazel
3. Ne hoş sühenver olur kim fasîh dille döner
O şâh-ı hüsn huzûrında tercemâne gazel
4. Karârı nakdini aldurdı bî-karâr oldu
Arar o serv-i hırâmânı hâne hâne gazel
5. Derûnı nâr-ı mahabbet SÜHEYLÎ yakdukça
Akar su gibi gönülden revân zebâne gazel

204.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Beñzeyüp dil almada ol dilber-i tannâze gül
Zevk-bahş oldu yine rindân-ı şâhid-bâze gül
2. Bir zümür-rüd-bâl tû[tî]dür çemende gûyiyâ
Şâh-ı gülden bâl açup kâsd eylemiş pervâze gül
3. Bâgda irşâd için gûyâ kelîm-i bülbüli
Hızr'dur san çıkdı yaşıl perdeden her tâze gül
4. Câmesin çâk eyleyüp her gonçe çözdü düğmesin
Kurtulup serd-i şitâdan çıkdı gûyâ yaze gül
5. Eyledi ol gonçe ile dil SÜHEYLÎ 'akd-i nev
Bagladı dîvân-ı 'ışka bir yiñi şîrâze gül

205.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. İ'tidâl üzre olup âb ü havâ mevsim-i gül
Oldı pür lâle ile rûy-ı fezâ mevsim-i gül
2. Demidür handenüñ iy gonçe-i kalbüm gül açıl
Rûz ü şeb aqlamağı görme revâ mevsim-i gül
3. Vâli-i milk-i himem hazret-i aga-yı harem
Yaraşur olsa aña medh ü senâ mevsim-i gül
4. İtdi taksîmde kassâm-ı ezel nâle bâna
'Andelîb-i çemene sît u sadâ mevsim-i gül
5. Yime gam iy dil-i mihnet-zede devrinde anuñ
Dine kim ola SÜHEYLÎye cefâ mevsim-i gül

206.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Eylemezdi çemen emvâtını ihyâ bülbül
Olmasa mazher-i enfâs-ı Mesîhâ bülbül
2. Sulayup gülşeni sakkâ gibi göz yaşı-y-ile
Eyledi şeh-i gülüñ hükmini icrâ bülbül
3. Var iken gülşen-i hüsnüñ güle meyl itmez idi
Nûr-ı rûyuñ hakı olmasa ger a'mâ bülbül
4. Dili turmaz leb-i cân-bahşuña taklîd eyler
Görmemiş gibi gül-i rûyuñı cânâ bülbül
5. Gül-i terden geçüp olurdu senüñ pervâneñ
Görse şem'-i ruhuñı iy gül-i ra'nâ bülbül
6. Ne senüñ gibi şehâ bir gül-i ra'nâ bulunur
Ne SÜHEYLÎ gibi bir 'âşık-ı şeydâ bülbül

[HARFÜ'L-MÎM]

207.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Tab'-i insâna dahı Hak itmedin ilkâ fehim
Mâ-'arafnâküñ iderdüm nüktesin zîbâ fehim
2. *Küntü kenzüñ* añlamak mefhûmını âsân mıdur
Hayli dâniş ister olmak sırr-ı mâ-evhâ fehim
3. Leyle-i mi'râca zülfüñ dâl olurdu olmasa
Mâ'ni-i mazmûn-ı *sübhâne 'llezî esrâ* fehim
4. Âdeme ta'lîm idüp esmâyı tefhîm eyleyen
Bir müsemmâ fehm olunur kim ola esmâ fehim
5. Turmayup sûfî döner bilmez hakîkat neydügin
Neyle itdi eylemez bu hâleti Mollâ fehim
6. İy SÜHEYLÎ kendüden zâhid ider fikr-i visâl
Eylemez aslâ meger sırr-ı *velev şî'nâ* fehim

208.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Benüm giryem görüp hecrüñde dökdi çeşm-i şeb nem nem
Fîrâkuñda baña kan aglamazsa çeşm-i pür-nem nem
2. Dil-i nâdân ola kasr-ı safâda hurrem ü handân
Ne hikmetdür ola dâ'im dil-i dâñada müdgam gam
3. Elinden rûzgâruñ çekdügüm mihnetleri bilmez
İder ol kaşları yâ bir yañadan baña verhem hem

4. Lebûñ vasf eyler iken pend-i nâsîh cây-gîr olmaz
Baña kâr itmez iy meh-rû ne deñlü nûş idersem semm
5. Akar turmaz dem-â-dem sû-be-sû çağlar gözüm yaşı
İder bir gün SÜHEYLÎ ‘âkıbet âfâkı giryem yemm

209.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-i kûyın o hûruñ cennet-i a‘lâya beñzetedüm
Nihâl-i kâmetini sidre vü tûbâya beñzetedüm
2. Hatın Hızır’a lebin âb-ı hayâta eyledüm teşbîh
‘Îzârın ol mehûñ mihr-i cihân-ârâya beñzetedüm
3. Kızarmış tâze dâğı sâ‘idinde gördüm ol mâhuñ
Nihâlinde açılmış bir gül-i hamrâya beñzetedüm
4. Çıkarmış hâkden başını yir yir lâleler gördüm
Fenâ deşinde kalmış efser-i dârâya beñzetedüm
5. Nişân olmuş berât-ı hüsne tâvusî mürekkeble
Bakup ol âftâbuñ kaşların tugrâya beñzetedüm
6. Ruhı mir’âtına karşı idersin dem-be-dem güftâr
Seni ben iy SÜHEYLÎ tûti-i gûyâya beñzetedüm

210.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Geldüğü demde ‘ademden bu harâb-âbâde gam
Hânesin hâlî bulup kondı dil-i nâ-şâde gam
2. La‘l-i meygûnın görüp iy husrev-i şîrîn-dehen
Meyl idersem n’ola def‘ eyler gönülden bâde gam
3. Ben nice feryâd ü efgân itmeyin iy döstlar
Baña itdüğün kime itdi meger dünyâde gam
4. Nice demlerdür dil-i güm-geşte oldı nâ-bedîd
Hey meded bu fülk-i cismi yutmasun tenhâde gam
5. Rûzgâruñ hâsılı çö[p]ce gelmez gendüme
Hirmen-i sabr u karârımı virelden bâde gam
6. Cân-ı Şîrîni gibi komazdı anı Husrev ile
Bî-sütûn’da yâr-ı gâr idi meger Ferhâde gam
7. İy SÜHEYLÎ saña mahsûs olmadı ancak hemân
Oligelmişdür ezelden bende vü âzâde gam

211.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. N'ola dehr içre disem gün gibi rûşen-râyem
Bende-i hâk-i der-i hazret-i Mevlânâyem
2. Benem ol meş'ale-efrûzı revâk-ı ma'nâ
Gün gibi gurre-i garrâ-yı cihân-ârâyem
3. Mazher-i şeş cihet ü si vü dü harfem ezeli
'Ârif-i *men* 'arefem sanma beni hod-râyem
4. Çeşm-i 'irfân ile bak kevkebe-i rif'atüme
Gör ki bu 'âlem-i hâkîde nice a'lâyem
5. Def gibi sîne dögüp raks iderem şevkümden
Hıdmet-i pîr-i kemer-besteye güyâ nâyem
6. Bu sa'âdet baña yitmez mi SÜHEYLÎ cândan
Bende-i hâk-i der-i hazret-i Mevlânâyem

212.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Sundugında baña cânâ sâki-i kassâm sem
Almamışdı destine bezm-i safâda câm Cem
2. Gonçe-lebler dem-be-dem dem-beste vü mebhût olur
Nâz ile açsa kaçan ol ruhları gülfâm fem
3. Pây-bend olur baña her-bâr râh-ı yârda
İy göñül bilsem benüm nâmûs ü 'âr ü nâm nem
4. Menzil-i maksûda vâsıl olmasam olmaz 'aceb
Baht nâ-hemvâr ü tâli' dün ü âsîb kâm kem
5. Ol mehüñ sırr-ı lebin fehm eylemekde sen degül
İy SÜHEYLÎ oldılar 'âciz zevi'l-efhâm hem

213.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yaturken 'âlem-i gafletde bir gün çeşm-i h'âb açdum
Götürdüm perde-i pindârı çeşmümden hicâb açdum
2. Su'ûbetsüz güzer kılsun diyü ehl-i harâbâta
Melâmet illerine bir tarîk-i müstetâb açdum
3. Letâ'if söyleyüp mahzûn iken güldürdüm ol şûhı
Nezâketle yine bir hokka-i dürr-i hoş-âb açdum
4. Tılısm-ı genc-i 'ışkuñ gibi müşkil görmedüm iy şâh
Tılısmâtın bozup gerçi nice genc-i harâb açdum

5. Aristo nutka kâdir olmayup mebhût olup kaldı
Lebüñ bahsinde Kânûn u Şifâ'dan bir cevâb açdum
6. Umaram feth ola bâb-ı murâdum gice seyrümde
Der-i devlet-serâ-yı pâdişâh-ı kâm-yâb açdum
7. SÜHEYLÎ ol perînüñ kâmetin yâd eyleyüp dilde
Elif geldi tefe'ül niyyetin itdüm kitâb açdum

214.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Bu kasr-ı dil-güşânuñ soñı bî-bünyâd imiş bildüm
Anuñ her tâk-ı zer-kârı harâb-âbâd imiş bildüm
2. Delinmiş câ-be-câ bagrı neyüñ bir dem karârı yok
Bu 'âlem bezmgâhında işi feryâd imiş bildüm
3. Fenâ fi'llâh olup dehrüñ fenâsın añlamış bilmiş
Dil-i âvâre iy h^vâce 'aceb üstâd imiş bildüm
4. Fünûn-ı dâstân-ı 'ışk ile lâl idi her dânâ
Bu sırruñ nüktesin şâyî' kılan Ferhâd imiş bildüm
5. Kul olmuş ol kadi bâlâyâ dâmen-der-miyân olmuş
Dilâ serv-i revânı başına âzâd imiş bildüm
6. Sehâ mührin urup bir sikke komış 'âleme Hâtem
Soñında herkesüñ bâkî kalan bir ad imiş bildüm
7. Virür bu rûzgâr âhir Süleymân tahtını bâda
SÜHEYLÎ kâ'inâtuñ varlığın ber-bâd imiş bildüm

215.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Vefâ umdukça ol yâr-ı güzînümden cefâ gördüm
Kime 'arz-ı mahabbet itdüm andan biñ belâ gördüm
2. Cihân-ı bî-vefânuñ varlığın cümle hebâ buldum
Felek âyînesinde nesne bâkî yok baka gördüm
3. Baña gösterdi bir bir cümle mevcûdâtını kevnüñ
Ruhuñ âyînesin âyîne-i 'âlem-nümâ gördüm
4. Nükûş-ı deyr-i dünyâyâ anuñçün olmadum mâ'il
Senüñ mir'ât-ı ruhsâruñda cânâ bir safâ gördüm
5. Serîr-i milk-i istignâyı kılmış kendüye mesken
SÜHEYLÎ dirler imiş nâmına ben bir gedâ gördüm

216.

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün
Hezec --- + / + --- + / + --- + / + ---

1. İy sâki-i gül-ruh baña sun tolıyı dâ'im
Tâ h^vâb-ı girândan açıla dîde-i nâyim
2. Ser-keşligi terk eyleyüben olmaz idi saht
Ol şem'î kosam koynuma olurdu mülâyim
3. Îsâr ider ayagina dil nakd-i revânı
Ol serv eger râh-ı vefâda ola kâyim
4. Sâkî mey-i gülfâma ne lâzım saña minnet
Kassâm-ı ezel gönderür ayaguma pâyim
5. Nâz ile kıyâm eylese ol kaddi kıyâmet
Eşrât-ı kıyâmetden olur nice 'alâyim
6. Harvâr ile sîm ü zere mâlik nice harlar
Sûretde benî âdem ü sîretde behâyim
7. 'Itr ile SÜHEYLÎ pür olur cân meşâmı
Ger gülşen-i kûyından anuñ esse nesâyim

217.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâdur Ka'be-i kûyuñ benüm sultânüm İbrâhîm
Tavâf itsem n'ola sa'y ile anı cânüm İbrâhîm
2. Olurdum ni'met-i h^vân-ı Halîlü'llâh'a müstagrak
Olaydı bir gice gam-hâneme mihmânüm İbrâhîm
3. Hayâl-i la'l-i nâbuñ hasretiyle iy ruhı alüm
Ölürsem boynuña olur muhassal kanüm İbrâhîm
4. Seni baş üzre tutsunlar dir iseñ gül gibi dâ'im
Açılma herkese iy gonçe-i handânüm İbrâhîm
5. Saña hâlât-ı derd-i 'ışkumı i'lâm iderdüm lîk
SÜHEYLÎ gibi yokdur dimege dermânüm İbrâhîm

218.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Merhabâ iy âb-rûy-ı ravza-i dârü's-selâm
Habbezâ vechün cemîlün kad kesâhü'l-ihtişâm
2. Hamdü li'llâh kim müşerref eyledüñ Rûm'ı gelüp
Asbahat cennâtü 'adnin kad havet fihe'l-kirâm
3. İştîyâkuñ âteşi kâr eylemişdi cânuma
En'aşet ervâhunâ min rûhiküm zi'l-makâm

4. Hayr-makdem âb-şîr-i hoş-dem-i ‘Îsî-şiyem
Zübtü min harri’n-tecâfî müttü min nâri’l-‘izâm
5. Gûş idüp bâd-ı sabâdan bu SÜHEYLÎ makdemüñ
Târe min şevkîn ileyküm fî-sürûrin ve’s-selâm

219.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Mâ-sivâdan geçmedi hergiz dilâ nefsi zalûm
Olmayınca mazher-i hâk-i der-i Mollâ-yı Rûm
2. Nâm-ı pâki zikrdür şeydâlara feryâd-res
Her kaçan kim ejder-i nefsi üstüme eyler hücûm
3. Mazher-i nûr-ı tecellî olmaga lâyıkk olur
Yanmaga ‘ışk âteşine kankı ‘âşık olsa mûm
4. Ka‘be dergâhından olmazdum cüdâ bir dem eger
Tâli‘-i nâ-şâd yâr olsa müsâ‘id baht-ı şûm
5. Levh-i dilden zâyil olmayınca nakş-ı mâ-sivâ
Olmaz iy tâlib mukarrer bil saña keşfi ‘ulûm
6. İy SÜHEYLÎ cân ile cezb itdi kul idüp beni
Hâk-i dergâh-ı cenâb-ı hazret-i Mollâ-yı Rûm

220.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Geçdi ‘ömrüm derd ile bir yâr-ı hemdem bulmadum
Açmaga râz-ı derûn-ı zârı mahrem bulmadum
2. Hâr-ı mihnet cismümi sad-pâre kıldı döstlar
Zahm-ı şemşîr-i gam-ı hicrâna merhem bulmadum
3. El safâ-yı vuslat-ı dildâr ile ‘işretde ben
Gussadan kurtılmaga ‘âlemde bir dem bulmadum
4. Cân virür eller safâ-yı mâ-sivâ-yı ‘âleme
Ben bu devr-i bî-vefâda zerre ‘âlem bulmadum
5. Bezm-i gam zevkini sürdüñ gerçi çok yârân ile
İy SÜHEYLÎ hakk-ı nân gözler bir âdem bulmadum

221.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Seni gülzâra gelür diyü olurlar hurrem
Kulagından suvarur gülleri her dem şebnem
2. Dâmen-i ‘ismetüñi kimse elümden almaz
Cem‘ olup gelse eger bir yire cümle ‘âlem

3. Olmasun dâne-i erzence saña gam târî
Cennet-i kûyuñı terk eyleye mi hiç âdem
4. Zâhidâ terbiye kıl ol şehe düşdükçe beni
Nefesüñ tutıla şâyed hele gelsün dem dem
5. İy SÜHEYLÎ ideli vâsf benân-ı yâri
Ser-fürû kıldı gelüp bâg-ı tarâvetde kalem

222.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. Ruhlaruñ gibi nigârâ verd-i handân görmedüm
Nahl-i kaddüñ gibi bir serv-i hırâmân görmedüm
2. İns ü cinni ser-te-ser teshîr kılmışdur femüñ
Hâtem-i la'lüñ gibi mühr-i Süleymân görmedüm
3. Bir bakımda bend idersüñ biñ dili bir mûy ile
Çeşm-i sehârâuñ gibi 'âlemde fettân görmedüm
4. Derdi çok hem-derdi yok ser-mest-i vâdî-i cünûn
Deşt-i gamda bî-nevâ benden perîşân görmedüm
5. Düşmene mihr ü mahabbet 'âşıkâ kahr itmede
İy SÜHEYLÎ böyle bir hercâyî cânân görmedüm

223.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Habîbüm mihnet-i 'ışkuñ esîri bir dil-efgârem
Siyeh zülfüñ gibi âşüfte çeşmüñ gibi bîmârem
2. Derûn-ı çarhdan geçdi hadeng-i âh ü efgânım
Söyünmez âteşi bir bagrı yanuk 'âşık-ı zârem
3. Kapuñdan dûr olalı aglamakdan gayrı kârum yok
Gözüme uyhular girmez gice tâ-subh bîdârem
4. Dil-i bî-tâkatümde zerre deñlü yokdur ârâmum
Kemend-i kâkül-i müşğnünîe düşmiş giriftârem
5. Ten-i mecrûhı hâk itdüm SÜHEYLÎ râh-ı kûyında
Yine ol bî-vefânuñ işiginde zerreveş h^vârem

224.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Beni yad itdi ol âfet dirîgâ yârsuz kaldum
Bir añlar yok dil-i dîvânemi dildârsuz kaldum
2. Dilâ bir gözleri nergis gamından bâg-ı dehr içre
Dem-â-dem aglamakdan dîde-i hûn-bârsuz kaldum

3. Hazân itdi vücûdum nev-bahârın sarsar-ı fûrkat
Yolındı şâh-ı ömrüm cümle berg ü bârsuz kaldum
4. Meded hey pâdişâhum gel yitiş kim ‘asker-i mihnet
Vücûdum milkini yagmaya viridi varsuz kaldum
5. Figânüm gülşen-i dehri dutarsa n’ola bülbülveş
SÜHEYLÎ bir lebi gonçe yüzi gülzârsuz kaldum

225.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Bi-hamdi’llâhi ve’l-minneh yine cânânımı gördüm
Beni mecnûn-ı ser-gerdân iden sultânımı gördüm
2. N’ola çâk-i girîbân eylesem gül gibi şevkünden
Gam-ı ‘ışkıyla nâlân olduğum ol hânımı gördüm
3. Yine dâg-ı derûnum tâzelendi sûz-ı ‘ışkıyla
Melâhat âsümânında meh-i tâbânımı gördüm
4. Göñül Ya‘kûb’ı künc-i gamda kalmışdı tek ü tenhâ
Bi-hamdi’llâh yine ol Yûsuf-ı Ken‘ân’ımı gördüm
5. Hudâya şükr kim oldı yine maksûdumuz hâsıl
Ser-i kûyında sultân-ı ‘azîmü’ş-şânımı gördüm
6. Ten-i pejmürde cân buldı ‘Aliyyü’l-Murtazâ hakkı
SÜHEYLÎ ol lebi gonçe gül-i handânımı gördüm

226.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ser-i kûy-ı vefâda cism-i zârüm hâksâr itdüm
Yüz urdum pây-ı yâre gevher-i eşküm nisâr itdüm
2. Çeküp çâk eyledüm cânâ ten-i zârı reh-i gamda
Ele râz-ı derûnum gonçe-mânend âşikâr itdüm
3. Düşerdüm dâm-ı müşgîn-i kemend-i zülfüne cânâ
Hümâ-yı ‘ışka şeh-bâz-ı dili saldum şikâr itdüm
4. Rakîbüñ kör ide tahrîk-i bâd ile diyü hışmuñ
Reh-i ‘ışkuñda cism-i zârı sultânüm gubâr itdüm
5. SÜHEYLÎ hayrına nûş eyledüm destâr-ı sûfiyi
Başından aluban rehn-i şarâb-ı hoş-güvâr itdüm

227.

Mef’ûlü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Nâz ile eger kılmasa ol yâr tekellüm
Kılmazdı anuñ kimse dahânımı tefehhüm

2. Gül gördi yüzün gülşen içinde güle düşdi
İtdi deheni şevki-y-ile gonçe tebessüm
3. Taht-ı dile geçdi o mehûñ şâh-ı hayâlî
Milk-i dil ü câna n'ola eylerse tahakküm
4. Rengîn lebi yâdına gel iy sâki-i gül-ruh
Sun câmı pey-â-pey idelüm 'ayş u tene''üm
5. Ülfet kılalı seglerüñ ile bu SÜHEYLÎ
Ol 'izzet ile buldı cihân içre te'azzüm

228.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Câna kâr itdi gamuñ âh benüm sultânüm
İñlerem derd ile her gâh benüm sultânüm
2. Küfr-i zülfüñde senüñ çekdügüm endûh [ü] gamı
Virmesün kâfire Allâh benüm sultânüm
3. Eyledüñ kendüñi agyâr-ı bed-endîşe karîn
Bilmedüñ kadrüñi eyvâh benüm sultânüm
4. Giceler subha degin eyledügüm feryâda
Âh kim olmaduñ âgâh benüm sultânüm
5. Âsitânuñda şehâ oldı SÜHEYLÎ bendeñ
Dil ü cân ile senâ-h^vâh benüm sultânüm

[HARFÜ'N-NÛN]

229.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. 'Âşıkâ cevri eyleme feryâd ü zâr eyler sakın
Tîr-i âhı cevşen-i çarha güzâr eyler sakın
2. Âh-ı 'âşıkdan hazer kıl iy nihâl-i bâg-ı cân
Nâgehân evrâk-ı hüsnüñ târümâr eyler sakın
3. Olmaduñ ol gamze-i ser-tîz mekrinden emîn
Cânuña bir gün senüñ ol gamze kâr eyler sakın
4. Ol mehûñ zülfî 'arak-rîz olsa câm-ı 'işrete
İçme anı kim içüñe zehr-i mâr eyler sakın
5. Cevrüñi hadden aşurma kim SÜHEYLÎ haste-hâl
Döymeyüp hicrânuña terk-i diyâr eyler sakın

230.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Başumuñ zahmeti çokdur gözümüñ yaşından
Bu meseldür ki dinür su bulanur başından

2. Bes idi râh-ı mahabbetde nişân-ı devlet
Ger tokınsa başuma iç ışığı taşından
3. Egilür çeşmüñe turmaz yine bir fitnessi var
Togruluk ańlamadum ben o şehüñ kaşından
4. İy birâder dime ihvân-ı zemâna râzuñ
Yûsuf'a olmadı illâ yine kardaşından
5. Şişlere sancdı kebâb itdi SÜHEYLîyi felek
Kanlar aksa yiridür dîde-i hûn-pâşından

231.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Halâs olmadı dil gitdi şehâ nâr-ı firâkuñdan
Kül oldu yandı cismüm ihtirâk-ı iftirâkuñdan
2. Gidersiñ ittifâkî gayrılarla seyr-i gülzâra
Beni öldürmedür kasduñ meger bu ittifâkuñdan
3. Gözüm yollarda kaldı çâr-sû-yı şeş-der-i gamda
Helâk oldum senüñ bu intizâr u iştiyâkuñdan
4. Ben ol rindem ki yigdür bûriyâ-yı beytü'l-ahzânım
Senüñ ol ferş-i zer-bâf-ı revâk-ı tumturâkuñdan
5. Sa'âdet sâ'idi olsa müsâ'id devlet el virse
SÜHEYLî bir ayak çekse biñar-ı sîm-i sâkuñdan

232.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' --- + / - + - + / + --- + / - + -

1. İy hâl-i la'l-i yâr nesin bir meges misin
Âteş-perest Hindî misin yâ meges misin
2. Cûyân olup o serv-kadi cüst ü cûdasın
İy eşk-i dîde yoksa ki cûy-ı Aras mısın
3. Kûy-ı visâl-i yâre dem-â-dem vüsûl için
Şâm u seherde nâle idersin ceres misin
4. Dâ'im sebû-yı 'ayşımı sensin şikest iden
İy çarh-ı kînedâr sitemger 'ases misin
5. Aldanma reng-i rûyına dil virme nakşına
Şekl-i 'abûs-ı zâl-i sipihre heves misin
6. Kand-ı leb-i nigâr durur mültemis saña
Yoksa SÜHEYLî tûti-i şîrîn-nefes misin

233.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ten-i zâre haber vir iy sabâ cânânuñ agzından
Tesellî kıl sevinsün çıkmasun cân anuñ agzından
2. Dehânından rakîb-i 'akrebüñ her bir kelâm-ı telh
Zehirdür saçılır gûyâ ki bir su'bânuñ agzından
3. Açılmaz her ne deñlü agzın ararsañ sükût eyler
Alınmaz bir haber ol gonçe-i handânuñ agzından
4. Bugün bir sûfî ile mekteb-i 'irfânda cem' olduk
Tekellüm gelmedi bir kerre ol hayvânuñ agzından
5. Marîz-ı derd-i 'ıškuñ sor devâsın la'l-i dilberden
Dimişler iy SÜHEYLÎ hikmeti Lokmân'ıñ agzından

234.

Mef'ûlü fâ 'ilâtün mef'ûlü fâ 'ilâtün
Muzâri' -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Her kanda 'azm iderseñ Allâh yâruñ olsun
Ser-menzil-i sa'âdet cây-ı karâruñ olsun
2. Dergâhuña cünûd-ı idbâr bulmasun yol
İkbâl-i 'izz ü devlet kat kat hisâruñ olsun
3. Tîr-i kazâ hadengüñ kavs-i kader kemânuñ
A'dâ-yı kîne-perver hâtır-figâruñ olsun
4. Şeh-bâz-ı kadrüñ ursun evc-i şerefde pervâz
Mürg-ı hümâ-yı devlet ednâ şikâruñ olsun
5. Sadr-ı sa'âdetde geç ümmîd-bahş-ı dehr ol
Erbâb-ı fazl dâ'im ümmîdvâruñ olsun
6. Olup süvâr-ı devlet her yaña cilve kıl sen
Yoluñda bu SÜHEYLÎ ko hâksâruñ olsun

235.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Bir zevke vâsıl oldum o şîrîn-dehende ben
Kendümi bend idem gibi ol zülf-bende ben
2. Tıfl-ı dili düşürdüm o kaddüñ hevâsına
Döndüm sabâ gibi yiler oñmaz levende ben
3. Ol zülf-i 'anberîni şebîh eyledüm görüp
Cezb-i kulûb-ı 'âşık için bir kemende ben
4. Seyr eyler iken ol güzelüñ mısır-ı hüsnini
Düşdüm esîr kaldum o çâh-ı zekande ben

5. Tevfik-ı Bârî yarî kılursa SÜHEYLîyâ
Husrevlik eyleyem yine milk-i sühende ben

236.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. 'Âşıkun olmayıcak bir yârî cânı n'eylesün
Aglamakdan kalmaz olur yarî cânı n'eylesün
2. Kâni' olmaz kûyuña dil görmese ruhsârûnı
'Âşık-ı dîdâr olan bâg-ı cinânı n'eylesün
3. Gâh cevr ü geh 'itâb ü geh 'azâbı 'âşıkâ
N'eylesün bî-çâre ol şûh-ı cihâmı n'eylesün
4. Zahm-ı mecrûha tuz ekmek bilmez imiş çünki yâr
Yade gelmez yâd olunmaz hakk-ı nânı n'eylesün
5. Eyleme hengâm-ı mevtümde baña seng-i mezâr
Küşte-i 'ışkuñ olan nâm ü nişânı n'eylesün
6. Pîr-i çarhuñ gözi yaşıdur akan bârân degül
Uydı ulaşdı aña âhum duhânı n'eylesün
7. İy SÜHEYLîye diyen feryâd u zâre sabr kıl
Tâkati yok yiñemez âh ü figânı n'eylesün

237.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. N'eyleyem gülşeni ol gonçe-dehânum var iken
Nahl-i kaddi gibi bir serv-i revânnum var iken
2. Eylemem seyr-i gül ü bâde-i gülgûna heves
Lebi mül ruhları gül şûh-ı cihânnum var iken
3. Çekerem bâde-fürûşuñ sitem-i minnetini
La'l-i cân-bahşî gibi kût-ı revânnum var iken
4. Hîdmet-i hâk-i derûñ tâc-ı sa'âdet bilürem
İderem hidmetüñi tâb ü tüvânnum var iken
5. Mansıb-ı 'ışkda mâ-dûn ile bir görme beni
Hidmetüñde bu kadar zât u zemânnum var iken
6. Umaram bir gün ola kişt-i ümîdüm seri sebz
Maksada vâsıl olam nâm u nişânnum var iken
7. İlticâ eylemezem gayra SÜHEYLî hergiz
İşigi hâki gibi kehf-i emânnum var iken

238.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' --- + / - + - + / + --- + / - + -

1. Semt-i vefâyı geşt ü güzâr eyledüm revân
Tâ ki tokandı çeşmüme bir şûh-ı dil-sitân
2. Hûbân-ı dehri bende-i fermân idüp o mâh
Olmış kemâl-i hüsn ile sultân-ı kâm-rân
3. Nâm-ı şerîfi Ahmed ü ahlâkı dil-pesend
Burc-ı şerefde mihr ile itmiş o meh kırân
4. Evc-i felekde sanki tulû' eyler âftâb
Sahn-ı vefâda cilveye çıksa o meh 'iyân
5. Bâg-ı cihânda gül gibi iy gonçe gül açıl
Kılsun SÜHEYLÎ karşuña bülbül gibi figân

239.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + -

1. İstemek nakd-i kerem her ebter ü Etrâkden
Sîm ü zer ummak gibidür kîse-i dellâkden
2. Aldurur 'aklın lebüñ zikr eylesem agyâr-ı dûn
Mâr-i kejdüm gibi kim bî-hûş olur tiryâkden
3. Bogazından göreyüm pek ipler ile asıla
Kim ki kurtılmak diler ol beste-i fitrâkden
4. Âsümândan her gice sanmañ düşen yir yir nücûm
Başuma seng-i melâmetdür yagar eflâkden
5. İy SÜHEYLÎ pây-bûs-ı yâr el virsün diyü
Yok yire yüz sürme hâke nesne bitmez hâkden

240.

Fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün
Remel + + --- / + + --- / + + --- / + + -

1. Mey-i gülfâm ile hengâm-ı bahârı severin
Ele ayak alıcak seyr-i kenârı severin
2. Leb-i rengînüñe fi'l-cümle şebîh olmak ile
Hoş gelür gâyet ile baña enârı severin
3. Levh-i dilde anı nakkâş-ı ezel nakş itmiş
İhtiyârum yok elümde o nigârı severin
4. Harem-i hürmet-i sultân ile kâ'imlerdür
Togrı oldugı-y-içün servi çenârı severin
5. İy SÜHEYLÎ severin dimek olurdu âsân
O da bir kerre dise âşk-ı zârı severin

241.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. İşitdüm dün didi bu mısra'ı bir şeyh-i şâkirden
Çerâğı ehl-i derd olan yakar Eyyûb-ı sâbirden
2. Seni cândan seven bî-dilleri ihsân u lütf ile
Benüm devletlü sultânüm çıkarma gâhi hâtırdan
3. Nasîb oldu bi-hamdi'llâh kul olmak âsitânünda
Murâdum bu-y-idi çokdan benüm ol Hayy-ı Kâdir'den
4. Rehâ kıldıñ beni ol zâlim-i bî-dîn elinden sen
Çıkarduñ bir müselmânı sanasın dest-i kâfirden
5. Sözin diñle SÜHEYLînüñ ma'ârif milkine şâh ol
Kulak tut iy gül-i ra'nâ işit bu pendi şâ'irden

242.

Fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Hafîf + + -- / + - + - / + + -

1. Atıcak cevri okın o kaşı kemân
Siper-i sînem itdüm aña nişân
2. Turmayup agların sevincümden
Togrılup gelse çün o kaşı kemân
3. Hey meded 'âleme olup rüsvâ
Beni başdan çıkardı âh ü figân
4. Hele olsun senüñle söyleşelüm
Böyle kalmaz efendi bu devrân
5. Bir güzel sevdüm iy SÜHEYLî anuñ
Lakabıdur nihâl-i bâg-ı cinân

243.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + -- / + - + - / + + -

1. Bahâr irişdi cihân buldı zîb-i gûn-â-gûn
Zemîne virdi cilâ nakş-bend-i *kün fe-yekûn*
2. Müzeyyen oldu mülevven şükûfelerle zemîn
Nigâr-hâneye döndi bu çarh-ı bûkalemûn
3. Bahâr seyrine çıkdı hırâm idüp o perî
Nedür o kadd-i dil-ârâ o kâmet-i mevzûn
4. Bu zîb ü zînet ile seyr idenler ol şâhı
Ne deñlü 'âkil-i dehr ise de olur mecnûn
5. Göñül bahârı görüp n'ola olsa dîvâne
SÜHEYLî sen aña kalma ki *el-cününü finûn*

244.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec --- + / + --- + / + --- + / + ---

1. Kurtılmak olurdu senüñ endûh ü gamüñden
Gûş eylesek iy sâki-i gül-ruh nagamüñden
2. Lûtf u keremüñ gayra kılup iy kerem issi
Cevr eyleme gel bize de lûtf it keremüñden
3. Şemşîr-i cefâ-y-ile dökerseñ yire kanum
Pîç eylemezem başumı bir dem kademüñden
4. Başında kavak yili eser serv ü çenâruñ
Ser-keşlik idüp taşra bakarlar haremüñden
5. Şîrîn lebinüñ vasfını kıldukça SÜHEYLÎ
Şekkerler akar çeşme-i nây-i kalemüñden

245.

Mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Nigârâ dest-i hecrüñden alınmazsa yakam bir gün
Çeküp çâk-i girîbân idüp âfâkı yakam bir gün
2. Mukîm-i kûşe-i gam oldum ammâ korkaram sensüz
Bogarlar gam bucagında beni derd ü elem bir gün
3. Müheyyâ olsa meclis dâ'imâ sen gül gibi gülseñ
Gözüm yaşın döküp yaşın yaşın ben aglasam bir gün
4. Cihânuñ kâr u bârından geçüp tut dâmen-i 'ışkı
Vücûd-ı nazenînüñ hod alur âhir 'adem bir gün
5. Yazılmışda bozılmış yok SÜHEYLÎ bu mukarrerdür
Gelür elbetde başa her ne yazdıysa kalem bir gün

246.

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Olmak isterseñ eger a'lâ bu nüh eflâkden
Mertebeñ 'âlîye çıkdukça görün sen hâkden
2. Zehr ider 'ayşuñ Ferîdûn olsañ âhir mâr-ı merg
'Akreb-i kejdüm gibi bi-hûş olan tiryâkden
3. Sûret-i Şîrîn'i nakş itmiş biri mir'âtde
Yüz çevürmüş Kûhken âyîne-i idrâkden
4. İsteyüp bûy-ı vefâ düşdüñ bu nahlistâne çün
'İsmetüñ dâmânını sakla has ü hâşâkden
5. Eşk-i çeşmüm rahm idüp su sepmeyeydi üstüme
İy SÜHEYLÎ kül olurduñ âh-ı âteşnâkden

247.

Mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün
Hezec --- + / + --- + / + --- + / + ---

1. Çek dâmenüñ âlâyış-i dünyâ-yı denîden
Geç devlet-i pür-nekbet-i dehr-i fitenîden
2. Merd ol yûri vir pîrezen-i dehre talâkı
'Âlemde ne bulduñ heves-i mâ vü menîden
3. Ol mihnet-i fakr ile meded-kâni'-i hüşk ol
Ümmîd-i kerem eyleme her Ehrimenîden
4. Feryâd ki bu dehr-i denî-perver-i gaddâr
Dûr itdi beni ayırup ol nev-resenîden
5. Şükr eyle Hüdâvende SÜHEYLÎ yûri dâ'im
Dûr itme sakın kalbüñi Mevlâ-yı Ganî'den

248.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Güzel çok hüsn ile 'âlemde şâhum bî-bedelsin sen
Cihâna velvele salmış ser-âmed bir güzelsin sen
2. Degülsin âb u gilden halk olınmış nûr-ı mutlaksın
Muhassal pertev-i nûr-ı cemâl-i *lem-yezelsin* sen
3. Ten-i âvârede iy 'ışk-ı dilber mâye-i cânsın
Konılmış tıynetümde neşve-i rûz-ı ezelsin sen
4. Binâ-yı 'ışkumuñ bünyâdına nisbetle iy gerdûn
Bugün yarın yıkılmag üzre bir köhne temelsin sen
5. Geyik Destânı oldı dâstânı Kays u Ferhâd'ün
SÜHEYLÎ şimdi dildâr ile dillerde meselsin sen

249.

Mef'ûlü fâ'ilâtün mef'ûlü fâ'ilâtün
Muzâri' --- + / - + --- / --- + / - + ---

1. Eller safâda şâdân ben cevri-gamla nâlân
A'dâ karîn-i cânân ben mübtelâ-yı hicrân
2. 'Îd oldı halk hurrem ben derd ü gamla mahrem
Zevk ü safâda 'âlem dil nâr-ı hecre sûzân
3. Dünyâ-yı dûna iy dil 'âkilseñ olma mâ'il
Zîrâ ki bu cihân bil dânyaya mahz-ı zindân
4. Zilletdedür efâzıl 'izzetdedür erâzil
Resm-i zamân budur bil gam çekme olma giryân
5. Güzellerüñ tufeyli bir şâha kıldı meyli
Ya'nî kuluñ SÜHEYLÎ sultân-ı derdmendân

250.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Merhabâ iy râhat-efzâ-yı kulûb-ı 'âşıkân
Habbezâ vechün cemîlün kevvne'l-Bârî fe-kân
2. Mihr-i ruhsâruñ revâk-ı 'âleme virdi ziyâ
Nevvere'd-dünyâ cemâlen minke yâ hûra'l-cinân
3. Sensin ol sultân-ı hûbân-ı melâhat 'âleme
Leyse fi'l-imbkâni ma'nen fevkahû fî ze'l-mekân
4. Merhabâ iy sun'-ı pâk-i sâni'-i sûret-nigâr
Celle men sevvâke nûren müstebînen fi'l-'iyân
5. Bu SÜHEYLÎ devlet-i didâruñ eyler ârzû
Leyse kasdî gayrühû va'llâhi ni'me'l-müste'ân

251.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + - -

1. Eyâ zemâne ganî-destdür nisâruñdan
Karâr buldı cihân kilik-i bî-karâruñdan
2. 'Aceb mi virse fenâ ehline gınâ kalemüñ
Virilmiş aña yemîn-dest yem-i yesâruñdan
3. Ki hergiz itmeye me'yûs ehl-i hâcâtı
Hayât virmede elfâz-ı âbdâruñdan
4. Elüñde lûle-i ser-çeşme-i ma'ânîdür
Ki âb-ı Hızır ider îsâr cûybâruñdan
5. 'Alî-hısâl emîr-i kemâl Haydar Beg
Zebân-ı nâtika 'âciz beyân-ı kâruñdan
6. Ata melikde kalem Zülfekâr'dur gûyâ
Ki düşmenüñ kesilür başı Zülfekâr'uñdan
7. O dem ki mevce gelür bahr-ı dest-i feyyâzuñ
Muhîte lerze düşer bezl-i bî-şümâruñdan
8. Kem eyleme nazar-ı şâh-bâz-ı himmetüñi
Şikeste-hâl SÜHEYLÎ ümîdvâruñdan

252.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Kays kimdür ki anuñ eylesiz şâbâşın
Añma bir dahı yanumda o yâbân oynaşın
2. Ol zamânhane-i 'ışkı ki ben âbâd itdüm
Balçugın Vâmık'a Ferhâd'a taşıtdum taşın

3. Ger uyuzlanmaga ol mâha zerüñ yog-ısa da
Hele iy nâhun-ı dil bir yire kazın kaşın
4. Nûh tûfânını gözden geçirüp seyr itmiş
Ger sü'âl eyler iseñ merdüm-i çeşmüm yaşın
5. Puhtedür âteş-i mekr ile SÜHEYLÎ diye ki
Hazer it yime sakın bîve-i dehrüñ aşın

253.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Güzellikde nazîrûñ yok bugün mümtâz-ı 'âlemsin
Serîr-i hüsne hûbân içre sultân-ı mu'azzamsın
2. Meh-i burc-ı melâhatsin dür-i dürc-i letâfetsin
Ser-efrâz-ı cihân ser-hayl-i hûbân-ı müsellemsin
3. Ne gülzârûñ gülisin yâ ne bâguñ servisın âyâ
Felek mislûñ getürmez dehre bir rûh-ı mücessemsin
4. Meger âyîne-i nûr-ı cemâlü'llâhdur vechüñ
Güzelsin hûr u perrîden melâ'ikden mükerremsin
5. Temennâ-yı 'ilâc itse SÜHEYLÎ n'ola la'lûñden
Dil-i bîmâruma iy cân tabîbi çünki merhemsin

254.

Mef'ülü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. İy dil zülâl-i la'line düş el yu âbdan
Hâlât-ı 'ışk-ı yâr yiter geç şarâbdan
2. Şişme kabarma bâd-ı gurûr ile gey sakın
İy h'âce resm-i 'âlemi añla habâbdan
3. Çâk eyleyüp yakamı taralsam 'aceb midür
Ol gonçe-fem açılmadı gitdi hicâbdan
4. Bilmek muhâl mes'ele-i 'ilm-i 'ışkı sen
İy şeyh-i şehri biñ yıl okursañ kitâbdan
5. Hâk-i mezellet içre yatur bî-mecâl olup
Cânâ yitiş SÜHEYLÎyi kaldur türâbdan

255.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Murâduñ bu mıdur iy bî-mürüvvet rîş-handüñden
Dil-i dîvânemi âhir ayırduñ kendü kendüñden
2. Gözine tûtiyâ eyler anı ehl-i nazar bir bir
Ne tozlar kim çıkar şâhâ süm-i pây-ı semendüñden

3. Atup cevr ü cefâ taşını âhir iy şeh-i ‘âlem
Göñül mürgin uçurduñ ol nihâl-i ser-bülendüñden
4. Müjeñ tîrin atup kaşuñ çatup hışm itme ‘uşşâka
Halâs olduk senüñ biz iy kaşı yâyum kemendüñden
5. Budur kânûnı defterdâr-ı ‘ışkun eyleme şekvâ
Kabûl eyle SÜHEYLÎ her ne kim gelse efendüñden

256.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Öğrenür fenn-i cefâyı dehr-i bî-bünyâddan
Gerçi kim âyînedür kalbi velî fülâddan
2. Nâle vü efgânumı gûş eylemez ol gül-‘izâr
Ney gibi bagrum delindi nâvek-i bî-dâddan
3. Olalı dil gonçe-i la‘l-i lebüñle âşinâ
Bir dem iy gül-ruh hayâlün çıkmaz oldı yâddan
4. Nâlesini kûhsârüñ sanma vahş ü tayrdan
Bir eserdür kim kalupdur nâle-i Ferhâddan
5. ‘Arsa-i nazmuñ SÜHEYLÎ pehlüvânısın saña
Şi‘r iş‘âr eylemek kalmış durur üstâddan

257.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Elâ iy server-i ‘âlem ki taht-ı hüsne serversin
Hezârân mâh-peykerler senüñ yoluñda ser versin
2. Senüñle gayrı meh-rûlar meselde mâh u encümdür
Sen iy mihr-i cihân-ârâ zemîne nûr-güstersin
3. Hayât-ı la‘l-i nâbuñ zindesidir Hızr ile ‘Îsâ
Dem-i cân-bahş ile ‘ömrüm Mesîhi rûh-perversin
4. ‘Utârid-re’y ü zühre-rû perî-peyker dil-ârâsın
Meh-i hûşîd-manzarsın şeh-i ferhunde-ahtersin
5. Egerçi şâh-ı encümsin felekde iy meh ammâ kim
Görüp vasf-ı ruh-ı yâri gedâveş derbeder dersin
6. SÜHEYLÎ kemteri gâhî çıkarma künc-i hâtırdan
Aña rahmüñ ‘inâyet eyle şâh-ı bende-perversin

258.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Ârzü eyler göñül genc-i ferâgat yolların
Nice bir gezsın bu ‘âlemde felâket yolların

2. Serserî gezdüm fenâ vâdîlerin Mecnûn misâl
Hey dirîgâ añmadum bir kez nedâmet yolların
3. Sedd-i 'isyân bağladı etrâfımı yol virmedi
Seyl-i lütfuñla n'ola yıksañ şakâvet yolların
4. Kîne-i üstür yiter gel gir katâra zâhîdâ
Nice bir tutsañ gerek şehr-i hamâkat yolların
5. Derd-i mâ-fi'l-bâli kandan 'arz idem ben bâbuña
Kanlu yaşum ser-be-ser tutdı şikâyet yolların
6. Her le'îme mâl için 'arz itme iy dil ihtiyâc
Yapdılar gitdi muhannesler sehâvet yolların
7. Menzil-i maksûda irmek ister iseñ rûz ü şeb
İy SÜHEYLÎ koma elden gel kanâ'at yolların

259.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Bir kadi serv ü yüzi gülnâr dirseñ işte sen
Nerd-i gamda iy kamer-ruh zâr dirseñ işte ben
2. Hattı sünbül gözleri nergis 'izârî lâlezâr
Gülşen-i 'âlemde bir dildâr dirseñ işte sen
3. Eşk-i çeşmi 'âlemi gark-âb idüp leyl ü nehâr
Bir garîb ü bî-kes ü nâ-câr dirseñ işte ben
4. Çeşm-i câdû birle teshîr eylemiş dil milkini
Sâmirî sihrin bilür sehâr dirseñ işte sen
5. Bu fenâ dârında bir Mansûrveş başın alup
Rîsmân-ı zülfüñe ber-dâr dirseñ işte ben
6. Bir cefâ-cû zâlim ü merdüm-küş ü kattâl-i dehr
Su gibi kan içmede hûn-h'âr dirseñ işte sen
7. İy SÜHEYLÎ sâni-i Selmân ü mânend-i Zahîr
Şi'r ü inşâda eger kim var dirseñ işte sen

260.

Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Rûz-ı vaslında öpersem yiridür ol mâh elin
'Îd irişse nite kim kullar öperler şâh elin
2. Âhı elinden baña gün göstermez ol mihr-i cihân
Nâz ile ruhsârına turmaz tutar her gâh elin
3. Rahm idüp bir düşmişüñ her kim alursa destini
Dest-i kudretle tutar muhkem anuñ Allâh elin
4. Zülfüñ el uzunlugin eyler cemâlüñ bâgına
Ol kara yüzlüye seylüñ eylesün kûtâh elin

5. İy SÜHEYLÎ nice nev-rûz ü nice bayramdur
Ol meh-i nâ-mihrbân öpdürmedi eyvâh elin

261.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Bâde nûş eyleyeyin gelse diyü ayakdan
Kara su indi habâbuñ gözine bakmakdan
2. Mâh-ı nev gibi terakkîde olam dirseñ eger
Mertebeñ yüksege çıkdukça görün alçakdan
3. Gerçi yollarda düşüp hâk-i reh oldum kaldum
Lîk bir kimse hicâb itmez imiş toprakdan
4. Der-i dilberde asılmış göricek agyârı
Didi bir rind anı bogmak yig idi asmakdan
5. Tøb olup üstine halkuñ n'ola atılsa tüfeng
Oñmadukdur bilürüz biz anı çak kundakdan
6. Âteş-i hecr ile hod külli kül oldum agyâr
Garazı ney ki bizi yâre yine çakmakdan
7. Kimseden olmadı hîç pîrezen-i dehre dilâ
İy SÜHEYLÎ meger ola aña erden hakdan

262.

Mefâ 'ilün fe 'ilâtün mefâ 'ilün fe 'ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. Cefâlar itmesün ol serv-i nâze yalvarayın
Vefâlar eylesün ol 'işve-bâze yalvarayın
2. Tavâf-ı Ka'be-i kûy-i nigâre sa'y ideler
Varup bükâ idüp ehl-i Hicâze yalvarayın
3. Ola ki çâre kılup derdüme devâ ideler
Yüzüm tutup göge ol çâre-sâze yalvarayın
4. Ayagı altına gâhîce eylesün nazarı
Düşüp ayagina ol ser-firâze yalvarayın
5. Figânlar eyleyüben hâk-i pâyine düşeyin
SÜHEYLÎ ol şeh-i 'âşık-nevâze yalvarayın

263.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Yoluñda zâr olan üftâdeñi görmez geçersin sen
O hâk-âlûdeñi iy gözlerüm nûrı basarsın sen
2. Sakın bir gün seni âvâre diller iki yırtarlar
Rakîbâ sûzen-i müjgân-ı yâre göz dikersin sen

3. Dilâ gönderse tîrin ol kaşı yâ şimdi oh dirsın
Velî hep bir bir anuñ soñra hicrânın çekersin sen
4. Giyüp iy sûfi-i har hırka-i peşmîneñi her gâh
Varup erbâb-ı ‘irfânı çul altından depersin sen
5. Şikâr eyler seni yâbânda her gül-ı beyâbânî
Niçün iy gözleri âhû SÜHEYLÎden kaçarsın sen

264.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. H^vâce nakş ile niçün eyler münakkaş hânesin
Anı yâd itmez mi bir gün olacagın hânesin
2. Gâfil olma gey sakın şâhum bu lü‘bet-bâz-ı çarh
At salup mât itdi dehrüñ nice biñ ferzânesin
3. Nice meyl itsün saña bi’llâhi ‘âkil iy felek
Arta kalmış nice biñ mîrâsdan vîrânesin
4. Mürğ-i dil sayd itmede iy hâl-i gendümgûn bugün
Hırmen-i hüsninde yâruñ hâsılı bir dânesin
5. Yüz çevürme al elinden bâde-i gülgûne vir
Zâhid-i sad-sâlenüñ sat sübha-i sad-dânesin
6. Nergis açmazsa n’ola gülşende nergis h^vâbdan
Gûş ider gül gibi her şeb bülbülüñ efsânesin
7. İy SÜHEYLÎ tıfl-i dil uslanmadı kaldı dime
Sabr kıl bir gün zemâne usladur dîvânesin

265.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Kayurmaz dil giderse cân ü baş ü sîm ü zer gitsün
Kapuñdan pâdişâhum tek rakîb-i der-be-der gitsün
2. Nazar kıl bir nefes iy sûfi rûy-ı sâf-ı cânâna
Silinsün jeng-i gam mir’ât-ı hâtırdan keder gitsün
3. Görürsin ol perî-zâdı gönül eñ soñ gider ‘akluñ
Hele benden sorarsañ anı erkenden gider gitsün
4. Yürekden nâvek-i müjgân-ı yâr irdi cigergâha
Baña dirsın sen iy nâsıl derûnuñdan çıkar gitsün
5. Serîr-i milk-i ‘ışka server olmak isteyen ‘âşık
Geçüp serden SÜHEYLÎ efser-i ikbâalter gitsün

266.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Gün yüzüñ şavkı-y-ile tâ subha dek iy meh-cebîn
Âstânuñda gelüp yüz şevk ile kor meh cebîn
2. Ol şeker-leb agzuñuñ dadın vürür bir gün senüñ
La'line çok nisbet itme kendüñi iy engübîn
3. Bir Hıtâ-y-ile Hoten âhûsıdur çeşmüñ didüm
Ol hilâl-ebrû kaşın çîn itdi kıldı baña kîn
4. N'ola nâ-cins ile pervâz eylemezse mürğ-i dil
Zâg olur mı tûti-i şîrîn-makâl ile karîn
5. İy SÜHEYLÎ gün gibi eflâk olurdu menzilüm
Bir gün anuñ şeh-nişînde olaydum hem-nişîn

267.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Her kim ki gelüp tutdı bu erkânı yolından
Cânâna sebîl itdi hemân cânı yolından
2. Şeh-râh-ı mahabbetde olur muntazır ahbâb
Seyr itmege ol serv-i hırâmânı yolından
3. İy sâlik eger Ka'be-i maksûd ise kasduñ
Sa'y it gider ol hâr-ı mugaylânı yolından
4. Men' itse seni râh-ı vefâdan n'ola agyâr
Şeytân-ı la'în azdurur insânı yolından
5. Alınca turur göñlüñi eñ soñ gider ol yâr
Yok yire SÜHEYLÎ koma gel anı yolından

268.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec - - + / + - - + / + - - + / + - -

1. Gamzeñ saf-ı agyâre şemşîr-zen olsun
Tîg-i müjeñüñ her biri bir saf-şiken olsun
2. Ol gamze-i ser-tîze kılan 'arz-ı mahabbet
Gelsün delü göñlüm gibi serden geçen olsun
3. Nûş eyleyelüm câm-ı safâ-bahşı yek-â-yek
Bir ben olayın bir dahı ol sîm-ten olsun
4. Şâyed ideler kat'-ı nazar ol gül-i terden
Gelsün hatı agyâr gözine diken olsun
5. Vâsf eylesün ol la'l-i şeker-bârı SÜHEYLÎ
Cân u dil iki tûti-i şekker-şiken olsun

269.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Kadem basdum diyâr-ı gurbete itdüm vatan terkin
Götürdüm ayagı bezmünden itdüm encümen terkin
2. 'Anâ vâdîsine düşsem n'ola sahrâ-neverd olsam
Ben ol Mecnûn-ı nâ-şâdem ki kıldum pîrehan terkin
3. Bahârından cüdâ düşmiş hazân-ı gamla 'üryânem
Benüm serv-i revânüm gam degül itsem çemen terkin
4. Binüp esb-i cefâya hem-'inânuñ yorga istersin
Yüri var saña uyanı bin iy sîmîn-beden terkin
5. SÜHEYLÎ tarz-ı eş'ârı iletdüñ semt-i Selmân'a
Nevâyî görse nazmuñ eyleye milk-i sühen terkin

270.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Gedâ-yı kûy-i yâr ol dergeh-i sultânı n'eylersin
Güzergâh-ı fenâda gayret-i akrânı n'eylersin
2. Derûnuñda 'ukûbât-ı Îlâhîden eser yokdur
Unutduñ Hakkı iy sûfî yüri îmânı n'eylersin
3. Dürer dest-i ecel 'ömr-i 'azîzüñ defterin bir gün
Riyâset 'add idüp bu şevket ü 'ünvânı n'eylersin
4. Te'ayyün 'âleminden geçmeyince 'ayn-ı zât olmaz
Tefâhur kesb idüp cem'iyet-i a'yânı n'eylersin
5. Cenâb-ı Kibriyâda rûy-ı kahra mazher oldukda
SÜHEYLÎ der-be-dersin bu kadar 'isyânı n'eylersin

271.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Göñül virdüñ o meh-rûya egerçi iy şeh-i hûbân
O bir seyyâredür evc-i felekde sen meh-i tâbân
2. Serîr-i hüsne sen bir pâdişâh-ı 'âlem-ârâsın
Kapuñda olmaga lâyıık degüldür ol senüñ derbân
3. Ruhüñ mir'âtına karşı ne mümkindür ziyâ virmek
Ber-â-ber ola mı hiç şem' ile hürşîd-i nûr-efşân
4. Saña cevır ü cefâ kılssa benüm giryân olur çeşmüm
Ki zîrâ cânuma eyler cefâ ol âfet-i devrân
5. Sa'âdet gülşeninde sergilik güller gibi her dem
SÜHEYLÎ karşıñuzda aglasun iy gonçe-i handân

272.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Kafes-i tende gönül mürği ko nâlân olsun
Gülsün ol gonçe-dehen gül gibi handân olsun
2. Hayl-i 'uşşâk dizilsün ko kapuñda kat kat
Pâdişehsin güzelüm karşuña dîvân olsun
3. Kurtaram dirse kişi dest-i havâdisden etek
Soyınup 'ışk ile mecnûn gibi 'üryân olsun
4. Beng ü afyon ile hâlet bulımaz her torlak
Varsun esrâr-ı İlâhî ile hayrân olsun
5. Hatt-ı dilber var iken gülşene meyl itmez dil
Sahn-ı gülzâr gerek tobtolu reyhân olsun
6. Mahrem-i 'ışk-ı İlâhî ki degüldür şol dil
Tîşe-i gamla yıkılsun kamu vîrân olsun
7. Gülşen-i vasluña irgür bu SÜHEYLÎ kuluñı
Nice bir dîde-i gam-dîdesi giryân olsun

273.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Hatt-ı sebzûñ göricek oldı benefşe mahzûn
Sanki dîvâne olup Leylîyi gördi Mecnûn
2. Hasret-i âb-ı zülâlûñle dem-â-dem çeşmüm
Biri birine katup 'âlemi kıldı Ceyhûn
3. İt rakîbüñ ne 'aceb şâdlık eylerse eger
Felek ol rû-siyehûñ tâli'in itmiş meymûn
4. 'Âkıbet zîr-i zemîn olsa gerek dünyâda
Cem'-i mâl eyleye şol kimse misâl-i Kârûn
5. İy SÜHEYLÎ ne murâd eylese 'aksin ider ol
Bilme misin anı bir yire bakandur gerdûn

274.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Reşk-i firdevs-i berîn oldı safâda gülşen
Bâreka'llâh zihî sun'-ı Hüdâ-yı zü'l-minen
2. Güldi ruhsâre-i 'âlem çü gül-i Ferhârî
Geldi burc-ı hamele hüsrev-i rûz-ı rûşen
3. Dem-i nev-rûz ile cânlandılar emvât-ı çemen
Nefes-i bâd-ı sabâ geldi dem-i 'İsîden

4. Zevk ü şevk ehline el virdi bahâr-ı behcet
Güldi açıldı gidüp mihnet ü endûh-ı kühen
5. Bir müzellef güzele beñzedürem ben çemeni
Gül beden gonçe dehen sîne semen sîm zekan
6. Keyf ü kemmin baña sor câm-ı şarâb-ı ‘ıškuñ
Ekserin gördi kemînüñ geçüp ol vâdiden
7. Nahl-ı mevzûnuma hem-ser geçinürmiş tûbâ
Yonaram tîşe-i âhumla sakınsun benden
8. İy SÜHEYLÎ eser-i sun‘-ı Hudâya nazar it
Gör ne hoş hil‘at-i nev-rûz ile zeyn oldı çemen

275.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Sen iy bülbül nedür âh ü figân ü nâle bilmezsin
Ne gözler yaşını dökdi gül için jâle bilmezsin
2. Yüzüñ def kâmetüñ çeng itmeyince bezm-i fûrkatde
Sen iy mutrib yûri kanûn-ı ‘ışkı çalabilmezsin
3. Yaşuñ deryâ vü göñlüñ telh-kâm itmezseñ iy tâlib
Dür-i maksûduñı bâzâr-ı gamda alabilmezsin
4. Hakikat ‘ilminüñ mâhiyyetin ta‘rîf ider bir bir
Kitâb-ı ‘ışkı sen iy zâhid-i sad-sâle bilmezsin
5. Anuñçün saña sayd olmaz SÜHEYLÎ ol gözi âhû
Murâduñ şâh-bâzını koluñdan salabilmezsin

276.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Câm-ı ‘ışkı sâkiyâ sun hâtıra Cem gelmesün
Meclis-i ‘ayşî müdâm eyle dile gam gelmesün
2. Sîne-i sûzânuma gel sen yiter iy tîr-i yâr
Bilmesün râz-ı derûnum özge mahrem gelmesün
3. Künc-i ‘uzlet ihtiyâr itdi göñül dîvânevâr
Gamdan ayru bu dil-i vîrâna hemdem gelmesün
4. Kimisi tiryâkî bu halkuñ kimisi bengîdür
Baña la‘l-i dil-rübâdan ayru em-sem gelmesün
5. İy SÜHEYLÎye diyen feryâd ü zâre sabr kıl
Senden iy hûnî aña endûh ü verhem gelmesün

277.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Boyandı bir kızıl vâlâya döndi eşk-i alümden
Beni aglatmaz idüñ örnek alsañ destmâlümden
2. Girîbân-ı şekîbin gonçe-âsâ çâk çâk eyler
Kime hecr-i dehânuñla okursam hasb-i hâlümden
3. Safâ bezminde câmı toldurup sundukda iy sâkî
Benüm eksikligümi dile ol kaşı hilâlümden
4. Beni iy müdde'î âzürde-dil zann eyleme andan
Gelür tatlu baña acı söz ol şîrîn-makâlümden
5. Beni dûr oldı sanma zâhidâ sahrâya düşdümse
Gelür bûy-ı mahabbet baña ol vahşî gazâlümden
6. Dehâniyla miyânın fikr ider subh ü mesâ göñlüm
Su'âl eyleser ol mâh-ı şeb-ârâ kîl ü kâlümden
7. Ne lâzım yâre eş'âr ile iş'âr eylemek hâlüm
Bilür derd-i derûnum iy SÜHEYLÎ infi'âlümden

278.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Geçdüm iy dil ârzû-yı vuslat-ı dildârdan
Geçmedüm ammâ ümîd-i la'l-i şekker-bârdan
2. Tâlib-i rûyuñ olan kûyuñ safâsından geçer
Ârzû gelmez bihişte 'âşık-ı dîdârdan
3. Tarf-ı ruhsâruñda cânâ zülf-i pür-çîñüñ senüñ
Sünbül-i terdür görünür kûşe-i gülzârdan
4. Şimdi bir mâh-ı münîrüñ mihr-i rûyıdur murâd
'Âleme pertev salan hûrşîd-i pür-envârdan
5. Seyr-i bâg-ı cennet-i 'adne ne nisbet zâhidâ
Özge 'âlem seyr ider 'âşık cemâl-i yârdan
6. Şâ'ir oldur kim SÜHEYLÎ la'l-i yâri vasf ide
Söz odur olmaya hâlî nükte-i eş'ârdan

279.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yürüt sâkî ayagı ehl-i meclis dil-güşâ olsun
Gam-ı devrânı def' it teng-diller dil-güşâ olsun
2. Götür yüzden hicâb-ı zülfüñi lütf eyle sultânüm
Fürûg-ı mihr-i ruhsâruñla 'âlem pür-ziyâ olsun

3. Bugün milk-i rızâda kim ki sultân olmak isterse
Gulâm-ı çâker-i dergâh-ı şâh-ı Mürtezâ olsun
4. Serîr-i saltanatda pâdişâh-ı kâm-rân ol sen
Nice şehler der-i devlet-me'âbuñda gedâ olsun
5. SÜHEYLîyi eger kurbânum olsun dir iseñ şâhum
Müjeñ oklarını gönder aña iy kaşı yâ olsun

HARFÜ'L-VÂV

280.

Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + -- + / - + -

1. Nev-rûz irişdi güldi açıldı bahâr-ı nev
Sen de gel irdi mevsim-i nev nev-bahâr-ı nev
2. Ma'mûre-i 'ademde bulup nâgehân vücûd
Rûy-ı zemîni tutdı yine sebzezâr-ı nev
3. Terk it cefâyı geldi vefâ demleri şehâ
Nev-rûz ü nev-bahâra gerek i'tibâr-ı nev
4. Bülbül açıl ki bu çemen-i köhne-sâlde
Güldi gül oldı yine saña gam-güsâr-ı nev
5. Yad itdi eski kulların ol şeh yiñiledi
Sen dahı var bul iy dil-i bî-çâre yâr-ı nev
6. Nakş itdi levh-i sînemüze tâze dâğlar
Kühsâr-ı gamda oldı 'iyân lâlezâr-ı nev
7. Dil kişverini hüsrev-i 'ışkı alup revân
Geçdi SÜHEYLî tahtına bir şehryâr-ı nev

281.

Mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. El açup cân ü dilden rûz ü şeb dâ'im du'âmuz bu
Bize eksiklügüñ göstermesün Hakk iy Hilâl-ebrû
2. Gam-ı hecr-i miyânuñ kıl kadar şerh ü beyân olmaz
Dil olsa söylese cânâ tenümde cümleten her mû
3. Alınma öykinürse çeşm-i sayd-endâzuña şeh-bâz
Sen aña kalma kim zîrâ müsâfirdür gözi baglu
4. Yüzin gül rûyuña beñzetmiş iy lâle-ruhsârüm
Sakınsun bâd-ı âhumdan açılmasun gül-i hod-rû
5. SÜHEYLî hasteye la'lüñ sunup cânlar bağışlarsın
Anuñçün bir nefes senden olan ayru olur sayru

282.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. N'ola erbâb-ı dil vasfuñda dirlerse Hilâl-ebrû
Saña iy âftâbum gökden inmiş ol lakab hak bu
2. Görenler hâl-i 'anber-bâruñı ruhsâruñ üstinde
Didiler âftâba karşı varmış h^vâba bir Hindû
3. Temâşâ-yı ruh-ı gülgünuñ ile 'aklum aldurdum
'Aceb bilsem ne sihr itdi baña ol gözleri câdû
4. Sakın âhû-yı çeşm-i yârdan iy şâh-bâz-ı dil
Şikâr eyler nice şîr-i şikâr-endâzı ol âhû
5. Dür-i dendân-ı yâre muttasıl teşbîh ider kendin
Hele bir gün göresin iy SÜHEYLÎ satılır lûlû

283.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Visâlûñ 'idine vâsıl olurdu cân ile hak bu
Kaşuñ yâyına kurbân olabilsem iy Hilâl-ebrû
2. Mücerreb nüshadur düşnâmuñı yazup götürsünler
Hamâyil gibi olmak isteyenler saña hem-pehlû
3. Seni agyâr ile bayrâm yirinde salınur görsem
Akar tólâb-ı dîdemden yaşum sular gibi her sû
4. Dür-i dendânuña beñzetdüğüçün kendini dâ'im
Hicâbından görünmez ka'r-ı deryâda gezer lûlû
5. Halâs itmek ne mümkün nâvek-i merdüm-şikârından
SÜHEYLÎ yok yire olma mukayyed ol kemân-ebrû

284.

Müfte 'ilün fâ 'ilün müfte 'ilün fâ
Münserih - + + - / - + - / - + + - / -

1. Olalı dil iy perî mâyil-i gîsû
Görmez uzun giceler gözlerüm uyhu
2. Eyleme tîrûñ dirîg sîneme gelsün
Cân ile kurbânuñam iy büt-i dil-cû
3. Mesken idinsem n'ola gülşen-i kûyuñ
Bende-i fermânuñam iy gül-i hoş-bû
4. Gam yime gitdiyse ger nakd-i sirişkûñ
Akagelen yirlere girü akar su
5. Sîneye çekse n'ola tîgüñi 'üryân
Tab'-ı SÜHEYLÎ yine istedi pehlû

HARFÜ'L-HÂ

285.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dilâ gelmek baña ol yâr-ı mey-âşâmdan şâmme
Gedâya gelmedür bir şâh-ı nîkû-nâmdan nâme
2. Görüp iy mürğ-i dil hâlin o mâhuñ gözleyüp düşme
Düşer mürğ-i harîs ikdâm ile akdâmdan dâme
3. Benânın zâhid-i nâ-puhte vâsf eyler gehî agyâr
Yazuklar kim anuñ evsâfi düşmiş hâmdan hâme
4. Melûl olma bu dehrüñ behresinden nâ-murâd olsañ
Cihânda var mı irmiş kâmil-i nâ-kâmdan kâme
5. Göreydi bîkr-i fikrüm iy SÜHEYLÎ hazret-i Câmî
Baña tahsîn idüp irsâl ideydi Câm'dan câme

286.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruhı ol gül-'izâruñ döndügince alden ale
Konar şevkinden ol dem bülbül-i dil dalden dale
2. N'ola âgâh olursa ol perî mâ-fi'z-zamîrümnden
Bu söz meşhûrdur dirler ki yol var bâlden bâle
3. Beni 'ayb eylemeñ gördükçe gâhî mest ü geh hayrân
Bu dünyâdur koyar insânı lâ-büdd hâlden hâle
4. Mecâlüm yok benânuñ fikri cismüm nâle döndürdi
'Aceb mi nâle kılmazsam ki gelmez nâlden nâle
5. SÜHEYLÎ pertev-i mihr-i Hudâ saldukça envârın
Olur eşcâr-ı nazmuñ bârı hoşter sâlden sâle

287.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Bahâr oldu çemen sahnında cûlar geldiler cûşa
Nümüne suffe-i bâg-ı cinândan şimdi her kûşe
2. Gülüñ mecmû'asından tâze hüsniyyât okur bülbül
Dönüpdür tekye-i gülşende bir rind-i nemed-pûşe
3. Kenâr-ı sebzedey seyr it çenârı gel diyü dâ'im
Ayag üstinde turmuş el salar rindân-ı mey-nûşe
4. Beni iy bâgbân bu sırra âgâh it ne hikmetdür
Hezâr eylerse bülbül nâlesin koymaz o gül gûşe
5. Çemende yâsemenle serv-i âzâdı görüp sandum
İki hasret biri biriyle gelmişler der-âgûşe

6. Ser-i kûyında iy dil gamze-i mest ile ol hûnî
Gelürse üstüñe hancer çeküp sen uyma ser-hôşe
7. Gül-i beyzâya düşmiş gûyiyâ bir katre şebnemdür
Bakanlar iy SÜHEYLÎ dir o mengûş-ı bünâgûşe

288.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Nâzır olsañ hey'et ü endâm ü şekl ü tavrına
Katlanur mı haste-dil ol mâh-peyker cevrine
2. Gerçi Mecnûn iy göñül gavvâs-ı bahr-i 'ışk idi
Çok çalışdı irmedi deryâ-yı 'ışkuñ gavrına
3. Mâh-ı nev sanma felekde tîg-i âhum iy melek
Yâre açdı bir karış gerdûn-ı dünüñ sevrine
4. İy diraht-i huşkda mürğ âşiyânın görmeyen
Zâhid-i nâ-puhtenüñ destârınuñ bak kevrine
5. İy SÜHEYLÎ 'âkıbet nûş eyleyen bî-hûş olur
Kimseler tâkat getirmez câm-ı çarhuñ devrine

289.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + - - - / + - - - / + - - - / + - - -

1. Beni gülzâr-ı vasluñdan düşürdüñ nâr-ı hicrâne
Ümîd-i şem'-i vasluñla yanarsam baña pervâ ne
2. Tolayup barmaga her gâh ilüp çekmek cefâ kılmak
Düşer mi şâne iy şâne o zülf-i 'anber-efşâne
3. Tolaşmaga rakîbe halka-i bezminde ol mâhuñ
Benümle va'deler kılmışdı soñra döndi peymâne
4. Haber göndermek ister yâre agyâr-ı perîşân-gû
Eger diñlerse soñra söz gelür o şâh-ı devrâne
5. Rakîb ile sakın yâbâne gitme didüm ol şâha
Ne deñlü söyledümse iy SÜHEYLÎ gitdi yâbâne

290.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Saldum âhum âteşi a'dâ-yı nâ-pâk üstine
Bir 'alevdür sanki düşdi hâr ü hâşâk üstine
2. Döne döne gird-bâdâsâ olurum hâk-i râh
Konmasa gerdüm eger ol dâmeni pâk üstine
3. Mâh-ı nev sanmañ görinen ol meh-i burc-ı cemâl
Na'l-i pây-ı merkebin nakş itdi eflâk üstine

4. Yirden üstün ol müdâm iy ebr-i rahmet haşre dek
Sâye salduñ ol gül-i gülzâr-ı *levlâk* üstine
5. Bir garîbem kûşe-i vahdetde kaldum nâ-tüvân
Aglamaz bir kimse ölsem kalb-i gamnâk üstine
6. Yane yane kül olurdum âh-ı âteşnâkden
Gözlerüm su dökmese bu cism-i sad-çâk üstine
7. İy SÜHEYLÎ fâris-i meydân-ı nazm olduñ bugün
At salan kimdür kümeýt-i tab'-ı derrâk üstine

291.

Müfte 'ilün mefâ 'ilün müfte 'ilün mefâ 'ilün
Recez - + + - / + - + - / - + + - / + - + -

1. Dilber odur ki bûsesi 'âşıkâ râygân ola
'Âşık odur ki her nesi var ise der-miyân ola
2. İstemez olduğın o cân dilde olan gamum nihân
Derd-i derûnı cân-sitân niceye dek nihân ola
3. Bezm-i safâda ol sanem bâde yirine dem-be-dem
Sunsa hezâr kâse semm 'âşıkâ nûş-ı cân ola
4. Senden olan sitem şehâ mihr ü vefâ gelür baña
'Âşık odur ki dâ'imâ sûdı anuñ ziyân ola
5. Gayre vefâ baña cefâ deyme ider o bî-vefâ
Bir gün ola SÜHEYLÎyâ saña da mihr-bân ola

292.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Hâller kim görünür ol leb-i rengîn üzre
Noktalardur ki konupdur şeker-i şîn üzre
2. Ruhuñ üstindeki ol çeşm-i firîbende-i dil
'Ayndur ki yazılır 'ârız-ı rengîn üzre
3. Ne bilür 'âşık-i dil-hastelerüñ hâlinden
H'âb-ı gafletde yatan bister ü bâlîn üzre
4. Gül budagını tayanmış gül-i ra'nâ sandum
Yâr yasdansa kaçan sâ'id-i sîmîn üzre
5. Sözde Hassân-ı zamân olsa SÜHEYLÎ yiridür
Şimdi erbâb-ı hüner hep aña tahsîn üzre

293.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + -

1. Vâli-i memleket-i hüsn olalı Beg-zâde
Bendesi oldı gelüp cân ile her âzâde

2. Kâmeti gibi dirâz ola görem ‘ömri anuñ
Rahm idüp nâle vü zâre yirişür feryâde
3. Bâde nûş eyleyüp agyâr ile iy lebleri mül
Hirmen-i dâniş ü ârâmumı virme bâde
4. Olayın dirseñ eger sâkin-i beytü’l-ma‘mûr
İltifât eyleme hergiz bu harâb-âbâde
5. Dün gice ‘âlem-i gafletde yaturken nâ-gâh
Baña bir pîr-i sühen-senc didi rü’yâde
6. Tâze cân bula Fuzûlî dem-i cân-bahşuñdan
İy SÜHEYLÎ bu gazel varur ise Bagdâde

294.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruhı mir’âtı ol mâhuñ musaffâ oldı gitdükçe
Cemâl-i ‘âlem-ârâsı mücellâ oldı gitdükçe
2. Cemâlün âftâbından tarâvet kesb ider dâ’im
O zülf-i ‘anber-efşânuñ mutarrâ oldı gitdükçe
3. Ruhuñdur metn-i şemsiyye havâşîdür aña hattun
‘İzâruñ iy yüzi mushaf muhaşşâ oldı gitdükçe
4. Tenezzül itmez oldı çâr-tâk-ı evc-i ‘izzetden
Görüñ ol serv-i âzâdı mu‘allâ oldı gitdükçe
5. Temâşâgâh-ı ‘âlemdür cemâl-i behcetâsâsı
SÜHEYLÎ hak bu ol âfet temâşâ oldı gitdükçe

295.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Cihân bâğında gül bitmez ruh-ı cânân renginde
Açılmaz gonçe-i ter ol leb-i handân renginde
2. Derûnum hâne-i gam sînem âteşdân-ı mihnetdür
Kızarmış tâze dâgum ahker-i sûzân renginde
3. Tolu yâkût-ı seyyâle ele aldukça ayagı
Görinür dest-i sâkî pençe-i mercân renginde
4. Cüdâ bezm-i meyüñden her gice iy mâh-ı tâbânım
Zehirler nûş ider dil kâse kâse kan renginde
5. Gubâr-ı hatt-ı müşğînün gamından iy ruhı alüm
Akar seyl-i sirişküm dem-be-dem seylân renginde
6. Dür-i elfâzuma teşbîh idermiş sözlerin Bezmî
SÜHEYLÎ ola mı har-mühre hiç mercân renginde

296.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Tokınur elbetde tîg-i gamze-i bürrânına
Ugrayan bir kez hatâ-y-ile nişânı hânına
2. Kesmek ister 'âşık-ı bî-dilleri turmaz geçer
Hancer-i dil-dûz ol şûhuñ takılmış yanına
3. Dil dehânuñ sırrını agyâre ifşâ eylemez
Yok yire âdem cefâ eyler mi cânâ cânına
4. Vezn-i tab'-ı pâk ile ağır düşer hiffet kılup
Bakmaz ol Yûsuf-cemâlüm kimsenüñ noksânına
5. H^vâce-i dünyâ vü mâ-fihâ olur bir gün eger
İy SÜHEYLÎ ol şehüñ mazher düşem ihsânına

297.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. İy dil hazer it turre-i cânâna tolaşma
Uyarma uyurken meded ılana tolaşma
2. Sad pâre kılursa bedenüñ erre-i devrân
İy şâne sakın zülf-i perîşâna tolaşma
3. Mevlâ[nâ]-sıfat şevk-ile gir raks u semâ'a
İnkârı ko iy münkir o sultâna tolaşma
4. Pergâr-sıfat dâ'ireden çıkma karâr it
İy hâle varup ol meh-i tâbâna tolaşma
5. Bir bir saña zıkr eyleyeyin ehl-i safâyı
Şol kul ile kim meclis-i 'irfâna tolaşma
6. Yüzüñ koyu düşersin aña iy dil-i miskîn
Didüm saña ol çâh-ı zenahdâna tolaşma
7. Sen dahı SÜHEYLÎ gibi girdâbe düşersin
İy nehr-i revân eşk-i firâvâna tolaşma

298.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Bilüni beñzedeli mûya Misâlîcesine
Sözümüñ her birisi oldı Hayâlîcesine
2. Çekemez kimse güzellikde ayaguñ şimdi
Salın iy serv-i sehî yüri Nihâlîcesine
3. Kıl kadar şa'r ile şî'ri ne durur bilmez iken
Geçinür ehl-i sitem yine Ahâlîcesine

4. Eylese gûş ‘adû huşke ber-â-ber tutmaz
Fi’l-mesel şî‘r-i terûñ olsa Makâlîcesine
5. Güher-efşân olur sözde SÜHEYLÎ her bâr
Dür-i dendânuñı vasf itse Le‘âlîcesine

299.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Dûd-ı âhum ki kaçan rûy-ı cihânı büriye
Top olup ceş-i hatuñ kal‘a-i hüsne yüriye
2. Kad-i mevzûnuña kim nisbet iderse servi
Tîz günde göreyüm ‘ömri dırahtı çüriye
3. Tâze âb-dest ile yapışma hat-ı cânâna
Sabr kıl ellerüñ iy şeyh birez tâ kurya
4. Vasf-ı la‘lünde senüñ cürm ü kusûrum bî-had
Bilmezem nice cevâb idebilem ol sorıya
5. Yâr katl itdüğünü göricek agyâr segi
Nân ile geldi SÜHEYLÎ didi turma süriye

300.

Fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Âteş-i ‘ışk ile sûzân olduguñdan yâre ne
Bir belâdur iy gönül çelmek gerekdür çâre ne
2. Pâye-i a‘lâ-y-idi maksûd te’vîl itmedi
Yoksa Mansûruñ *ene‘l-hakk* didüğünden dâre ne
3. Kankı birine tahammül eylesün bî-çâre dil
Yâr cevri hod yiter ya borcumuz agyâre ne
4. Aldanur mı ‘âlemüñ ârâyışine ehl-i hâl
Nakşı zâyil resmi fânî sûret-i divâre ne
5. İstemez hattı gubârın meyl ider dil la‘line
Bâde-i gülgünedür meyli anuñ esrâre ne
6. Dest-bûse ‘ahd iderse kulına turmaz döner
Sâkî bir peymân-şikendür itdüğü ikrâre ne
7. İy SÜHEYLÎ yâre şî‘rûñle ne lâzım ‘arz-ı hâl
Bakışuñdan hod bilür eş‘âr ile iş‘âre ne

301.

Mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün
Muzâri‘ - - + / - + - + / + - - + / - + -

1. Râz açmaz idi sünbül-i hoş-bû nesîm ile
Baş koşmayaydı kâkül-i ‘anber-şemîm ile

2. Çak tıfl iken de nâz ile perverdedür nigâr
Beslerdi anı dâyesi nâz ü na'îm ile
3. Gamzeñ helâkiñ eyledi ihyâ gözün yine
Gûyâ göründi mu'ciz 'Îsî-i kelîm ile
4. Baña şarâb-ı la'lüni sun iy tabîb-i cân
Budur 'ilâc hasteye kavl-i hekîm ile
5. Şâh-ı bahâr haylini yir yir salup yine
İndi dökildi gülşene bâd-ı nesîm ile
6. Cânâ kadîmî bende-i 'ıŝkuñ durur göñül
Unutma âşinâlığı yâr-ı kadîm ile
7. Bârî müyesser ide mi ahvâlüm añmaga
Bir kerre hemdem olmagı şâh-ı kerîm ile
8. Şâhâ SÜHEYLÎ 'adlûni vassâf olup müdâm
Eyler kemâl-i medhûni tab'-ı selîm ile
9. Budur murâdı hazret-i hâkân-ı 'âlemün
Olsun ziyâde nusreti 'avn-ı Rahîm ile

302.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dem-â-dem olmak için mâye-i 'ömrüme ser-mâye
Göñül virdüm bugün cân ile ben ol sîm-sîmâye
2. Düşüp üftâde-diller hâk olurlar reh-güzârında
Süvâr olsa kaçan ol şâh esb-i bâd-peymâye
3. Felekde ahter-i bahtum vürür fer mihr ile mâha
Salarsa ol hümâ-yı evc-i behcet üstüme sâye
4. Kapuñda kullaruñ vardur senüñ iy şâh-ı Cem-mikdâr
Baş egmez eñ gedâsı tâc-ı Nüşîrvân ü Dârâye
5. Yüzüm def kâmetüm çeng oldı beñzüm beñzedi sâze
Belâ bezminde nâlem her nefes âheng ider nâye
6. Kemân ebrûlaruña öykinürlermiş çekilmişler
Anuñçün atmaz oldı kaşlaruñ hışm okını yâye
7. SÜHEYLÎ kimse bilmez kıymetini ol şeh-i hüsnüñ
Hele ben mâlik olsam vîrmez idüm anı dünyâye

303.

Mef'ûlü fâ 'ilâtü mefâ 'ilü fâ 'ilün
Muzâri' -- + / - + - + / + --- + / - + -

1. Reftâre gelse her kaçan ol serv nâz ile
'Uşşâk dil-rübûde olur pür-niyâz ile
2. Geh nây-ı nâlegâh gehî âh-ı sûznâk
Çıkdı sabâha meclisümüz söz ü sâz ile

3. Tûl ü dirâz zülfine baş koşmasam n'ola
Kim başa çıkdı ben çıkam ol serv-i nâz ile
4. N'ola rakîb-i toyla konuşmazsa ol hümâ
Meşhûrdur bu kim dinilür bâz bâz ile
5. Bezmî-i zâg olur mı SÜHEYLîye hem-cenâh
Serçe ber-â-ber ola mı hiç şâh-bâz ile

304.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Murâdum gelmeden hakkâ bu dâr-ı mihnet-âbâde
Saña biñ cân ile kul olmadur iy serv-i âzâde
2. Kudümüñle n'ola teşrîf kılsañ bezm-i 'uşşâkı
Ehibbâ muntazır âlât-ı meclis cümle âmâde
3. Sözüm tut sûfiyâ bir yâr-ı gendümgûn ile 'ayş it
Cihânda hâsıl-i 'ömr-i 'azîzûñ virmedin bâde
4. Bu tîh-i mihnetüñ olmazdı ser-gerdân mecnûnı
Fünûn-ı 'ışkı ta'lîm eyleseydüm Kays-ı nâ-şâde
5. Nukûd-ı 'ışk-ı pâki kılduğı-çün her yire zâyî'
Göreydüm anı taşdan kesdürürdüm darb-ı Ferhâde
6. SÜHEYLî âsitân-ı südde-i devlet-me'âbında
Yiridür varsam ol şîrîn-dehenden şâha feryâde

305.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Gayrınıñ meyl itmezem etvâr-ı hüsn ü ânına
Bende oldum cân u dilden milk-i hüsnüñ hânına
2. Cân virüp yolında hâk olmakdan itmem ictinâb
Korkaram gerd-i kudûret irgürem dâmânına
3. Didüm iy meh-rû senüñ ol turre-i tarrârûña
Şâne teg başdan düşer mi el karamak şânına
4. Uydurup agyâr-ı dünü gördüm ol meh-rû gider
Kanda sultânım didüm didi Vefâ meydânına
5. 'Âdet olmışdur SÜHEYLî ol şeh-i hüsne müdâm
İltifât itmek cihânuñ her har-ı nâdânına

306.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Müşâbih âbgîne içre konmuş şeker ü kande
Hayâl-i hâl-i la'lüñ çeşm-i terde iy şeker-hande

2. Çıkup dil bend-i zülfünden lebünden yaña yüz tutdı
Gider bir h^vâcedür gûyâ Buhârâ'dan Semerkand'e
3. Nihâl-i kaddüñe öykindügi-çün ney-şeker cânâ
Sıkıldı sükkerîler arasında oldu şermende
4. Tebessüm birle eyler ârzû dil la'l-i güftâruñ
Lezîz olur şekerle gül-be-şekker iy şeker-hande
5. SÜHEYLÎ beñzedürse ger nebâta dürr-i dendânuñ
Aña ter düşme sen cânâ ider güstâhlık bende

307.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Per-i pervâne-i şem'ün döneli 'ankâye
Bahr-i kulzüm görünür oldu yaşum deryâye
2. İy güneş yüzlü saña zerre-i nâçîz olalı
Eşkümüñ topı döner mihr-i cihân-ârâye
3. Âb-rû sen bu cihânda baña da eyle nazar
Çünkü a'lâ güzelüm mâyil olur ednâye
4. Dest-gîr olmag-ıla irgürür eflâke serin
Ehl-i 'irfân olanı 'ârif-i 'âlî-pâye
5. Uzanur kadd-i bülendine SÜHEYLÎ yâruñ
Meyli serv-i çemenüñ olsa n'ola bâlâye

308.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Temennâ-yı visâl it kûyına her-dem revân olma
Dilâ dîdâre sa'y it tâlib-i bâg-ı cinân olma
2. Düşüp bir vâdîye Leylî-i maksûduñ temennâ kıl
Varup Mecnûn gibi dillerde sen de dâstân olma
3. Belâ bezminde nâleñ nây kılsa çarh-ı bed-kirdâr
Nevâ-yı nagme-i nâ-sâze uyma hem-zebân olma
4. Zebûn-ı râh-ı 'ışk oldum meded bir yaña pervâz it
Baña iy sâye-i perr-i meges bâr-ı girân olma
5. SÜHEYLÎ çarh-ı bed-mihrüñ vefâsı çünki fânîdür
Elem çekme gamından vaslı ile şâd-mân olma

309.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Elüm irmez benüm ol zülf-i 'abîr-efşâne
Pârelersem yiridür kendümi hem-çün şâne

2. Merd da'vâsın idersin bir ayag ile müdâm
Sâkiyâ elleşelüm gir biricük meydâne
3. Dil-i âşûbum alan zülf-i siyehkârûndur
Aglayan iki gözümdür o şeh-i devrâne
4. Yüz çevürmem eleminden o kaşı mihrâbuñ
Dâne-i eşk-i terüm dönse eger mercâne
5. Nazar itmez işigi itleri kûyında baña
İy SÜHEYLÎ ne günâh itdüm ola yârâne

310.

Fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Nâr-ı 'ışk üzre olan dûd-ı gamı dûr eyle
'Arz idüp mâh-ı ruhuñ nârumuzı nûr eyle
2. Sâkiyâ turma yürüt câm-ı sürûr-encâmı
Koma dil-teng safâ ehlini mesrûr eyle
3. Yiri düşdükçe dirîg eyleme lütfuñ şâhum
Nazar-ı merhametüñle bizi manzûr eyle
4. Vasluña çâre eger cân ise lütf eyle beni
Yoluña cânı fedâ kılmaga me'mûr eyle
5. Kerem it 'îd-i şerîf irdi benüm sultânım
Beni kurbânuñ iden halka yiter hûr eyle
6. Ehl-i hâle nazar-ı merhametüñ kılma dirîg
Nâmuñı eyelük ile 'âleme meşhûr eyle
7. Ola dirseñ saña da lütf tecellî-i cemâl
İy SÜHEYLÎ özüñi vâkıf-ı ve't-tûr eyle

311.

Mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Tahrîr-i ruh u zülfine sarf-ı himem eyle
Gülden varak ü sünbül-i terden kalem eyle
2. Reyhân-ı gubâr-ı hatın iy kilik-i sihir-sâz
Ol lâle-ruhuñ berg-i gül üzre rakam eyle
3. Yâruñ dehen-i pâkine dil sokmada agyâr
Yâ Rabbî anuñ yirini künc-i 'adem eyle
4. Şimden girü ruhsârına meyl eyle ko zülfin
Geç Şâm'dan iy dil yürü 'azm-i Harem eyle
5. Kâr eylemez iy zâhid-i nâ-puhte kelâmuñ
Erbâb-ı dile derd-i ser olma kerem eyle
6. Pâk eyle meded gerd-i küdürâtı gönülde
Mir'ât-i ruh-ı dilbere bak def'-i gam eyle

7. Yâ Rab bu SÜHEYLÎ kuluña eyle ‘inâyet
Râh-ı talebûnde anı sâbit-kadem eyle

312.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + -

1. Yine bir şâha kul oldı bu dil-i üftâde
Nâm ile dirlir o meh-rûya Müsellem-zâde
2. Bâreka’llâh zihî mihr-i sipihr-i behcet
Görmedüm hüsn ile mânendini bu dünyâde
3. Gerçi kim nakş-ı dil-ârâsına mânend olmaz
Levha-i kalbi velî harf-i vefâdan sâde
4. Bunca demdür ki yatur hâk-i rehinde dil-i zâr
Bakmaz ol serv-i revân ‘âlem-i istignâde
5. Rahm kıl başuñ için hâl-i diger-gûnına bak
Koma ayakda SÜHEYLÎ kuluñi üftâde

313.

Mefâ ‘ilün fe ‘ilâtün mefâ ‘ilün fe ‘ilün
Müctess + - + - / + + - - / + - + - / + + -

1. İlüp çekilmede dil şâneveş keşâkeşle
Efendi başa çıkılmaz o zülf-i ser-keş ile
2. O gonçe-femle ne gam şimdi söyleşilmez ise
Amân virürse ecel bir gün ola söyleşile
3. O gül harâret-i bâd ile germ olup derler
Çıkar gül-âb ü ‘arak sanki tâb-ı âteş ile
4. Niceydi boynuma bend eyleyüp de vâsf itmek
Kemend-i zülfüñi bu hâtır-ı müşevveş ile
5. Dil-i SÜHEYLÎ yine düşdi bir felâkete kim
Visâle bulmadı çâre o yâr-ı mehveş ile

314.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + -

1. Yane yane hoş dökeydüm derdümi cânâneye
Bir gice halvet nasîb olsa gelüp kâşâneye
2. Gam degül engüşt-i Leylâ-y-ile magrûr olsalar
Dôstum ma‘zûr tut yokdur kalem dîvâneye
3. Cennet evsâfın kılup dîdârı terk it dir baña
Vâ‘izâ meyl eylemem biñ söyleseñ efsâneye
4. ‘Âlemi gark-âb ider deryâ-yı eşkümden sakın
Âşinâ olma benüm iki gözüm bî-gâneye

5. Akıdur ayagina halk-ı cihânı su gibi
Bilmezem hîç n'eyledi pîr-i mugân meyhâneye
6. Aldanup kalma SÜHEYLÎ dehr-i dûnuñ nakşına
Meyl ider mi 'âkil-i dâna olan virâneye

315.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ yok bezm-i dehrüñ câne câm-ı pür-nukûşında
Görinen bagrumuz hûn itme ancak 'ayş ü nûşında
2. Birez bey' ü şirâsı gerçi muhtel ehl-i bâzârûñ
Yine var sâkiyâ fi'l-cümle hürmet mey-fürûşında
3. Ser-â-ser dehri gezdüm görmedüm bir meşrebi pâki
Ne rind-i bâde-nûşında ne şeyh-i hırka-pûşında
4. Geçüp bir kûşeden nâzük haber almış kulak tutmuş
O dürr-i pâküñ iy dil kûşe-i mengûş-ı gûşında
5. SÜHEYLÎ cünbişi bilmem ne hâletdür yem-i 'ıškuñ
Yidi deryâ olur kim bir nefes cûş ü hurûşında

316.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Meyl iden ol serv-kaddüñ kâmet-i bâlâsına
Ser-fürû kılmaz riyâz-ı cennetüñ tûbâsına
2. Sîm-i eşkümden o meh-pâre n'ola eylerse hazz
Çün olur mâyil güzeller nukrenüñ peydâsına
3. Bir yaña kaddüñ belâsı bir yaña kâküllerüñ
Mübtelâ oldum belânuñ zirve-i a'lâsına
4. Gün gibi pertev salar her şeb ser-â-ser 'âleme
Kıl nazar iy h^vâce yârüñ câme-i dîbâsına
5. Kevkeb-i bahtı SÜHEYLÎ bulmasun 'âlemde fer
Âftâbı kim ide nisbet ruh-ı zîbâsına

317.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Gelür diyü seher sultân-ı hâver seyr-i nev-rûze
Kuruldı sahn-ı gülşende yine bir taht-ı firûze
2. Gelüñ nûş idelüm bezm-i çemende gonçe-femlerle
Dem-i 'işretdür iy sûfî degül hengâme-i rûze
3. Ruhı sâfi olup gül gül surâhî eylesün gulgul
Nevâ-yı nagme-i bülbül yaraşsun râst u nev-rûze

4. Sevâd-ı şâm-ı zülf-i ‘ârızuñda hatt-ı ruhsârûñ
Şeb-i zulmetde beñzer âftâb-ı ‘âlem-efrûze
5. Tokunmadın gider dilden hadengüñ iy kemân-ebrû
Fedâ olsun garaz ger cân ise peykân-ı dil-dûze
6. ‘Irâk u isfehân kûçek büzürgi cümle geşt idüp
SÜHEYLÎ râstı ‘uşşâkı terennüm kıldı nev-rûze

318.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Ruhûñ bâğ-ı letâfetde gül-i ra‘nâ mıdur yoksa
Lebüñ iy gonçe-fem berg-i gül-i hamrâ mıdur yoksa
2. Safâ-yı tal‘atûñ mihr-i cihân-peymâ-yı ‘âlemdür
Nihâl-i kâmetüñ serv-i semen-sîmâ mıdur yoksa
3. Melâhat câmi‘in pür-nûr iden mihrâb-ı kudretdür
Mukavves kaşlaruñ tigrâ-yı hükm-ârâ mıdur yoksa
4. Añarsın şevk ile tûbâ-yı bâğ-ı cenneti sûfi
Nihâl-i kadd-i yârüm gibi bî-hemtâ mıdur yoksa
5. Nukûd-ı eşki dâ‘im su yirine akıdur çeşmüñ
Bıñar-ı nâzenîñüñ tâlib-i dünyâ mıdur yoksa
6. Çıkarmış hâkden başını yir yir lâleler gördüm
Fenâ deştinde kalmış efser-i dârâ mıdur yoksa
7. Alışmış vâdi-i mihnetde bir zevk eylemiş peydâ
Gam-ı zülfüñle dil mecnûn-ı gam-fersâ mıdur yoksa
8. O mâhuñ la‘l-i şekker-bârı evsâfında hayrânsın
SÜHEYLÎ tab‘ı şûhuñ tûti-i gûyâ mıdur yoksa

319.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Hevâdâr oldugum bildi benüm ol serv-i âzâde
Getürdi fâltheâsâ gönül mürginini feryâde
2. Murâduñ sûfi nâmın çekmek ancak ol perî-zâduñ
Dem-â-dem düşdüğüñden gice gündüz böyle evrâde
3. Esîr-i nân-ıymış ya sîr-i nân olmuş ne sûd andan
Kişinüñ olmayacak bir huzûr-ı kalbi dünyâde
4. Götürmüş ayagı dânyâyımış bu bezm-i kesretten
‘Aceb divânedür Mecnûn dinilür Kays-ı nâ-şâde
5. Ne ‘aşkısn ki cân virdüñ diyü helvâ-yı Şîrîne
Zamâne virdi muhkem ‘agzıñuñ dadımı Ferhâde
6. Ne ‘âlî-kardür zülf-i siyâhuñ hatt-ı sebzüñde
Kerâmet gösterür halka salup âb üzre seccâde

7. SÜHEYLÎ gördi âhen gönlümi kim bir çakım kavdur
Nihân oldı kaçup havfından âteş seng-i hârâde

HARFÜ'L-YÂ

320.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Kalb-i düşmen ger ola kal'a-i Haybervârî
Tâb-ı âhumla yıkam ben anı Haydervârî
2. Mâsivâ nakşını kalbünden idüp cümle tırâş
Terk-i tecrîd idegör yürî Kalendervârî
3. Rind-i 'âlem o durur iki cihânuñ seyrin
İde mir'ât-ı zamîrinde Sikendervârî
4. Seg gibi nefsi hevâsında yilüp gezme müdâm
Sâkin ol mîşe-i 'ışk içre gazanfervârî
5. Bir SÜHEYLÎ gibi âhen-dil ü bî-bâk ister
Nâr-ı 'ışk ile tutuşmaga semendervârî

321.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Kiblem ruhuña hatt-ı siyehfâm yitişdi
Cân Ka'besine kâfile-i Şâm yitişdi
2. Topı iremez kâmetüne bâg-ı cihânda
Biñ nâz ile bir serv-i gül-endâm yitişdi
3. Dil-şâd olur isem n'ola ol Yûsuf-ı cândan
Ya'kûb-ı hazîn-i dile peygâm yitişdi
4. Gönderdi cefâ sengini 'uşşâkına dildâr
Şehden sanasın kullara in'âm yitişdi
5. Dil-haste iken geldi baña yâr SÜHEYLÎ
Gûyâ ki anuñ kalbine ilhâm yitişdi

322.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Baña 'îd-i visâlin ol perî kılmazsa ger rûzî
Ber-â-ber eyleye şâm ile âhum rûz-ı nev-rûzı
2. Ben ol bâlâ-nişîn-i mîr-i bezm-i ehl-i derdem kim
Semâ'a kodı girü beni nây-ı nâlemüñ sûzı
3. Sakın iy bâd-ı âhum dime çok tozlar kopardum ben
Bugün yarın hat-ı dilber gelicek göresin tozı
4. Uyup her nâkîsa kaddüm muzâ'af itmek istermiş
Eger gerçek ise lâyıık degül olmak o mehmûzî

5. Olur ‘Îsâ ile hem-sâye çarh-ı çârümîn içre
SÜHEYLÎ vâsf iden ol âftâb-ı ‘âlem-efrûzı

323.

Mef‘ülü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Halkuñ kimi kat kat giyer envâ‘-ı libâsı
Bulmaz kimi setr olmaga bir köhne pelâsı
2. Ger fakr u fenâ tâlibi ger ehl-i gınâdur
Var her birinüñ Hakk ile bir nev‘ recâsı
3. Meyl itmese sûfî ne ‘aceb câm-ı safâya
Safvet gider ol âyineden kim ola pâsı
4. Ko câm-ı safâ zikrini kıl fikr-i ‘avâkıb
Añ vahşet-i kabr içre olan havf ü hirâsı
5. Bu mezra‘a-i dehrdeki hâsiluñı gör
Ol dem ki ura dest-i ecel ‘ömrüne dâsı
6. Agardı sakaluñ dahı yüz karası bâkî
Hakka ne yüz ile varılır eyle kıyâsı
7. Sıdk ile SÜHEYLÎ kılup Allâha tevekkül
Cân u dil ile eyleyelüm hamd ü sipâsı

324.

Fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Geçdi ‘ömrüm âh ile cânım cefâdan geçmedi
Ten gubâr oldı velî gönülüm hevâdan geçmedi
Bu güzergâh-ı fenâdan nice geçdüm dir ‘aceb
2. Sûfî başdan terk idüp tâc ü kabâdan geçmedi
3. Acımışdur var ise geçdi bizi agyâr-ı har
Nice gündür beklerin ol şeh Vefâdan geçmedi
4. Leşker ü hayl ü haşem tabl ü ‘alem terk eyleyüp
Var mı bir er kim bu der-bend-i fenâdan geçmedi
5. ‘Îsi-i vakt olımaz tecrîd ile sûzen ile
İy SÜHEYLÎ kim ki esbâb-ı safâdan geçmedi

325.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yazıldı hâtemüñ öykindügi-çün la‘lüne kaşı
Günâhın bilmedi tokunmayınca başına taş
2. Riyâ satup bize iy şeyh-i şehzâde eyleme başuñ
Cüvânân bezmidür bunda sorulmaz kimsenüñ yaş

3. Binâ-yı kasr-ı Şîrîn muhkem olsun diyü virmiş baş
Hezâr ahsente Ferhâde gedüğünde komış başı
4. Götür ayagı ‘âlemden elüñ çek bezm-i kesretten
Fenâ mey-hânesinüñ olagör bir rind-i kallâşı
5. Kuyûd-ı kesreti terk eyleyüp ferd olmak isterdi
Reh-i Leylâda Mecnûna olurdu sâyesi nâşî
6. Hele ‘azm eyleseñ ‘azm eyler ârâm eyleseñ eyler
Garîbe sâye gibi olmaya yollarda yoldaşı
7. Açılır kande ise her har-ı dehre cihân-bînî
Gelüpdür iy SÜHEYLÎ dîde-i ‘âlem baña nâşî

326.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Şafak içre eger görmek dilerseñ mâh-ı tâbânı
Kabâ-yı atlas-ı gülgûn ile seyr eyle ‘Osmânı
2. Tecellî-i cemâl-i nûr-ı ‘Osmâna düşer mazher
Baka hatm ide her kim mushaf-ı hüsninde Kur’ânı
3. Şeref bulsa n’ola el virse aña pâye-i devlet
El üstinde tutar düşdükçe ol meh ehl-i ‘irfânı
4. Su gibi sâf-meşreb bir cüvân-ı bî-bedeldür kim
Ayagina akıtdı kahve-nûşân-ı cüvânânı
5. Koparur şâh-ı gülden iy SÜHEYLÎ güyiyâ bir gül
Elinden ol dehânı gonçenüñ kim alsa fincânı

327.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Olursa nergis-i şehlâsınuñ dil n’ola meftûnı
Muhammed Şâhdur şimdi bu bâguñ nahl-i mevzûnı
2. Gam-ı sevdâ-yı zülfiyle işidenler hikâyâtum
Kurı efsâne dirler kıssa-i Leylî vü Mecnûnı
3. Yüzüm def kâmetüm çeng eyledüñ bezm-i melâhatde
Bu midur sen şeh-i milk-i cefânüñ yoksa kânûnı
4. Safâ-yı safvet-i âb-ı ‘izâruñ görmedüm iy şâh
Geçirdüm gerçi hep bir bir gözümden Nîl ü Ceyhûn’ı
5. SÜHEYLÎ nazm-ı gevher-bâruñı agyâre ‘arz itme
Şikest itdürme nâ-ehle meded ol dürr-i meknûnı

328.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Dil-i bî-çâre kim ol gamze-i mekkâre meyl itdi
Susamışdur meger kanına kim hûn-h^vâre meyl itdi
2. Hayâl-i şevk-i ruhsâriyle eşk-i çeşm-i hûn-âlûd
Akup ayagina ol serv-i hoş-reftâre meyl itdi
3. Cefâ semtinde idi nice demdür çarh-ı bed-kirdâr
Bugün rahm eyleyüp feryâd ü âh ü zâre meyl itdi
4. Bahârûñ ebrveş bülbüllerin giryân idüp her dem
Varup gül gibi ol gonçe takıldı hâre meyl itdi
5. Kalur ser-menzil-i maksûda irmez râh-ı 'ışk içre
SÜHEYLÎ kim ki bu dünyâ-yı kec-reftâre meyl itdi

329.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Libâsın kılsa Şîrîn her kaçan eksûn-ı hârâyî
İderdi Kûhken bir âh ile kül seng-i hârâyı
2. Yitürmişdi ezel bezminde dil kalmışdı âvâre
Bulınca cân eritdüm ben o şem'-i meclis-ârâyı
3. Soyar düzd-i ecel bir gün çıkarur anı egnüñden
Eger Dârâyısañ da câme-i zer-beft-i dârâyı
4. Benem meşhûr-ı şîr-i 'ışk olan Ferhâd ile Mecnûn
Biri bir rûstâyî dag eridür biri sahrâyî
5. Hilâl ebrûlarını râye beñzetmiş o bedr ayuñ
Bulursam iy SÜHEYLÎ söyleşem agyâr-ı hod-râyı

330.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Olmuşam pîrânesi bir mâh-rûyuñ mâ'ili
Zümre-i hûbânuñ oldur pâd-şâh-ı kâmili
2. 'Âşık-ı bî-dilleri hâtır-perişân eyledi
Ol perişânuñ perişân oldu başdan kâküli
3. Ben nice meftûn olup dünyâya destân olmayam
Zülfî zencîri anuñ mecnûn ider eñ 'âkili
4. Basdı hüsnüñ milkini yagmâger-i hattuñ gelüp
Gâret oldu hırmen-ı sabr u karârum hâsılı
5. Rûy-mâl ümmîdine yollarda kalmış sû-be-sû
Eşk-i çeşmüm reh-güzâr-ı yârüñ olmuş sâ'ili

6. İy SÜHEYLÎ kecdür âyîn-i terâzû-yı felek
Nâkısı eyler te‘alî vü tedennî kâmili

331.

Mef‘ûlü fâ‘ilâtün mef‘ûlü fâ‘ilâtün
Muzâri‘ -- + / - + -- / -- + / - + --

1. Cânâ gam-ı firâkuñ dilden olur mı hâlî
Kad zâde fike hubbî ‘an-tâkati’htimâlî
2. Sînemde nâr-ı fûrkat yanar kalur mı yoksa
Yutfâ lehîbü kalbî bi-bâridi’l-visâlî
3. Sen bir şiküfte gülsün ben bir garîb bülbül
Kad ‘ayyele fike sabrî ve-sâ’e fike hâlî
4. Şevk-i hevâ-yı zülfüñ sevdâya virdi ‘aklum
Vâ hayreti’l-mu‘annâ fî-zulmeti’l-leyâlî
5. Alup metâ‘-ı ‘ıškuñ nakd-ı karârı virdüm
Deruhtü fike ‘arzî bi’z-zûri ve’l-muhâlî
6. İy bâd sorsa dilber hâl-i SÜHEYLÎden ger
Ve kul lehû garâmî bi-eltâfî ve’l-makâlî

332.

Fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. ‘Âlemüñ güldi yüzi gül gibi nev-rûz oldı
Gonçeye didi sabâ aç gözünü rûz oldı
2. ‘Askerin Behmen-i dey saldı bahâr üstine lîk
Gülşenüñ cünd-i zafer rehberi Fîrûz oldı
3. Gonçe biñ nâz ile bostân-ı debistâna gelüp
Gülsitân okumaga tıfl-i nev-âmûz oldı
4. Biçdi eşcâra gelüp hil‘at-ı nev-rûzı sabâ
Gonçeler sûzen-i hâr ile kabâ-dûz oldı
5. Sahn-ı gülzâre gelüp kurdı bisât-ı ‘ayşî
Lâle bezm-i çemene câm-ı dil-efrûz oldı
6. Nagme-i bülbüle vü sît ü sadâ-yı bülbül
Ferah-engîz ü safâ-güster ü cân-sûz oldı
7. Subh-dem gülşene ‘azm eyle SÜHEYLÎ yûri var
Bâgda gonçe-dehenler tarab-endûz oldı

333.

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ bezminde gördüm sâkiyâ ol la‘l-i gülfâmı
Ayagın bûs idüp aldum elinden bir tolu câmı

2. Didi bir gün helâk eyler seni bu rûze-i hecrüm
Didüm görsün benüm çok sevdüğüm lütf eyle bayramı
3. Hümâveş evc-i istignâda pervâz eyleyen göñlüm
Şikâr eyler kemend-i zülf-i pür-çînüñ kurup dâmi
4. Düşüp sevdâ-yı 'ışka zülfüne meyl eyledüm cânâ
Diyârumdur n'ola eylerse göñlüm ârzü Şâm'ı
5. Benümle sabr idüp bir lahza ârâm eylemez ol meh
SÜHEYLİveş n'ola yagmâya virsem sabr u ârâmı

334.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Sipâhî-zâdenüñ olsa n'ola 'âlem hevâdârı
Bugün hayl-i cüvânânuñ odur mümtâz ü muhtârı
2. Çerâğı var-ısa nûr-ı Muhammed'den uyandurdu
Anuñçün gün gibi rahşendedür envâr-ı ruhsârı
3. Varup dârü'ş-şifâ-yı kûyına olmam mukarrerdür
Sipâhî-zâde Ahmed eylemezse baña tîmârı
4. İşüm her gün duhân-ı âh ile rûzum siyâh itmek
Cihânda kim görüpdür bir benüm gibi siyekhârı
5. SÜHEYLÎ tende kuvvet kalmayup lertzân olur cismüm
Dönüp benden yaña baksa kaçan aları aları

335.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Sipâhî-zâde ceş-i hüsnüñ olsa n'ola sâlârı
Sipeh-sâlâr-ı râh-ı hüsnüñ oldur şimdi serdârı
2. Bilürsin Ahmedüñ düşmez zemîne sâyesi şâhum
Ko turmasun gider yanuñdan agyâr-ı siyekhârı
3. Serîr-i milk-i hüsnê pâdişâh-ı 'âlem-ârâdur
Gazabda gamzesi kâsım bedî' ol hüsn-ruhsârı
4. Cemâl-i bâ-kemâli gün-be-gün tâb ü tarâvetde
İki güldür açılmış güyyiâ ol iki ruhsârı
5. SÜHEYLÎ da'vi-i hüsn itmesin ilzâm olur âhir
Ayagın çekmez anuñ her ne deñlü olsa refâtı

336.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Göñül sevdâ-yı zülf-i yâre düşdi mübtelâ oldı
Esîr-i dâm-ı âlâm u giriftâr-ı belâ oldı

2. Uyup agyâr-ı bed-h^vâha beni terk eyledi ol mâh
Yolında yıl gibi yıldüklerüm âhir hebâ oldu
3. Dem urdı bûy-ı zülf-i dil-rübâdan çın seher geldi
Benüm hep bu perişânlığuma bâdî sabâ oldu
4. Hatâ itdüm suçum bağışla zülfün miske beñzetdüm
Şehâ bilmezlik ile aralıkda bir hatâ oldu
5. Yiridür iy SÜHEYLÎ hûn-ı eşküm cû gibi aksa
Bugün bilmezlik ile bâd ile bir mâ-cerâ oldu

337.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. N'ola telh eylesem dilden mezâk-ı 'işret ü 'aysı
Görince 'aşık oldum ben gedâ ol Şâh Dervîşi
2. Beni hayrân idüp mecnûn-ı ser-gerdâna döndürdi
Şu dem kim kâküli sevdâsı saldı câna teşvîşi
3. Eyü kişi diyü kâfir rakîbe i'timâd itme
Saña zann itme sen kim yâr ola yârâ o bed-kîşi
4. Üşürme başuña zenbûr-ı gam terk-i riyâset kıl
Bu dünyânun belâ balında vü nûşındadur nîşi
5. SÜHEYLÎ post-pûş abdâlı oldu tekye-i 'ışkuñ
Unutma künc-i gamda gâh gâh ol mihnet-endîşi

338.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Kurıldı şâh-ı 'ıška lâleden bir çetr-i gülgûnî
Müzeyyen oldu ezhâr ile etrâfi hümâyûnî
2. Niyâz ile şu deñlü sürdi yüz yire şakâyık kim
Pür itdi kûh ü sahrâyı cebîni zahmınıñ hûnı
3. Esîr-i bend-i 'ışk şâhid-i şehir-i melâhatdür
Kemend-i zülf-i Leylâ'ya tolaşdı sanma Mecnûn'ı
4. Kad-i bâlâsına öykindi diyü bülbül-i zârûñ
Sabâ sarsar dilâ sahn-ı çemende nahl-i mevzûnı
5. SÜHEYLÎ pâdişâh-ı 'âlemün hengâm-ı 'adlinde
Güzellendi zamân âsûde-i zıll-ı hümâyûnî

339.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Kulı oldum görüp bir mâh-tal'at şems-i tâbânı
Cebîninde anuñ gün gibi bâhir nûr-ı Yezdânî

2. Ayagın öpmege el virmedi ol gonçe-leb bir kez
Yolında nice yıllardur sürinür gerçi dâmânı
3. Şeref bulsa n'ola el virse aña pây-e devlet
El üstinde tutar düşdükçe ol meh ehl-i 'irfânı
4. Su gibi pâk-meşreb bir cüvân-ı bî-bedeldür kim
Ayagina akıtdı anuñ için kahve-nûşânı
5. Koparur şâh-ı gülden iy SÜHEYLÎ gûyiyâ bir gül
Elinden ol dehânı gonçenüñ kim alsa fincânı

340.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Şol cebînümde yazılmış hat ki ebrûlar gibi
Gâlibâ rûz-ı ezel alnumda yazular gibi
2. Şâh-ı 'âdil komasun elden 'âdâlet semtini
Herkesi tutsun ber-â-ber şol terâzûlar gibi
3. Tîr u tîg-i şâhdan düşmen kor âhir yüz yire
Başını çalsun gerek taşdan taşa cûlar gibi
4. Ok yılanı gibi oklar her yañadan turmayup
Atırlar egrinüñ üstine togrular gibi
5. İy SÜHEYLÎ tîglar heycâda turmaz diş biler
İçmege a' dâ-yı dînüñ kanını sular gibi

341.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Kimine mansıb u câh ü kimine sîm ü zer virdi
Bi hamdi'llâh Hudâ-yı lem-yezel baña hüner virdi
2. Gice agyâr ile konışduguñ iy mihr-i 'âlem-tâb
Rakîb-i zâg geldi çın seher bir bir haber virdi
3. Safâ üzre alup şeftâlûyı sîb-i zenehdânın
Nice yıldur dahı nahl-i murâdum şimdi ber virdi
4. Varup agyâr ile kavlı ü karârı gerçi berk itdüñ
Ne sûd ammâ meta'-ı hüsnüñe hayli keder virdi
5. Safâmuz gitdi hatt geldi diyelden rûy-ı cânâne
Bu söz âyîne-i maksûduma bî-hadd keder virdi
6. N'ola güller gibi gülseñ açılsañ iy lebi gonçe
Hat-ı sebzüñ cemâlüñ gülşenine zîb ü fer virdi
7. Tarîk-i 'ışkı zînhâr iy SÜHEYLÎ serserî sanma
Hazer kıl bunda geldi nice server cân ü ser virdi

342.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Beş on gündür ki derdâ görmedüm ruhsâr-ı cânânı
Meger kim ebr-i zulmet kaplamışdur mihr-i rahşânı
2. Gözümden çeşmesâr olsa 'aceb mi eşk-i hûn-âlûd
Benem Ya'kûb-ı mihnet kim yitürdüm mâh-ı Ken'ânı
3. 'Aceb mi şâm-ı zulmetde baña 'arz-ı cemâl itse
Karañulukda gördiler görenler âb-ı hayvânı
4. O mihr-i 'âlem-ârânuñ sa'âdet-hânesi gûyâ
Dil-i mü'min gibidür kim ola kalbinde îmânı
5. Kara bahtum baña göstermedi gün iy hilâl-ebrû
Şeb-i zulmetde kaldum görmedüm ol mâh-ı tâbânı
6. Tavâf-ı Ka'be-i kûyuñda kıblem görmedüm dîdâr
Hemân ol hâciya döndüm ki görmez nûr-ı Yezdânı
7. Yüri ol bî-niyâze iy SÜHEYLÎ var niyâz eyle
Salınsun çıksun ol servüm hırâmânî hırâmânî

343.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + - - / - + - - / - + - - / - + - -

1. Çekdi gerdûn mihr ile evvel beni şebnem gibi
Soñra yirden yire çaldı 'âkıbet sâyem gibi
2. Zerre deñlü ol güneş-ruhsârdan yüz bulmadum
Halka kıldum gerçi kaddüm zülf-i ham-ber-ham gibi
3. Hall olunmaz 'ukdesi dilden figân eyler müdâm
Kâmilüñ gam hâtırında dâ'imâ müdgam gibi
4. Karşusunda ol gözi âhûyı teshîr eyleyüp
Geçmiş oturmuş rakîb-i rû-siyâh âdem gibi
5. Derd-i zülf-i yâr ile hâtır perîşân olmayın
İy SÜHEYLÎ başa çıkmaz 'âkıbet sâyem gibi

344.

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün
Remel + + - - / + + - - / + + - - / + + - -

1. Hûn-ı dil düşse gözümden yire perkâle gibi
Bitse yirden yine dâg ile biter lâle gibi
2. Düşdi ruhdan leb-i dendânına dürr-i 'arakı
Görinür bilmeyenüñ gözine tebhâle gibi
3. Hûblar dâ'ire bağlarlar o meh devrinde
Subha dek her gice beklerler anı hâle gibi

4. Aglayu aglayu âheng-i hicâz eyleyelüm
Nice bir evc-i ‘ırâka çikalum nâle gibi
5. Kaba bakışları hâlî degül âhir benden
Nakd-i câmı o gözi ala perî ala gibi
6. Dâglar gül gül ider turma SÜHEYLÎ gögsin
Anları eşk ile yur lâleleri jâle gibi

345.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Yine bir şûh-ı bî-rahme dil ü cânım esîr oldu
Ölince boynı baglu çâker-i fermân-pezîr oldu
2. Nice demlerdür üftâde yaturdı râh-ı mihnetde
Beni kaldırdı toprakdan o servüm dest-gîr oldu
3. Akup âb-ı revânâsâ yüz urdı pâyına yârûñ
Reh-i ‘ışkında gönülüm sâlik-i rûşen-zamîr oldu
4. Ezel nakkâşı kim levh-i vücûda nakşını yazdı
O mihr-i ‘âlem-ârâya lakab mâh-ı münîr oldu
5. SÜHEYLÎ yâr cevri çekmeden bî-tâkat olmışdur
Ham oldu tâkatı bî-çârenüñ za‘f ile pîr oldu

346.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Sâkiyâ gel götür ol âb-ı sürûr-encâmı
Mevsim-i ‘ayş ü tarab irdi bahâr eyyâmı
2. Varalum ayagina küp düşelüm mug-beçenüñ
‘Arz-ı ahvâl idelüm eyleyelüm ibrâmı
3. Elin ayagın öpüp bûse recâ eyleyelüm
Lütfına mazher olup ide bize in‘âmı
4. Gelmesün sohbeta söyleñ sözümüz aňlamayan
Hâsdur meclisümüz sanmasun anlar ‘âmî
5. Rûze-i hecri tamâm oldu o mâhuñ şimdi
‘Îd-ı vaslıyla SÜHEYLÎ idelüm bayrâmı

347.

Fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilâtün fe ‘ilün
Remel + + -- / + + -- / + + -- / + + --

1. Müjde iy dil ki yine ol gül-i handân geldi
Bülbül-i haste-dilüñ derdine dermân geldi
2. Kıldı ihyâ bizi ol ‘Îsî-i Yûsuf-dîdâr
Şâd-mân ol ki yine cismümüze cân geldi

3. N'ola teşrîf-i kudûmiyle olursak dil-şâd
Yine dil mısırına bir Yûsuf-ı Ken'ân geldi
4. Gûş idüp bâd-ı sabâdan haber-i makdemini
Bî-karâr oldu dili haste vü bî-cân geldi
5. Hâk-pâyına SÜHEYLÎ yüzini sürmek için
Geldi ammâ ki 'aceb bî-ser ü sâ mân geldi

348.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Safâ viridi yine erbâb-ı şevke bir güzel sâkî
Kanı müştâk olan görsün kemâl-i sun'-ı Hallâk'ı
2. Te'alallâh zihî tasvîr-i pâk-i sâni'-i mutlak
Kulı olur gören ol ân ü hüsn ü lütf-ı ahlâkî
3. Beşer şeklinde bir rûh-ı musavver olduğın añlar
Temâşâ iden ol mihr-i cemâl ü sâ'id ü sâkî
4. Nazîrin görmemişdür yirde gökde ol meh-i hüsnüñ
Tokuz tolandı peyk-i fikretüm gerdûn-ı nüh-tâkî
5. Seni cândan seven bî-dilleri lütfuñla şâd eyle
Gözi yaşın alup düşkünlerüñ aglatma 'uşşâkî
6. O mâhuñ vâsıf-ı hüsnidür SÜHEYLÎ evvel ü âhir
N'ola eş'ârumuñ sît u sadâsı tutsa âfâkî

349.

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün
Hezec -- + / + -- + / + -- + / + --

1. Seyl itdi o meh yaşımı sahrâlara saldı
Âhum felege nâlemi bâlâlara saldı
2. Yarın nic'olur bilmezem ahvâl-i dil-i zâr
Ben bendesin ol şeh yine ferdâlara saldı
3. Dîvânelerin seglerine gösterüp ol yâr
Bî-çâreleri hoş ulu gavgâlara saldı
4. 'İşkuñla düşüp fûrkate tûfân-ı belâda
Âhumla gönül fûlkini deryâlara saldı
5. Küffârı SÜHEYLÎ dime cârî ki kır elüm
Çün şâh-ı cihân haylin o har-pâlara saldı

350.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Yüzüme bakmaz habîbüm hâl bir yüzden dahı
Yüz çevürdi tâli'üm ikbâl bir yüzden dahı

2. Yüz bulaldan hatt-ı haddüñ iy meh-i nâ-mihrbân
Fitnedden hâlî degül ol hâl bir yüzden dahı
3. Kimi halkuñ var dir yârüñ dehânın kimi yok
Kimse ta'yîn idemez akvâl bir yüzden dahı
4. Kevkeb-i bahtum görüp cânâ müneccimler didi
Yok beşâret tâli'ünde fâl bir yüzden dahı
5. Ger SÜHEYLÎ yüz bulup vasluñ temennâ eylese
Öldür anı eyleme ihmâl bir yüzden dahı

351.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Serîr-i milk-i hüsne şâh olan Beg-zâdedür şimdi
Yolında halk-ı 'âlem sâyeveş üftâdedür şimdi
2. Giriftâr-ı kemend-i dâm-ı zülf-i yâr olalı dil
Berîdür kayd-ı dehr-i dündan âzâdedür şimdi
3. Hevâ-yı la'l-i meygûnuñla 'âlem iy gözi mestüm
Düşüp kûy-ı harâbâta esîr-i bâdedür şimdi
4. Dolaşdı kâkülüne şâneâsâ ol perîşânuñ
Perîşân göñlümüz bir sûdı yok sevdâdedür şimdi
5. Gelüp kul olduğu-çün kâmet-i mevzûnuña bir dem
Çemende bâgbânuñ himmeti şimşâdedür şimdi
6. Gazel kim sâde sultânî gerekdür dir-imiş dildâr
Anuñ-çün vâsf-ı ruhsârında şî'rüm sâdedür şimdi
7. Virüp dil nakdini aldı gamuñ bâzâr-ı 'ışk içre
SÜHEYLÎ cân u dilden ol şeh-i dil-dâdedür şimdi

352.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + --

1. Sâkiyâ destüñde sâgar bezm-i meyde gül gibi
Nagme-gerdür bülbüle âvâzesi bülbül gibi
2. Çeşm-i pür-eşküm içinde oldı 'aks-i zülf-i yâr
Suya konmuş kâse-i billûrda sünbül gibi
3. Kadd-i sîmînüñ senüñ bir şem'dür kâfûrdan
Dûd-ı 'anber-bûy farkında olan kâkül gibi
4. La'l-i nâbüñ şevkine hûn-ı sirişküm dem-be-dem
Sâkiyâ meclisde akdı ayaguña mül gibi
5. Bezm-i gamda iy SÜHEYLÎ nâle mutrıb sîne def
Dâg-ı pür-hûnum anuñ üstinde altun pül gibi

353.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Tâlib oldı dil sevüp bir mâh-rû sîmînberi
Zerre-i kûr mihr-i 'âlem-tâba oldı müşterî
2. Hecr ile haddüñ hazân eyle dilâ yaşuñ revân
Ol şeh-i hûbâna 'arz eyle hemân sîm ü zeri
3. Kaşları vasfında kec-rev olma egri râyı ko
Râstı gitmez miyân-ı dil-rübâdan hanceri
4. Olsa mir'ât-ı ruh-ı dilber gibi 'âlem-nümâ
Kesr ider miydi felek âyîne-i İskenderi
5. 'Âşık olurdı dil ü cândan temâşâ kılmaga
Şâhid-i nazm-ı safâ-bahşuñ SÜHEYLÎ Enverî

354.

Fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün
Remel - + --- / - + --- / - + --- / - + ---

1. Gam yimem a'dâ ayursa döstüm benden seni
Çün degül mümkün ayurmak çeşm-i rûşenden seni
2. Ben kapuñdan dûr a'dâ müttefik sen sâde-dil
Saklasun Mevlâ habîbüm keyd-i düşmenden seni
3. Hep budur cân içre pinhân itdügüm kim korkaram
İy hadeng-i yâr ala bî-derdler tenden seni
4. İy hayâl-i nîk ile bezm-i safâdan ayrılan
Câm-ı vahdet nûş kıl kim ayura senden seni
5. Hâlet-i 'ışkıyla olmışsın SÜHEYLÎ sîne-çâk
Saklasun İzid o çeşm-i nâvek-efgenden seni

355.

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün
Hezec + ---- / + ---- / + ---- / + ----

1. Kemânından kaçan atıldı tîr-i dil-rübâ çıkdı
Bir ok atım yire karşı varup cânım aña çıkdı
2. Dem-i vuslatda cûş itdi akup iki gözüm yaşı
Bahâr irişdi cûlar akdı gûyâ câ-be-câ çıkdı
3. Hatâ itdüm suçum bağışla zülfüñ miske beñzetdüm
Zebânımdan şehâ bilmezlik ile bir hatâ çıkdı
4. Kadîmî yâre beñzetdüm nigârâ mihnet-i 'ışkı
Aña meyl itdi tab'um baña hayli âşinâ çıkdı
5. Süvâr-ı rahş-ı nâz olmuş gider 'uşşâkı yanınca
Dirildi halk-ı 'âlem seyre gûyâ pâdişâ çıkdı

6. Vefâ vü mihri agyâre SÜHEYLÎ cevri ben zâre
O serv-i pür-hırâmum bir cüvân-ı bî-vefâ çıkdı

356

Fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün
Remel - + -- / - + -- / - + -- / - + -

1. Derd-i 'ışka bulmayup Ferhâd u Mecnûn çâreyi
Gıtdiler âhir 'adem vâdîlerine arayı
2. Olmasun hergiz diyü dildâre ŝerhe ihtiyâc
şerha şerha eyledüm sînemde her bir yareyi
3. Kârger olmadı hergiz göñlüñe iy seng-dil
Eşk-i çeşmüm gerçi kim nerm itdi seng-i hâreyi
4. Dest-i hecrüñle vücûd-ı câmesin çâk eyleyüp
Pâreye çalma habîbüm 'âşık-ı bî-çâreyi
5. Âh kim sevdâ-yı 'ıŝkuñla yitürdüm kendümi
Kanda bulam bilmezem ol gözleri mekkâreyi
6. Ŗöyle ülfet baglamıŝ kat'â kesilmez yârden
Cevr ile sad-pâre kılsañ bu dil-i sad-pâreyi
7. Vâsıl olurdum hemân ser-menzil-i maksûduma
İy SÜHEYLÎ yâre bir vech ile bilsem yarayı

357

Mef'â'îlün mefâ'îlün fe'ûlün
Hezec + - - - / + - - - / + - -

1. Dilerseñ görmege ruhsâr-ı yâri
Göñül âyînesinden sil gubârı
2. Yimişdür ta'ne taşın nice yirden
Odur mir'ât-i kalbüñ inkisârı
3. Eger nâdân iseñ devlet senüñdür
Bulursın kadr ü câh ü i'tibârı
4. Bulur nâdânı nâdân dünü hem dün
Olur cinsine mâyil ıztırârı
5. Dilerseñ irmege ka'rına anuñ
Temâŝa eyle hâl-i rûzgârı
6. İder câ cîfeler deryâ yüzinde
Salar alçaga dürr-i ŝâhvârı
7. Zer ile bakırı teşhîs iderdi
Zamânuñ olsa bir sâhib-'ayârı
8. Hüner ehli cihândan ummasun kâm
Cihânuñ bî-hünerdür kâmkârı
9. Küdûretten dili pâk olduğıçün
İder hâke ber-â-ber cûybârı

10. SÜHEYLÎ aglama ahvâl-i ‘âlem
Bunuñ üstine oldı çünki cârî
11. Çekersin mihnet-i bâr-ı belâyı
Zamâne böyledür ma‘zûrdârı

358.

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün
Hezec + --- / + --- / + --- / + ---

1. Remedden sanmañuz sürh oldı yârüñ çeşm-i fettânı
Görüp ben ‘âşık-ı şûrîde-hâli kaydadı kanı
2. Nice bî-dillerüñ nâ-hakk yire dökmiş durur kanın
N’ola bend eyleseñ iki gözüm kanlu durur anı
3. Siyeh vâlâ degüldür şeh-per-i şeh-bâz-ı çeşmüñdür
Süzülmişdür şikâr itmek diler mürğ-i dil ü cânı